

קונטרס

כרם שלמה

עיונים חידושים וביאורים
בענייני ירח האיתנים

על פי שיעוריו
של מורנו ורבינו גאון ישראל
הרב שלמה יהודה בארי (הינוקא) שליט"א

קונטרס

תפלה לשלמה

חגי תשרי ואהבת ישראל

מכון ים שלמה - תשרי תשפ"ב

ניתן לשמוע את שיעורי מו"ר שליט"א
בטלפון: 02-5-306-506
וכן במערכת קול הלשון

שגיאות מי יבין

נזכיר בזאת היות ושיעוריו של מו"ר נמסרים בעל פה ללא הכנה וידוע כאשר פותח בדברי תורה או עונה על שאלה מיד יוציא פרח ויצץ ציץ ויגמול שקדים וענפים רבים מסתעפים ומימיו כים הגדול ושביליו במים רבים לחבר נחלים והדרכים בתורה ובעבודת השי"ת, של כל מצוקי ארץ קדושי ה', שהנחילו דרך ה' למחנות ישראל. לכן לא הטבנו השכל איך להגיש כאן אלא ממה שרדינו בקצה מטה מערת הדבש. וכשפותחים העורכים דלתי שער החצר נכנסים אנו כמלקטים ליקוטי עני אחר בעל הבית ממה שיעלה בידנו. ורק הועיל לנו מה שהיה נותן בהם סימנים ומקורות מדוייקים מכל פרד"ס התורה בכל מה שיש לעיין ולהבין. לכן אין לתלות שום טעות ומכשול אלא בעשבי השדה ולא באילן הגדול, בתקווה שיהא הכל נחת רוח לפני השם להנחיל אוהבי ה' ממה שיש, ולתת לפניכם היום ברכה.

©

כל הזכויות שמורות
למכון 'ים שלמה' איסור השגת גבול, אין
לשכפל, להעתיק, להפיץ, לצלם, להדפיס וכו'
אפילו חלקים או קטעים בכל דרך ובכל אמצעי
אלקטרוני או מכני או אחר ולשומעים ינעם
ותבוא עליהם ברכת טוב.

054-8434-755

m.yam.shlomo@gmail.com

מכון
'ים שלמה'
אלול התשפ"א

תוכן עניינים

א. מבוא – ארמונו של מלך.....

כרם שלמה

- ז. ומשביע לכל חי רצון.....
- זי. לך אכל בשמחה לחמך.....
- כד. והיו לאחדים בידך.....
- כח. בארחות התשובה.....
- לא. כל באי עולם עוברים לפניו כבני מרון.....
- לח. תחל שנה וברכותיה.....
- מח. לב לדעת.....
- נט. בראשית השנה.....
- סו. ראש השנה אצל רבותינו.....
- עג. ויתנו לך פתור מלובה.....
- עז. אתם נצבים היום.....
- צא. הפתור והכבוד לחי עולמים.....
- צד. תקון וישוב הדעת.....
- צז. ובקשתם משם את ה' אלהיך ומצאת.....
- קב. בני ציון יגילו במלכם.....
- קח. אשפיזין קדישין.....

ילקוט פנינים אמרות והנהגות

ימי הרחמים.....קטז / תשובה.....קכט / תפילה.....קלב

תפילה לשלמה

ראש השנה.....קמג / יום הכיפורים.....קמו / סוכות.....קמז

מבוא

חודש תשרי קרוי 'ירח האיתנים' (מלכים א' ת, ט).³

שבעה מועדים בחודש זה; ראש השנה (א-ב), צום גדליה (ג), עשרת ימי תשובה (ד-ו), יום הכיפורים (ז), סוכות (ח-ט), הושענא רבה (י), שמיני עצרת ושמחת תורה (יא). בהם אנו עוסקים בדרכם של האיתנים האבות הקדושים שנטעו וסללו מסילות בעולם להמליך את הבורא יתברך.

בירחון העלנו פנינו דעת ומסילת דרך להכין הלב לימי ירח האיתנים, מתוך יסודות שנמסרו בשיעורים. וזה תקוותינו למצוא חן בעיני השי"ת, שיקויים בנו "לא הבית און ביעקב ולא ראָה עמל בַּיִשְׂרָאֵל" (במדבר כג, כא), ונזכה כולנו לחיים טובים ושנה טובה ומבורכת. אמן כן יהי רצון.

ארמונו של מלך

(מחוך שיחה - ערב ראש השנה - אלול תשע"ב)

ראש השנה מתקרב, אנחנו עומדים להמליך את המלך, ואין לנו היכן להמליך אותו, אנחנו באים להמליך מלך בעת שאין לו ארמון, ואין לנו גם כתר ליתן בראשו של המלך.

ככל שמתקרב ראש השנה, צריך להרגיש זעזוע ורעדה - איך אני ממליך מלך שאין לי כתר לתת לו, איך אני ממליך מלך שאין לנו ארמון לתת לו לשבת בתוכו, מה אני יכול לעשות שבראש השנה הזה ובשנה הזו אתן הבטחה למלך שלי שעד שנה הבאה אני אתן לו כתר וארמון לשבת בתוכו. זה המשמעות של ראש השנה, לכן 'ראש השנה' (861=) עולה כמספר 'בית המקדש' (861=).

אין איתנו היודע בגדולת נשמותינו, כל יהודי ויהודי זה נשמה עצומה שאין בה חקר, אין לנו תפיסה בגדולת הנשמות. וכולנו אחד, באנו משורש ומקור אחד ונשמות ישראל הולכות ומבוזות בעולם, והגויים מתרבים והולכים בכל העולם כולו ומקבלים מלוכה וגדלות. ואנו לעומתם שפלים ונבזים, הולכים מדחי אל דחי בצער ובשפלות ואנו שואלים, עד מתי? והנה גם השנה הזאת עוברת ועדיין לא נגאלנו.

בכל שנה בראש השנה הוא עת חידוש המלוכה, וממילא יושבים כסאות למשפט: איזה כבוד המלוכה?! וזה המשפט הראשון – מי הוא זה אשר אינו מכבד לשמו הגדול של הקב"ה, ומי הוא זה אשר אינו מכבד את התורה ועבדי ה', מיהו שאינו חושש על השם הקדוש שלא יתחלל בעולם (זוה"ק ח"ג דף כ"א).

כל נברא בעולם – כל מי שזכה לחיים, לכת, לחכמה, שררה וכל דבר אחר – העבודה המוטלת עליו היא לקחת את החיים וכל הכלים שקיבל, ולהשתמש בהם אך ורק להמליך את השי"ת, להשתתף בבנין בית המקדש, כל דור בבנינו ונדבכו במקדש ה'. זוהי כל מטרת הבריאה והברואים – שהמלך יהיה בארמונו, וכולם יראו את מלכותו. ה' יתברך ברא כל יצוריו ועולמו אך ורק בשביל כבוד מלכותו יתברך, להתגלות בעולם ולהיטיב לנבראים – בכדי שימליכוהו ויהללו את שמו הגדול.

זהו שורש כל עבודת ה' – שלב האדם ישתוקק לגילוי מלכות ה', ומחשבתו תהיה אך ורק למצוא בתוך התורה את הדרכים המביאים לזה שמלכות ה' תתגלה בעולם. וכך חיו כל עבדי ה', ראשי הדורות, הנביאים, המלכים, והצדיקים. כל הפעולות שעשו וכל המלחמות שפעלו, כשמשון הגיבור ודוד המלך – היו אמצעים לגלות את מלכות ה', שה' ימלוך לבדו, ומלכות ה' תלך ותכבוש הכל, ותישאר לנצח. ותמיד חפשו וטרחו שיתמלא כל העולם בגילוי אלקותו יתברך, ושיראו את שם י-ה-ו-ה בגלוי בכל דבר בבריאה, ולא יהיה לשום בריה אפילו הסחת דעת קלה רגע אחד מהבורא, ומהטובות והנסים והנפלאות התמידיות שעושה עימנו.

לא כן אצל דעת רוב רובא דעלמא, אשר ענין מלכות ה' הוא בדמיון רחוק, ודבר שאין בו הבנה. וזהו עצמו החסרון – שהאדם מרגיש את עצמו כמציאות קיימת, ותחושתו היא שהחיים הם שלו, האויר, האוכל, והממון – הכל שלו, וכאילו היה ראוי שאף כל הבריאה תהיה שלו. ודרכי מעשיו מעידים על דמיונו שהוא יצור חי וקיים ונצחי, ולא שת לבו לרגע שבכלל הוא ייצור יש מאין. ולא רק זו, אלא שאף מעלה בדעתו לעבור על רצון קונו, ולחקוק בעולם את הרצון שלו ואת הדעת שלו, ואילו הבורא יתברך זה משהו רחוק וגבוה מכל המציאות בעולם.

נורא נוראות!

וזוהי ההתבוננות שלנו לקראת ראש השנה, איך שהחיים שלנו הם בהרגשה של המלכות האנוכית, מבלי לחיות את מציאות מלכות ה', ואת הבקשה

והגעגועים לבית המקדש, ולגילוי כבוד מלכותו של הבורא, לראות ולחוש את הבורא כמציאות קיימת, ואותנו כמציאות המתחדשת בכל רגע בטובו.

והנה אף שממליך האדם את עצמו ורצונותיו, ודוחה את רצון קונו ואת כבוד מלכותו, אף על פי כן, השי"ת ברחמיו המרובים וחסדיו העצומים נתן לו עוד שנה של חיים, וטובות ללא גבול, וזן ומפרנס אותו בכל עת ובכל שעה. וכך עובר עוד יום ועוד יום שמלכות ה' בגלות כזו, ובשפל שאין למעלה ממנו – ואין דורש ואין מבקש, ואף על פי כן ה' יתברך רחמן מלא רחמים לרחם עלינו, ומאריך אפן.

קיום העולם בכזה מצב, זה נס ופלא עצום שאין למעלה ממנו, שהאדם חפץ במלכות שלו, ובקיום שלו, והשי"ת מקבל את הרצון הזה, ומשאיר את הברואים ומשפיע להם טובות וברכות – ואת המלכות שלו הוא מניח עדיין למטה למטה בהעלם והסתר כזה.

ככל שיום ראש השנה מתקרב ובא, צריך להזדעזע מזה ולרעוד, איך אנו באים להמליך מלך שאין לנו כתר לתת לו, איך אנו ממליכים מלך שאין לנו ארמון לתת לו לשבת בתוכו. מה נוכל לעשות בראש השנה הזה למען בית ה' למלך שלנו – שעד שנה הבאה יהא בכתר וארמון לשבת בתוכו. זוהי עבודת היום המיוחדת של ראש השנה, לשבת להגות ולחשוב מחשבות – מהו חלקי בעולמי בהכנה לגילוי מלכות ה', וְלְשִׁית עֵצָה וּתְבוּנָה מֵאֵשׁ לַעֲשׂוֹת בְּפֹעַל, מלבד הרצון והתפילה על כך. לכן 'ראש השנה' (861=) עולה כמספר 'בית המקדש' (861=).

כהכנה לראש השנה, ראוי לקרוא בכל יום מזמור ע"ח בתהלים, בהתבוננות בכל תיבה ותיבה, לשמוע כמה השי"ת מדבר אלינו וחפץ בהתגלות מלכותו עלינו, כמה טובות הוא מיטיב איתנו, ומגלגל עימנו דור אחרי דור – וממתין מתי כבר יבא דור שיחפוץ באמת בגילוי מלכותו, שיבין שהוא זה שיצר אותנו. ורצונו יתברך שנשמח יחד עם המלכות שלו, שזה חיים אמיתיים, שלא כפי מה שרואים כיום – שאין זה החיים שה' רוצה.

הפגם הגדול ביותר והצער הגדול ביותר זה "וַיִּשְׁכַּח עֲלֵילוֹתָיו וְנִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר הִרְאָם" (סס פסוק יא) – ששוכחים את זה המלך אשר גאל והוציא אותנו ממצרים. כך כותב רבי שלמה מקרלין בספרו 'שמע שלמה', ש"החטא הגדול ביותר זה שיהודי שוכח שהוא בן מלך".

ושם (פסוק לז) כתוב "וַיִּזְכְּרוּ כִּי אֱלֹהִים צוּרֵם", ואז מתקיים "וַיֵּאֵל עֲלֵיוֹן גְּאֻלָּם" – שאם יתנו דעתם, וירגיש ליבם בצער והכאב – שהאדם חי את חייו וכבודו,

רצונותיו ובקשותיו וטובותיו, אך לא את מלכות ה' – של זה הבורא שייצר אותנו, והוא צור חייו בכל עת ורגע, והוא אשר נתן לו את כל הטוב, כאשר יגיעו להבנה הזו ויבקשו את מלכותו של המלך הגדול והטוב הזה, אז יתקיים "וְאֵל עֲלִיּוֹן גָּאֵלָם" – שנהיה ראויים להיגאל.

המשפט הגדול בראש השנה הוא, האם אנחנו ראויים שהשנה הזו המלך יגלה את מלכותו, או שישאיר עצמו מאחורי הוילון. ומי שזוכה במשפט הם הצדיקים, כי לולי קיום מלכות ה' בעולם, הכל היה מתבטל מאליו, אלא שהשכינה שורה אצל הצדיקים, והם זכו לגילוי אלקות, הם ראו בכל דבר שם "י-ה-ו-ה" בריש גלי, מה שאנחנו נראה בעת הגאולה.

ושאר הנידונים בראש השנה הם גם על השורש הזה, כי כל נברא אשר רוח חיים באפיו, הוא הסימן שה' בחר בו לעשות חלק בהבאת הגאולה, ויש לו תפקיד בגילוי מלכות ה' – שרק בשביל זה הוא נברא, ואם הוא בדרך למלא את תפקידו הזה, אז ימשיך לקבל את כל הכלים שצריך לשם כך. ובפרט אנחנו עם ישראל הקדושים, כל אחד צריך להיות עבד נאמן לכבוד אבינו רוענו, מלך מלכי המלכים, ולהבין שזה כל תפקידנו בחיינו. והאחריות הזו מוטלת עלינו הרבה יותר ממה שאנחנו חושבים. וזהו כמו ענין שאול ודוד, שאול המלך קיבל מלכות לא בשביל עצמו, רק בשביל להשתמש בזה ככלי להלחם מלחמות ה' ולהשמיד את עמלק ולהכין את בְּנֵי־בֵית המקדש, וכאשר לא מילא את תפקידו זה, עברה ממנו הממלכה לרעהו הטוב ממנו – דוד המלך ע"ה. בראש השנה מתעוררת תביעה, אם אתה לא בבחינת "דוד", שחלילה לא תהיה בבחינת "שאול", כי אם האדם לא יביא לידי מלכות ה', וה' לא ימלוך בעולם, אז הממלכה של האדם תעבור ממנו, והכלים הללו ינתנו לאחר.

צריכים לחשוב כל מה שביכולתנו לעשות גם עם כל אלו שסובלים בגלות בצער נורא. כמה אנשים לא נושעים? כמה מחוסרי פרנסה? כמה רווקים הולכים שבורים ורצוצים בעולם? כמה מחפשים מזור ורפואה לגוף ולנפש – ואינם מוצאים?

האבות הקדושים וצדיקי הדורות, חיו את מלכות ה', ולכן ה' היה איתם. הם היו הולכים והשמיים פתוחים בפניהם, אצלם השי"ת היה מתגלה כמלך. וכמו שזכינו ביציאת מצרים, שראו את כבוד ה' הולך לפניהם ולוחם מלחמותיהם, ומקרב אותם באהבה, ועל כן אז יכלו בוודאי להרים עינים לשמים ולהתפלל, ולראות בחוש איך שה' עונה לאדם ואוהב אותו – מה שיכולנו לזכות גם אנחנו,

רק אם נבקש את מלכותו יתברך. ואז נראה שיסורו כל הפחד והאימה והחרדה,
כל המהומה והבהלה, כל הצרות והיגונות, ואיך השי"ת נותן לנו לב חדש ומח
חדש וקירבה אליו.

ביום כיפור אנו מבקשים סליחתו מחילתו וכפרתו של השי"ת, שיסלח וימחל
ויכפר, אך בראש השנה השי"ת מתגלה כמלך על כל העולם, ומתחילים
לדבר אליו בלשונות של כבוד ומלכות ויראה ואימתה ופחד. אנו פונים אליו
יתברך ובאים להמליך אותו, אך האם אנחנו מבינים את מי אנו ממליכים בכלל?
ועל מה אנחנו ממליכים? איפה היא המלכות שלו? כל מה שאנו רואים היום זה את
הכותל המערבי עד לחורבן איום עומד כך לבדו כאלפיים שנה, והשאלה נשאלת
וצועקת – עד מתי הוא ייראה כך? היכן כבוד ה' וכבוד השכינה? היכן כבוד
הצדיקים אשר הם בזויים ומבוזים בכל העולם? איך אנחנו ממליכים מלך שאין לו
ארמון, מלך שאין לו כתר?

על זאת יתפלל כל איש ויתחנן בראש השנה, לבקש שה' לבדו ימלוך עלינו.
ולחשוב כל מה שאנחנו יכולים לעשות בשביל כך. זוהי המחשבה הנכונה
בראש השנה לכל אחד מאתנו, לא משנה היכן הוא נמצא, ומה מצבו הרוחני
ומידותיו. הרי הוא חייל בצבא ה', ועליו לשכוח מהכל ולבקש את המלכות של
ה' – ולא לצפות לקבל משהו או איזה תיקון בראש השנה. ואז ממילא האדם
מתקן את מעשיו ודרכיו בשורשם, וזוכה לאור פני ה' ולמחילה ולחתימה בספר
החיים, למען זה המלך החפץ בחיים.

יש בנשמות שלנו דברים עצומים שאין לאף אחד תפיסה והשגה, כל אחד מאיתנו
צריך לשמוח מאד בתפקיד הזה – שמלך מלכי המלכים בחר בנו כדי לגלות
את כל המלכות הזו בכל העולם. כיום אין לנו שום הבנה למה ומדוע ה' בחר בנו,
מה יש בנשמות האלו? את גדולת נשמות אלו נראה לעתיד לבא, שם יתגלה
הסוד הזה של נשמות ישראל, מאיזה מקום נאצלו ובאו, ומהו סוד העם הזה, העם
הנבחר, שה' אוהב ובחר בו. שם נדע מדוע אבותינו ואבות אבותינו נעקדו ונסקלו
ושרפו ונטבחו, לְשֵׁם מה עבדו כל כך הרבה שנים, לְשֵׁם מה עם ישראל סבל כל
מה שעבר עליו.

נזכור שעל כל זה אנחנו נשפטים בראש השנה, האם השי"ת יסיר את הוילון
ויתגלה אלינו, או שימשיך להסתתר מאחורי הוילון לשנה הבאה? ולכן
נשנה את התפיסה ודרך החיים שלנו – שכל אחד מרגיש שהוא חי לעולם, וסובר

שכל תפקידו של השי"ת הוא לתת לו, ותמיד מחשבתו היא "מה ה' יתן לי?" ואינו מבין שהוא נברא בעולם בשביל לחשוב – "מה אני אתן לה'?"

וכאמור לעיל ש'ראש השנה' עולה בדיוק כמספר 'בית המקדש', איך אנחנו יכולים להיות בלי ארמונו של המלך והרי בלי המלך שמתגלה בעולמו אין מטרה בכל העולם ובכל הבריאה כולה – אם המלך לא יהיה בארמון שלו ולא נראה את מלכותו של המלך. וכל זה מתגלה בראש השנה אצל הצדיקים הקדושים והטהורים, אשר אצלם שורה שכינתו יתברך, וכאשר נאספים אצלם להמליך את המלך – בבחינת "ברוב עם הדרת מלך", מתגלית התקווה ואמונה שהראש השנה יאיר את כל העולם כולו לגילוי אלקותו יתברך, וכל העולם כולו ידע שהוא מלך.

ומשביע לכל חי רצון

(תהלים קמה, טז)

מתוך הספר דגל מחנה יהודה

פרשת כי תצא

הקדמה

כתיב "וּבְכַתְּהָ אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ יְרַח יָמֶיךָ" (דברים כ"א, יג) ואיתא בזהר חדש (כי תלך ב"ד ע"ג) ירח ימים - דא ירחא דאלול. כי יפת תואר מרמז על ה'רצון לקבל' שבאדם, שרוצה להוציא רצונותיו הטבעיים, שהם ענין יופי חיצוני, ותיקונו על ידי המתנה וצעקה שהוא ענין מ' יום דחודש אלול. כי העיקר הוא לרצות את רצונו של ה' ב"ה, ולזה צריך המתנה שהיא דחיית הרצון העצמי, וההמתנה והדחיה היא ענין המלח כמו"ש בברכות (ל"ד ע"א) שהמסרב לעבור לפני התיבה יותר מידי דומה לתבשיל שהקדיחתו מלח, והוא ענין המלח, שבבכ"י געגועים כמו"ש "וּבְכַתְּהָ אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ", ועל ידי שדוחה את רצונו לקבל - ממשיך לליבו רצון זך ונעלה יותר, ועל ידי שמתחזק ותופס ומייקר את רצונותיו הקדושים בבכ"י צימאון לה' ב"ה - הוא עיקר התשובה, כי מראה שאין החטא מושרש ברצונו ובאמת רוצה הוא את ה' ב"ה. (משיעור יוס"א לך-לך תשע"ב).

"כִּי תֵצֵא לְמִלְחָמָה עַל אֹיְבֶיךָ וּנְתַנּוּ ה' אֱלֹהֶיךָ בְּיָדְךָ" וגו' (דברים כ"א, י)

בכדי לזכות לנצח במלחמה, צריך האדם להתגבר ברצונות לפני שיוצא למלחמה, ועיקר היציאה למלחמה היא כאשר יוצא הוולד ממעי אמו, וזה "כִּי תֵצֵא לְמִלְחָמָה", שאז בוכה התינוק הרבה, והדמעות הם מלוחות שהם - "בְּרִית מְלַח" (במדבר י"א, יט), והמליחות מביא צימאון - שהוא ענין הרצונות, וזה "כְּאֵיל תִּעְרַג עַל אֹפִיקֶיךָ" ... (תהלים מ"ב, ז) - ראשי תיבות גימטריא "תצא", שהוא ענין "כי תצא למלחמה", שבעת שתצא אזי תדע שעיקר ניצחונך הוא על ידי רצונות וצימאון דקדושה אליו יתברך, שהם ענין המליחות שמביא הצימאון שהם ענין הדמעות. ובענין זה בוכה התינוק כשיוצא ממעי אמו, היינו להזכירו ענין זה שעיקר ניצחונך תלוי בדבר זה שתתחזק בצימאון דקדושה אליו יתברך, ועל ידי זה תנצח המלחמה שהוא ענין הכתוב "כִּי תֵצֵא לְמִלְחָמָה" (דברים כ"א, ז), שהוא ר"ת "כְּאֵיל תִּעְרַג עַל אֹפִיקֶיךָ" (תהלים מ"ב, ז) - היינו גימט' תצא. וזה המשך הפסוק: "צִמְאָה נַפְשִׁי לְאֱלֹהִים" (תהלים מ"ב, ז), "צמאה" הוא ענין הרצונות וענין המליחות והדמעות.

ביאורים בספר דגל מחנה יהודה
(משיעור יוס' א' לך לך תשע"ב)

שורש ספיקות האדם וריחוקו הוא בסוד הרצון,

ותחילת השגת רצון אמיתי הוא על ידי שמבטל ומסלק רצונו

כשמתחיל האדם להתקרב לדרך ה' ולתורה הקדושה ומתגבר ברצונות ועבודות להתקרב לה' ב"ה ולהגיע לתכלית ולתורה ותפילה כראוי להכניע את יצרו ולילך בדרך האמת - עובר קשיים רבים ורואה שאינו מצליח ליצור מציאות של לב שלם בעבודת ה' ומרגיש סתירות רבות ברצונותיו ומעשיו, ונראה בעיניו שתפילותיו אינן מתקבלות ולכן נחלש בדעתו ובעבודתו. ואע"פ שלפרקים מיישב דעתו על מטרותיו ותכלית מעשיו בזה העולם נכנס שוב ושוב להיות בענין של ספיקות וכו'.

ושורש הדבר הוא בסוד הרצון. והוא, שכל אדם הוא קומה שלימה שפועלת מציאות רוחנית בגילוי האלוקות בעולם הזה, על ידי רצון מחשבה דיבור ומעשה, ומדרגתם היא זה למעלה מזה והרצון גבוה מכולם. אך דוקא ברצון שהוא הדבר הגבוה מהכל ושורש הכל, האדם אינו חושב שצריך להתייגע להשיגו ומרגיש שהוא כבר בידו, וכבר יודע את אשר לפניו - מה הוא רוצה וחפץ ומה רצון ה' ממנו לחשוב לדבר ולעשות, ורק מתפלל וכוסף שיעלה חפצו בידו ומתייגע להשלים מאווייו ורצונותיו בעבודת ה'. אלא שיש בידינו כלל, שקודם שרוצים ליצור מציאות חדשה כל שהיא, צריך להביא לידי סילוק גמור ומוחלט של המציאות שהיתה לפני כן, ורק אז ניתן ליצור מציאות אחרת שהיא ברת קיום.

ולכן, מאחר שכל מציאות מתחילה ברצון, צריך לראות שהרצון האמיתי החל רק אחר שהיה סילוק גמור לכל הרצונות שהיו קודם המשכת הרצון החדש. ואע"פ שכשמסלק רצונותיו נדמה לו שכעת הוא ריקן מכל שפע (סהרי מודיע בעלמו וכלפי שמיא שאינו חפץ בשום שפע רוחני או גשמי והוא כביכול ניקוק מהשפע), באמת הוא עליה גדולה וכידוע שכל הסתלקות הוא חלק מהותי מכל עליה. והוא סוד הענין שכתוב בדברי רבנו האר"י, שכנסת ישראל מיעטה וצמצמה את עצמה שהוא ענין סילוק הרצון שעל ידי זה כביכול הסתלק כל השפע, אלא שדוקא על ידי זה נעשה מקום לבניית רצון אמיתי כפי רצונו ומחשבתו העמוקה של ה' ב"ה.

ארבעה רצונות יש באדם שהם השורשים לכל המחשבות והמעשים,

ולבטל הרצונות הוא מסירות נפש

ולמעשה לכל אדם ד' רצונות:

א. הרצון שלו להתקיים ולהיות 'יש'.

ב. הרצון של האדם המוטבע בנשמתו להתענג מזיו השכינה בגן עדן (הוא הרצון פנימי של

כל בני ישראל לשזב אל ה' ב"ה).

ג. הרצון של האדם מצד שכלו וחכמתו שרוצה להשיג כך וכך וכו' (כגון שקוּוה להשיג איזה מטרה, חכמה וכיו"צ).

ד. רצון האדם המולד בו בטבעו ומזגו (כמו שאוּבד מאכל פלוני וכיו"צ).
והנה מלבד מה שרצונותיו של אדם הם כל מהותו ותקוותו הם גם מקור חיותו, שהרי עיקר פנימיות רצון הבריות הוא חיים, וגם רצון זה צריך לחדשו לצורך גבוה כמו שכתוב (תהלים כ"א, ט): "חיים שְׁאֵל מִמָּוֶה", שגם החיים בעצמם יהיו לגבוה.

וביטול כל אלו הרצונות הם מסירות נפש, כי נפש הוא הרצון כמו שכתוב (נלאשית כ"ג, ט): "אִם יֵשׁ אֶת נַפְשְׁכֶם" – ולכן מסירות נפש הוא שמסכים בליבו לסלק כל רצונותיו שהם כל מהות וטעם חייו. והוא ניסיון גדול מאוד מאחר שנשאר ערום וחסר כל, וגם אינו יודע לאיזה רצון צריך להגיע ובמה יאחז. שהוא ענין הכתוב (וימיה כ"ג, ט): "לְכַתֵּךְ אֶחָרֵי בְּמִדְבָּר וגו'", שהולך בביטחון שה' ב"ה יורה לו הרצון האמיתי. כי לכנוס אל הקודש לעבודת ה' אין באים עם רצונות עצמיים, שהרצון הוא כמו היסוד והצינור של כל הולדה של מחשבה דיבור ומעשה שיהיה בעבודתו.

כי בהשקפה ראשונה נראה שבמעשים יש אחיזה לגאות מה שאין כן ברצונות של האדם. אבל האמת היא להיפך, כי מעשים קל יותר לייחס אותם לה' ב"ה כשיודע האדם מעט מפחיתות כוחו וכו', אבל ברצון הוא חושב שיודע וברור לו מה צריך לרצות, ומה נכון ומה הדרך שצריך לילך, ושרק צריך הוא את עזרת ה' יתברך על השגת רצונותיו, ובזה אינו נותן את דעתו לבטל רצונו לפני ה' ב"ה, שבזה הוא מונח ביותר, ובזה הוא מציאות ו'יש' בפני עצמו יותר ממחשבה דיבור ומעשה.

דרך הצדיקים שביטלו ומסרו כל ארבעת עניני הרצון הטבעי והמולד, ומוסרים נפשם להמשיך רצון חדש לפני ה' ב"ה

ודרך הצדיקים שמסלקים רצונותיהם הקדושים וממשיכים רצון חדש מאיתו יתברך, שכפי הנז' לעיל לכל אדם ישנם ד' רצונות, וכנגד הרצון המולד בטבע הופכים לרצון מעל הטבע – שמשברים כל טבע גופם והרצונות המולדים בהם בטבעם, וממשיכים רצון שלמעלה מן הטבע.

וכנגד הרצון והמטרה של האדם הנולד בליבו מכח חכמתו והשגתו – מבטלים הצדיקים את רצונותיהם הקדושים בתורה ועבודה וממשיכים רצונות נצחיים על ענין תיקון העולם ונשמות ישראל.

וכנגד הרצון של האדם המוטבע בנשמתו להתענג מזיו השכינה בגן עדן שהוא הרצון הפנימי של כל נשמות ישראל - מסלקים הצדיקים את הרצון לשוב לצור מחצבת נשמתם וליהנות מזיו השכינה בגן עדן, וממשיכים רצון חדש לבוא לבית המקדש^(*).

וכנגד הרצון של האדם להתקיים ולהיות 'מציאות' - עולים הצדיקים במדרגה ומבטלים הרצון העצמי להיות מציאות בפנ"ע, וממשיכים רצון חדש לחיות לכבוד ה' ב"ה לבד שזה מדרגת אֵין ממש שהוא השלימות, ונהפכים לצינור להמשיך כל המדרגות הקדושות כאן בעולם הזה, ולהעביר על הרצון העליון ולמתק כל הדינים.

כדי להגיע לרצון אמיתי צריך שנלמד מדרך הצדיקים

ועבודתם שסילקו הרצון המולד והטבעי והמשיכו רצון אמיתי ונצחי

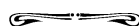
וכך צריך כל אדם בכל מדרגה לבוא לביטול הרצון והוא ההתחלה בעבודת ה"י, כי צריך האדם לידע שראשית הכניסה לעבודת ה' ב"ה הוא ביטול הרצון. שיבטח בה' ב"ה שכשיחזור אחר האמת ימשיך לו הקב"ה רצונות חדשים בכל ארבעת הרצונות;

שיבטל רצונו הטבעי המולד בו - דרך משל יתעלם ממה שרוצה לאכול מכח הרצון הטבוע בו לאכילה, וימשיך רצון חדש לאכול מאחר שכך הוא רצון ה'. גם לא ידקדק אחר הרצון המולד בו בטבעו לאכול דוקא מאכל פלוני וכיוצ"ב, וזהו נקרא רצון על טבעי, שהופך את רצונו הטבעי רצון שמעל טבעו.

וכן לאחר שהגדיל, ומחוכמתו ודעתו משיג וחושב שכך וכך צריך לרצות - יבטל רצונו זה ויבקש להמשיך רצון חדש, רצון שכל מה שעושה בזה העולם יהיה על נצחיות שיביאנו לתכלית אמיתית.

ואפילו הרצון הטבוע בנשמות ישראל שכל איש מישראל רוצה בפנימיותו להיות איש ישראל כשר, ולחזור לצור מחצבת נשמתו ליהנות מזיו השכינה - גם רצון זה צריך שיבטל ויבין בדעתו שאין זה התכלית האחרון, אלא התכלית שיהיה ה' ב"ה איתנו בהתגלות כאן בזה העולם, ולא שנהיה אנו שם בעוה"ב איתו.

גם הרצון של האדם לחיות, צריך להופכו לרצון לחיות על קידוש ה' ב"ה, שגם בחיותו הוא חפץ ורוצה לחיות לצורך גבוה ואין לו בזה רצון עצמי. ובאמת רצון זה טבוע בכל נשמות ישראל כפי שרואים התגלות מס"נ אפילו בפשוטי העם - שמוכנים למסור גם את החיים למען רצונו יתברך, והמדרגה היותר גדולה היא לחיות על קידוש שמו

מים חיים

^(*) סיפר מו"ר הגאון הקדוש מבעלז' כי פעם אחת ראה בחלום שהוליכו אותו לגן עדן העליון, והראו לו חומות ירושלים שלמעלה החריבות, ועליהם היה מהלך איש אחד מחומה לחומה, ושאל מי הוא זה האיש, והשיבו לו כי הוא ר"י בעל שם טוב, שנשבע שלא ירד משם, עד שיבנה בית המקדש במהרה בימינו אמן: (קוני' מאירת עינים שכלאש בעש"ט עה"ת אות ע"ה, בשם "מכתב מהגאון בעל דעת תורה").

הגדול, שהיא ענין משה שהוא ענין שפלות גדול מאוד ואין ממש, ועל ידי התקשרות בדעתו של משה נהפך כל הרצון לצינור שהוא יציאה מהגלות וגילוי התורה.

בראשית התגלות ה' ב"ה לאברהם אבינו שהוא אב וראשון להמשכת נשמות ישראל - הדריכו ה' ב"ה על ענין סילוק הרצון והתחדשותו

וזה ענין הכתוב (בראשית יב, א) "לָךְ לְךָ מֵאֲרָצְךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאָה";

'לָךְ לְךָ' פי' שיצא מרצונו להיות יש ומציאות אל רצון לחיות לצורך גבוה ולהיות אין. 'מֵאֲרָצְךָ' הוא שיצא מהרצון שלו שהשיג לאחר שהגדיל שיודע מה טוב בשבילו (סוהא ענין קרקע ודנד של אדם בחייו) לרצון תכליתי וניצחי.

'וּמִמּוֹלַדְתְּךָ' היינו לצאת מהרצון המולד בו בטבעו להיות רצון מעל הטבע כנ"ל. 'וּמִבֵּית אָבִיךָ' ר"ל לצאת מהרצון הטבוע בנשמתו לשוב אל בית אביו למקום נשמתו ליהנות מזיו השכינה, אל רצון לשוב לבית המקדש. 'אֲשֶׁר אֲרָאָה' הוא ענין המסירות נפש - שאינו יודע איזה רצון ימשיך לו ה' ב"ה ומתי יכנס זה בליבו.

אע"פ שמסלק הרצון אין עדיין הרצון הקדוש נכנס בליבו אלא צריך לבקשו בכל יום לבטל העביות שבליבו שהוא הרשימו מהרצון העצמי שבליבו כל אחד כפי מדרגתו ולבוא לביטול הרצון צריך צעקה מ' יום, כי אחר שמבטל רצונותיו נשאר בו רשימו וסיגים מהרצון העצמי - כל אחד כפי מדרגתו. כי באמת מיד כשמסלק מעצמו את רצונותיו וחפץ להמשיך מן שמיא רצון חדש, מיד נשפע עליו כל ענין רצון קדוש שאליו הוא משתוקק. אלא שמחמת עביות הרצון העצמי שנשאר בליבו, אין הרצונות הקדושים נכנסים מיד בליבו, אלא עומדים מעליו סביב, כענין הכתוב (דניאל ג, ט) "עַל לְבָבְךָ", וכאשר צועק מ' יום לפתיחת הלב יכנסו הרצונות הקדושים בליבו.

ומיד כשמתחיל לסלק רצונותיו העצמיים תתחיל להימשך עליו קדושה. כי כשפונה לה' יתברך שיהיה לו רצון דקדושה, מיד נשפע עליו השפע האלוקי של רצונות קדושים, אבל מחמת שעדיין נשאר בליבו מהרצון העצמי, עומד הרצון דקדושה בדעתו (והיינו שיודע שכן וכך לייך לרעות, אבל אינו רואה כן באמת מתוך ליבו) וזה בעצמו טוב מאוד, כי על ידי זה מתחיל הרצון דקדושה לזכך את המחיצה שמפסקת בליבו, עד שיכנס הרצון דקדושה אל תוך ליבו - מדרגה אחר מדרגה, ואע"פ שאינו זוכה לכל זה מיד, מ"מ מתחיל להאיר בליבו הרצון דקדושה. פירוש, שכפי מידת הרצון העצמי שנשאר בליבו כך נמנע מהרצון דקדושה להכנס בליבו. אבל על ידי שרוצה את הרצון דקדושה, בזה לבד מזכך את ליבו. וזה מה שמובא בדברי רבנו האר"י שכח העיכוב שבמסך הוא כמידת העביות; היינו

שככל שהעביות שבמסך - שהוא הרצון לקבל לעצמו - הוא עבה ומגושם, כך הוא מעכב את הרצון העליון מלהיכנס לתוך ליבו. ומתוך שרוצה הרצון העליון והטהור להכנס בליבו מכה הוא במחיצה והמסך שבליבו של האדם עד שמזככו ומבטל את העביות שהוא הרצון העצמי, וכידוע הם ארבעה מיני מחיצות ועביות שהם כנגד ארבעת הרצונות העצמיים, וכנגדם הם ארבעה רצונות קדושים שמבטלים את העביות.

כשמתחיל לבקש את הרצון האמיתי מתגלה הרצון העצמי שסותר לרצון העליון
וה"ס הליכת לוט שהוא המחיצה עם אברהם עד שמפרידו מעליו

וענין הצעקה וההתחדשות בביטול הרצון הוא מוכרח בכל יום. כי כל עוד שעדיין יש בליבו סיגים ושארית מהרצון העצמי - אע"פ שמאיר בליבו רצון לנצחיות ולגילוי מלכות ה' או שמצליח לכפות רצונו הטבעי - מתערבב ענין הרצון עם רצונו העצמי ומעשיו הטובים נעשים בפניות, וזה מש"כ (נרמסטיב, 7) "וַיִּלְךָ אֶתֹּו לֹוֹט". לכן צריך שיבטל שוב רצונו העצמי עד שיתקיים בו הכתוב "וְלֹא יָכֹלוּ לְשַׁבֵּת יַחְדָּו" (סס יג, ו) שהוא מה שנרמז בכתוב (סס סס, ט) "אֵל נָא תְהִי מְרִיבָה... וַבֵּין רָעִי וַבֵּין רָעִיָה" ותרגם אונקלוס "ולא תהי מצותא בין רעותי ובין רעותך" ורעוא זה 'רצון'. וימשיך רצון חדש מדרגה אחר מדרגה עד שיבטל כל רצונו העצמי לגמרי, שיהיה לו לב נקי לפני ה', ויזכה לענין הכתוב "וְה' אָמַר אֶל אַבְרָם אַחֲרֵי הַפָּרֶד לֹוֹט" (סס סס, י) כי 'לוט' הוא לשון הסתרה ומחיצה, ועל ידי זה זוכה לקנות הרצון בשלימות, שהוא ענין הכתוב (סס סס, י) "קום התהלך בארץ לאורכה ולרוחבה", שארץ ישראל היא ענין התגלות תכלית הרצון כידוע. "לאורכה ולרוחבה" שהם ארבעת הרוחות כנגד ארבעת מיני הרצונות.

כי האדם דרכו לאחוז ולתפוס ברצונותיו היינו שמקמץ את ידיו וחושש לסלק רצונו שהוא כל תקוות חייו. לכך כתוב (תהלים קמ"ט, ט) "פֹוֹתַח אֶת יָדָה" היינו שירפה את ידיו מאחיות הרצון ויסלקו - ויזכה ל"וּמְשָׁבִיעַ לְכָל חַי רָצוֹן" שהוא רצון מה' ב"ה בעצמו. וכמו שכתב באמרי פנחס (סעי התפילה אות ס"ח) "וּמְשָׁבִיעַ לְכָל חַי רָצוֹן" - שהשי"ת עושה לאדם רצון שירצה מאוד בדבר פלוני.

על ידי שיודע מרצון עליון יותר - יודע על מה להתפלל

ועל ידי זה עולה התפילה יחד עם הרצון להלביש רצון חדש לתוך ליבו

וענין זה נעשה על ידי צעקה מ' יום. כי על ידי שממשיך הרצון דקדושה ועומד בדעתו ואינו נכנס בליבו, מתגבר יותר בתפילה ורצון לזה מאוד מאוד, מאחר שמבין שרצון חדש זה הוא ענין אחר לגמרי. כי רואה שהרצון שהיה לו קודם שסילקו היה רצון של בהמה וגוי ממש לעומת הרצון הוך והנקי שהוא הרצון העליון החדש שנשפע מעל בליבו. לכן על ידי ביטול הרצון לבד כראוי, יבוא לענין של צעקה, כי הרצון דקדושה בעצמו מחפש לב נקי לשכון בו כמש"כ "מְצָאֲתִי דָוִד עֶבְדִּי" (תהלים פט, כ) וכן באברהם

כתיב "ומצאת את לבבו נאמן לפניה" (נחמיה ט, ט), אלא שאין הרצון יכול להכנס לתוך ליבו ולהביאו לידי מעשה.

לכן כשמתחיל להתעורר באדם רצון לרצון אמיתי וניצחי, הרצון דקדושה עצמו עולה לבקש עליו רחמים. כי כידוע יש ב' מדרגות של רחמים; רחמים פשוטים ורחמים גדולים. וברחמים הפשוטים די בהם כדי לבטל רצונותיו ולהגיע לדעתו להוליד מעל ליבו רצון חדש, אבל כדי שיכנסו בתוך ליבו צריך רחמים גדולים, לכן הרצון הזה בעצמו שעומד על ליבו חוזר לבקש רחמים גדולים שיזכה האדם שיכנס הרצון דקדושה בתוך ליבו. והוא ענין הצעקה שאדם מרגיש שרוצה לצעוק כשחפץ מאוד ברצון דקדושה שיכנס לתוך ליבו אך אין הדבר בידו - וצעקה ותפילה זו נקראת "אור חוזר".

וזה מה שמובא בכתבים שהאור שמסתלק אינו נעלם אלא נעשה לאור גדול המלביש את האור העליון ממקום העביות והמסך עד שורשו ונעשה לו לכלי, פירוש, שאין שום רצון שלא הגיע לידי מעשה נעלם ומסתלק ח"ו, אלא עולה הרצון הזה להמשיך רחמים גדולים שיוכל רצון אמיתי וניצחי לחזור ולהכנס לתוך ליבו של האדם, וכשאין הרצון נכנס לליבו ומתקיים, עולה הוא וחוזר לפני ה' ב"ה עם תפילת וצעקת האדם שרוצה לקיים דברי ה' ב"ה, והוא נקרא אור חוזר, שעולה ומלביש לרצון זך ונקי יותר. והוא מה שפעמים מרגיש האדם ממש בתוך ליבו רצון עצום לקדושה ולה' ב"ה, כי הוא מכח כל מה שרצה כמה וכמה פעמים רצון תכליתי וניצחי ולא הגיע לידי מעשה כנ"ל.

ובזה נבין שגם הרצון דקדושה שיש לאדם - גם הוא מגיע מעוצם רחמיו העצומים שכביכול הוא בעצמו מתפלל שיימשך הרצון הזה אל ליבו וגם הצעקה והתפילה של האדם על כך, גם היא שורשה באתערותא דלעילא.

הדעת היא מולידה את הרצון - על כן צריך שיצעק מ' יום להסיר כל הרצונות

שנולדו בליבו מהדעת הפגום עד שיזכה לדעת ורצון חדש, והוא דברי חז"ל שעושה תשובה בדעתו **ועצם** הידיעה ממדרגת הצדיקים שביטלו רצונותיהם לגמרי בתכלית, והמשיכו רצון מה' ב"ה בעצמו והפכו להיות צינור להמשכת התורה וגילוי מלכות ה' עד שהיו אֵין ממש - הוא בעצמו טוב מאוד שיודע מהו 'רצון' שאליו צריך לחתור. ויודע לעשות תשובה גם על הרצון, כי כל שאדם לא עושה תשובה בדעתו, היינו על התפיסה שלו איך צריך להיות לפני ה' ומה צריך לרצות, אין תשובתו בשלמות, שאע"פ שיש בליבו הרהורי תשובה אינו מתקן בשורש כמו שהתשובה מגיעה עד הדעת, כי כשהתשובה מגיעה עד הדעת, (ועיין בענין זה בשיעור מיום הדעת נולד רצון מחודש שהוא רצון זך יותר ומתקן הדבר בשרשו. (ועיין בענין זה בשיעור מיום

ב' פקשת שופטים תשע"ט הוצא להלן במאמר לב לדעת).

כי כשאין הדעת והרצון מתוקן הוא נחשב כקודם הסילוק והביטול, והוא כמו עיגול שהכל שווה בעיניו - היינו שדרך ה' ודרך התאוות שניהם חשובים אצלו, ואינם

נחשבים בעיניו כהפכים של אור וחושך אלא נותן חשיבות גם לשקר. אבל כשמסלק את הרצון נעשה ענין של ביטול, ובאמת אז אין דבר שחשוב בעיניו (כי אין זו שום לאו כלל), וכשמתחנן לפני הקב"ה שימשיך לו רצון חדש ואמיתי, שידע מה לרצות בזה העולם - ממשיך לו הקב"ה דעת חדש, שהוא ענין 'יושר' שיודע להבדיל בין אור לחושך ובין קודש לחול, ומכח זה נולד בליבו רצון זך ונצחי שהם רצונות היפך הטבע כנ"ל. והוא סוד מה שמובא בדברי רבנו האר"י, שבתחילה היה ענין עיגול ואחרי ענין הסילוק נעשה ענין של יושר, שהכל הוא בסוד הרצון שממשיכה כנסת ישראל רצון חדש כאן למטה בעולם הזה - מכח הצדיקים שמבטלים הרצון וממשיכים רצון חדש לכל נשמות ישראל.

סילוק הרצון הוא מסירות נפש והקרבה,

ונעשה דוקא על ידי ענין המלח על הקרבן שהוא ענין דחיית הרצון

ומסירת וסילוק הרצון הוא מסירות נפש כי הרצון הוא הנפש כמ"ש "אם יש את נפשכם" כנ"ל, ונפש זה מלכות כידוע, כי הרצון העצמי של האדם שרשו בצד הגבורה שהיא מלכות עילאה שהיא הבינה, כי בינה יתרה ניתנה באשה (מ"ה ע"ב), וחיצוניות שלה הוא ענין "אֵשֶׁת יִפֶּת תֹּאֲר", כי הוא צד הרצון לקבל בענין חיצוניות, וכשמסלק את רצונו הוא מסירות נפש בצד הבינה כנ"ל, והוא ענין קרבן ומיתוק הדין כי אמרו בתיקונים (תיקון כ"ג-כ"א, 97 ע"ב) שמביאים את הקרבן לתקן דוקא בצד הגבורה, וענין המלח הוא ענין העיכוב וההמתנה, שעל אף שסילק את רצונו צריך להמתנה וצעקה בענין של מ' יום עד שימשיך את הרצון הקדוש לתוך ליבו.

וזה מה שאמרו בגמ' ברכות (37 י ע"ב) ובמדרש ויק"ר (7, ז) שחמישה פעמים אמר דוד המלך שירה, אחד על שעה שהוא נתון במעי אימו שאמר ברכי נפשי את ה' וכל קרבי וגו', שהוא מרמז על עיבור הרצון קודם שנולד בלב האדם (סהפפ הוא הללון כנ"ל), השני על השעה שיוצא ממעי אימו שהוא לידת הרצון, והעיקר הוא לידת הרצון שהוא כנגד מה שיוצא ממעי אימו, שדוקא אז צריך לבררו ביותר ולדחות הרצון לקבל ולבוא לידי צימאון אמיתי לה' ב"ה, שהוא ענין בכיית הוולד שיש בו געגועים לחזור למקומו לרחם אימו היינו שורש הרצון שהוא דביקות בה' ב"ה. (וכן אמר עוד ג' פעמים שיהא על מלגות נוספות של הללון הגשמי והרוחני של האדם.)

והוא מש"כ "וּבְכַתָּה אֶת אֲבִיָּהּ וְאֶת אִמָּהּ יֵרַח יָמִים" ירח ימים הוא חודש אלול, כמובא בזוהר חדש כי תצא (37 ע"ב): אשת יפת תואר - הוא הרצון החיצוני כנ"ל, ובכתה את אביה, הוא התעוררות געגועים אחרי הרצון האמיתי, והבכיה הוא מ' יום; ל' דחודש אלול וי' ימי תשובה, ועיקר התשובה - הוא סילוק הרצון והמשכת רצון חדש, והוא ענין הקרבן, וזה "וּבְכַתָּה אֶת אֲבִיָּהּ" וגו', שהוא ענין מליחות הדמעות, שהוא ענין ההמתנה והמחיצה שצריך להמתין עד שיכנס הרצון לתוך ליבו, כפי מצוות נתינת מלח על הקרבן כמ"ש "עַל כָּל קִרְבָּנְךָ תִּקְרִיב מִלַּח" (ויקרא ב, א).

על ידי שדוחה את רצונו ומבקש שיהיה לו רצון אמיתי כרצון ה' ב"ה עולה תפילתו לפני ה' ב"ה להמשיך עליו רחמים גמורים להעלותו ממקומו כי הקרבן הוא כנגד התפילה כפי שאמרו בגמ' ברכות (נלף כ"ו ע"ג) "תפילות כנגד תמידין תקנום", ומה שמתפלל מתוך סילוק רצונו העצמי הוא כנגד המלח שעל הקרבן, דכתיב "עַל כָּל קִרְבָּנָהּ תִּקְרֵיב מִלַּח" (ויקרא ב, יג), ועל ידי זה עולה התפילה כחץ מקשת, כי המלח הוא המסך המעכב את עצמו מלרצות לקבל שהוא מיעוט הלבנה, ומכח מה שממעט את עצמו נעשה אור חוזר להלביש לשפע וברכה מאת ה' ב"ה, וככל שממעט ומשפיל רצונו יותר - כך ממשיך את השראת השכינה למטה יותר, ועל ידי זה עולה התפילה למעלה יותר ומלבישה לשפע של רחמים יותר, כי התפילה היא כמו קשת כמ"ש (נלפ"ט מה, כג) "בְּחַרְבֵי וּבְקִשְׁתֵּי" ותרגם אונקלוס "בצלותי ובבעותי", שכפי מה שהקשת נמתחת יותר, מגיע החץ רחוק יותר, ומלביש לקבל רצון חדש מאת ה' ב"ה ואינו בא לידי נפילה לרצון חיצוני.

וזה נרמז במה שכתוב במצוות מעקה, שנאמר (נלפ"ט כג, ט) "כִּי תִבְנֶה בַּיִת חֹדֶשׁ וְעִשִׂיתָ מְעַקָּה לְגִנְךָ". בית חדש מרמז להמשכת רצון חדש בלב האדם, הגג הוא כנגד הרצון כמובא בכוונות המקוה, מעקה הוא ענין עיכוב הרצון שהוא מסך ומחיצה על הרצון לקבל שלא "יפל הנפל ממנו" לחיצוניות, כי צריך לשמר ולברר את הרצון מאוד לראות אם רצונו והשתוקקותו לקדושה הם מחמת גאוותו לבדה או שיש בו רצון מגולה למלכות ה' ב"ה, כי מעקה הוא כמו שתרגם אונקלוס 'תיקא' שהוא כמו תיק לשמר את הרצון, ועל ידי זה נענה בתפילתו כי היא כמו קרבן שנתן עליו מלח שממתק הדין, לכך גם על המלח נקטו חז"ל לשון 'ממתק' כמובא בברכות (נלפ"ט ה' ע"א) מלח ממתק הברש, היינו שממתק הדין, כי כל תפילתו עולה לצורך גבוה להשרות שכינתו יתברך כאן בארץ התחתונה.

כל תיקון מידותיו של האדם השקועים ברצון לקבל, תלויים בכך שיסלק את רצונו ויעורר את כל קומתו להיות בצימאון אליו יתברך שימשיך לו שפע שיהיה כולו לכבוד ה' ב"ה וסוד ענין דחיית האור על ידי המסך היינו שהאדם מסלק רצונו מלקבל, הוא כדי לברר הניצוצין למטה. והוא, שיש בלב ניצוצין שבויים ברוח הטומאה, ואם ימשך האור למטה מבלי שיהיה התעוררות מצד הניצוצין הקדושים שבשכי - ימשך אור ומוחין אלו ללב האדם, ומחמת שעדיין לא נתקן למטה, ישמש שפע ומוחין אלו שלא לשם שמים ולא לשם התכלית אלא שיפול בגאות ופניות.

לכן על ידי שמסלק הרצון לקבל ודוחה את השפע מלהיכנס אצלו - הרי הוא כאומר שעדיין אין הוא מוכן ומתוקן למטה כדי לקבל את השפע ולהשתמש בו לשם שמים באמת ללא פניות וגאות, ועל ידי זה נעשה 'אור חוזר' להמשיך עליו רחמים גדולים שיגרמו התעוררות וצימאון במידותיו למטה שעדיין לא נתקנו לשוב אל ה' ב"ה

ולהשתמש בשפע והמוחין לשם שמים - ובשעה זו יכול השפע לירד עד מידות אלו שנעשה בהם צימאון לשוב אל ה' ב"ה, והוא נקרא זיכוך המסך.

וכך חוזר חלילה שעדיין צריך להמשיך בתפילה שהוא ענין הקרבן, ולסלק ולדחות השפע - שהוא ענין המלח - מלירד ולהמשך אצלו למקום שאינו מתוקן, עד שיתעורר בצימאון לאור ה' גם במקום זה, ורק אז יוכל לזכך את המסך הדוחה ולקבל שפע גם במקום זה שתיקנו וביררו לעשות שימוש בשפע והמוחין לכבוד ה' ב"ה לבדו.

כל ענין הגאולה והשראת השכינה למטה תלוי בצימאון נשמות ישראל והוא ענין סילוק האור במיעוט הלבנה, שאין המלכות רוצה לקבל כל השפע אצלה מחמת הנשמות שנמצאות עדין בשבי למטה, ואם ימשך השפע אליהם קודם שניתקנו תאבד את בניה, כי ילך השפע אל החיצונים, לכך ממעטת את עצמה מלקבל, והוא גלות השכינה, שלמען נשמות ישראל נמצאת מלכות ה' ב"ה בהסתרה.

אבל על ידי יעקב אבינו ומשה רבנו נמשכים רצונות וצימאון לכל נשמות ישראל, ולכן נקראים בעלה דמטרוניתא, כי משה בגמ' רצון ונכלל ברעוא דרעוין שהוא רצון הרצונות וכן יעקב אבינו שהוא כנגד סעודה שלישית שהיא כנגד רצון הרצונות, כי ממשיכים את הצימאון ומידת האמת לנשמות ישראל, לעמוד לפני ה' ב"ה בתפילה ולבקש את רצון ה' ב"ה ומלכותו באמת.

ועל ידי הצימאון של נשמות ישראל מתגלית המלכות למטה במקום זה שעומד יהודי בתפילה ועסק התורה שהוא מתוך צימאון, ועל ידי זה כביכול מסכימה המלכות לקבל את השפע והברכה להמשיכם לנשמות - כי מאחר שרוצים הם את רצון ה' ב"ה באמת, לא ימשך השפע לחיצונים ומתגלית המלכות למטה בעולם הזה.

לך אכל בשמחה לחמך

(קהלת ט, ז)

מתוך ספר דגל מחנה יהודה

פרשת כי תבא

הקדמה

כל אחד מישראל יש לו חלק בכ"ב אותיות התורה, וכשמאירה בו האות השייכת לנשמתו - מתעורר בליבו רצון לשוב אל ה' ב"ה והשראת השכינה, שהוא ענין ירושת ארץ ישראל. אלא שמחמת הגלות נחשכו האותיות ונאבדה התקוה והשמחה, ועל ידי בשורה טובה חוזרת רוח הקודש להאיר את האותיות, ועל ידי זה חוזר לענין השמחה והצימאון אליו יתברך שהוא השראת השכינה.

וזהו ענין כ"ב שנים שהיה יעקב בחשיכה - כנגד כל הגלות, ועל ידי בשורה טובה משרח בת אשר, חזרה רוח הקודש להאיר הכ"ב אותיות ונעשה צימאון לה' ב"ה מתוך שמחה. והוא ענין סעודה שלישית שהיא כנגד יעקב שהוא ענין הצמאון היינו רעוא דרעוין, ובשורה טובה היא שלכל אחד יש חלק בארץ העליונה, והוא הטעם שחוזר ה' ב"ה להזכיר ולהבטיח לבני ישראל על ירושת הארץ. ועל זה צריך לשמוח מאוד שאף על ידי הרצון בלבד שירצה לרצות את ה' ב"ה שהוא ענין רעוא דרעוין שהוא רצון הרצונות, יוכה גם הוא להאיר האות שלו ולרשת הארץ העליונה. (משיעור יום שלישי במדבר תשע"ט)

"וְהָיָה כִּי תָבוֹא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ נַחֲלָה וַיְרִשְׁתָּהּ וַיִּשְׁבְּתָּ בָּהּ" (דברים כו, א)

אמרו חז"ל "כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא" (סנהדרין 5, א), והיא ירושת הארץ העליונה שיש לכל אחד מישראל חלק בה, וכדי לזכות לחלק בירושת הארץ שהיא עולם הבא, צריכין להמשיך את אור השכינה לעולם הזה.

ועיקר המשכת אור השכינה לזה העולם הוא על ידי השמחה, כי אין השכינה שורה אלא על לב שמח. והוא תלוי באחדות כי באחדות ממשיכין את השראת השכינה, וזה מה שאמרו חז"ל "כל בי עשרה שכינתא שריא" (סנהדרין 5, א), היינו שעל ידי אחדות ממשיכין השראת השכינה, ונעשה שמחה ועל ידי זה זוכין לרשת הארץ העליונה ולישב בה.

וזה "וְהָיָה כִּי תָבֹא אֶל הָאָרֶץ", "וְהָיָה" הוא לשון שמחה, היינו שעל ידי האחדות ממשיכין את השראת השכינה, וזוכין לרשת הארץ העליונה שהוא מש"כ "כִּי תָבֹא אֶל הָאָרֶץ".

על כן צריכין להתגבר בכל תוקף ועוז בענין הששון והשמחה, ועל ידי זה נזכה להמשיך עלינו את אור שכינתו יתברך, כי עיקר השראת השכינה נעשית דוקא על ידי התגברות הששון והשמחה בעבודת ה' ב"ה, ועל ידי זה זוכין לצימאון דקדושה אל ה' יתברך, וזוכין לענין הכתוב "צִמְאָה לָהּ נַפְשִׁי כְּמָה לָהּ בְּשָׂרֵי בְּאֶרֶץ..." (תהלים סג, ז), היינו שעל ידי שזוכין לשמחה זוכין לצימאון אליו יתברך, עד שזוכין שהנפש עם הבשר יכספו לה' יתברך, ועל ידי זה זוכין למש"כ "כְּמָה לָהּ בְּשָׂרֵי בְּאֶרֶץ..." , "בְּאֶרֶץ" דוקא, כי על ידי האחדות השמחה והצימאון אליו יתברך - זוכין לישוב בארץ החיים. וזה "והיה כי תבוא אל הארץ" - סופי תיבות גימטריא "צִמְאָה", שהוא הצימאון והשמחה כנ"ל.

נמצא שצריכין להמשיך את ענין האחדות ולהמשיך את אור השכינה, ולהתגבר על כל עצב וחשיכה ולהיות בשמחה, ועל ידי זה זוכין לצימאון לה' ב"ה, וזוכין לרשת הארץ העליונה - היינו יום שכולו טוב. כן נזכה במהרה להיגאל אמן ואמן.

ביאורים בספר דגל מחנה יהודה

(משיעור יוס' ה' כי תבוא תשע"א)

"ושמך הגדול והקדוש עלינו קראת"

השפע לישראל תלוי בהמלכת ה' ב"ה כאן בארץ ובקידוש שמו הגדול

כלליות כל הרצונות שאנו צריכים לרצות הם ברצון אחד שהוא רצון למלכות ה', וברצון זה של הנבראים נכלל כל קבלת השפע אל הנבראים, כי מאחר שה' ב"ה קרא עלינו את שמו הגדול - קשורים אנו בשם ה' ב"ה ואיננו יכולים לקבל שפע אמיתי אלא בקידוש והגדלת שם ה' ב"ה. וכשמתקדש ומתגדל שם ה' ב"ה בעולם - נכללים ישראל בשם ה' ב"ה ונדבקים במקום השפע והברכה עד אין סוף.

ומקום זה שהוא מקור כל ההשפעות הוא המלכות והארץ העליונה, וכשזוכין להשרות שכינתו יתברך כאן בארץ התחתונה הוא תכלית קידוש השם ברוך הוא בעולם, ועל ידי זה נמתקים הדינים ומתקיים הכתוב (צטע"ה ל, כו) "וְהָיָה אֹרֶךְ הַיָּמִים כְּאֹרֶךְ הַחַמָּה" ונעשה התכללות במקור השפע והברכה העליונה.

השפע נמשך מהארץ העליונה היא אות ה' הראשונה דשם הוי"ה,

והוא על ידי הקמת מלכות ה' ב"ה היא האות ה' האחרונה שבשם הוי"ה

והוא מפורש בתורה בכל הבטחות התורה על ירושת הארץ, שכל מה שנעבוד לפני ה' ב"ה, הם על ירושת הארץ העליונה שהוא ההתכללות במלכות וכנסת ישראל שעל ידה ייהנו הנשמות מזיו אורו יתברך. והוא דוקא על ידי ההתכללות במלכות שלו יתברך,

והתכללות זו היא על ידי גילוי מלכותו והשראת שכינתו כאן בארץ. ולכן הזכיה בארץ העליונה היא דוקא על ידי השראת השכינה בארץ התחתונה.

וכאשר עובדים לה' ב"ה שלא על מנת להשרות שכינתו יתברך כאן בארץ, ולקדש את שמו הגדול, הרי שרוצה לרשת את הארץ והברכה העליונה - שלא על ידי הקמת המלכות והארץ התחתונה, והוא כניגש לקבל השפע מהמלך כשהעיקר ברצונו הוא קבלת השפע והגדלת עצמו, על אף שישאר המלך ללא מלכות, והוא כמורד במלכות.

על כן אמרו בתיקונים על מדרגת הארץ העליונה שהיא הבינה 'דמינה דינין מתערין'. פירוש, שכשיש רצון למלכות ה' נעשה התכללות של הארץ כאן בארץ העליונה, ומתמתקין כל הדינים, כי 'כשיש דין למטה אין דין למעלה' ונעשה הכל שפע אור וברכה. אבל כשאין חפצים במלכות ה' נעשה ענין של דין למעלה, כדי לגלות את המלכות למטה - מה שלא גילו הנבראים.

ועל זה כתוב (מקלט א, ז): "וְהָאָרֶץ לְעוֹלָם עֲמֻדָּת", פירוש שמלכות ה' ב"ה תמיד הולכת ונתקנת כי 'עומדת' הוא הקמת המלכות, היינו לעולם הולכת ונתקנת הארץ התחתונה - אם על ידי הצדיקים ונשמות ישראל שחפצים בגילוי מלכות ה' ב"ה, אם על ידי הדינים שמתעוררים כאשר אין מבקשים את מלכות ה'. וה' ב"ה גם בענין המלכות הוא מלא ברחמים, כמ"ש "אל מלך יושב על כסא רחמים", שחפץ להוריש לכל ישראל את הארץ העליונה, כפי שרואים בתורה הקדושה את רצונו העצום של ה' ב"ה, ליתן לנו את ארץ ישראל.

אבל שלימות ארץ ישראל, שהיא המלכות, היא דוקא כשארמונו של המלך עומד על תילו - היינו כשבית המקדש קיים, והוא על ידי שרוצים במלכות והבית של ה' ב"ה. כי על ידי זה מתקדש שמו הגדול, כי יו"ד דהוי"ה הוא כנגד הרצון למלכות ה' ב"ה, וה"י היא כנגד הארץ העליונה, ווי"ו היא כנגד המשכת והשראת השכינה לארץ התחתונה שהיא אות ה"י האחרונה דשם הוי"ה.

כל הרצונות לה' ב"ה נמשכים לכל אחד ואחד על ידי הצדיקים והערבות של כל ישראל ורק על ידי התקשרות הכל להיות אחד זוכים להשראת השכינה בארץ **הצדיקים** זכו לתכלית ירושת הארץ על ידי שרצו בכל ליבם את מלכות ה' ב"ה, ורצון זה הוא צימאון לה' ב"ה, כי הרצון הוא בלב, אבל הצימאון הוא התפשטות בכל האיברים - דהיינו שרוצים את ה' ב"ה בכל האיברים, להמשיך את גילוי מלכותו עד לארץ למטה, והוא מש"כ (תהלים סג, ז): "צִמְאָה לְךָ נַפְשִׁי כְּמַה לְךָ בְּשָׂרֵי בְּאֶרֶץ", כי כשהרצון לה' ב"ה הוא בבחינת צימאון, מגלה הוא את ה' ב"ה למטה בארץ, שהוא בנין בית המקדש, שהוא שלימות ארץ ישראל.

כי כל הרצונות נמשכים מהצדיקים, שהם משה רבנו, שהוא בגימט' רצון, שהשיג את תכלית רצונו יתברך, עד שהסתלק ברעוא דרעוין - שהמשיך צימאון לארץ, שהוא המשכת רצונות לכל ישראל, כי נשמות ישראל הם כאיברים לנשמות הצדיקים כידוע (עי' לק"א פ"ב), וכן כל אחד מישראל שמתעורר על ידי רצון זה - מעלה ומרים המלכות וממשיך צימאון שמתגלה אצל כל אחד מישראל לשוב אל ה'.

כי באמת כל ישראל ערבים זה בזה (כמונא נשנועות לט, ע"א) וכל אחד עושה טובה לחבירו לרשת את הארץ, כי ההתחלה הוא הרצון כנ"ל, וגם התכלית והקץ הוא הרצון שהוא הצימאון אליו יתברך. כי על ידי כל אחד מישראל שמגלה את מלכות ה' ב"ה - מרומם ומעלה הוא את כל ישראל להיכלל בארץ ישראל - אם על ידי שרוצה את מלכות ה' ב"ה וממתק את הדין על ידי הרצון, אם על ידי שעובר את עמל העולם הזה על ידי התגלות הדין, שעל ידי זה נעשה גם כן מיתוק ועלייה, ועל זה אמר דוד המלך (נפסילס כג, ז): "שְׁבִטָהּ וּמְשַׁעֲנֵתָּהּ הִמָּה יִנְחַמְנִי", שבין על ידי הרצון דקדושה ובין על ידי שבט מוסר והדין - נעשית תקומה למלכות ויש חלק בירושת הארץ לכל אחד מישראל.

על ידי שמעלה את המלכות מתמתק הדין ומגיע לשמחה, כי עיקר השמחה היא במיתוק הדין **נמצא** שדוקא על ידי הצדיקים והערבות של כל ישראל - נעשה עלייה למלכות ה' ב"ה, ומתמתקים הדינים, ועל ידי מיתוק הדין בא שמחה וזוכים להשראת השכינה. לכן בראש השנה ממליכים את ה' ב"ה, כי עומדים מול הבינה דמינה דינין מתערין, ולכן מיד מעלים הארץ התחתונה להכלל בעליונה. ומפני כך מקיימים בר"ה את הכתוב (נקהלת ט, ז) "לך אכל בשמחה לחמך", כי על ידי שעוסקים רק במלכות ה' ב"ה היא עולה ונכללת בארץ העליונה ומתמתקים כל הדינים, והוא מקום השמחה כי שמחה שייך דוקא אחר מיתוק הדין. ואי אפשר למתק הדין כי אם ביחד בהתקשרות כל ישראל, כי על ידי כל נשמות ישראל מתגלה המלכות, כי מלכותו בכל משלה היינו על ידי כל המדרגות אם מדרגה של צימאון שהיא מדרגת הצדיקים ואם במדרגה של הרצון לרצות זאת לבד, כי כדי לקבל את התורה מוכרח לאחדות כמ"ש (נשמות יט, ז): "וַיִּחַן שָׁם יִשְׂרָאֵל נֶגֶד הָהָר", שישען כל אחד על הצדיקים ועל זכות חברו וזכות כל ישראל, שימשך לו רצונות חדשים ואמיתיים לה' ב"ה, היינו שידע שאין הרצון שלו לתכלית אמיתי בזכות עצמו, ועל ידי זה מגיע למדרגה של רצון הרצונות, שהוא רצון לרצות את ה' ב"ה, שהוא מדרגת רעוא דרעוין, שהוא השעה כנגד יעקב אבינו בשבת קודש, שהיא כנגד סעודה שלישית.

העיקר בעסק התורה שידע שכל הרצון והחשק שלו על עסק

ויגיעת התורה הוא גם מאת ה' ב"ה, על כן צריך לבקש גם זאת ממנו יתברך

ועיקר הארה זו שיזכה לרצון לרצות שנקראת הארת 'כתר דכתר' היא בשבועות, לכך מתפללים על חשק ורצון בתורה בחג השבועות, וכן בברכות התורה, שבכל בוקר מאיר התנוצצות האור של שבועות, שהוא רצון הרצונות, שהוא בקשת הרצון מאת ה'

ב"ה. כי בעסק התורה העיקר הוא שידע שהחשק והרצון שיש לו על הלימוד ויגיעתו בתורה - הוא גם מאיתו יתברך.

וכאשר מסלק רצונותיו ומבקש רצון מאיתו יתברך הוא שפלות גדול מאוד, לכך גם בעסק התורה שצריך מאוד שפלות מוכרח לבקש על הרצון והחשק לתורה, וכן אדם שנמצא רחוק מאוד צריך שירצה לרצות את קרבת ה' ב"ה וקיום מצוותיו - ועל ידי זה יהיה נכלל באור של שבועות, שהוא אור של רחמים גמורים לגלות את התורה גם במקומו, היינו שגם במקומו יש דרך למשותו מריחוקו מה' ב"ה.

כדי להמשיך רצון אמיתי צריך להיות כמדבר שאין בו רצונות רבים
אלא כפי מה שמביא איתו למדבר, כך צריך רצון מבורר מה' ב"ה

לאחר עוון המרגלים שנעשה ענין שדחו את ארץ ישראל, שכל עניינה הוא הרצון לגילוי מלכות ה' ב"ה, סיבב ה' יתברך שילכו במדבר ארבעים שנה, שמאחר שדחו לארץ ישראל, שהיא שלימות הרצון, ראה הקב"ה שאין מספיק תיקון של מ' יום לבדם אלא היה צריך "יום לשנה יום לשנה" כדי לתקן ענין הרצון, לכך לקחנו הקב"ה למדבר ששם אין מה לרצות ויוכלו יותר בקל לבוא לידי סילוק הרצון ולזכות לארץ ישראל, לכך נקראים "דור דעה", כי הדעת מוליד הרצון, וזה מש"כ (נשיק גסיים ג, ט): "מי זאת עלה מן המדבר", היינו שנעשה ענין של יחוד והתכללות המלכות בארץ העליונה, וזה "מי זאת מי - היא הארץ העליונה כידוע בכ"מ, זאת - היא הארץ התחתונה כידוע בזוהר, כי זאת הוא לשון מיעוט כידוע בש"ס, "עולה מן המדבר" - היינו כנ"ל שדוקא מתוך המדבר זכו ליחד ענין "מי זאת" ולזכות לארץ ישראל.

גם כשרחוק מהרצון האמיתי, בכח ראיית משה רבנו בארץ ישראל
יכול להגיע לרצון שיהיה לו רצון לרצות ובוזה פותח פתח לתשובה

קודם חטא אדם הראשון היה הכל רצון פנימי אחד, ולאחר החטא נפל הרצון לרצות בחיצוניות, אבל היו נשמות שהיו כלולות באדה"ר שהסתלקו קודם שעלה ברצונו לחטוא, ונשארו בדביקות הרצון כבתחילה. על כן אמר הקב"ה למשה רבנו (נלנניס לט, מט) "עלה... וראה את ארץ פנען אשר אני נתן לבני ישראל", שעל ידי ראיית משה בארץ ישראל המשיך משה את אור ראיית החכמה לארץ ישראל - שבכח זה עם ישראל יראו וירצו את הפנימיות ולא יפלו לרצון חיצוני.

וגם כשאין האדם במדרגה לרצות את מלכות ה' ב"ה באמת מתוך ליבו, צריך לכל הפחות שזה יהיה הרצון הראשון שלו שהוא רצון לרצות דבר אמיתי ונצחי, וזה מצוות הביכורים שהיא הרצון וההתחלה כמש"כ (נלנניס כו, ט): "ולקחת מראשית כל פרי האדמה אשר תביא מארצה אשר יהיה אלהיה נתן לך ושמת בטנא והלקת אל המקום אשר יבחר יהוה אלהיה לשפן שמו שם". ראשית פרי האדמה - היינו שיקח מראשיתו של משה, שהראיה היא כנגד החכמה הנקראת ראשית כמ"ש (תהלים קיא, ט) "ראשית חכמה",

אשר תביא מארצך - היינו אשר תברר מרצונותיך להקים את הארץ התחתונה היא המלכות, והלכת אל המקום וגו' - שעל ידי זה תהיה השראת השכינה בבית המקדש שהיא שלימות ארץ ישראל.

ועל כן מצוות הביכורים צריכה להיות דוקא בזמן שמחה, כי כנ"ל דוקא על ידי מיתוק הדין והתכללות בארץ העליונה שייך ענין אמיתות השמחה שעל ידי זה דוקא שייך להיות נכללים בקבלת השפע האמיתי מאת ה' ב"ה, וזה (דכ"ט כו, יא) "וְשִׂמְחָתָּ בְּכָל הַטּוֹב אֲשֶׁר נָתַן לְךָ ה' אֱלֹהֶיךָ", שהוא שמחה במיתוק הדין וקבלת הטוב האמיתי שהוא שפע עם תכלית ופנימיות. וזה (ש"ס טו) "הַשְּׂקִיפָה מִמַּעוֹן קִדְשֶׁךָ מִן הַשָּׁמַיִם וּבְרַךְ וּגו'" וכל השקפה שבמקרא הוא לענין דין (כמוצא כ"ט"י ש"ס ומקורו כמלכ"ש תנחומא פ"א יד, ויכ"טלמי מעש"ש פ"ה ס"ה) חוץ מהשקפה שנאמרה במעשרות ותרומה שנקראת ראשית כמ"ש (דכ"ט יח, ז): "רֵאשִׁית דְּגַנְךָ תִּירְשָׁךָ וּגו'", שהוא מרמז על ההתחלה והרצון, כי הוא היפוך הדין לרחמים והשפעת הברכה, והשלימות בזה הוא על ידי השמחה שהיא ציווי מה' ב"ה לשמוח במיתוק הדין, כמ"ש (ש"ס יא): "עֲשִׂיתִי כָּכָל אֲשֶׁר צִוִּיתָנִי", ופרש"י 'שמחתי ושמחתי', שהוא ענין "לך אכל בשמחה לחמך וגו'" לאחר מיתוק הדין בראש השנה, שהוא ענין "ראשית", שהוא שלימות ארץ ישראל, שנאמר עליה (דכ"ט יא, יב): "אֲרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ דִּרְשָׁתָהּ תָּמִיד עֵינֵי ה' אֱלֹהֶיךָ בָּהּ מֵרְשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה", שהוא ענין ראית משה רבנו כנ"ל, כי בר"ה נשענים אנו על הצדיקים שמכחם נמשך רצון (כגמט' מ"ה ע"ה) לנשמות ישראל, ומכח הרצון שלנו לרצות רצון אמיתי לה' ב"ה מתמתק הדין ומתקיים ענין השמחה.

הכרחי בדרך התשובה שיעסוק במלכות ה' ב"ה תחילה,

שעל ידי זה יוכל להמשיך רחמים על ידי הוידוי והתשובה

ומצוות הביכורים מרמזת, שעיקר הרצון של האדם לגאולה צריך להיות כי רוצה הוא את שלימות מלכות ה' ב"ה, ולא מחמת שרוצה להגאל מהייסורים והדינים העוברים עליו. כי עיקר הרצון לגאולה - צריך שיהיה מתוך כאב על שלמלך שאותו הוא עובד אין כתר ואין ארמון. וה' ב"ה בצער שאינו יכול לשרות בתוך עמו כמ"ש (נצמ"ט כה, ט): "וְעָשׂוּ לִי מִקִּדְשׁ וְשִׂכְנֵתִי בְּתוֹכְכֶם", ולהמשיך להם שפע וברכה. ובאמת כל התעוררות תשובה שיש בעולם היא מחמת אימת המלכות, אלא שצריך להביא זאת להתגלות - שיגלה בדעתו יותר ויותר את המלכות, כי שורש החטא הוא מהסתרת המלכות, נמצא כשמגלה את המלכות מתחיל את התשובה ומתקן בשורש החטא.

והיא דרך התשובה - שתחילה יחשוב ממלכות ה' ב"ה, ויחפוץ בו למלך, ואח"כ יסיר את החטא מעצמותיו. כי כדי להמשיך תיקון לחטא צריך למתק הדין ולהמשיך רחמים גדולים, וכנ"ל אי אפשר לגשת למתק הדין במקום הבינה והארץ העליונה קודם שמעלים הארץ התחתונה שהיא מלכות ה' ב"ה, וכן אמרו בברכות (פ"ג מ"ג) 'שיקבל עליו

עול מלכות שמים תחילה', ולכן אין עושים וידויים ותשובה בתענית בראש השנה, כי אם היו ניגשים למקום הבינה ללא המלכת ה' ב"ה - היה מתעורר הדין, אבל על ידי שעוסקים במלכות ה' ב"ה מתחיל להתעורר אצל כל אחד ואחד רצון למלכות ה' ועל ידי זה עולה המלכות להיכלל בארץ העליונה ונמתקים הדינים, ומעתה ניתן להמשיך רחמים גדולים יותר שנמשכים ביום כיפור - לתקן ולשטוף כל מקום שנפגם בו מלכות ה' ב"ה. עד שזוכים להשראת השכינה בארץ ובבנין בית המקדש שהוא שלימות ירושת ארץ ישראל.

וְהָיוּ לְאַחָדִים בְּיַדְךָ

(יחזקאל לז, יז)

מתוך ספר דגל מחנה יהודה

פרשת מטות

כתיב (בראשית מז, כב) "רק אדמת הכהנים לא קנה כי חוק מאת פרעה וגו'" פירוש, שאדמת הכהנים לא הפכה להיות בבעלות פרעה. ולכאורה כיון שיוסף הוא השליט ואלו היו כהנים לעבודה זרה, היה יוסף צריך למצוא הדרך להשפילם וליקח גם את אדמתם יותר משאר העם. אלא שידע יוסף מהשיעבוד העתידי של ישראל, ורצה לחזק חוק זה - שאת הכהנים לא ישעבדו, ולכך שבט לוי לא שועבד, כדי שמתוכו תצמח הגאולה.

ובכל אחד מישראל יש את חלק הכהן שבו, שהוא כנגד שם אהי"ה, שבחלק זה יש מקום שלא ירד לעומק הגלות, והוא במקום המוח והלב שהם האברים הנעלים שבגוף, לכך משם צריך להתחיל את הגאולה כדי שיצאו כל האברים מהגלות, ולכן שלחו הקב"ה לישראל לומר להם "אהי"ה שלחני אליכם" שאהי"ה הוא ר"ת - אהבה ה' יראה ה', שעל ידי שיתחילו להתבונן באהבה בלב ויראה במח - כתיב "מלבד אדמת הכהנים כי חוק היא מאת פרעה וגו'" פירוש, שאדמת הכהנים לא הפכה להיות בבעלות פרעה. ולכאורה כיון שיוסף הוא השליט ואלו היו כהנים לעבודה זרה, היה יוסף צריך למצוא הדרך להשפילם וליקח גם את אדמתם יותר משאר העם. אלא שידע יוסף מהשיעבוד העתידי של ישראל, ורצה לחזק חוק זה - שהכהנים לא ישעבדו, ולכך שבט לוי לא שועבד, כדי שמתוכו תצמח הגאולה.

ובכל אחד מישראל יש את חלק הכהן שבו, שהוא כנגד שם אהי"ה, שבחלק זה יש מקום שאינו ירד לעומק הגלות, והוא במקום המוח והלב שהם האברים הנעלים שבגוף, לכך משם צריך להתחיל את הגאולה כדי שיצאו כל האברים מהגלות, ולכן שלחו הקב"ה לישראל לומר להם "אהי"ה שלחני אליכם" שאהי"ה הוא ר"ת - אהבה ה' יראה ה', שעל ידי שיתחילו להתבונן באהבה בלב ויראה במח - יוכלו להוציא כל הגוף מהשעבוד להוציא כל הגוף מהשעבוד וההסתר, שהאות ה' היא כנגד הגוף והחלק המגולה כידוע.

"וַיִּדְבֹר מִשֶׁה אֶל רְאִשֵׁי הַמַּטּוֹת לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה' (במדבר ל, ג)

פירש רש"י: חלק כבוד לנשיאים ללמדם תחילה, ואחר כך לכל בני ישראל. עד כאן.

הנה צריך האדם ללמד את איבריו לילך בדרך ה' יתברך, עד שיזכה להיות קדוש וטהור בשלימות, ולהחזיר בכל גופו את כל המצוות באופן שכל כולו יהיה דבוק היטב במצוותיו יתברך. וכדי לזכות לענין זה, צריך האדם ללמד תחילה את מוחו ולבו לירא

את ה' הנכבד, היינו שתחילה יתבונן במוחו היטב בגדולתו יתברך, ובלבו יחדיר את ענין אהבתו לה' הגדול והנורא הזה, ועל ידי זה יהיו כל איבריו נשמעים לדרכו של ה' ב"ה.

כי העיקר הוא לקדש ולטהר המוח והלב תחילה ואחר כך ייטהרו כל האיברים, ויזכה האדם להבין את כל הדברים אשר ציוה ה' ולקיימם בדחילו ורחימו (יאלה ואהבה); "דחילו" – יראה, שהיא במוח, שזוכין ליראה על ידי התבוננות המוחין בגדולתו יתברך, "ורחימו" – אהבה, שהיא בלב, שזוכין לאהבה אותו יתברך בכל הלב.

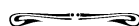
וזהו וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל רְאֵשֵׁי הַמַּטּוֹת לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה'; ראשי המטות - אלו המוח והלב, שהם הנשיאים הנכבדים בגופו של האדם. וזה לימדנו משה רבנו עליו השלום, שבכדי לזכות לענין זה הדבר אשר צוה ה', צריכין לדבר תחילה לראשי המטות, כמו שפירש רש"י וידבר משה אל ראשי המטות - "חלק כבוד לנשיאים", היינו המוח והלב שהם בחינת הנשיאים של הגוף, "ללמדם תחילה", ואחר כך לבני ישראל" כלומר שאר האיברים. והיינו שכשזוכין להחדיר את ענין היראה והאהבה במוח והלב - שהם ראשי המטות, אזי שאר האיברים נטהרין ומקבלין חיות, וזוכה האדם לקדושה וטהרה גבוהה, וזוכה לקיים את הדבר אשר צוה ה'. ובזכות זה נזכה לגאולה שלמה ולביאת משיח צדקנו מתוך שמחה וטוב לבב אמן ואמן!

ביאורים בספר דגל מחנה יהודה

(משיעור יוס' א' אמור תשע"ב)

הנה, צריך כל אדם לזכות לענין הכתוב ביחזקאל (לז, כח) "וַיְדַעוּ הַגּוֹיִם כִּי אֲנִי ה' מְקַדֵּשׁ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּהִיּוֹת מְקַדְשֵׁי בְּתוֹכָם לְעוֹלָם". ופירוש הדבר הוא, שמשכן הנשמה הוא במח ובלב, והוא מקום המקדש של האדם ובהם מתגלה האלוקות, והם מטות הבחירה של האדם שמטה בהם את רצונו לימין או לשמאל.

והנה מה שהאדם יכול להיות ח"ו עושה נגד רצון ה' ב"ה והתורה, הוא מחמת שכל איברי האדם נחשבים כגויים ביחס למח והלב ששם משכן הנשמה שנחשבים מקום קדושת ישראל, וכפי שהגויים אינם מכירים בחשיבות בית המקדש ובמעלת השראת השכינה על ישראל⁽²⁾ ולכן מבזים ומצרים להם - כך מאחר שאין האיברים יודעים מגדולת כח המח והלב וגילוי האלוקות הטמונה בהם, יורדים האיברים בגלות ואין

מים חיים

⁽²⁾ כמו שאמרו במדרש (תנחומא תרומה ט) אמר רבי יהושע בן לוי אילו היו האומות יודעים מה היה המשכן והמקדש יפים להם - באהליות (אולג'ס) וקסטרויות (מגדלי שמייה כעין מרפסות) היו מקיפין אותן לשומרן, וכן אריב"ל אילו היו יודעין העכו"ם שבשביל עוונות ישראל הם לוקין היו מעמידין להם ב' איסטרטיוטין (מילי משמח) לכל אחד ואחד מיישראל כדי שישמעו את התורה ושלא יחטאו (פס' בחוקותי ב).

יודעים מהאלוקות ומגדולת ה' ב"ה. ועל זה כתוב בתהילים (כג, טו) "וְהִתְפָּרְדּוּ כָּל עֲצָמוֹתַי"⁶, שנעשים האיברים כנפרדים ומנגדים לרצון הנשמה השורה במח ובלב. ואילו הייתה האלוקות מגיעה לידי גילוי לאיברים, היתה נעשית להם טובה גדולה, כמ"ש בישעיהו (נח, יא) "וְהִשְׁבִּיעַ בְּצַחְצָחוֹת נַפְשָׁהּ וְעֲצָמוֹתֶיהָ יִחְלִיץ".

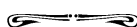
וכדי לזכות לענין "וְיָדְעוּ הַגּוֹיִם כִּי אֲנִי ה' מְקַדֵּשׁ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּהִיּוֹת מְקַדְּשֵׁי בְּתוֹכָם לְעוֹלָם", היינו שיידעו האיברים מגדולת ה' ב"ה ויוכל לקיים הכתוב "כָּל עֲצָמוֹתַי תִּאמְרָנָה ה' מִי כָמוֹךָ" (תהילים לה, י) – צריך לזכות לתחילת הענין הכתוב שם (יחזקאל לו, טז) "שנאמר, "וְאָתָּה בֶן אָדָם קַח לְךָ עֵץ אֶחָד וְכָתֹב עָלָיו לִיהוּדָה וְלִבְנֵי יִשְׂרָאֵל חֲבֵרוּ וְלִקַּח עֵץ אֶחָד וְכָתוּב עָלָיו לְיוֹסֵף עֵץ אֶפְרַיִם וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל חֲבֵרוּ. וְקָרַב אֹתָם אֶחָד אֶל אֶחָד לְךָ לְעֵץ אֶחָד וְהָיוּ לְאַחַדִּים בְּיָדְךָ".

והוא, שצריך לזכות לגילוי משיח בן דוד הבא מיהודה ומלאה, ומשיח בן יוסף הבא מיוסף ומרחל. שכמו שבכלליות הגאולה יתגלה משיח ויגאל לישראל ויביא לגילוי הכתוב "וְיָדְעוּ הַגּוֹיִם כִּי אֲנִי ה'" וגו' (יחזקאל לו, כג) – כך כדי שהאדם יגאל ולא יהיה מנגד לרצון הנשמה ורצון התורה הקדושה, הוא נצרך לזכות לגילוי משיח בן יוסף ומשיח בן דוד בפרטות.

והוא ענין המח והלב, כי יהודה בא מלאה שבפרטות היא ענין המח ועסק התורה, ויוסף בא מרחל שהיא ענין הלב ועבודת התפילה. וכדי שיגאל כל גופו שיעשה את רצון הבורא ברוך הוא, צריך תחילה שייגאל במח והלב, כי הם ראשית מקום הבחירה, שהם מקום המדרגה הגבוהה שבגוף.

ולפיכך תחילה צריך להביא את מחו וליבו לאהבה וליראה את אדוננו הבורא ברוך הוא, כי עתה המח מתבונן תמיד בגדולת עצמו, פירסומו והשגת כבודו של האדם. ובאמת כל מציאות רדיפת המחשבה והמח על הכבוד והפרסום – שורשה הוא שתרדוף המחשבה והתבוננות אחר הכבוד והפרסום של ה' ב"ה, לכך צריך שיבטל מחשבתו על עצמו וישתמש בכל כח מחשבתו על כבוד שמים ופרסומו של אדונו. וכן כל מה שהאיברים הולכים מאליהם אחר התאוות, הוא מחמת שליבו אוהב לעצמו מאוד, וגם כח זה בשורשו הוא – שיאהב האדם לה' יתברך מאוד בכל ליבו ויוליד מכך מחשבה דיבור ומעשה לעשות נחת רוח לפני ה' יתברך.

והוא על ידי שיזכור ויחקוק בליבו ומחו את ענין הגאולה ובנין בית המקדש השלישי והגאולה השלימה, כי כמו שכשאדם בונה בית לעצמו יש עליו עול של שיעבוד

מים חיים

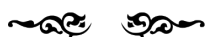
⁶ העצמות הן עיקר האיברים, כפי שמבואר במסכת אהלות סוף פ"א במנין רמ"ח איברים.

בזמן הבנין, אבל כיון שעניו נשואות אל תכלית המעשה לכך אינו רואה במחשבתו אלא את גמר הבנין ושלימותו, ועל ידי כך אינו בצער ואינו משתתף בצער הפועלים על השיעבוד ועל ידי שנושא עניו לסוף המעשה מוליד שמחה בליבו – כך על ידי אמונה אמיתית בביאת המשיח ובמלכות ה' ב"ה, משרה האלוקות במוחו וליבו ויכול להתבונן בגדולת ה' יראתו כבודו ומלכותו, ולהוליד יראה ואהבה לכל האיברים על ידי מטות הבחירה שהם המח והלב, עד שיוכל לקיים בכל אבריו "כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך".

וזה ענין המופת שנתן הקב"ה למשה כמ"ש בשמות (מ, ג-א) "וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי ה' מַה בְּיָדְךָ וַיֹּאמֶר מֹטֶה". "וַיֹּאמֶר הַשְּׁלִיכֵהוּ אַרְצָה, וַיִּשְׁלַכְהוּ אַרְצָה וַיְהִי לְנַחֵשׁ, וַיִּגָּס מֹשֶׁה מִפְּנֵיו", שבזה גילה לו הקב"ה הסיבה שבעבורה אין הגופים נגאלים משיעבוד הטומאה, ובאיזה כח יגאלו. ששאל לו הקב"ה "מַה בְּיָדְךָ" - היינו ששאלו מה טעם אתה הנך לא בשיעבוד ומהו הסוד שבידך, "וַיֹּאמֶר מֹטֶה" היינו שירא מה' ב"ה במחו וגם אוהבו בכל ליבו והם (המטה והלב) מאוחדים בידו במטה אחד כמ"ש (על שני העצים שיחזקאל נכטוה לקחת) "וַיְהִי לְאַחָדִים בְּיָדְךָ". "וַיֹּאמֶר הַשְּׁלִיכֵהוּ אַרְצָה... וַיְהִי לְנַחֵשׁ" - שהראהו הקב"ה שמחמת שהמח והלב אינם אחוזים בידי ישראל, ועי"כ נהפך המטה הוא המח והלב לנחש, היינו שהאדם רודף על גדולת עצמו ובליבו אינו אוהב לה' יתברך – לכך גופם נאנק תחת שיעבוד. "וַיִּגָּס מֹשֶׁה מִפְּנֵיו" - כי משה אינו יכול לסבול מחשבה של כבוד לעצמו או אהבה אחרת מלבד אהבת ה' ב"ה.

ועל זה אמר לו הקב"ה (ד סג) "שְׁלַח יָדְךָ וְאַחֲזוּ בְּזַנְבוֹ... וַיְהִי לְמֹטֶה בְּכַפּוֹ" היינו שיחדיר בעם ישראל את האמונה בסוף והתכלית בביאת משיח בן יוסף ומשיח בן דוד ובמלכות ה' שהוא ענין הזנב והסוף - שעל ידי זה יוכלו להגביה את מוחם וליבם מאחיזת הנחש עד שיזכו להוציא את שיעבוד הגוף כולו מתוך עומק הגלות, שעל ידי זה יתקיים "וַיְהִי לְמֹטֶה בְּכַפּוֹ" ויתקיים "ויהיו לאחדים בידך" שיהיו המח והלב מאוחדים וישפיעו על האיברים כולם.

לכך אע"פ שראש השנה הוא יום שיש בו דין שהוא ענין צמצום - מתעלים מכך עם ישראל על ידי שעוסקים בענין הסוף והתכלית שהיא המלכת הקב"ה בעולמו, ולכן על ידי ראש השנה נמשכים יראה ואהבה ויכולים לעשות וידוי ולעורר רחמים כראוי, כי כל עוד שאין מתבוננים על הסוף והתכלית, אי אפשר לעשות וידוי ולעורר רחמים כי אין יראה ואהבה ואין יודעים בפני מי עושים תשובה ואין מכירים בגדולת ה' ורחמיו על הנבראים. אבל על ידי ראש השנה שהוא סופו נעוץ בתחילתו שהוא התחלת וסוף הבריאה (כמ"ש לדון עולם אשך מלך - צטרס כל יציר נכבא, ואחרי ככלות הכל - לצדו ימלוך נורא) - נולדים יראה ואהבה ויכולים לבוא ליום כיפור. ולכן מראש השנה נמשכים יראה ואהבה לכל ימי השנה כולה, כי ראש השנה הוא ענין המח והלב, וימי השנה הם האיברים, ועל ידי ראש השנה מתפשטים יראה ואהבה לכל השנה כולה.

בארחות התשובה

ע"פ שיעור פרשת וישב תשע"ז

הכנה לימי התשובה

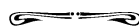
בימים אלו עסוקים בתשובה^(א), והעיקר הוא לחפש את שורש הכישלונות, ולמצוא את הבעיה. וצריך לתת את הדעת, שאף אם לא חטא כלל, עדיין צריך לשוב על שלא מילא חובתו בעולמו מה שמוטל עליו, ומה שיכל לעשות יותר בתורה ובעבודת השי"ת, כמ"ש רבינו יונה (סע"ט ס"ט ט).^(ב)

העצה הראשונה של כל העצות בתורה ובעבודת השי"ת היא "היומן"

ופעמים שחוסר הצלחת האדם בתורה ובעבודת ה', מחמת שאינו ברור עם עצמו בהחלטיות, ואינו הולך עם תפילה. ולכן בשעה שמחשב דרכיו, צריך לשים לנגד עיניו את קיום העצה הראשונה של כל העצות בתורה ובעבודת השי"ת. והיא "היומן".

אדם צריך להבין מה הוא רוצה, ולדעת היכן הוא עומד, ושהדברים יהיו ברורים בשכלו, עד דרך מסודרת וקבועה בהחלט, ומשם ואילך הוא נושא תפילה על כל פרט, ומחשב נכון את צעדיו, ביחד עם תפילה.

החיים מתגלגלים ועוברים, מבלי שאדם ישיג מעט מן המעט שיכל להשיג, בגלל שהוא לא יודע מה הוא רוצה בדיוק, וגם כשיודע, הדברים לא ברורים לו בוודאות, ולא מסודרים אצלו. היכולת של כל אחד להשיג, היא לאין שיעור, אפילו בגשמיות, רק שהרצון יהיה אמיתי ומוחלט, ושילך בזה עם תפילה לה' ב"ה בכל שלב ושלב. ה' ב"ה יכול לתת לו הכל. איך שערי סייעתא דשמיא ייפתחו לאדם? כאשר הוא יודע מה הוא, ומה הרצון שלו, והוא חזק בדרך שלו.

מים חיים

^(א) ועובדי ה' משתדלים לשוב בתשובה כבר לפני ראש השנה, כדי שיוכו בראש השנה להתקבל לפני הבורא יתברך ברצון ובאור פניו יתברך, שזה העיקר, ולא רק לעבור את המשפט.

^(ב) ותו"ד שם: שהצדיקים הישרים בלבותם, שאגה להם כלביא תמיד במחשבותם, וינהמו על חטאייהם כנהמת ים, ועל אשר קצור קצרה ידם מעבודת השם, כי על זה יפשע גבר והרבה אשמה כמו על העבירות החמורות.

כל מפעל אפילו הפשוט ביותר אינו יכול להתנהל בלי רישום ברור של מטרות, יעדים, לוח זמנים, הישגים וכו'. וקל וחומר שמפעל החיים עצמם צריך רישום מסודר וניהול קבוע. לכן דבר זה מוכרח לכל עובד ה' (ציו איש ציו אשה), ללכת כל הזמן עם פנקס צמוד, שבו הוא מברר לעצמו. א. היכן הוא עומד, מה לא טוב לו, אלו דברים מעיקים עליו, אלו דברים עליו לתקן. ותהיה לו מפה ברורה היכן הוא נמצא כרגע - כל החסרונות שלו והרצונות שלו ברוחניות ובגשמיות, ולמצוא את המקום ולדעת איפה הוא כעת נמצא במפה.

ב. ואחר כך יברר לעצמו, מה המטרה שלו, לאן הוא רוצה להגיע, גם בגשמיות (כדיאות פננסה וכל שאר הצרכים) וגם ברוחניות. כמו, מה מוטל עליו להשיג בידיעת התורה (צפנד"ס), בתיקון המידות, בקדושה, בחינוך הילדים, בעשייה למען הכלל, ולמען הגאולה וכו'. זה נקרא אדם שתופס את עצמו, ואפשר לתת לו סייעתא דשמיא, הוא יודע היכן הוא נמצא, מה הם החסרונות שלו, ומה השאיפות שלו, והוא מבקש מהש"ת על כל דבר ודבר, ועוקב איך הוא מתקדם בכל הדברים ברוחניות ובגשמיות.

גם בגשמיות, יכתוב את כל מה שהוא רוצה בגשמיות (עדיף לכתוב לאונות נורמליים, אבל גם אם רואה דברים גדולים, ה' יכול לתת לו. וזיומן יעשה מקום לסדר גם את מה שמוטל עליו בכל יום, גם את הסידורים וכו'), וכן את הבעיות שהוא נמצא בהם, כולל המצב הנפשי, אלו דברים מעיקים עליו וכו'. ובכך הוא תופס את הבעיות, ומברר את הרצונות, וקם ומתפלל עליהם יום ביומם ביחד עם הפנקס הזה, ובכל יום יראה מתי כבר הוא יכול לסמן √ ולומר תודה, וידע שזה בזכות שתפס את הדברים והתפלל עליהם ומה שאין כן כשאדם לא תופס כלום, הוא כמו אדם שמזניח את עצמו, ואיך יוכל לקבלו.

היומן של האדם, זה גם הדבר שייתן לו את המנוחה ויישוב הדעת, וכן את האומץ והגבורה. היומן עושה סדר בחיים, אין בלבול בראש, וגם אין ספיקות, אדם מברר לעצמו את מצבו ברוחניות ובגשמיות, ואת היעדים המוטלים עליו, וסרו מהר כל הבלבולים. כך הוא יכול לקבוע לו סדרי לימוד ברורים בלי ספיקות, ויכול לעמוד בהם. כי הַסְפֵּק הוא האויב הגדול של האדם, והכח החזק שהיצר משתמש בו במלחמה עם האדם, להכניס לו ספיקות בדרך שלו ובסדר יום שלו, ובלימודים שלו, אבל אחרי שקבע זמנים של יישוב הדעת, וסידר לעצמו את המחשבות, ובירר לעצמו את התוכניות ואת הדרך, הוא יכול להיות חזק ואמיץ בלי ספיקות ובלי בלבולים.

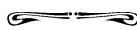
אדם שאין לו קו ברור עם יומן מסודר - אין לו מנוחה ויישוב דעת, והוא מחוסר סיפוק ושמחה. הוא הולך לישון מתוך בלבולים ויאוש, מרגיש רע כי הוא לא תופס את עצמו. אבל מי שהולך עם ה' עם תוכנית של יומן ברור, כשהוא מרגיש מועקה, הוא לא

בורח לישוין⁽¹⁾, אלא הולך לדבר עם ה', כי הוא יודע היכן הבעיה, ושופך את ליבו לפני ה' על כך שיעזרהו, ואז הוא מתעלה מעל הבעיה, במקום להעביר את שנות חייו בדמיונות.

ביומן כותבים גם את כל המועקות, כל הצרות, ואיתו עומדים בתפילה, בתפילה הקבועה, ובכל עת צורך, ובפרט בזמן הקבוע לו לחשבון הנפש לפני בוראו, ואז הוא רואה את הבעיות מסתדרות, ויש לו הרגשה טובה ושמחה, לראות איך התפילה התקבלה, והנה הוא מסמן עוד $\sqrt{\quad}$ בפנקס, יש לו סיפוק על שהוא צועד נכון הלאה צעד אחרי צעד. וגם כשהשאיפות שלו הם עצומות מאד והוא רחוק, הוא רואה שהוא עקבי, ולכן הוא מלא תקוה ועידוד, בלי שום ייאוש.

אין עובד ה' אמיתי שלא קובע לו זמן של חשבון הנפש לפני בוראו⁽²⁾, כמ"ש בואו ונחשב חשבוננו של עולם (נ"ב ע"ה: מסילת ישרים פק ג'), ובשביל זה צריך לברר את הדברים ולסדר אותם בתוך יומן. ואז הזמנים הללו שהוא קובע להתייחד עם עצמו ולהעמיד עצמו לפני בוראו בחדרי מחשבתו, הם זמני אמת, ולא בלבולים, אלא הוא כבר יודע מה הם הזמנים הללו, הוא מוציא את הפנקס, עוקב אחרי המצב שלו, ושופך את ליבו להשי"ת בשכל נכון על המצב שלו, ומנסה לבדוק מה צריך לתקן, ומבקש "באמת" סייעתא דשמיא, וקרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו "באמת".

כל אדם לא יזוז בלי היומן שלו. גדולי ישראל הצליחו עם הפנקס שלהם⁽³⁾, ולכל אחד יש פנקס בדרגה שלו⁽⁴⁾.

מים חיים

⁽¹⁾ וזה באמת לא דרך של ת"ח ועובד ה'.

⁽²⁾ אין חברה מצליחה שלא עובדת עם יומן, אחרת תוך כמה חדשים היא תפשוט רגל, בעל חברה חייב לעשות לעצמו מחברות עם רישומים מפורטים, אי אפשר לעשות בעל פה, ומי שאין לו מחברות, הוא ריק לגמרי. וכך גם בעבודת ה', אדם שלא הולך עם מחברת - הוא ריק, ועדיין לא יצא מהשקר והדמיונות.

⁽³⁾ וידוע שהבעל שם טוב הקדוש היה לו פנקס, שהיה רושם כל דבר, וכך בעל התניא. ורבי זושא מאניפולי לא היה ישן בלי הפנקס, והיה מרטיב בדמעות כל הלילה את הפנקס של הבקשות. לפעמים נמצא בספה"ק שדבר פלוני כתבו בכתבים, הכוונה לפנקס שלהם שהלכו אתו כל הזמן.

⁽⁴⁾ אפילו אשה שרוצה לתפקד את הבית עושה לה פנקס, כל אחד כותב בפנקס מה שחשוב לו. אבל אדם שאין לו יומן - זה כאילו לא אדם! איך יתייחסו אליו בשמים, ויתנו לו הצלחה, אם הוא בכלל לא ברור עם עצמו.

כל באי עולם עוברים לפניו כבני מרון

(ע"פ פסוק מיום א' נלכיס, כ"א אלול תשפ"א, בישיבת "חזון מלכ"י)

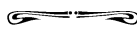
מידת הדין והמתקתה בימי הרחמים והסליחות

הנה בימי חודש אלול עומדים אנו לפני יום הדין הגדול והנורא, אשר בו ה' ברוך הוא אדון השמים והארץ, שופט את כל הנבראים, ועל כן בימים אלו נופל אימתה ופחד נורא מיום ליום על כל הנבראים כולם. ולמעשה בראש השנה דנים את האדם על כל חייו, גם על השנה שעברה, וגם כל שאר השנים שעברו. ה' ב"ה מביא את כל השנים ביחד, וכל המשפטים והדינים שנידונו, וכך נעשה המשפט לפני אדון השמים והארץ, ביום ראש השנה. ועל כן בזמן זה הרבה צדיקים נוראים היו שרויים בפחד ויראה כל הזמן¹, כי הוא נורא נוראות.

והנה ידוע שבזמן הזה יש יותר ויותר המתקה במידת הדין, המתחיל מראשית חודש אלול ועד תשרי, ובתחילת תשרי ביום א' דראש השנה נקרא הדין "דינא קשיא" - שמרגישים מידת הדין יותר קשה, ואחר כך למחרתו נקרא "דינא רפיא" - שזה יותר רחמים ומתחיל להתמתק. ולאחר מכן באים עשרת ימי תשובה, ויום הכיפורים, שהם ימי רחמים גדולים, ואז אנו זוכים לחג הסוכות - שה' ברוך הוא מחבק ואוהב את עם ישראל, ונותן לנו המצוות, וכך זוכים אנו לעשות את מצוות הסוכה מתוך אהבה וחיבה לפני ה'.

משמעות הדין והמשפט כל השנה, ובראש השנה

והנה עיקר המתקת הדין של ראש השנה לטובה, תלוי ועומד כפי אשר ישפוט וידון עצמו לפניו יתברך בכל יום ויום. דהנה מבואר במשנה מסכת ראש השנה (פ"א, ג) שביום ראש השנה "כל באי עולם עוברים לפניו יתברך כבני מרון", ונתבאר בתלמוד בבלי (כ"ה טז) שהיינו על תחילת דינו של אדם, אבל גזר הדין וחתמתו הוא ביום הכיפורים, וזהו

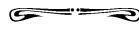
מים חיים

¹ ה'ישמח משה' היה נוהג לעשות וידוי אפילו בליל שבת, למרות שאין עושים וידוי בליל שבת, אבל מי שהוא בדרגה שיכול להרגיש ממש שהוא עומד להסתלק מן העולם, וזהו הרגע האחרון שלו בעולם - ודאי שהוא יכול לעשות וידוי ותשובה, וכמו שמובא ב'שולחן ערוך' (יו"ד סימן ס"ח, שבידוי דשכיב מרע קונה האדם את חלקו לעולם הבא.

כשיטת רבי מאיר ורבי יהודה בתוספתא (ר"ה פ"א, יג), ודלא כרבי יוסי הסובר שאדם נידון בכל יום, שנאמר (איוב ז, יח) "וּתְפַקְדְנוּ לְבָקָרִים, לְרֹגְעִים תִּבְחָנְנוּ", עי"ש בסוגיא כל הענין. אמנם בירושלמי מסכת ראש השנה (פ"א, ה"ג) מובא, שדעת תנא דמתניתין היא שבראש השנה גם נחתם דינו של אדם^(א). ויש לבאר, שזה עולה בקנה אחד^(ב) עם שיטת רבי יוסי בתוספתא, הסובר שאדם נידון בכל יום^(ג), ואז אכן זוכה שתיכף בראש השנה יחתם ויתמתק דינו לטובה.

אדם נידון בכל יום - תשובה בכל השנה

על כן יש בזה כמה משמעויות, כי אנו רואים שדרך העולם לירא ולפחד רק מראש השנה, וכדברי המשנה והתלמוד שהאדם נידון בראש השנה ונחתם ביום כיפור. אמנם לפי דברי התוספתא בדעת רבי יוסי, ולפי התלמוד הירושלמי, הלא יש לאדם משפט ודין בכל יום ויום - בו הוא עומד ונשפט לפני אדון השמים והארץ. ויש בזה חילוק מאוד גדול, והם שתי בחינות דין, שכל השנה דנים את האדם, בכל יום, בכל לילה, על כל מעשיו^(ד), ובראש השנה הוא נידון שוב שנית, בבחינת "דיני דינים" - שדנים בראש

מים חיים

^(א) ויש גם את זמני התקופות, אשר בהם אנו נידונים לפי עניניהם, בפסח על התבואה, בעצרת על פירות האילן, ובסוכות על המים, וכלשון המשנה (ספ): בארבעה פרקים העולם נידון, בפסח על התבואה, בעצרת על פירות האילן, בראש השנה כל באי עולם עוברין לפניו כבני מרון, שנאמר 'היוצר יחד ליבם המבין אל כל מעשיהם', ובחג נידונין על המים.

^(ב) ואף שמבואר בירושלמי (ספ) שמתניתין דלא כרבי יוסי, יש לבאר שזהו מחמת שלא נקט בדבריו להדיא את ענין יום הדין דר"ה, אלא ש"אדם נידון בכל יום", אמנם אליבא דאמת רימו בזה גם גבי מהות הדין דראש השנה, וכדלהלן.

^(ג) שהוא היפך דעת רבי מאיר ורבי יהודה, הסוברים שתחילת הדין בראש השנה וחתמתו ביום הכיפורים, כדלעיל. וביאור הדברים, דהנה זהו לשון התוספתא (ספ): הכל (כל ארבעת הפקדים) נידונין בראש השנה, וגזר דינו (של כל אלו) נחתם ביום הכיפורים, דברי ר' מאיר. ר' יהודה אומר, הכל (כל ארבעת הפקדים) נידונין בראש השנה, וגזר דינו של כל אחד ואחד נחתם בזמנו, בפסח על התבואה, בעצרת על פירות האילן, בחג על המים, וגזר דינו של אדם נחתם ביום הכיפורים. ר' יוסי אומר, אדם נידון בכל יום, שנאמר 'ותפקדנו לבקרים'. ויש להתבונן, מדוע לא הזכיר רבי יוסי בדבריו אף את חתימת הדין? ויש לבאר, שרבי יוסי סבירא ליה שחתימת הדין הוא תיכף לתחילתו, וכשיטת הירושלמי בבבאור המשנה, וזהו מחמת שסבירא ליה שאדם נידון בכל יום, וא"כ מהות הדין של ראש השנה הוא שדנים ומעיינים אם דנו אותו כראוי במשך השנה, בבחינת "דיני דינים" וכדלהלן, ועל כן סבירא ליה שבוה היום בו מתחיל הדין, בו אף נחתם הדין, ואין צריכים להמתין עד ליום כ"ו. ולפי"ז יתבאר, שזהו משמעות ה"דינא רפיא" דיום כ"ו דראש השנה, שזהו כאשר שופט ודן עצמו בכל יום ויום, אשר בזה יוצא זכאי בדינו, ויכול להיחתם תיכף לחיים טובים ולשלום. והבן היטב.

^(ד) ויש כמה וכמה חילוקים בענין המשפט והדין במשך כל השנה. דהנה עת נפילת אפיים זהו זמן של תשובה בתוך היום עצמו, המתחלק מזמן תפילת שחרית לתפילת המנחה, ובערבית אין וידוי - אלא בקריאת שמע שעל המיטה בסוף היום, אשר אז צריך האדם לחשב חשבונו של עולם ולעשות תשובה על כל מעשיו באותו היום, וזהו הנקרא 'מארי דחושבנא' (זהר קמח, קעמ). ובכל שבוע בערב שבת נשפט האדם שוב על מעשיו בכל אותו שבוע, ואשר ע"כ בכל ערב שבת צריך לעשות תשובה וחשבון הנפש על כל מעשיו בכל אותו שבוע (ראשית חכמה שער הקדושה פ"ב, אות כ"א; וצ"ל מסכת שבת, ד"ה ומלת). ובכל ערב ראש חודש נשפט האדם שוב על מעשיו בכל אותו חודש, וכמו שכותב הש"ה הקדוש, שאם אינו מפשפש בתשובה לפני תפילת המוסף דראש חודש, נחשב לו כביכול כאילו לא התפלל מוסף כלל, דאין יעלה לפניו יתברך תפילת ראש חודש אם לא עושים תשובה - שזהו עיקר כפרת החודש? ! וכן כתב גם בספר ערוגות הבושם, שצריך לכוין ולהתחנן בתפילת המוסף דראש חודש בתיבות 'מזבח חדש בציון תכין', שיבנה ויכוון כבר הקב"ה את בית המקדש ואת המזבח, ולשבור את הלב בקרבנו מתוך התשובה שעושים על אותו החודש - שאם לא כך, נחשב לו כביכול כאילו לא התפלל מוסף. וכן יש תשובה שעושים צדיקים במשך כל כמה חודשים - מה שמכונה "יום כיפור קטן", ועל הכל ויש את יום ראש השנה, בו נידון האדם שוב על כל מעשיו בכל השנה. ואם עושה אדם עוון באמצע השנה, לאחר ראש השנה, הוא נידון על העוון הזה, וביום ראש השנה דנים אותו שוב פעם.

השנה את הדינים שדנו באמצע השנה, אם דנוהו כראוי. דהלא אין מתקבל על הדעת שדנים ושופטים את האדם בראש השנה בלבד - וכל השנה לא השגינו כלל על מעשיו, אלא שבכל יום אדם נידון על כל מעשיו ופעולותיו, וה' ברוך הוא עושה איתו חסד חנם מאוצר מתנת חנם, ומחזיר הנשמה בקרבו וכו' - בכדי שיוכל לפעול יותר ולהשפיע, אבל ביום ראש השנה דן הקב"ה את הדינים שדנו באמצע השנה. ולכן נהגו הרבה מגדולי החסידים הצדיקים והמקובלים, שהיו עוסקים בוידויים ותשובה, בתעניות ובמארי דחושבנא - בכל יום ויום, ולא היו ממתנינים לימי התשובה, מפני שהמשפט הוא בכל יום ויום. ועי"ז יהיה לאדם עזר וסיוע בעת עומדו למשפט ודין בראש השנה ויוה"כ, שיוכל לעבור מהר יותר בדין.

התעוררות השופר לתשובה

וכפי שמבאר הרמב"ם בהלכות תשובה (פ"ג, ה"ז), שעיקר משמעות תקיעת השופר היא כמכריז ואומר "עורו ישנים משנתכם, ונרדמים הקיצו מתרדמתכם", שצריך כל אדם להקיץ מהשינה שהוא כעין ישן כל השנה - כאשר הוא הולך אחר הבליו ודרך השקר אשר טעה בה, ואינו רואה את האמת, ואינו חושב על תכליתו - מה ה' ברוך הוא רוצה ממנו למעשה, ומה מטרת כל חייו בעולם הזה, ולאן הוא הולך. והשופר מעוררו לתשובה על כל דבר לא טוב שהוא עשה, אם ח"ו עשק וגזל, או דיבר לשון הרע, או היה בו איזה מידה רעה חלילה וכו'. וכן מבואר בספר ה'חינוך' (מזה ס"א) על מצוות השופר, שעניינה הוא לעורר את פנימיות טבע האדם להשתנות ולשוב בתשובה. הקול הפנימי של השופר מעורר בו התבוננות ושכל חדש מתוך השורש הפנימי של האדם, ואז הוא יכול לבקש רחמים מלפני אדון השמים והארץ. קול השופר מעורר את כל הנבראים יחד להשיבם חזרה אל הקול הראשון, קול ה' שנשכח מהם.

ההתקרבות לה' תלויה בשינוי תפיסת האדם

האדם צריך תמיד לשנות את דרכו ומחשבתו, בכדי שיוכל יותר ויותר להתקרב לה'. וכפי שמבאר הרמב"ם בהלכות דעות (פ"ג, ה"ב) שעיקר מה שצריך האדם לחשוב ולהתבונן בכל עת ורגע, בשוכבו, בקומו, בדיבורו, בהילוכו - הוא לידע את ה' ולידבק בו. וכתב ב'כסף משנה' (ס"א), שזה יקרא "קדוש". אם כן, כאשר רוצים לדעת מה זה "אדם קדוש" - זהו אדם הדבוק בה' בכל דבר ודבר - ללא הסחת הדעת מהשי"ת לרגע אחד, הן במחשבתו, הן בדיבורו, והן במעשיו. בכל עת הוא חושב על התכלית - מה הוא יכול לעשות לכבוד ה', וכל איבריו וגידיו זה אך ורק לזעוק לגילוי מלכותו של ה' יתברך.

הכוונה והייחוד בדיבור הפה

וכך היה מנהג כל הצדיקים הקדושים והנוראים אשר שתל לנו ה' ברוך הוא מיום בריאת העולם - שהיו מקפידים על כל תיבה ותיבה שהוציאו בדיבור פיהם. וכפי הידוע מרבינו האר"י ז"ל, שכאשר מדבר אדם מתוך כוונת ליבו ומוציא את הדיבור בפיו, נעשה בזה יחוד קוב"ה ושכינתיה. כי חיתוך התיבות הוא כנגד שם אדנו"ת, וקול האדם או

כוונת ליבו זהו כנגד שם הוי"ה, ואז נעשה יחוד הוי"ה אדנו"ת, יחוד קוב"ה ושכינתיה. וכפי שאכן פסק ה'שולחן ערוך' (או"ח סימן א, סעיף 7), ש"טוב מעט בכוונה, מהרבה שלא בכוונה", כי כאשר עושה מעט מעט בכוונה, ואינו עוסק וחושב לגמור הרבה, אלא מתרכז ותשתדל לעשות מה שביכלתו – בכוונת הלב, זה עיקר החשיבות, ובפרט לפני אדון השמים והארץ, שצריך להיזהר לא להיות לפניו כל הזמן כאחד אשר אינו מכוין בכל מה שמוציא מפיו.

בכל תיבה ותיבה תלויה ישועתו

ולכן צריך בכל תיבה ותיבה להתכוין ולהבין פירוש המילים, ולדבוק ולהאמין באמונה שלמה ומוחלטת בכל מה שמוציא מפיו, שיכול להיות לו לתועלת, ולפעול לו ישועה גדולה מהשי"ת - המזמור הזה, התיבה הזאת, או הפסוק הזה.

פסוקי רחמים המסוגלים מאד - בפרט בימים אלו

מובא בשם רבי משה זכותא ממונטובא בעל 'שרשי השמות', ובשם המקובל הקדוש והנורא, רבי יעקב אריה מראדזימין, ועוד הרבה צדיקים וקדושים - כמה פסוקים שטוב לאומרם בכל עת ורגע, ויש בהם הרבה תועלת לפעול רחמים לפני ה', ובפרט בראש השנה.

א. "עֵינֵי תְּמִיד אֶל יי, פִּי הוּא יוֹצֵיא מִרְשֵׁת רַגְלֵי" (תהלים כה, טו).

ב. "לִישׁוּעָתְךָ קוֹיֵתִי יי" (בראשית מט, יח).

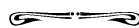
ג. "חֹשֶׁה לְעִזְרָתִי, אֲדַנֵּי תְּשׁוּעָתִי" (תהלים לח, כג).

ד. "רְאֵה עֲנָנֵי יַעֲמְלֵי, וְשָׂא לְכָל חַטְאוֹתַי" (תהלים כה, יח).

ומי שאומר את הפסוקים האלו תוך כדי שנושא עיניו לשמים, מתוך כוונת הלב ותשובה, ויתפלל לפני ה' - הקב"ה יבטל מעליו הרבה צרות, ויכול לפעול את כל הישועות. בפסוקים אלו יש שם קדוש הממונה על הישועה שתבוא מהר, ויש כח גדול מאוד כאשר יש לאדם איזה עיכוב או מניעה ח"ו, שכשיאמר פסוקים אלו יתעוררו עליו רחמים מאוד גדולים, ויראה פלאי פלאות ממש. ובפרט בראש השנה ויום כיפור, והושענא רבא, שהם זמנים של דין – יאמר אותם בכונה מאוד גדולה לרגע אחד, ויראה פלאי פלאות, כי הם מסוגלים לפעול הרבה טובות וישועה לאדם.

פסוקים נוספים שראוי לאומרם בערב ראש השנה

ומובא עוד בשם הקדמונים, שסגולה גדולה לאמר בערב ראש השנה את הפסוקים בתחילת פרשת "כי תבוא" (דברים טו), מפסוק א' עד פסוק י"א^{טו}. שכל מי שאומר

מים חיים

^{טו} ואלו הם הפסוקים: (א) וְהָיָה כִּי תָבֹא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יי אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ נַחֲלָה, וִירָשְׁתָּהּ וַיִּשְׁכַּתָּ בָּהּ: (ב) וְלָקַחְתָּ מֵרֵאשִׁית כָּל פְּרֵי הָאָדָמָה אֲשֶׁר תֵּבִיא מֵאֶרֶצְךָ, אֲשֶׁר יי אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ, וְשָׂמְתָּ בַטֶּנָּא, וְהִלַּכְתָּ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר יי אֱלֹהֶיךָ לְשִׁכְּנֵן שְׁמוֹ שָׁם: (ג) וּבָאתָ

את זה הקב"ה מוציא כרוז בשמים ומוחלין לו על כל עוונותיו.

מעלת זיכוי הרבים לעבור בדין בשלום

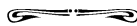
ובנוסף לענין התשובה ושינוי המחשבה, חשוב מאד גם לעסוק בזיכוי הרבים, או לעזור ולסייע למי שעוסק בכך, כי מעלת ענין זה גדולה מאד לעמוד לאדם ביום הדין והמשפט. וכמובא ב'ספר חסידים' (סימן סג), מעשה בחסיד אחד, שאחר שעלה ונתעלה לעולמו שמעו את בני מעלה שהיו משבחים ומפארים אותו רק על זה שהוא היה הולך כל חייו עם ציצית ותפילין בשביל לזכות את הרבים - שכל מי שהיה בא אליו היה נותן לו ציצית ותפילין, ועי"ז בלבד זכה לשכר לאין קץ. מכאן רואים אנו את עוצם מעלת ענין זה לאין שיעור - שכל ענינו הוא להגדיל ולפאר את שמו יתברך. וכמובן ראוי וכדאי גם לזכות להתברך מהם.

מעלת ברכת כל אדם, ואפילו הפשוט ביותר

הבעש"ט הקדוש היה אומר, שכאשר מקבל אדם ברכה אפילו מאיש פשוט ומכל אדם, זה דבר כל כך גדול, שבשמים זה נחשב יותר מהברכה של המלאך מיכאל, עד כדי כך. ומובא ב'משנה ברורה' (סימן טו, ס"ק ט), בזה"ל: "איתא במדרש, כששומע שאחד מתפלל דבר או מברך לישראל, אפילו בלא הזכרת השם, חייב לענות אמן". זאת אומרת שאם שומעים אדם שמברך את חברו, ואומר לו שנה טובה, תיכתב ותחתם, אז חשוב לענות אמן, ולהאמין באמונה שלמה שהברכה שאותו יהודי פשוט בירך אותי יכולה להתקיים. כמו שאמר ה' ברוך הוא לרבי ישמעאל, "ברכני" (ברכות ז).

מעלת ברכת אדם זקן

ומובא ב'ילקוט שמעוני' (כות פ"ג, רמז תרו): "אמר רבי יוחנן, לעולם ילך אדם להקביל פני אדם זקן שיברכו", כלומר שלא ימנע אדם עצמו לילך אצל אדם זקן שיברכו. דהנה הרבה פעמים אנשים רואים איזה אדם פשוט או זקן, ואינם יודעים מיהו ומהו אפילו בעל יסורים (ואולי זה אפילו אליהו זכור לטוב), ומלמדנו רבי יוחנן שצריך לילך אחריו, ולהתאמץ מאוד בכל מיני תחבולות להוציא ממנו איזה ברכה, ולהאמין באמונה שלמה שזאת הברכה של אותו אדם זקן, אפילו אם הוא איש פשוט ממש, יכולה להתקיים ולעשות פירות למעלה למעלה.

מים חיים

אל הבהן אשר יהיה בימים ההם, ואמרת אליו, הנהיית היום ליי אלהיך, כי באתי אל הארץ אשר נשבע יי לאבותינו לתת לנו: (ז) ולקח הבהן הטנא מידך, והניחו לפני מנבח יי אלהיך: (ח) וענית ואמרת לפני יי אלהיך, ארמי אבד אבי, ונרד מצריתיה ונגר שם במתי מעט, ויהי שם לגוי גדול עצום ורב: (ט) ונרעו אהנו המצרים ונענונו, ויתנו עלינו עבדה קשה: (י) ונצעק אל יי אלהי אבותינו, וישמע יי את קולנו, ונרא את עינינו ואת עמלנו ואת לחצנו: (יא) ויוצאנו יי ממצרים ביד חזקה, ובנרע נטויה, ובמרא גדל, ובאותות ובמפתים: (יב) ונבאנו אל המקום הזה, ויתן לנו את הארץ הזאת, ארץ זבת חלב ודבש: (יג) ועתה, הנה הבאתי את ראשית פרי האדמה אשר נתת לי יי, והנחתו לפני יי אלהיך, והשפתוית לפני יי אלהיך: (יד) וישמחת בכל הטוב אשר נתן לך יי אלהיך וילביתך, אתה, וסלוי, וסגר אשר בקרבך:

מברכות ישראל זה לזה נבראים מלאכים עם כנפיים הממונים להעלותם רבינו ה'אור החיים' הקדוש כותב בפרשת האזינו (דברים לז, יא), שיש בשמים מלאכים שיש להם כנפיים, שנושאים רק את הברכות שיוצאים מפי עם ישראל בשביל לברך אחד את השני, שכאשר אדם מברך את השני, יוצאים מזה מלאכים עם כנפיים הנושאים את אותם ברכות. לכן צריך להקפיד כאשר מברכים אותו באיזה דבר טוב, לענות אמן, ולא להסתפק בכך שיאמר לו "גם לכם", או "וכן למר"^(טז) וכו'. האהבה והאמונה השלימה בברכה של כל אחד ואחד, זה חשוב מאוד, וצריך להיזהר שלא לזלזל חס ושלום בשום ברכה של אף יהודי, וכל מי שמברך לישראל - לענות עליו אמן, ולכוין בזה, ולעזור ולתמוך ולעודד זה לזה. ועי'ז נוכל לקוות שבעזרת ה' ירחם עלינו הקב"ה ויגאלנו, ויהיו השפעות טובות לכולם, ושנה טובה, כתיבה וחתימה טובה, וחיים טובים, וניסים ונפלאות.

זכויות ישראל מערבבים את השטן

ומובא בתוספות במסכת ראש השנה (טז), שכאשר שומע השטן את השופר, הוא מתבהל ומתבלבל, ואינו מקטרג על עם ישראל. ויש להבין, מפני מה הוא כ"כ מתבהל ומפחד? ומפרש על כך רבי עקיבא איגר, שכאשר מתעוררים ישראל לתשובה מקול השופר, אז נהפכים כל עוונותיהם לזכויות, ועל כן ירא השטן להזכיר את עוונותיהם - אשר כעת הם כבר זכויות, ובפרט שהוא מסתכל על כל דבר ודבר שאנו עושין - והוא רואה כיצד מחבבים ישראל את המצוות. ויש להוסיף עוד על דבריו, שכאשר הוא רואה כיצד מחבבים ישראל אחד את השני, ואנו גורמים שיהיה בינינו אהבה ואחוה ושלום ורעות, כל שכן וכל שכן שיתבהל ויתפחד השטן, דהלא עי"ז גם נחבב את המצוות, וגם נהיה באחדות, ונענה אמן על הברכות, ואם כן בודאי שזה יכול לפעול ישועה וטוב ולנפש, לכל אדם, לאין שיעור.

מעלת אמירת ה"מודעה וגילוי דעת" של רבינו יוסף חיים ולחשוב בטוב בר"ה

כאשר מגיע ראש השנה חשוב לזכור לומר את ה'מודעה וגילוי דעת' שתיתקן רבינו יוסף חיים בשביל לבטל כל מחשבה זרה (או שכל אחד יכול לאמץ זאת כלשון צפשוט). כי העיקר בראש השנה זה המחשבה - לחשוב כמה שיותר מחשבות טובות של רחמים, ולא לחשוב

מים חיים

^(טז) זה הלשון "וכן למר" הוא לישנא דקדמאי אשר היו נוהגים בזה, אך כתב ה'מנחת אלעזר' ממונקאטש בספרו 'דרכי חיים ושלום' (סימן תשלט) שצריך להימנע מהלשון הזאת, כי "וכן למר" שזהו לשון מרירות (וכפי שאלס נהגים לומר "למי" צפתה, וקדמאי היו יודעים להגות בקמץ שהיא לשון 'אלון'), אלא יענה "אמן" ויברכהו ברכה כנגד, בשביל להמשיך את אותם מלאכים עם כנפיים. ואע"פ שהיו נוהגים כך פעם גדולים וחכמים, בלישנא דקדמאי, כיוון שאיננו משתמשים בלשון ארמי הזה, ובלשונינו הוא מתפרש למרירות, עדיף לחוש לכך. אבל אין בזה איסור ודבר לא טוב, אלא שכדאי וראוי לחוש לדברי הגאון הקדוש ממונקאטש שהיה פוסק גדול וצדיק עצום, שסבר כך, וזה יכול להביא לעזר וסיוע ולתועלת, בשביל שיתרבה הרבה ברכה ושלום, ויהיה אהבה ואחוה, שלום ורעות, ע"י שיענו אמן על ברכת חבריהם.

ח"ו בדינים, שיארע ח"ו איזה רעה לישראל, או לדון ח"ו לכף חובה. וכן לא להקפיד על בני הבית, ועל הסובבים, אלא להיות רחמן וטוב לכל. דהנה מיום ראש השנה עד הושענא רבא יש מידת דין מאוד נמוכה, היכולה להתעורר לענין לא טוב - אם מקפידים על בני בית. וכאשר סיפר הבעש"ט הקדוש באיזה פעם, שהיה לו תלמיד שנגזר עליו למות, מחמת חבירו שהקפיד עליו על דבר של שגעון, של שטות. על כן צריך מאוד להיזהר לא להקפיד בשום דבר, ולהיות רחמן לכל, ולא להטיל ח"ו אימה יתירה בתוך ביתו, לאהוב את כולם להאיר להם פנים, ולתת להם שמחה והרגשה טובה.

מעלת הלימוד בספר המידות בראש השנה

ועוד עצה טובה ליום הדין. ישנו ספר עצום ונורא מאוד שחיברו מוהר"ן, הלא הוא "ספר המידות"⁽¹⁾. בספר זה יש הרבה עצות ותחבולות, וקירבה לה' בכל דבר ודבר, ויש בו הרבה סגולות, רפואות וישועות. לכן כדאי מאוד בראש השנה ללמוד ממנו כמה דפים, וכל אחד יכול לקבל מספר זה הרבה תשובות לכל מה שהוא יצטרך, ויש בזה מעלה גדולה מאד.

עשה לך רב והסתלק מן העמלק

הרה"ק מקאמארנא בספרו 'נוצר חסד' מבאר על המשנה (אבות א, טז) "רבן גמליאל אומר, עשה לך רב והסתלק מן הספק", את עוצם מעלת וחיובות ההתקשרות לצדיקים, מפני ש"ספק" עולה כמספר "עמלק", וכאשר תעשה לך רב, שתתקרב ותתחבר לצדיקים אמיתיים, לדעתם, לקדושתם, לספריהם ולעצותיהם, תוכל להסתלק מן הספק, מן העמלק, שזוהי קליפה הרודפת אותנו, ומצירה ומחשיכה לנו - בשביל להעלים מאיתנו את אור ה', וכאשר היא מתבטלת מעלינו, זוכים לראות את האור של השי"ת, ואת הקירבה אליו. וזה הדבר הכי חשוב, בפרט בימים הקדושים האלו, לגלות הרבה יותר אהבת חברים, ואמונת חכמים, ולדבוק בה'.

מים חיים

⁽¹⁾ אחד הספרים הקדושים שרבי צדוק הכהן מלובלין דבק בו, זה היה 'ספר המידות' של מוהר"ן זיע"א, והוא כתב שכל התורה כולה נמצאת ב'ספר המידות' הזה, וכל מימרא שם שורשה מירושלמי, בבלי, נביא, ואף הוכיח זאת כאשר הביא את כל המראי מקומות לספר זה. וספר זה לא ירד משולחנם של הרבה גדולים וקדושים, כגון הרבי הרי"צ (נכי יוסף יצחק מליובאוויטש), שהעריך מאוד את הספר הזה.

תחל שנה וברכותיה

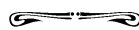
ע"פ שיעור מיום ראשון פרשת נצבים וילך - אלול תשע"א
 כיצד נזכה שתחל שנה וברכותיה

פרשת כי תבא היא לימוד והכנה לראש השנה, כיצד נזכה שתכלה שנה וקללותיה תחל שנה וברכותיה (מגילה לא:), וזה על ידי מצות הביכורים. שיש להתבונן:

א. מה ענין הביכורים לפרשת הברכות והקללות, שהם כריתת ברית עם השי"ת שעם ישראל מקבל עליו מחדש לשמור את כל התורה והמצוות ולהיות לעם להשי"ת, וממליך את ה' מחדש.

ב. ועוד צריך להבין, ענין מעלת מצות הביכורים שבשבילים נברא העולם (צ"ר א, ז).⁽¹⁾

ג. ודבר פלא מצינו במדרש (תנחומא וילקוט"פ ר"פ כי תבא), שאחרי שמפריש האדם ביכורים בסלו, הוא הולך לירושלים ועומד באמצע העזרה, ומבקש רחמים על עצמו, ועל ישראל, ועל ארץ ישראל, ולא עוד אלא שהיה אומר איני זו מכאן, עד שתעשה צרכי היום הזה, שכתוב אחרי היום הַיּוֹם הַזֶּה ה' אֱלֹהֶיךָ מְצַנֵּךְ לַעֲשׂוֹת (דברים כו, טז) וגו'. ויוצאה בת קול ואומרת, תזכה לשנה הבאה ותביא כהיום הזה. ע"כ. ויש להבין, דהלא אין לדבר בחוצפה כלפי שמיא, כמ"ש (תענית יט). בחוני המעגל שאמר איני זו מכאן וכו', לא כך שאלתי וכו', שלח לו שמעון בן שטח, אלמלא חוני אתה גוזרני עליך נידוי, אבל מה אעשה לך שאתה מתחטא לפני המקום ועושה לך רצונך, כבן שהוא מתחטא על אביו ועושה לו רצונו, ועליך הכתוב אומר יִשְׁמַח אֲבִיךָ וְאִמָּךָ וְתִגַּל יוֹלְדֶתְךָ (משלי כג, כט). ע"כ.

מים חיים

⁽¹⁾ וז"ל המדרש (ס): ר' הונא בשם ר' מתנה אמר, בזכות ג' דברים נברא העולם, בזכות חלה, ובזכות מעשרות, ובזכות בכורים, ומה טעם, בראשית ברא אלהים וכו', ואין ראשית אלא בכורים, שנאמר (שמות כג) ראשית בכורי אדמתך וגו'. וכך ביאר זאת הריקאנטי (ניס פ' נכאשית): בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ. לפי דעת רז"ל ומה שנראה מכוונתם בספר הזוהר [תיקוני זוהר תיקון כ"ב סג ע"ב], כי מלת ראשית רומזת לחכמה העליונה הנקראת חכמת אלהים וכו'. ומה שאמרו רז"ל בבראשית רבה (א, ו) בזכות ג' דברים נברא העולם, בזכות חלה, בזכות מעשרות, בזכות ביכורים שכל אלו נקראו ראשית וכו', עיקר הכוונה הנה כי ראשית רומזת לחכמת אלהים אשר בה נברא העולם, שנאמר (משלי ג, יט) ה' בחכמה יסד ארץ, וכתוב (תהלים קד, כז) כולם בחכמה עשית.

הנחת רוח לפניו יתברך הוא לתת שלימות הטוב לכל אחד אלא שהשם ב"ה רוצה לתת לכל אחד ואחד טוב ללא גבול, וזה הנחת רוח לפניו, לתת חיים ובריאות ותורה וקדושה ואושר ושמחה ועושר וכל טוב, בכל מכל כל. רק שצריך שהטובה שיקבל תהיה באמת טובה למקבל, ולא תזיק לו. ובדרך כלל אדם שאינו שלם באמונה, ואינה חדורה בעצמותיו, שהשי"ת ברא את הכל מאין, ומחדש את הכל בטובו בכל עת תמיד, והכל מאיתו יתברך בחסד מתנת חיים - אדם כזה, המתנות שיקבל, יגבירו את גאוותו^(ט), ונמצא שהמתנות שיקבל, הזיקו לו לנצח נצחים, שהרי הגדילו את גאוותו והרחיקו אותו מהבורא יתברך^(י). מה שאין כאן אדם שחי את האמונה, הוא מבין שהכל חסד מתנת חיים גמור, ובכל דבר שיש לו, הוא רואה את האהבה של השי"ת, שחנן אותו בזה, (וצפוט מס נהג שלא כסורה ועשה מעשים לא טובים), והוא מתפעל מכל דבר שמקבל, ומודה לבוראו. ולאדם כזה, יש נחת רוח אמיתית לתת לו כל טוב, כי זה יביא אותו להתקשרות בבורא, הוא יודע שלא מגיע לו כלום, ובכל פעם שיקבל איזה מתנה, הלב שלו יפתח יותר לאהבה את בוראו.

ההתחלה צריכה להיות תמיד בשמחה של אמונה

זה ענין מצוות הביכורים, להתחיל את החיים לפני ה' בארץ הקודש, בשמחה של אמונה, ולב נאמן, שמכיר בחסד ה' ומתפעל ממנו, תוך כדי שמבטל את ה'פְּחֵי וְעֵצֶם יְדִי" (דברים ה, יז). ואז לא יגיע למצב של "יִשְׁמַן יִשְׂרוֹן וְיִבְעֹט" (דברים לז, טו), וכבר מהרגע הראשון שהוא רואה את פרי עמלו, שביכר, הוא מקדישו לה', ומחדיר בעצמו את האמונה, ואת ההתבטלות לבוראו. ועל ידי זה מתעוררת בליבו - אהבת ה' עצומה, והוא מרגיש באותה שעה כבן המתחטא לפני אביו, והבקשות שהוא מבקש, הם לא בקשות של תביעה שכלית, אלא מתוך לב תמים וטהור, כתינוק שמבקש מאביו בחוזה, והאבא שמח בזה, ונותן לו הכל^(כ), כי הוא עושה זאת מתוך לב אמיתי^(כא). וכך זוכים לעבוד את ה' בשמחה, ולא מגיעים לגאווה ושכחה מה', וזוכים לכל הברכות, וניצולים מכל הקללות^(כב).

מים חיים

^(ט) כאשר הוא יקבל את המתנה, הוא ירגיש, ידעתי שאני מיוחד, ומגיע לי, והכל שייך לי.

^(י) ונופל ברשת הס"א מחמת גאוותו, מאחר שהוא דוחק רגלי שכניה.

^(כ) גם מה שוודאי לא היה נותן לילד אחר, בפרט שמבקש בצורה של תביעה.

^(כא) ובזה מבואר מ"ש במדרש שם, שמובטח ודאי תתמלא שאלתו. ע"ש, שאין זה כמלך בשר ואדם, שאפילו אדם שיש לו עסק אצל המלכות, ושילם ממון רב כדי להגיע אל המלך, ספק אם המלך עושה לו שאילתו, אבל הקב"ה אינו כן וכו'. וע"ע באלשיך (כ"פ כי תגלו) שהשי"ת ברא הכל ועשה הכל, ואינו מבקש מהאדם רק שיכיר את האמת שהכל ממנו יתברך, ויודה לבוראו, שבזה תלוי קיום כל התורה, וזה כל העולם. ומצוה זו כוללת הכל וכו', עי"ש כל הענין.

^(כב) משא"כ כשאינו מקיים מצוה זו כראוי, בהודאה מתוך הלב, יכול לשכוח מה' וכו', עד שיצטרכו לקחת לו את הברכות שיקבל, מאחר שהם גורמים לו את הגאווה שהיא שורש כל החטאים והכישלונות.

ביאור דברי הזוה"ק שבר"ה ויוהכ"פ לא יבקש על עצמו רק על השכינה והנה ידוע שבזוהר הקדוש (תיקון ו' 97 כג.) הזהירו מאד שלא להיות מאותם ערב רב עזי פנים שבראש השנה ויום הכיפורים צועקים בתפילה, תן לנו מזונות, תן לנו סליחה וכפרה, ואין להם בושת פנים, וכל תורה ומצוות שעושים, לטובת עצמם עושים, והם שואלים לעצמם זיווג מזונות וכסות, ואין בהם מי שיחשוב על השכינה שכביכול צריכה מזונות שזה התורה⁽⁷⁾, וכסות שהיא אימא עילאה⁽⁸⁾ וכו'. והשכינה בגלות בבית האסורים, ואין מי שיעשה תשובה לשבור בית האסורים הזה, מכח אימא עילאה (שנמלאים עימה נ' ערי חיות)⁽⁹⁾, ואינם מאותם שנאמר עליהם (שמות ית, כא): אַנְשֵׁי חַיִל יִרְאִי אֱלֹקֵי"ם אַנְשֵׁי אֱמֶת שֹׁנְאֵי בָצַע, אלא כל אחד שקוע בעסקיו ובדרך שלו וכו'. ע"ש⁽¹⁰⁾. ולכאורה ודאי אלו ימים של תפילה גם על בני חיי ומזוני וכו', וכל שכן על כפרה וריצוי. ועוד, הכיצד ניתן לתבוע מפשרי העם שלא באו בסוד ה', לידע לכוין לאקמא שכינתא מעפרא.

כאשר מבין את רצון ה', ושהוא חלק ממלכות ה', הבקשות האישיות שלו הם קודש לה' אמנם עומק הדברים, שהכל תלוי במטרת האדם בחייו, האם עדיין כל מהלך החיים שלו סביב ה'אני', כדי לירש העולם הזה ואת העולם הבא, להתענג מהרוחניות והגשמיות - מבלי שהשי"ת נמצא בתמונה⁽¹¹⁾, או שעמד על דעתו, ומהלך החיים שלו הוא לעשות נחת רוח ליוצרו. כי רצון ה' ברוך הוא האמיתי, הוא שכל אחד יהנה וישמח ויהיה מאושר בכל רגע ורגע, רק שיגיע מזה אל התכלית, שיראה בכל זה את חסד ה', ויתרגש ויתבייש מעצמו מרוב טובה, ויודה לכוראו, וייכנע וישפיל עצמו בהכרת הכורא אליו, על ידי הטובות והחסדים שעשה עימו, וליבו בא לקראת בוראו באהבה, וכל ישעו וחפצו הוא לעשות נחת רוח לפניו, וישמחו כולם ביחד וכו'.

ולכן, כשהוא בא להתפלל על עצמו, הוא לא בא להגביר את אנוכיותו, אלא מבין את רצון השי"ת שברא את העולם בשביל לגלות את מלכותו, ושאו נשמח כולם ביחד עם הבורא, ושכל יהודי הוא ממש חלק מגילוי מלכות ה', ומבקש מה' את הטובות והברכות, בשביל קרבת ה' וכבוד מלכותו שמתגלים דרך החסדים האלו. וכוונת הזוהר הקדוש על דרגה שמרוב אהבה, אינו חושב על עצמו, אלא לעשות נחת רוח ליוצרו.

מים חיים

⁽⁷⁾ מזון מלשון חיבור – זיווג, שהיא התורה שבכתב עם התורה שבע"פ שהיא השכינה.

⁽⁸⁾ הם המוחין שמקבלת כדי לגדול ולעלות ממקום ב"ע שהם מקום האסורים הנזכר בהמשך.

⁽⁹⁾ אמא אוזיפת מנהא לברתא (ע"ח מ' ח) כלומר משפיע בה מוחין להגדיל אותה

⁽¹⁰⁾ וביארו שם, שדוד המלך ידע את הסוד הזה של רצון ה', לפעול לאקמא שכינתא וכו', כמו שאמר ב"זאת" אני בוטח (תהלים כז, ג), וכן ישראל הכשרים מרבים בתפילות ובקשות בשביל המלכות, ויודעים שלא נענשו בעונשי הגלות אלא רק מחמת שלא נהגו כבוד בשכינה. ע"כ.

⁽¹¹⁾ אדם יכול לעבוד את ה' ולהשיג הרבה תורה וכו', ואחרי מאה עשרים שנה יגלה, שהמטרה שלו היתה בשביל לזכות להרבה גן עדן, בלי שום קשר להשם ב"ה.

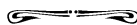
כגמול עלי אמו ההולך אחרי ה' באמונה תמימה ובלב טוב ושמחה רבה
בראש השנה - מתחילים מהתחלה, כאשר מתחילים מחדש, קודם כל בונים את הכתר,
 שוכחים מהעבר, כמו תינוק שנולד, שהשם ב"ה סידר לו ידים טובות שיתנו לו
 הכל, ויוכל להתמלא בשמחה, ואחרי כן לקבל מהם את דרך הישר.

והנה, הענין של תינוק זה התחלה, אבל זה גם התכלית, שלבסוף יזכה האדם להגיע
 לביטול מבלי הבנה וידיעה, כדמות הכרובים שהיו בבית קדשי הקדשים, וכמו
 שאמר דוד "כְּגִמְלַל עֲלֵי אִמּוֹ כְּגִמְלַל עֲלֵי נַפְשִׁי" (תהלים קלא, ג). פי', כתינוק שיוצא ממעי אימו,
 כך היתה נפשו של דוד עליו (ויזלמי סנהדרין פ"ג ה"ד). צריכים ללמוד מהתינוק, שאין לו
 התחכמות, ולכן הוא יותר בריא, הוא מצליח להשיג את כל מבוקשו, והוא אהוב וחביב.
 כך צריכים ללכת אחרי השי"ת באמונה, בלי שום מחשבה אחרי הנהגתו יתברך^(ט),
 לשמוח ולהיות מאושר בכל מצב, ולהודות על כך להשי"ת, כמו ששנינו חייב אדם לברך
 על הרעה כשם שמברך על הטובה (נזכות נל. ט), דהיינו בשמחה ובלב טוב, כי באמת כל
 מה שהשי"ת סיבב בעולם^(ז), הכל לתכלית הטוב, ולעתיד לבא יזכה האדם לראות כמה
 טובות לאין שיעור היו בכל פרט ופרט שעבר עליו.

כך בראש השנה, צריכים להיות בענוה וביטול לבורא, כְּגִמְלַל עֲלֵי אִמּוֹ (תהלים קלא, ג),
 ההולך אחרי ה' באמונה תמימה, שמה שה' יעשה איתו הוא סומך עליו, והוא בלב
 טוב ושמח. ראש השנה זה רחמים גמורים, ולכן צריך להתחיל את השנה ברחמים
 גמורים ובשמחה, ובראש השנה מוטל עלינו לתקן את המחשבה ולחשוב טוב, וזה בניית
 הראש של כל השנה. ראש טוב - הכל טוב.

ח' הנהגות מרבינו הרמ"ק זיע"א להאיר מידת הכתר

לקראת ראש השנה שבו בעיקר צריכים לבנות את הכתר של כל השנה, כדאי להתבונן
 בקיום המצוה של "וְהִלַּכְתָּ בְּדַרְכָּיו" (דברים כה, ט), שהשם ב"ה ציווה שכל יהודי
 ינסה כפי כחו להידמות לקונו, שזה סוד עבודת השי"ת, ורבינו הרמ"ק חיבר על זאת
 ספר יקר היקרים - "תומר דבורה", לבאר כיצד יזכה אדם לקיים מצוה זו. ושם במידה
 הראשונה - מידת הכתר, כתב שמונה הנהגות, ששייכים לעבודת היום של ראש השנה.

מים חיים

^(ט) וגם בימי המשפט שלא יהיה שום הרעור אחרי משפטו יתברך.

^(ז) פי', גם הדבר שנראה לא טוב, שזה נמשך ע"י האדם עצמו מחמת מעשיו ומחשבותיו, ומפי עליון לא תצא הרעות
 והטוב, מכל מקום סוף כל סוף, השי"ת מסובב כל הסיבות לתכלית הטוב, ואין מציאות של רע בעולם, והוא יתברך
 אוהב הטוב וחפץ בטוב רע לא ידע, ולכן התכלית של כל דבר הוא כולו טוב.

א. ראשית שיקנה מדת הענוה, ויחשוב שהוא אין ממש, ויחשוב העדרו טוב מאד מן המציאות, ובוזה יהיה לנוכח המבזים אותו כאלו הדין עמהם, והוא הנבזה אשר עליו האשם, וזו תהיה סיבת קנין המידות הטובות. וידמה עצמו למדת הכתר, שהוא תכלית הרחמים, ולא יכנס לפניו שום פגם ולא עוון ולא דין ולא שום מדה מונעת מלהשגיח ולהשפיע ולהיטיב תדיר.

ב. במחשבתו, יחשוב רק מחשבות טובות, ולא יכנס שם שום דין ושום קושי כלל, רק לחשוב בתורה, ובגדלות הבורא ופעולותיו הטובות, ולהיטיב.

ג. ביטול הכעס, שידמה תמיד למצח הרצון^(א) שירצה את הכל, ואפ' כשימצא בני אדם כועסים, ירצם וישקטים ברצונו הטוב, ויהיה תמיד נח לבריות.

ד. אזניו יהיו נוטות תמיד לשמוע הטוב, ולא יכנס בהם כלל שמע שווא ומגונה.

ה. גם בעיניו לא יסתכל כלל בשום דבר מגונה, אלא יהיו תמיד פקוחות להשגיח ולרחם כפי כוחו. ויתבונן בדעתו כפי כוחו לעורר רחמים, ויתרחק מכל השגחה רעה.

ו. בחוטמו, ימצא חיים ורצון טוב ואריכות אף, אפילו לאותם שאינם הגונים. ותמיד רוצה למלאות רצון ולהפיק כל שאלה, ולעשות נחת רוח לכל.

ז. פניו, יהיו מאירות, ויקבל כל אדם בסבר פנים יפות, וכל המסתכל בפניו ימצא תמיד שמחה וסבר פנים.

ח. בפיו - לא יוציא אלא טובה וברכה, ותורה, והפקת רצון טוב תמיד.^(ב)

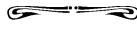
מים חיים

^(א) ראה בשער הכוונות מנחה של שבת: וביאור עת רצון יובן במ"ש באדרת האזינו כי במצחא דעתיקא קדישא (שהוא אריך אפים) אתפשט ביה חד נהורא עילאה דאקרי 'רצון' ובגין דא אקרי 'מצח הרצון'. והנה עתה במנחת שבת מתגלה עתיקא קדישא מצח הרצון שלו ועל ידי כן נכפפים ונכנעים הדינים והגבורות דמצחא דרוגזא דז"א וחוזר להיות גם הוא מצח הרצון כמוהו. וסוד גילוי מצח זה הוא כי הנה עד עתה עלו ז"ן בכתר דאבא ואמא כנ"ל, ועתה בתפלת מנחה -- עולה ז"א עד דיקנא עילאה דאריך אנפין (כמו שיסבאר בעזרת השם) ועולה באותו התיקון הנקרא 'מזל תמינאה - נוצר חסד', והוא סוד הרצון העליון (כמבואר אצלנו כי בחי' החסד העליון המהפשט במלחא דעתיקא הנקרא עת לכוון -- הוא עלמנו יורד עוד ומתגלה במזל השמיני דדיקנא דיליה. ומה שהיה נקרא למעלה "לכוון" נקרא עתה "נוצר חסד", כי אותיות לכוון מתהפכים לאותיות נוצר).

^(ב) וזת"ד רבינו הרמ"ק שם בביאור מדת הכתר: א. לקנות מדת הענוה, על ידי שיתבונן, שאין סבלן ועניו כאלהינו במידת הכתר שהוא תכלית הרחמים, ולא יכנס לפניו שום פגם ולא עוון ולא דין ולא שום מדה מונעת מלהשגיח ולהשפיע ולהיטיב תדיר. כך צריך האדם ששום סיבה שבעולם לא תמנעהו מלהיטיב, ושום עוון או מעשה בני אדם בלתי הגון לא יכנס לפניו, כדי שיעכבהו מלהיטיב לאותם הצריכים טובתו בכל עת ובכל רגע.

ב. במחשבתו - ידמה למחשבת הכתר. כמו שאותה החכמה לא תפסק תמיד לחשוב מחשבות טובות, והרע לא יכנס בה - מפני שהיא רחמים גמורים, ואין שם דין ולא שום קושי כלל, כך האדם תמיד תהיה מחשבתו פנויה מכל דבר מכווער. וכמו שהיא סוד חכמה תורה קדומה, ולא יחסר שם סוד תורה, כך לא יפנה אל שום פניה חוץ ממחשבת התורה ולחשוב בגדלות האל ופעולותיו הטובות ולהיטיב וכיוצא. (כללו של דבר - לא יכנס ז' וצטל במחשבתו, וזו היתה מעלת רבי שמעון וזכריו. והנה כשהפירד רבי יוסי מחשבתו מעט, כמה הוכיחו רבי שמעון וזכריו פקדת ויקהל דף ריז:).

אשרינו אם נזכה להתאמץ לנהוג בהנהגות קדושת אלו, בראש השנה, במ"ח שעות של הארת הכתר העליון, רחמים גמורים, שזה מקור החיים והקדושה והטובה והברכה - לכל השנה כולה.

מים חיים

ג. מצחו - ביטול הכעס, שלא יהיה בו קושי כלל, אלא ידמה תמיד למצח הרצון שירצה את הכל, ואפי' שימצא בני אדם כועסים, ירצם וישקטם ברצונו הטוב וכמו שמלח הראון הוא תמיד רוצה ומלכה הגבורות ומתקנס, וגם הוא ילכה הגיבורים המתגברים כעס, והוא ינהלם בלון טוב ויפתחם שם חכמה גדולה להשביח הכעס, שלא יעבר הגבול ויקלקל חס ושלום, ויעשה דוגמא ללון העליון שהוא נמשך מן החכמה הנפלאה במלחא דעתיקא, ומשם מלכה הכל. ויהיה תמיד נח לבריות, כדי שבני אדם יתמצו ממנו, ואז רוח המקום נוחה הימנו.

ד. באזניו - שיהיו נוטות תמיד לשמוע הטוב, ואילו שמע שוא ומגונה לא יכנס בהם כלל, כדרך שסוד האזנה העליונה אין שום צעקת דין, ולא פגם לשון הרע נכנס שם.

ה. בעיניו - לא יסתכל בהן כלל בשום דבר מגונה, אלא יהיו תמיד פקוחות להשגיח ולרחם כפי כוחו, וכשיראה בצרה, יתבונן בדעתו כפי כוחו, ויעורר רחמים בפני שמים ובפני הבריות. ויתרחק מכל השגחה רעה, כדרך שהעין העליונה פקוחה ומסתכלת מיד אל הטוב.

ו. בחוטמו - מעולם לא ימצא בו חרון אף כלל, אלא תמיד באפו חיים ורצון טוב ואריכות אף, אפילו לאותם שאינם הגונים. ותמיד רוצה למלאות רצון ולהפיק כל שאלה ולהחיות כל נדכה, ומוציא מחוטמו תמיד מחילת עוון והעברת פשע, ואינו כועס בחטא לו, אלא מתרצה תמיד וחפץ חסד לעשות נחת רוח לכל.

ז. בפניו - תהיינה מאירות תמיד, ויקבל כל אדם בסבר פנים יפות, שכן בכתר עליון נאמר "באור פני מלך חיים" - ואין שום אדם ודין נכנס שם כלל, כך אור פניו לא ישונה, וכל המסתכל בהם לא ימצא אלא שמחה וסבר פנים. ושום סיבה לא תטרידהו מזה כלל.

ח. בפיו - לא יוציא אלא טובה, וגזרת אמריו תורה והפקת רצון טוב תמיד, ולא יוציא מפיו דבר מגונה ולא קללה ולא רוגז כעס כלל ולא דברים בטלים, ויהיה דומה לאותו הפה העליון שאינו נסתם כלל, ולא ימנע טוב תמיד, ולכן צריך שלא יחשה מלדבר טובה על הכל ולהוציא מפיו טובה וברכה תמיד.

וסיים: ובעת שירצה האדם להתקרב למעלה להדמות אליו לפתוח מקורותיו אל התחתונים, צריך שישתלם בפרקים אלו. ואף שא"א להתנהג באלו המידות תמיד, מפני שיש מדות אחרות שהאדם צריך להשתלם בהן והן מהגבורות התחתונות, אמנם יש ימים ידועים שאין הגבורות פועלות ואין בני אדם צריכים אליהן, לפי שהכתר שולט בהם, או שעות שהכתר מתבקש, אז צריך שישתמש בכל אלה המדות שזכרנו, ושאר המדות עם היות שהם צורך עבודה בשעתן, אין עת עתה להשתמש בהן, מפני שאור הכתר מבטלן. וכך הוא לא ישתמש באותן המדות הקשות, כגון בשבת שהעולם מתתקן בסוד עונג ואין דנין בשבת, אז ישתמש במידות אלו כולן, כדי לפתח המקורות העליונים. שאילו יכון ככוונתו אל אורות הכתר בתפילותיו והוא יפעל בפעולותיו בהיפך, היאך יפתח מקור הכתר, והרי הוא דוחהו ממש במעשיו. והרי הדברים ק"ו, אם הספירות העליונות מגבירות הדינים הקדושים והכעס הקדוש - לא ישרה הכתר בהן, אם האדם יגביר הכעס החיצוני, אפי' יהיה לשם שמים, כל שכן שלא ישרה הכתר ואורו עליו. ומה גם שהוא בא לעוררו על המידות העליונות, והן אומרות; כמה עזות פנים יש בו, אין אור הכתר מתגלה בנו, מפני דיננו הקדוש והטהור, והוא רוצה לגלותו מלא כעס ופעולות מגונות חיצוניות.

לכך צריך האדם בימים טובים ובשבתות וביום הכפורים ובשעת התפילה ושעות עסק התורה שאינן שעות הגבורות, אלא שעות גילוי הרצון העליון, לכונן דעותיו במדות האלו כולן. ושאר שעות ישתמש במידות הנשארות לעבודת ה'. ואז יהיה נכון ובטוח שיפתח המקורות העליונים. לפיכך צריך כל אדם להרגיל עצמו באלו המדות מעט מעט, והעקרית שיתפס, שהיא מפתח הכל - הענוה, מפני שהיא ראש לכלולן, בחינה ראשונה בכתר, ותחתיה יכלל הכל.

ועיקר הענוה הוא שלא ימצא בעצמו ערך כלל, אלא יחשוב שהוא האין, וכמאמר משה "ונחננו מה כי תלינו עלינו" (שמות טו, ז), עד שיהיה הוא בעיניו הבריה השפלה שבכל הנבראים, ובזוי ומאוס מאד. וכאשר יגיע תמיד להשיג המדה הזאת, כל שאר המדות נגרות אחריה. שהרי הכתר המידה הראשונה אשר בו, שנראה עצמו לאין לפני מאצילו, כך ישים האדם עצמו אין ממש, ויחשוב שהעדרו טוב מאד מן המציאות, ובוזה יהיה לנוכח המבזים אותו כאילו הדין עמהם, והוא הנבזה אשר עליו האשם, וזו תהיה סיבת קנין המידות הטובות. עכ"ד רבינו הרמ"ק.

הכל נברא מהשכינה ובשביל השכינה, וכן בשביל ישראל

ראש השנה הוא ראשית הבריאה, וכתוב "בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ" (בלשית א, א), זה השכינה הקדושה (ע' זוה"ק ח"א לסד:), שהיא נמצאת בשמים ובארץ, וה' ברא את העולם על ידי השכינה, ובשביל השכינה שנקראת 'את'⁽⁷⁾, שבה כלול הכל מאל"ף ועד תי"ו. וגם האדם נקרא א"ת, שעבודת ה' של כל אחד - צריכה להיות מהתחלה ועד הסוף⁽⁷⁾ כמו שאמר הבעל שם טוב הקדוש זיע"א (פכסת נח) שכל יהודי הוא חלק מהשכינה⁽⁷⁾.

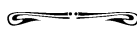
בריאת העולם הייתה בשביל שנשמח עם השי"ת, ורצונו יתברך שיתקיים העולם ומנהג העולם⁽⁷⁾, רק שיהיה דעה אמיתית - ומְלֶאכֶה הָאָרֶץ דְּעָה אֶת ה' (ישעיהו יא, ט)⁽⁷⁾. כעת הדעת נמצאת בגלות, עד שנוכה לגאולה, ואז האדם יפסיק לחשוב רע על עצמו ועל הסובבים אותו, ויתבונן בטוב על התכלית.

בראש השנה מתחדשים במחשבות טובות

בראש השנה עוצרים את כל מה שעבר עלינו, ומבינים שכעת צריכים להתחדש, היום אנחנו חושבים רק טוב, לא רואים שום דבר שאינו טוב, מחפשים רק את הטוב שבנו⁽⁷⁾.

והנה לכאורה יש להתבונן, מדוע עשרת ימי תשובה ויום הכיפורים אינם לפני ראש השנה, כדי שנוכל להיות טהורים לפני המשפט, ולהתחיל את השנה אחרי התשובה? אלא יש כאן לימוד חשוב, שהתחלת השנה צריכה להיות בשמחה פשוטה ותמימה, והרמז - עֲבָדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה (תהלים ק, ט), ביום הרת עולם, שה' ברא את הכל ע"י 'את' שהיא השכינה, וא"ת זה גם רמז לעם ישראל, ביום זה של ראש השנה - עבדו א"ת ה' בשמחה, שמחה מיוחדת ביום הזה של התחדשות הבריאה, כי ה' ברא את העולם בשביל ישראל (ובגזל גילוי מלכותו), ומתחילה כתוב א"ת, לומר שמיד בראשית הבריאה השי"ת חושב עלינו מא' עד ת', ובזה צריך להתבונן בראש השנה.

ולכאורה היה ראוי שהשם ב"ה, יאמר לנו לצום ולהתענות בראש השנה, ובמקום זה השם אומר, אני אוהב אתכם, אני רוצה לתת לכם שנה טובה, ואני ישפוט

מים חיים

⁽⁷⁾ וכן מה שכתוב ויגרש א"ת האדם (בלשית ג, כז), היינו השכינה.

⁽⁷⁾ השם שלנו: יהודי, מתחיל ב'י' ומסיים ב'י' - זה האות הכי קטנה, לומר שגם מהנקודה הכי קטנה, הוא יכול להתעלות ולהיות איש כשר ולזכות לשלימות - שהיא גם כן נרמזת ב'י' (שכולל קומה של י"ס).

⁽⁷⁾ וכולם אחד, ובעל התניא זיע"א אמר שיהודי שלא מרגיש צער של יולדת וכו' אין לו עדיין אהבת ישראל, והוא לא אבר מהשכינה, כי יהודי צריך להרגיש גם את החלק השני שנמצא שם.

⁽⁷⁾ כמ"ש לא תהו בראה לשבת יצרה (ישעיהו מה, יח).

⁽⁷⁾ ולא כמו שהרשעים בכל הדורות יושבים בעולם ולא יודעים מה לעשות בעולם, ולכן הם מחפשים איך להשמיד הכל, ושרק הם יישארו, רוצים לעקור את העולם ללא סיבה.

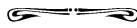
⁽⁷⁾ ולהיות שמחים, לא חמוצים ומלוחים, ומצוה לאכול דברים מתוקים, ומתנהגים בסימנים טובים, ומחשבות נכונות.

אתכם, אבל תשמחו ותאכלו ותשתו, ואל תתעסקו אפילו בוידוי וכו', כי אתם צריכים להיות בשמחה ביום הזה ולא להיות בשום צער, ותבטחו בי שאני יוציא אתכם לטוב. [מזה נתזכר, איזה רחמים יש לך עלינו, וכמה אהבה אוהב אותנו].^(ט)

כל יהודי מכל בחינה ובכל צירוף שנמצא בו, הוא אחוז בתורה ובמלכות ה' והתבוננות נוספת יש בפסוק "בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת" (בראשית א, א) - בענין האותיות, שכל יהודי נמצא בבחינה אחרת של האותיות והצירופים היוצאים מהם, הן לפי בחינתו והן לפי דרכו ומעשיו^(ט). ובְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת, היינו כללות כל האותיות מאל"ף ועד תי"ו, כל יהודי מאיזה בחינה של אות שהוא נמצא, בין קטן ובין גדול, גם אם הוא י' קטנה, הוא מכ"ב האותיות הקדושות. ונמצא שביום זה של התחדשות הבריאה, צריך כל אחד לשמוח, מבלי לחשוב מאיזו בחינה הוא (גדולה או קטנה), ובאיזה צירוף אותיות הוא נמצא (נכונה וטובה או זלומה ורעה), בכל אופן צריך לעבוד את ה' בשמחה, בכל מצב שנמצא, אף על כל מה שיעבור עליו, שבכל המציאויות שנמשכות מהאותיות שיעברו עליו - יעבוד את ה' בשמחה, ובפרט ההתחלה של השנה שתהיה בשמחה. את העבודה של החרטה וכו' תשאיר למוצאי ראש השנה.

בראש השנה מתחילים לראות אור וצירוף האותיות באש ותיות וגם מי שבכל השנה לא ראה אור ביום הזה, צריך לראות את האור, ואת צירוף האותיות - באופן של אש וקיות, ועל ידי עבודת קודש כזו זוכים כל השנה להיות בשמחה ובקיות, ואפשר לזכות לקרב את הגאולה.

מים חיים

^(ט) והנה על פי הפשט יש תמיהה גדולה מדוע נקבע יום זה למקרא קודש ויום טוב, עד שלא נזכר בתורה כלל שיש משפט בראש השנה, רק כתיב (ויקרא כג, כז) "דבר אל בני ישראל לאמר בחדש השביעי באחד לחדש יהיה לכם שבתון זכרון תרועה מקרא קדש" (ופירש רש"י, ש"י המנוחה נזכר למקום. ורש"י פי' זכרון פסוקי זכרונות ופסוקי שפלות, לזכור לכם עקידת יצחק שקרב תחתיו איל). והזכרון ישנו גם בכל שבת ויו"ט, כמ"ש (נמלכתי י, י), וביום שמחתכם וגו' ותקעתם בחצצרת וגו', והיו לכם לזכרון וגו'. אלא שישם תוקעין במקדש על הקרבן, ובראש השנה בכל מקום ומקום. ומשמע שצריך זכרון לפני ה' ביום זה יותר משאר הימים, [ועמד בזה הרמב"ן שם, וגם מדוע בכלל נקבע ליום טוב, וביאר, דמפני שהוא בחדשו של יוה"כ פ' בראש החודש נראה שבו יהיה דין לפניו יתברך כי גם ידן עמים, בראש השנה ישב לכסא שופט צדק, ואחרי כן בעשרת הימים ישא לפשע עבדיו, נרמז בכתוב הענין כאשר נודע בישראל מפי הנביאים ואבות קדושים. ע"כ]. אלא מזה יש להתבונן על רחמי ה', שנתן עשרה ימים להתקרב אליו, וכולם יודעים על יום הכיפורים, ואילו ראש השנה נזכר רק ברמז, וכמ"ש עדות ביהוסף שמו בצאתו על ארץ מצרים (תהלים פ"א, ו), שביום זה נזכר יוסף לטובה ועלה למלוכה, שביום הולדת את המלך היה עושה מפקד ובאותו היום זכר את יוסף לטובה, וכן הוא גם בעליונים, דמלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיעא (ברכות נח). ולמדנו מזה גם כן, שאפי' מדת המשפט היא עוז לישראל לתת להם ביום הזה ברכות וישועות, שאינו עת צרה ח"ו, רק עוז וטובה לישראל, שעם היותו דין, הוא רחמים וטוב לטובים (נבינו האלשיך בפירושו לתהלים ס"ג). ובכך רואים את טובו של הבורא, למנוע כמה שיותר חרדה מן בריותיו, ורק הזוכים ללמוד תורה, ובפרט בפנימיותה, יודעים על גודל עבודת היום, והם יכולים להגיע מזה ליראת ה' לחיים, ולא ליראה רעה ח"ו, שהיא רצועה להלקות רח"ל.

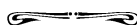
^(ט) וזה תלוי לפי האותיות, שיש אותיות שיש להם רגלים בקרקע, כמו "אש", ויש להם כח להתגבר ולכבוש ולשרוף הכל, כמו שהיה שמשון. ולעומתם "קור" אלו אותיות שעומדות על רגל אחת, על נפילה, והם אותיות נופלות. ויש בחינה קטנה כמו אות י' שהיא קטנה, ויש בחינה של אות למ"ד, שנראית למעלה גדולה ולמטה היא עם רגל.

מדוע העולם עדיין שרוי בחושך וכ"כ הרבה זמן מחכים לגילוי מלכות ה', ועוברים כ"כ הרבה שנים, ורואים את ירושלים מלאה בתי ע"ז, וכמה דמים נשפכים - הכל כי לא יודעים לגלות את אהבת השם ב"ה, לא מספיק שיש אמונה בה' - שנמצא בשמים, מבלי לדעת מיהו ואיך לקרוא לו. כל הרועים וכל הצדיקים מסרו נפש על אהבת הבורא, ורצו לראות שיש לו נחת רוח, וגם אנחנו צריכים להוציא ולגלות את האהבה - שתהיה בגילוי ולא בכיסוי⁽⁸²⁾, ולהראות לה' את האהבה שלנו, כמו שהוא יתברך אוהב אותנו כל כך.

ואז נוכל להתקשר באמת לבקשת מלכות ה', ולהפסיק לחשוב על עצמנו, שאנחנו מתבוננים השי"ת אוהב אותנו כל כך, הוא כבר דואג לנו בעולם הזה ולעולם הבא, וכך אנו מחזירים אליו אהבה, כאשר מחשבתנו היא אך ורק לעשות נחת רוח לה'. שהרי לא יתכן שאדם יחשוב על הבית שלו, והזיווג שלו, ועל הילדים שלו, והמאכלים והמלבושים שלו, ואילו מלכות ה' תישאר כך בלי בית וכו' (כדברי הזוה"ק הנ"ל בתיקונים תיקון ו' 97 ב). הנה דוד המלך היה לו הכל, זהב כסף וכו', והיה מלך על העולם, ולא התייחס לזה בכלל, אלא התעסק תמיד בנצחיות, ורצה רק לגלות את מלכות ה' בעולם ולבנות בית לה', כמו שאמר; שלא יתכן שאני יושב בבית ארזים, ובית ה' יהיה בתוך היריעה (שמואל ב' ז, ב).

כל יהודי נקרא על שם דוד המלך שבא מיהודה שהפך כל צרה לאור ובראש השנה, כל יהודי צריך לחשוב כמו דוד המלך, שתמיד הודה והילל את ה', וגם כשהיה לו צר היה מהלל, כמו שכתוב (ספלים ג) מְזִמּוֹר לְדָוִד בְּכַרְחוֹ מִפְּנֵי אֲבֻשָׁלוֹם בְּנוֹ, שלקח את הצרה והפך אותה למזמור (נצרות ז ע"ג), במקום שיבכה על שפל מצבו שהבן שלו רודף אותו להורגו, הוא מתבונן בחסד ה' שטמון בזה, שוודאי זה בכדי לזכך מעשיו, ומרחמי ה' עליו - למתק את הגזירה, שבנו ירדוף אחריו ולא אחר, כי אולי בנו ירחם עליו יותר. וכך בראש השנה צריכים לקחת את המשפט ואת הפחד ולהפוך אותו למזמור, שמחה והודאה לה' על המשפט ודבר זה גורם נחת רוח עצום לפני השי"ת, עד שיכול לקרב את הגאולה.

כל עם ישראל נקראו יהודים על שם יהודה, והיינו על שם דוד שיצא מיהודה, כי הכח של דוד המלך יכול להאיר בכל יהודי, שיזכה להשליך את עצמו מנגד, ולחפש אך ורק את האהבה של השם ב"ה, ולא חושב על שום דבר אחר, כמו שאמר דוד המלך, שגם בשעה שמשח אותו שמואל, לא גבה ליבו. וגם בשעה שהרג את גוליית, לא רמו

מים חיים

⁽⁸²⁾ כמו שאומר בעל התניא שאם האדם לא אוהב את ה' בגילוי, נעשה התנתקות, ואיך יהיה קרוב אליו.

עיניו. וגם בשעה שזכה להעלות את ארון הברית, לא הלך בגדולות. וגם בשעה שהחזירוהו למלכותו, לא הלך בנפלאות, אלא תמיד "שְׁוִיִּתִי וְדוֹמְמִתִי נִפְשִׁי" (תהלים קלא, ט) כמו גמול עלי אמו. כנפש של תינוק שיונק כמו בעת שיצא ממעי אמו (סוחר טוב תהלים מזמור קלא). ובשעה ששמואל הנביא בא למשוח אותו, הרגיש בזה צער וביזיון גדול, כי הוא לא חיפש את זה, הוא רצה רק את קשר האהבה, ולהאיר את אהבת ה' שנמצאת אצלו באתכסייא, ולהוציא אותה ולהרגיש אותה בגילוי, ולראות את הכל בטוב של ה'.
 כי דוד המלך הלך תמיד בעין טובה, לראות את הכל טוב, איך שרק חסד ה', וללא שום הרהור אחרי הנהגת השם ב"ה. וכך נתבונן בראש השנה, איזה מלך יש כאן, שביום המשפט אומר לנו; תאכלו ותשתו ותשמחו, כדי שתבינו שאני אוהב אתכם, וזה משפט של אהבה. ואם כן בודאי שהכל זה רק טוב.

זוהי צורת חיים של יהודי, שהוא חי תמיד בשמחה - בגלל שה' אוהב אותנו. וזה מה שה' רוצה מאיתנו, שנאמין שהוא אוהב אותנו לעולם, גם בזמנים שדם ישראל היה ניגר כמים בכל העולם כולו, לדעת להיות חזקים באמונה של אהבת ה', שלעולם לא עזב ולא יעזוב אותנו, וגם אנחנו לא נעזוב אותו. וזה מה שיש לנו לדעת, שה' אוהב אותנו וקרוב אלינו, ולא לחשוב שרק לאנשים מסוימים יש זכות להיות מקורבים לה', אלא לדעת שבכל יהודי טמון הכח של דוד המלך, שהיה תמיד בהודאה, ועשה תשובה אמיתית, והיה שש ושמח לפני ה' תמיד, והפך את הכל למזמור, ונקרא "יְפֶה עֵינַיִם וְטוֹב רֵאִי" (שמואל א' טז, יב), שראה את כל הבריאה רק בטוב, וזכר תמיד שה' איתנו ואוהב אותנו. וכך נתחיל בעזרת ה' את ראש השנה, להיכנס לשנה החדשה הבעל"ט בחיות ואהבה, אהבת ממשית כמו שיש לאדם כלפי ידידו האהוב עליו ביותר, שהוא חולה אהבה מרוב קשר אליו. ויה"ר שנזכה לחיים טובים, והשנה הזו תהיה מלאה בחיות ובשמחה בהשם ב"ה.

לב לדעת

(לזכרם כט, ג)

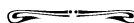
נתיבי התשובה

ע"פ שיעור פרשת שופטים תשע"ט

על ידי התעוררות י"ג מכילין דרחמי - ממשיכים המידות 'רחום וחנון', אלא שבתהילים דוד המלך אומר 'חנון ורחום' - היפך סדר התורה, כי ענין התשובה מוכרח שיהיה בשני פנים, גם בלב וגם בדעת, ולזכות לתשובה שלימה צריך להמשיך ולעורר רחמים על רחמים, ולכן התפלל דוד המלך ע"ה להנצל מטעות, כי תשובה מהותה לצאת מכל תוקף הרע.

עיקר התעוררות י"ג מכילין דרחמי הוא ע"י כח האחדות והערבות זה לזה חודש אלול - הוא זמן של תפילה ותיקון המידות ואהבת חברים, שצריך להתפלל ולעורר י"ג מכילין דרחמי בכדי שנזכה לשוב בתשובה, וכתב רבינו בחיי (שמות לה, ו), אשר מיום שחרב בית מקדשנו ותפארתנו ואין לנו לא קרבן ולא כהן, יש לנו רק תפילת ה' וי"ג מידותיו, שכל המתכוון בהם^(כ) - אין תפילתו חוזרת ריקם, אא"כ יש בו עבירות שמעכבים בידו. וכידוע שאין אומרים י"ג מידות ביחיד - רק בטעמים דרך קריאה [שו"ע (סי' תקס"ה, ה), וזב"ז (ס"ק ז) ומג"א (ס"ק ה), בשם תרומת הדשן].

ובמאור ושמש (בפרשת ויחי עה"פ כל אלה שצטי ישראל) כתב טעם לדין זה, שאם יאמר י"ג מידות ביחידות - יתכן שלא ימצא בו מהמידות שמזכיר, רחום חנון וכו', אבל בציבור גם אם אין בו מהמידות הקדושות, בודאי באחד מהציבור - תימצא המידה החסרה אצל

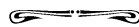
מים חיים

(כ) "אסור להזכיר י"ג מידות שלא בכוונה" (ברכי יוסף בשם ספר שער אריה, הובא בשערי תשובה סימן תקפ"א סעיף א').

היחיד, וא"כ בודאי שתעלה לו אמירתו. וכמ"ש הרמב"ם (בהלכות תפילה פ"ח ה"א) שתפילת הציבור - נשמעת תמיד, שכתוב באיוב (לו, ה): "הֲיֵן אֶל כְּפִיר וְלֹא יִמָּאֵס", כמו שדרשו בברכות (ז' ע"ג - ח' ע"א) שהקב"ה שומע ונענה לתפילת הציבור, שאפילו שיש בהם בעלי עבירה, או חוטאים לפני המקום, תפילתם נשמעת לפני הקב"ה. ולפחות יהיה זהיר להתפלל בזמן שהציבור מתפללים. ויש נחת רוח ושעשוע גדול לפני ה' שמתפללים ביחד בציבור, ויש עליה גדולה לכל הציבור והכל נתקן והיצר מתבטל, ובפרט שהחזן יהיה טהור וקדוש. כי כשעם ישראל יתפללו אצל חזנים כשרים, אז יתבטל אורך הגלות^(מ).

ענין התשובה מוכרח שיהיה בשני פנים ומשמעות ענין רחום וחנון והיפוך הסדר בתהלים והנה בתורה כתוב: א-ל "רַחוּם וְחַנוּן" (שמות לז, ט), אבל דוד המלך אומר: "חַנוּן וְרַחוּם" ה' (תהלים קמ"ה, ט), בהיפוך מסדר התורה שאומרת 'רחום' ואח"כ 'חנון', ובוודאי שלדוד המלך היה בזה עניין וכוונה גדולה, שכל דבריו ברוח הקודש נאמרו. כי התשובה יש בה ב' עניינים, חלק אחד ב'דעת' והחלק השני ב'לב', שצריכים להשיב את הלב וגם להשיב את הדעת, כי יש אדם שבליבו - ירצה לשוב לה', אבל בדעתו לעולם - לא ישוב, כי התפיסה וההשקפה שלו רחוקה מדרך ה' ואינו מבין שצריך לשנות אותה, וכגון אדם שמחזיק ידי מרעים, וסובר שאנשים שידוע שמם בעולם הזה הינם בחשיבות על פני תלמיד חכם עני וכדו', ומעריץ את חכמת הגויים וגדולתם ואת ההצלחה בחיי העולם הזה יותר מחכמת התורה והעסק בעבודת ה', ואף אם בליבו ירצה את ה' ואולי ישוב לה' בלבו, אבל בדעת לא ישוב. ויש אדם שהוא להיפך; בדעת הוא מבין מה בחשיבות ומה אסור ונגד תורת ה', אך בלב הוא לא רוצה את ה' ולא את התורה.

וכשהולך בדרך הנכון - אזי נקראת תשובה בדעת, שהיא תשובה מעלייתא, כי עיקר התשובה היא בדעת, שצריכים להשיב את התשובה עד לדעת, לגרום לאדם שהדעת שלו תשוב בתשובה. שהתפיסה והדעת שלו תשוב עד ה', שידע התכלית והאמת, ועל ידי זה כשמהרהר תשובה בליבו הולך בנתיב התשובה, כי יודע לאן לשוב ועל מה לשוב, לכן אמרו במסכת קידושין (מ"ט ע"ג): "אמר הרי את מקודשת על מנת שאני צדיק גמור, מקודשת, שמא הרהר תשובה בדעתו" (ולא אמנו כלינו), בדעתו - הרהר את

מים חיים

^(מ) בספר מועד לכל חי (סימן י"ג אות כ') הביא מוהר"ח פאלאג'י מש"כ בספר הזכירה (ק"ט ע"א) מספר מ"מ וז"ל: מעוון אריכות הגלות שהחזנים מנגנים ומאחרים זמן קריאת שמע בזמנה, ועיין מזה בשני לוחות הברית, וסולת בלולה (סימן נט), וביותר יזהרו בימים נוראים. ובשו"ת אפרקסתא דעניא (ח"א סימן ק"ט) כתב וז"ל: ויעיין ג"כ בס' יסוד יוסף (מכונן על בעל קצ היקר ז"ל) ס"פ מ"ח דברות קדשו מלהבות אש על החזנים שאין מהוגנים, וכתב שם ז"ל שכבר יצא מפי גדולים וגאוני ארץ שהחזנים שאינם יראים כו' הם המאריכים את הגלות, ע"כ יש ליתן השגחה עצומה ע"ז ע"ש.

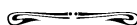
התשובה, משמע שתשובה בדעת - היא מעולה יותר עד שיכולה להביא אותו לדרגה שייחשב כצדיק גמור.

כי רק מתי שהתשובה מגיעה ל'דעת', אפשר לתקן ולהשיב את הכל, כי הכל תלוי בדעת של האדם, כי תשובה בלי דעת, היא לא תשובה. כי כל עוד שיש לאדם דעות פגומות, או שהוא חס ושלום חושב על אנשים דעות שונות ועקומות, או שאין דעתו בשלמות בתורה - אין תשובתו מועילה. יש הרבה שיתקרבו לה' ולתורה, אך היות ובהשקפתם הם טועים, ויסברו בדעתם שאולי לאדם שאינו שומר תורה ומצוות מגיע לו כבוד יותר מאשר להולך בדרך התורה, או שיסברו שיש בדעתם ליתן מעות שלא בעבור התורה ובעבור תלמידי חכמים, והתורה לא תהיה בסדר עדיפות ראשון - זה נקרא פגם בדעת כי הוא מבזה את התורה. שהדעת שלו אינה בתורה בשלימות, כי בעיניו התורה - היא לא במעלה עליונה, והוא כמו שישב אדם על כיסא וספר תורה לידו, ללא שיחוך בינו לבין הספר. כל עוד שאדם מבזה את התורה, הוא לא נמצא בתשובה. ולכן תשובה היא אותיות תשוב - ה, כי המשמעות של התשובה היא שאדם משיב את הה' למקומה הראשון, הה' זאת הדעת שהלכה לאיבוד, שבני אדם אינם נותנים את דעתם על התורה ולא נותנים לה את הכבוד ולא מרוממים את התורה, ותשובה היינו להשיב את הדעת הזו למקומה.

תשובה בדעת הוא ענין התרגום שהוא הפירוש וההתחברות לתורה

והתשובה בדעת - הוא סוד התרגום, שבאונקלוס התגלה כח התשובה, וכאשר ראה את דרך השקר שאין לה שום תיקון ועליה, ורק דרך התורה היא האמת והדרך הנכון, כמו שכתוב במס' ע"ז (צדק י"א עמ' א) שהקיסר שלח אליו גדודי חיילים להשיבו, והיה מגיירם ומחזיר את כולם בתשובה, והוכיח להם בדעת וסברא ישרה כמה שקר ומיאוס יש אצל הרומאים, שאין בהם שום דעת, והכל שקר הבל ורעות רוח.

ולכן זכה לסדר את התרגום - שזהו דעת התורה ופירושה, כי התרגום זה ההתקשרות בתורה כדי שתעלה לדעת של האדם, כי כל אחד נמצא במקום שנמצא, והתורה לא מאירה בו ולא מתגלית בו, והדרך לגלות את התורה - היא רק ע"י שמגלים לאדם בדעתו את מתיקות דבריה ונועם קירבתה, ואז שב האדם ליוצרו כראוי, ונעשה גילוי וקירוב של האדם לבוראו. כי על ידי התרגום וביאור התורה נעשה התקשרות, ולכן נפסק להלכה שכולם חייבים לקרוא שנים מקרא ואחד תרגום וכו' (מ⁷⁰).

מים חיים

⁽⁷⁰⁾ לבאר הענין נזכיר את דברי שער הכוונות (לרש"י הקדוש לר"א): ונבאר כוונת הקדיש בעצמו, הנה הקדיש נתקן בלשון תרגום וכנ"ז בזהר פ' תרומה וז"ל: דאיהו מתבר שלשלאין דפרזל' כו', והענין הוא במה שהודעתך בשער המצות בפרשת ואתחנן איך התרגום ה"ס אחוריים דקדושה, והוא קדושה ג"כ אלא שהחיצונים יונקים משם. וכבר נתבאר שהקדיש נתקן להעלות את העולמות למעלה ממדרגתם, כגון העשיה ביצירה וכיוצא. והנה אנו מתיראים פן ח"ו ע"י עליית העולמות יעלו גם הקליפות עמהם, ויתאחזו בהם, ויניקו שפע מהם, ולכן נתקן בלשון תרגום, דאיהו לישנא דלא

כדי שישוב גם בלב וגם בדעת צריך להמשיך ולעורר רחמים על רחמים ולזה צריכים לזכות לעורר רחמים על הרחמים, ובכך אפשר לפעול למיתוק מידת הדין, ושיהיה גילוי של רחמים בשביל שכל אדם יזכה לשוב לה', ועל זה יתגלו עוד רחמים כדי שתשובתו תהיה כיאות. כי לשוב לה' אינו רק להתוודע לה' ברוך הוא או לתורה והמצוות, שזה אינו אלא רק ההתחלה של הקירבה לה', והעיקר שישוב כדבעי - גם בדעת וגם בלב.

בריחוק הגלות דוד התפלל שימשך שוב רחמים שישוב כראוי ולכן בתורה כתוב 'רחום' - קודם החטא ו'חנון' - אחר החטא, אבל דוד המלך הוסיף לבקש שיהיה עוד רחמים אחרי החנינה, ואמר "חנון ורחום ה'", שאם אדם חס ושלום יהיה בצרה, לא מספיק שהוא יצא מהצרה, כי גם על החנינה שתתגלה בו הוא יצטרך עוד רחמים. ואחרי שתתגלה החנינה, תתגלה הרחמנות להשיבם כראוי גם בלב וגם בדעת. כי התקשרות האדם לה' ברוך הוא היא גם בדעת וגם בלב.

ומביא ה' מטה אפרים' (סימן תקפ"א בסעיף י') שמנהג חסידים ואנשי מעשה לבדוק התפילין בחודש אלול, שהתפילין הם קשר הדעת של האדם, כי הם נמצאים על היד ונמצאים על המוחין של האדם, לקשר את המח ואת הלב לה' ב"ה, שזה כנגד התשובה בדעת וכנגד התשובה בלב.

מים חיים

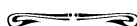
משתמע למלאכין עלאין, כנו' בווהר (פ' נח דף ע"ח ע"ב וצ"כ לך דף ק"ט ע"א) והטעם הוא לפי שהם מצד הפנים והם מדברים בלשון הקדש שהוא בחי' הפנים אך הקליפות הם נאחזים באחוריים והם מבינים בלשון תרגום שהוא אחוריים ובהיותו אומרים השבח הגדול והקדוש הזה של הקדיש בלשון תרגום שהם מבינים אותו אז הם נכנעים ואינם עולים למעלה עכ"ל. וכ"כ בפרי עץ חיים (שער הקליקס פ"ד). סולת בלולה בהקדמתו לסי' נ"ו. יפה ללב (אזת א'). ועוד עיין בש"ץ (דף פ"ב ודף פ"א) פ' הקדיש והטעם שיש בו תיבות בלשון הקודש ותיבות בלשון תרגום יעו"ש, ע"כ. כלומר היות והקדיש מעלה את התפילה - יש צורך לאומרו בלשון ארמית, כי ארמית היא לשון אחר, ולכן אין לקלי' אחיזה באחוריים אלא רק בפנים. התרגום הוא ירידת שפע (שנים מקרא אחד תרגום) של אצילות לבי"ע להחיות אותם, והוא בחינת אחוריים שאין לקלי' אחיזה וחיות מהם, מה שאין כן בלשון הקודש שיש בה אחיזה וחיות.

ה'בעלי תשובה' האמיתיים

הצדיקים והאבות הם הבעלי תשובה האמיתיים הממשיכים לנו ארבעים יום להשיב את הלב אל הדעת, כי מי שיכול להביא אדם לתשובה, הוא מי שיכול ללמד דעת בשלימות עד שיחזור לשורשו במ' יום כזמן יצירת הוולד, והצדיקים בכח קדושתם שהוא בחינת מעשר, מתקנים האות יו"ד וממשיכים חיות מ' יום לתשובה, כיעקב שתיקן ענין המעשר כנגד האות יו"ד והדעת כנגד האות ה"י, והמשיך מ"ם יום לתשובה.

הצדיקים והאבות הם ה'בעלי תשובה' הממשיכים לנו ארבעים יום להשיב אל הדעת מעלת התשובה - היא כאשר שב גם עם הלב וגם עם המח, זה נקרא 'תשובה בשלימות', תשובה אשר עשו אותה רק יחידי סגולה הגדולים בדורות כמו האבות הקדושים, ועל ידי התשובה שלהם נסללה לנו דרך התשובה. אברהם אבינו גייר גרים, ויעקב אבינו לקח את כל עם ישראל להשיב אותם בתשובה. וכך התשובה נמשכת מצדיקי הדורות, והם מעבירים לנו את התשובה. והנה כשהקב"ה שלח את יונה הנביא לנינוה, הלך שם וקרא "עוד ארבעים יום וְנִינְוָה נִהְפָּקֶת" (פס' ג' פס' ד'), וזהו המקור שיש סוד לתשובה ארבעים יום קודם הזמן, והוא ענין חודש אלול ועשרת ימי תשובה.

כי הקב"ה קבע שיש התעוררות של ארבעים בזמן הזה שמתגלה גילוי של מידות הרחמים, ושם אפשר להשיב את הבריות אל ה'דעת'. ואי אפשר להשיב את הלב לדעת - פחות מארבעים יום, כי יש סוד במנין ארבעים שקבע הקב"ה בתורה - שיכול לגרום להשיב את הכל להתחלה, ואי אפשר לגרום שהדעת תיכנס באדם בפחות מארבעים יום, אלא צריך לפחות ארבעים יום להיות באותה דעת^(מ). ומי שיכול לפעול כל זאת - זה רק היה מדרגת האבות הקדושים, שהם הבעלי תשובה הגדולים ביותר, ולהם הכח, ולהם התשובה, ולהם הסמכות וההתעוררות שהם יכולים לתקן את הכל.

מים חיים

^(מ) גם בהנהגות זה היה מידה של הרבה גדולים שנהגו לקיים את ההנהגה הזאת, ללכת עם מידה וללמוד אותה ארבעים יום.

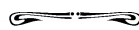

מי שיכול להביא אדם לתשובה הוא מי שיכול ללמד דעת בשלמות

עד שיחזור לשורשו במ' יום כזמן יצירת הוולד

וכאשר עושה אדם תשובה הוא חוזר לשורשו והתחלתו, ולכן נצרכים מ' יום שהן ענין השורש וההתחלה, כיצירת הולד בארבעים יום⁽¹²⁾, כי מנין ארבעים משיב הכל אל השורש; כדין ארבעים סאה של מקוה שמטהר, וארבעים מלקות חסר אחת שמכפר, שבוה האדם שב לשורשו והתחלתו. ומהות התשובה היא שהאדם ישוב ויחזור לתחילת בריאתו, שזה יהיה מראשו, כמבואר ביומא (פה ע"א) שגם אבא שאול מודה שעיקר החיות באף, וכמו שכתוב "אֲשֶׁר נְשָׁמַת רוּחַ חַיִּים בְּאֶפְיוֹ" (זכאשית ז, כג), והסוד בזה שאפילו נותר מעט חיות באף של האדם שזה החוטם שלו, סוד הדעת, שמי שיכול להביא אדם לתשובה - הוא מי שיכול ללמד דעת בשלמות, ובכדי לקנות את הדעת הזו יש לקנותה לפחות בארבעים יום⁽¹²⁾.

הצדיקים בכח קדושתם שהוא בחינת מעשר מתקנים האות יו"ד וממשיכים חיות מ' יום לתשובה והצדיקים על ידי שמקדשים את הבהמיות ואת החומר, יש כח באכילתם כאליהו הנביא שהלך בכח האכילה ההיא מ' יום, וכמו שכותב הרבי אלימלך ב'צ'עטיל קטן' (אות טו), ש"על ידי אכילה בקדושה מתקדש החיות של האדם", כי לקחו מהבהמיות ומן הגוף והעלו אותו לגבוה, לה' ב"ה. וזהו סוד ענין מעשר בהמה שהוא כנגד האות יו"ד שהיא החכמה, שמעשר בהמה - הוא שונה משאר הקרבנות שאין בו סמיכה ואין מביאים עימו נסכים, והטעם שאין עליו סמיכה, כי הסמיכה והוידוי הם לתקן איזה פגם שנעשה בדעת, כי כשסומך בכל הכח - מתקן את הדעת⁽¹²⁾, אבל כשנעשה השתמשות של הצדיקים בחומר - אין בו פגם, כי לא נפגמה הדעת, אלא כולו לגבוה, ובכח זה ממשיכים

מים חיים

⁽¹²⁾ במסכת נדה (כ"א ע"א) "שלושה שותפים באדם", ויצירת הולד לארבעים יום, כמבואר שם (כ ע"א) ובמנחות (כ"ט ע"א) שיצירת נשמה למ' יום, ומפרש רש"י לענין יצירת הולד. וכן בבכורות (כ"א ע"א) וברש"י שם. וביבמות (ס"ט ע"א) לגבי בת כהן שנשאת לישראל ומת בעלה טובלת ואוכלת בתרומה לערב עד מ' יום.

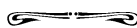
⁽¹²⁾ ביאור הענין, החיות היא באף. החיות של הקומה [הכוללת עשר ספירות] היא הדעת. וכמו שכתוב בע"ח (שער כ"ה דרוס ב אות טז): דע שהדעת הוא נשמת ו"ק. עוד כתוב (סס אות יז), שהדעת דו"א צריך שיהיה בו בחינת י"ס, והוא מתפשט בכל י"ס דו"א מכתר על המלכות שבו. בהמשך כותב: דדעת עצמו נקרא רוח. לפי זה אפשר לקשר את החוטם (ז"א שהוא כנגד רוח, ויפת... עם הדעת). שמי שיכול להביא אדם לתשובה. תשובה היא בינה. כלומר שיכול ללמד דעת בשלמות. וכמאמר התנא (אבות ג' י"ז): אין בינה - אין דעת. כלומר הדעת תלויה בבינה, וכמו שמביא הגר"א בספד"צ (ד"ה אלו המיקונים), הוא מבינה דע"י, והוא ז"ת דידה, והוא סוד הדעת שאמרו אם אין בינה אין דעת. ובכך מובן הקשר בין תשובה לבינה. והדעת הזו - נקנית לפחות בארבעים יום. והכוונה שהתפארת כוללת חו"ג נו"ה, שכל אחד מהם כולל עשר, ולכן הם מ'. מה שהם יום כי הם בחינת התכללות החסדים, ולכן נעשה בהם קניין, וזה בניגוד לגבורות שממעטות את השפע, כאן יש יכולת להכיל אותו משום שהוא בחינה של חסד.

⁽¹²⁾ שהוא למטה מחכמה (וכן מזינה נפיק מזיניהו) ולכן הוא שורש ז"ת (ראה ליצור הקודם) ובז"ת יש פגם, ולכן סמיכה ווידוי - הוא לתקן את הפגם של הדעת. סמיכה על ידי שתי ידיים, חו"ג. ווידוי כנגד בינה, שהיא הדיבור, והיא דינין מתערין מינה, ולכן שייכת למערכת הדין והבירור.

מ' יום של תשובה להשיב את הלב אל הדעת. כדעת חכמים ששנת מעשר בהמה מתחילה בא' באלול כמבואר בריש מסכת ראש השנה^(ט).

יעקב תיקן ענין המעשר כנגד האות יו"ד והדעת כנגד האות ה"י והמשיך מ"ם יום לתשובה **אצל** העולם יש חילוק וריחוק בין הדעת לבין הלב, שאצלם הם שתי מדרגות, אבל אצל הצדיקים הם אחד, וכמו שאצל יעקב אבינו הלב והמוחין - היו אחד. כי עיקר התיקון של יעקב אבינו הוא על ידי שלקח שתי אותיות, את האות יו"ד ואת האות ה"י, שהירידה הזאת של יעקב למצרים היא כנגד עשרה קליפין שזה עשר קליפות הטמאות, ומה שיצא מיוסף הצדיק זה כנגד העשר ספירות בקדושה, ותיקנם יעקב על ידי יוסף, שיוסף היה קדוש ביותר בבריתו, נמצא שלא נפגם זרעו של יעקב^(ג), ולכן תיקן והשלים את האות יו"ד בשלימות, ואת הדעת שלו - שזה האות ה', המשיך אותה ללוי קהת עמרם ומשה רבנו, ומשה נתן את התורה שהיא הדעת, ולכן כתוב בספר תהילים: "כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לֹא יִשְׂרָאֵל לְסֻגְלָתוֹ" (תהלים ז); יעקב בחר לו י-ה שתיקן והשלים אותיות יו"ד וה"י, "יִשְׂרָאֵל לְסֻגְלָתוֹ", ר"ת יו"ד ולמ"ד שעולה כמספר ארבעים, שזה המ"ם יום שהמשיך לעשיית התשובה והשבת הדעת, שהוא תיקון הגאווה, כמו שאמרו בסנהדרין (ל"ח ע"א) אמר רבי זעירי אמר רבי חנינא; אין בן דוד בא עד שיכלו גסי הרוח מישראל, שנאמר "כִּי אֲזַאסִיר מִקְרָבְךָ עֲלֵיזֵי גְאֹנְתְךָ" (לפניה ג, יא), שגאווה עולה כמספר י'-ה', ויעקב בחר לו שתי האותיות האלו לתקן את כל עם ישראל, "כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לֹא יִשְׂרָאֵל לְסֻגְלָתוֹ" (תהלים ז), שהתשובה היא רק בהתקרבות וסמיכה לצדיקים, שככל שילכו יותר לחכמים תתקרב הגאולה ביותר, כמו שאמר דוד המלך "כִּי אֲנִי יִדְעֵתִי כִּי גְדוֹל ה'" (סס, ה) "גְדוֹל ה' וּמְהֻלָּל מְאֹד" (תהלים מה, ג), שרק הוא שידע להבין בדעתו בגדולת ה' ברוך הוא - יכול לפעול את הגאולה.

כי הצדיק הגדול במעלה כיעקב אבינו ממשיך מ"ם יום לתשובה, שמגלה את פארם ויופיים והדרם של ישראל. ולכן מוכרח בשביל התשובה כראוי - לילך בסמיכות לחכמים והצדיקים, כדי לשמור על התורה והתשובה. שהרי אם היו נחלקים ממשה רבנו והיו כולם הולכים עם קורח - היה העולם חשור, ומי שהחזיק במשה הציל את התורה. לכן נאמר "כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לֹא יִשְׂרָאֵל לְסֻגְלָתוֹ" (תהלים ז), כי אז מתגלה שעם ישראל הם נאמנים לה', וכמו שכתוב בישעיהו (צפרק מ"ט פס' ג'): "וַיֹּאמֶר לִי עֲבָדֵי אֲתָהּ יִשְׂרָאֵל

מים חיים

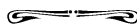
^(ט) מ' יום מא' אלול עד יוה"כ - הם ימי המשכת חסדים ומיתוק הדין. ולכן מעשר בהמה בא' אלול שהוא החכמה שאין בו דין. לכן נמשך החכמה באותם מ' יום כדי למתק את הדין.

^(ג) כי יעקב אבינו הוא בחינת המוחין, בחינת האות יו"ד, ויוסף - הוא ענין הלב, כמו שכתוב "וישראל אהב את יוסף מכל בניו" (בראשית לו, א) שהלב של יעקב - זה יוסף והמוחין של יוסף - זה יעקב, ולכן ראה יוסף את דמות דיוקנו של יעקב שידע שהחטא יפריד בין יו"ד לה"י ולכן הוסיפו לו האות ה"י כמוש"כ "עדות ביהוסף שמו" (תהלים פא, ו) שתיקן האותיות י"ה בשלמות בחינת "כי יעקב בחר לו י-ה" (סס קלה, ז).

אֲשֶׁר בָּהּ אֶתְפָּאֵר" (מידת יעקב), כי אז מתגלה יקרה ותפארתם של כל עם ישראל, כי מתגלה בהם הטוב שלהם לפני ה'.

כשאדם נולד בעולם, הוא נולד עם מלא טוב, ועל ידי החטאים הטוב הזה נשלך, והאדם נצרך לחפש ולרדוף להשיג שוב את הטוב הזה. כמו שכותב בספר מאור עינים^(א) (כ"ט פ' מטות), שהקב"ה נטע בעולם ניצוצות קדושה, ומפזרם פעם במאכל, פעם במקום רחוק, שעל כן נצרך האדם לנסוע מידי פעם, וכל זאת כי איבד את ניצוצות הקדושה מחמת חטאיו ועוונותיו, עד שהוא נצרך לבררם בכל מקומותיהם, אבל אם לא היה חוטא, הכל היה בא אליו, ולא היה צריך לברר כלום, נמצא שהחטאים הם מביאים את האדם לריחוק, שהטוב שבו - אינו מתגלה^(ב).

כי הרי לפי האמת אם פגם אחד בדעת מתגלה באדם, אז למעשה כבר הוא מאבד הכל ומתרחק, לכן צריך התקרבות וסמיכות לגדולי ישראל, שהם מגלים את הפאר והיופי האמיתי של כל אחד מאיתנו. כי כשתבוא הגאולה יתגלה הפאר של כל אחד והיופי של כל אחד, ולא שחס ושלום יהיה מישוהו יותר מהשני, אלא יראו הפאר של כל ישראל, ונראה איך פלוני טרח למען הגאולה, ואיך פלוני עבד וטרח ויגע, ואת האור והטוב הזורח מכל אחד מישראל, וזה נקרא "יִשְׂרָאֵל לְסִגְלָתוֹ" (תהלים קל"ז, 7), שהם סגולה שלו. (כ"ז וד' מלעלוז אמר פעם: "וְהַיְיָסָ לִי סִגְלָה" (שמות יט, ה), הקמיע של הקצ"ה - זה עם ישראל). הקב"ה יזכה אותנו שנזכה לגאולה השלימה, שיהיו בשורות טובות, שיבנה בית המקדש ויהיה נחת רוח לפני אדון השמים והארץ.

מים חיים

^(א) לרבנו מנחם נחום מטשערנוביל בן רבי צבי אחיו של רבי נחום שוסטיק.

^(ב) וז"ל המאור עינים שם: "וכן כל הדברים שבוה העולם כגון משא ומתן וריוח השכר הכל הוא התענוג שבא לו מזה הן ניצוצות שלו ששייכים לו שמלבושין בזה הדבר שנודמן ששייכין לו כמבואר אצלנו במקום אחד מזה כמאמרנו ע"פ מ"ש במקומך יושיבך ומשלך יתנו לך, כי אין אדם נוגע במוכן לחבירו, כי הניצוצות השייכים לשורש נשמתו - אי אפשר להיות להן עלייה כי אם על ידי זה האדם, שהן שייכין לשורש נשמתו, שהן בחי' נפשו ממש, וזהו הטעם שצריך כל אחד ליסע זה למקום פלוני וזה למקום פלוני, כי הנהגת הבורא יתברך שמו שהוא יודע, כי חלקי ניצוצות השייכים לנפשו הן שם מלובשים במאכל או באיזה משא ומתן, ומסבב הבורא ב"ה סיבות בכדי שילך האדם הלז שם על ידי שנותן לו בלבו חשק ומלביש לו הסיבה בדבר מה שיצטרך ליסע לשם, ועיקר הכוונה שיאכל שם, וישתה או משא ומתן, ועל ידי זה יעלה הניצוצות ההם כמבואר אצלנו זה הענין באריכות במקום אחר. ועל כן צריך כל אחד לשום עיניו ולבו לראות על זה שהוא סוד בכל דרכיך דעהו (משלי ג, 1) כמ"ש אצלנו במקום אחר, וכשיתן דעתו לזה ידע איך הבורא ב"ה מחיה אותו באלהותו ממש כאמור כמ"ש (דברים ח, 2) כי לא על הלחם לבדו וגו', כי על כל מוצא פי ה' וגו', שהוא בחינת הדבור המלובש בדבר ההוא ובלחם ההוא, שנודע כי כל מזונות נקרא על שם לחם, כמ"ש (מלאך ה', 6) עבד לחם רב, ואם כן מי שמצער נפשו ומסגף את עצמו לבלתי להנות מן העולם נקרא חוטא, כמו שיש דעה בש"ס היושב בתענית נקרא חוטא, כי הוא גם כן עבודת ה' כמו תורה ותפלה ותפילין וכל המצוות, כי באורייתא ברא קודשא בריך הוא עלמא ובאורייתא מתנהג עלמא, ובכל דבר - יש תורה כנודע, וכל מאמין צריך להאמין שאין שום דבר שיהא חוץ לעבודתו יתברך רק שהוא על פי התורה אשר התורה התירה לאכול ולשתות רק שיעשה לשם פועל, ולא להנאת עצמו, רק על דרך האמור נקרא הכל עבודה חמה, ולכן נקרא חוטא שמוחסר עליית הקדושה לשרשה המלובש במיני המזונות ההם שהוא מונע את עצמו מהם אף שאין לו דעת שלם לזה בשלימות הגמור, מכל מקום הוא עושה פעולה מזה" וכו' ע"ש.

עיקר מעלת הוידוי

עיקר מעלת הוידוי הוא כשמשגיג מעט מגדולת ה', ואז הוא בבחינת וידוי דשכיב מרע, שזה ענין תקיעת שופר לעורר את האדם להיות בנקיות לפני ה' בבחינת וידוי דשכיב מרע שע"י זה מכריע בדעתו לילך בדרך ה' בפועל, והוא סוד התרגום, שהוא הפירוש וההתחברות לתורה שמגלה את הטמון בו ומוציאו מן הכח אל הפועל.

מעלת הוידוי כשמשגיג מעט מגדולת ה' הוא בבחינת וידוי דשכיב מרע במשמעות התשובה - ישנן כמה וכמה דרגות, והצד השווה שבכולם, הוא שאדם ישיג לפי ערכו וערך מדרגתו, ואפילו במעט - לפני מי הוא עומד. ופשוט שכמה שאדם שיחקור ויעמיק בזה לא יגיע אפי' כטיפה מן הים, אך יעשה אשר בכוחו, ובוזה ייצא ידי צד ההכרחי שבתשובה, שיתבונן על היום האחרון שלו, ולא ייתן דעתו על שום דבר בעולם; לא על בני אדם, ולא בעסק מחשבות ופניות, ולא שום דבר, רק לפני מי הוא הולך ולפני מי הוא עומד. ותשובה בהתבוננות כזו היא מדרגה ועליה גדולה מאד, ואז לתשובה יש דין של תשובת 'שכיב מרע' שכתב בשולחן ערוך (כיוסד לעס סיימן ז"ח) שקודם שאדם מסתלק מורים לו להתוודות וכידוע. וזה הוידוי הוא מעלייתא מכולא, וזהו מה שנזכר בש"ס ובעוד מקומות שקנו חיי עולם בשעה אחת וכאלעזר בן דורדיא בע"ז (ק"י ז"ט ע"א), שכולם עשו תשובה בהתבוננות הזו.

ענין תקיעת שופר לעורר את האדם להיות בנקיות לפני ה' בבחינת וידוי דשכיב מרע כתיב: "וְכִי תִבְאוּ מִלְחָמָה בְּאֶרְצְכֶם עַל הָצָר הַצָּר אֶתְכֶם וְהִרְעַתְם בְּחַצְצֹרֹת" (צמלכ"ג ט). ויש מבארים ענין תקיעת שופר בראש השנה כענין התרועה בעת צרה, שמריעים על כך שעם ישראל נמצא כבעת צרה, כי הוא יום דין, יום שנגזר על האדם לחיים או ח"ו למיתה ואי אפשר לידע להיכן ילך, כמו שכתוב באיוב (ט, יג): 'הֲיֵן יִחְתָּף מִי יִשְׁכְּנוּ'; מהו 'הן יחתוף', שאם חס ושלום הקב"ה יחטוף (עיין מלז"ס ומלז"ט) מישהו בפתאומיות - מי יאמר לו מה תעשה. מתי יחטוף? בראש השנה! כמו שהבאנו שזה כענין עת צרה. לכן צריך להריע ולהתפלל לה', כי אדם לא יודע מה ייגזר עליו בראש השנה.

וכתב הרמ"א (כ"ט סימן תקפ"א) שמתחילים לתקוע בשופר כבר מראש חודש אלול, והטעם כמו מה שמביא ה'פרקי דרבי אליעזר' (פ"ק מו) שבשעה שעלה משה להר "העבירו שופר בכל המחנה", כדי שיפול על עם ישראל פחד וחרדה ויתנו את דעתם על גדולת היום.

ובדברי רבותינו מבואר איזה אימתה ופחד נופל בעולמות מכוסים טמירים ונעלמים, שגם שם נופל עליהם פחד ה' ואימתו (וראה בזוהר ח"ג פ' פנחס כדף כ"ד עמ' ב, ביאור עומק הלניסי), ונמצא שפחד ה' נופל - זה רק מתי שאדם ישיב לדעת שלו את גדולת ה', וידע קצת כמה גדול ה', ויבין כמה מרומם ה' ברוך הוא, ויתן את הדעת שלו על כך, ואז בודאי שהה' תשוב למקומה, וכשהה' הזו תשוב למקומה הראשון, אז למעשה תוכל לבוא הגאולה, כי זה נקרא תשוב-ה, שתשוב הה', ואז כשהה' הזו שבה לאדם אזי יוצא ממנו ומתגלה כל הטוב שהיה טמון בו.

משמעות התשובה היא שהאדם מגלה את הטמון בו

ומוציאו מן הכח אל הפועל

כי לפני שאדם עושה תשובה אי אפשר לידע מי ומה הוא, והמשמעות של התשובה היא לגלות את האדם - את הגנוז וטמון בו. נמצא שאם אין תשובה - לא יודעים מי הוא בר ישראל ומי הם עם ישראל, כי לא מתגלה יקרום ותפארתם של עם ישראל, והמשמעות של התשובה - היא לגלות את הפאר ואת היופי שיש בכל אחד ואחד מעם ישראל.

ולהשיב בתשובה, הוא להוציא מן הכח אל הפועל את הטוב הנמצא בכל אחד, כי כשעושים את התשובה מתגלה הטוב שיש בכל יהודי, והטוב ההוא עולה לשורשו ומתקרב ושב לה', כמו רבי אלעזר בן דורדיא שלא הניח וכו' שלא בא עליה וכו', ובסוף הרהר תשובה, והוציא כל הטוב הגנוז בו, וזכה וקנה כל עולמו. וכן אונקלוס כאשר השיב את הה' ואת הדעת למקומה, הוציא וגילה כל הטמון בו, וסידר ההתקשרות והדעת לתורה שהוא התרגום, כי אז מתגלה באדם כל האבנים טובות והמרגליות, וכל הטוב שבו יוצא החוצה.

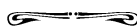
תשובה בדעת הוא ענין התרגום

שהוא הפירוש וההתחברות לתורה

כי התשובה בדעת - הוא סוד התרגום, שבאונקלוס התגלה כח התשובה, כמו שכתוב במס' ע"ז (כדף י"א עמ' א') שהקיסר שלח אליו גדודי חיילים להשיבו, והיה מגיירם ומחזיר את כולם בתשובה, והוכיח להם בדעת וסברא ישרה כמה שקר ומיאוס יש אצל הרומאים, שאין בהם שום דעת, והכל שקר הבל ורעות רוח.

ולכן זכה לסדר את התרגום - שזהו דעת התורה ופירושה. כי כל אחד נמצא במקום שנמצא, והתורה לא מאירה בו ולא מתגלית בו, והדרך לגלות את התורה - היא רק ע"י שמבארים אותה ומגלים לאדם בדעתו את מתיקות דבריה ונועם קירבתה, ולכן התרגום זה ההתקשרות בתורה כדי שתעלה לדעת של האדם, ואז שב האדם ליוצרו

כראוי ונעשה גילוי וקירוב של האדם לבוראו. ולכן נפסק להלכה שכולם חייבים לקרוא שנים מקרא ואחד תרגום וכו' (ג).

מים חיים

⁽³⁾ לבאר הענין נזכיר את דברי שער הכוונות (לשוני הקליט ל"ט א): ונבאר כוונת הקדיש בעצמו, הנה הקדיש נתקן בלשון תרגום וכנו' בזהר פ' תרומה וז"ל: דאיהו מתבר שלשלאין דפרזל' כו', והענין הוא במה שהודעתך בשער המצות בפרשת ואתחנן איך התרגום ה"ס אחוריים דקדושה, והוא קדושה ג"כ אלא שהחיצונים יונקים משם. וכבר נתבאר שהקדיש נתקן להעלות את העולמות למעלה ממדרגתם, כגון העשיה ביצירה וכיוצא. והנה אנו מתייראים פן ח"ו ע"י עליית העולמות יעלו גם הקליפות עמהם, ויתאחוזו בהם, ויינקו שפע מהם, ולכן נתקן בלשון תרגום, דאיהו לישנא דלא משתמע למלאכין עלאין, כנו' בזהר (פ' נח דף ע"ח ע"ב וצפ' לך דף פ"ט ע"א) והטעם הוא לפי שהם מצד הפנים והם מדברים בלשון הקדש שהוא בחי' הפנים אך הקליפות הם נאחזים באחוריים והם מבינים בלשון תרגום שהוא אחוריים ובהיותנו אומרים השבח הגדול והקדוש הזה של הקדיש בלשון תרגום שהם מבינים אותו אז הם נכנעים ואינם עולים למעלה עכ"ל. וכ"כ בפרי עץ חיים (שער הקליט פ"ד). סולת בלולה בהקדמתו לסי' נ"ו. יפה ללב (אות א). ועוד עיין בש"ץ (דף פ"ב ודף פ"א) פ' הקדיש והטעם שיש בו תיבות בלשון הקודש ותיבות בלשון תרגום יעו"ש, ע"כ. כלומר היות והקדיש מעלה את התפילה - יש צורך לאומרו בלשון ארמית, כי ארמית היא לשון אהור, ולכן אין לקלי' אחיזה באחוריים אלא רק בפנים. התרגום הוא ירידת שפע (שנים מקרא אחד תרגום) של אצילות לבי"ע להחיות אותם, והוא בחינת אחוריים שאין לקלי' אחיזה וחיות מהם, מה שאין כן בלשון הקודש שיש בה אחיזה וחיות.

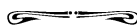
בראשית השנה

ע"פ יסודות שנאמרו בשיעור מיום שני פרשת כי תצא ה' תשע"א
תיקון השאיפה, לזכות חיים טובים

חודש אלול הם ימי רחמים ורצון, לזכות להתקרב להשי"ת, וישראל קדושים עוסקים בהם בשיפור המעשים, וחיפוש הדרכים, עד מציאת שורש החיסרון וסיבתו, ומשם לחקור כיצד לשוב בתשובה שלימה המגעת עד כסא הכבוד (יומא פו ע"א), וכמ"ש "נְחַפְּשֶׁה דְרָכֵינוּ וְנַחְקְרָה וְנָשׁוּבָה עַד ה'" (מכא ג, מ). ולכן מוטל עלינו לנו ללמוד ולהתבונן על חובת העולם האדם בעולמו⁽⁷⁾, מה באמת "ה' אֱלֹהֵיךָ שְׂאֵל מֵעַמְךָ" (דברים י, יג), שהם חמשה דברים המבוארים בפסוק הנ"ל (דברים ס): א'. יראת ה'. ב'. ואהבתו. ג'. שמירת כל המצוות. ד'. לעבוד את ה' בכל לב ונפש - דהיינו באהבה שלימה, כבן שמוסר נפשו על אביו ואמו, וכל מחשבתו יומם ולילה - כיצד לעשות להם נחת רוח. ה'. ללכת בכל דרכיו - דהיינו להדמות במידותיו יתברך ככל היכולת. ומטרת התורה, היא שתביא לידי קיום חובתו בעולמו, כי התורה - היא האמצעי להגיע למה שמוטל עליו, ולכן תמיד צריך לחשב דרכיו כיצד יקיים את חמשת העיקרים הנ"ל. וליתן ליבו, שלימוד התורה הוא אמצעי להגיע ממנו אל הדברים הנ"ל, שהם התכלית וקיום חובתו בעולמו.

ובדרך כלל אדם נמצא בשאיפה אחרת, לגדול ולהיות אילן גדול וכו', ואם לא יקבע זמנים ללימוד דרכי ה' במה שרבותינו הקדושים סללו והתוו לנו, ומשם לייחד זמנים לחישוב דרכיו, יכול לאבד את הדרך הנכון.

וזהו העיקר הגדול שהכל תלוי בו, לתקן את הדרך והשאיפה. אין גרוע כמו קלקול בכיוון והמטרה שבהם האדם הולך בכל ימי חייו. וכיצד נדע את דרך ה'? - עלינו לדבוק בדברי רבותינו הקדושים שהתוו לנו את הדרך, ולא לזוז מדברי קדשם⁽⁷⁾. וזוהי גם העצה הטובה ביותר לחיים טובים ושנה טובה, כאשר זוכה האדם לעמוד בדרך הנכון, שאז כל הטובה והברכה שיקבל, יסייעו לו בתכלית הנכונה כרצון השי"ת באמת.

מים חיים

⁽⁷⁾ ויש גם חלק המיוחד לכל אחד ואחד, שמוטל עליו להשלימו.

⁽⁷⁾ שיזכה כל אדם להיות צמוד לספר מוסר של גדולי הדורות, שיש בו דרך ה', כמו ספר שערי קדושה למהרח"ו, ספר מסילת ישרים (ועוד מספרי הכמה"ט), נפש החיים, ספר תניא, ספרי רבי צדוק הכהן מלובלין ועוד.

בראש השנה אדם נבחן אם נמצא בכיוון הנכון

האדם נשפט ונבחן בראשית השנה עד כמה הוא ממלא את חובתו בעולמו, ואם על כל פנים נמצא בכיוון הנכון, כי אם המהלך של החיים שלו לא בשאיפה הנכונה, נמצא שכל מה שיקבל מאת השי"ת ביום ראש השנה (שנו מהלך השי"ת את עולמו, ונותן הכל מהלך) לא ינוצל לתכלית של הבריאה, ויכול גם להפריע ח"ו בתוכנית של הבורא יתברך, כי הבורא שברא את כולם, יש לו תכנית ומטרה בכל הבריאה, ולשם כך ברא את הכל ומחלק את השפע וכו', שהם כלים בשביל מילוי רצונו יתברך. ולכן בשביל לזכות במשפט, ולקבל חיים, וחיים טובים, ואפילו תוספת ימים ושנים, וכן שאר הכלים, כמו בריאות ועשירות והצלחה וכו', צריך להיות בכיוון הנכון.

התוכן של חובת האדם בעולמו, הוא להתבונן ולהשלים בדעתו את כל עיקרי האמונה בבירור, ולהגיע לביטול גמור לבורא, שזה יראת הרוממות "בגין דאיהו רב ושליט עיקרא ושרשא דכל עלמין, וכולא קמיה כלא חשיבין" (זוה"ק ת"א דף יא:). ומשם להגיע אל האהבה, כי מיד אחרי היראה והביטול מוכרח להגיע לאהבה, וזה בחי' רצוא ושוב, ואהבה זו - היא אהבת אמת, ולא אהבת עצמו, אחרי שמכיר בבירור שהשי"ת ברא אותו יש מאין, בריאה של אהבה - כדי להטיב טובות אין קץ, ונעשה נאמן לבוראו. וכך מקיים כל המצוות מתוך יראה ואהבה. ומשם הוא מקבל עליו להיות עבד ה' נאמן, אשר מתהלך לפני ה' תמיד, שאין לו שום מטרה ומחשבה ורצון, מבלעדי לעשות רצון בוראו, וללכת לפניו תמיד בלב שלם, ועד מסירות נפש. ואז עולה ומתעלה לדרגות של תכלית האדם, להדמות לבוראו ככל היכולת.

וזה ענין תורה לשמה, בשביל למצוא את רצונו יתברך, ולהשלימו, ולהמליך את השי"ת בעולם - עד בניית בית המקדש.

המלכת הבורא היא על פי שאיפת חייו של האדם

בראש השנה באים להמליך מחדש את הבורא בעולמו, וזה אנחנו עושים בשעת התפילה, שעומדים לפני הבורא, ומחדירים את ההכרה בעצמנו ובכל העולם שהוא יתברך לבדו - המלך הקדוש, והציבור צריכים לשמוע תקיעות על סדר הברכות עם הפסוקים, כמו שאמר הקב"ה "אמרו לפני מלכויות כדי שתמליכוני עליכם, וכן זכרונות ושופרות" (כ"ה טו. לז:), וההמלכה היא שינוי שאיפת חייו של האדם, שהוא מקבל על עצמו התחדשות בכל דרכיו, מתבונן וממחיש לעצמו שכעת תם הכח של הבריאה, וכולם עומדים לפניו יתברך לקבל חיות מחדש, עד שמגיע מתוך ההמחשה הזו להכרה והסכמה, שאין שום זכות קיום לרצון אחר בעולם, מבלעדי רצון השי"ת, שזה לגלות את מלכותו בעולם - עד לבנין המקדש. ומתעלה מעל החשיכה שהיה בה כל השנה - שהיה שרוי בתוך נקודת עצמו, ועמל לטובת עצמו, שיזכה להשיג טובות וברכות, ולהיות צדיק וחסיד ות"ח, ולקבל הרבה דרגות בעולם הבא. וכעת הוא מתבונן ומבין את חובתו

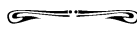

בעולמו, שזה לגלות את מלכות ה' בעולם, ולהביא לאיחוד וחיבור העולם העליון והתחתון - עד בית המקדש. וזוהי המלכה אמיתית של הבורא.

המטרה שבשבילה ה' ברא את האדם בעולם, היא בשביל שהאדם יזכה להמליך את בוראו. ראשית על עצמו מלכות גמורה ושלימה, בדביקות והתאחדות עד שיזכה להיות הוא עצמו היכל ה', ומשם להביא גם את כל הברואים להמלכת הבורא, ואז ישמחו כולם ביחד. וכולם ממתנינים לאדם שהוא בעל הבחירה - שיש בידו להחכים בזה, ולתקן כולם, ואז יגמרו החשכות והגלויות, וישמחו השמים ותגל הארץ ויאמרו בגויים ה' מלך. כשזוכה ללמוד תורה ולעבוד את ה' לשמו, שזה בשביל לעשות לו יתברך משכן בארץ, שעל סיבה זו - נחרב בית המקדש, שהפרידו את התורה מן נותן התורה, ולא חיפשו את ה', ולא שאפו להכשיר את עצמן להיות מרכבה לשכינה, כמו שהאריך בזה רבינו הב"ח (נאו"ח סי' מו) שהמטרה של נתינת התורה - היא רק בשביל לבא על ידה להכשיר את עצמנו לביקוש מלכות ה', לעשות היכל להשי"ת, ולא בשביל שיזכה האדם על ידה להתחכם ולהיות בעל שכל גדול גאון ומחדש חידושים, ולקבל דרגה נישאה בעולם הנצח.⁽¹⁾ והאמת, שדרגתו של האדם בעולם הנצח תלויה עד כמה בימי חייו שאף לבית המקדש והתגעגע לזה.

קניית העונה בראש השנה לתקן חטא אדה"ר שהיה בו ביום

ביום זה שאיפתנו להגיע לביטול האנוכיות - שזה שורש חטא אדם הראשון, שלפני שחטא באכילת עץ הדעת, נכשל בהרהור של גאוה⁽²⁾, ומשם נהיה פתח ליצר לפתותו עד שנפל בחטא מעשי (כלי שיכחין שחטא). והנה, בכדי להגיע לענוה וביטול האנוכיות, יש לנו את ה'תפילה', שבה האדם מעמיד עצמו לפני בוראו, מודה על שבראו יש מאין, ומתבונן בגדולתו, ומבין שחייו וצרכיו מסורים אך ורק בידי יתברך ואין שום טבע, ויודע שעליו לבקש הכל מאיתו יתברך. וזה נקרא עבודת ה', ולעבדו בכל לבבכם, שמתפלל בלב שלם, עד שכולו נסמך ותלוי בבורא יתברך, ומרגיש שכל חיותו היא מכח התפילה.

מים חיים

⁽¹⁾ וזה"ד הב"ח (נאו"ח סי' מו): שכוונתו יתברך היתה, שנעסוק בתורה כדי שתתעצם נשמתנו בעצמות ורוחניות וקדושת מקור מוצא התורה, ותתדבק נשמתנו וגופינו ברמ"ח איברים וש"ה גידין ברמ"ח מ"ע וש"ה לא תעשה שבתורה. ואם היו עוסקים בתורה על הכוונה הזאת, היו המה מרכבה והיכל לשכינתו יתברך - שהיתה השכינה ממש בקרבם, כי היכל ה' המה, ובקרבם ממש היתה השכינה קובעת דירתה, והארץ כולה היתה מאירה מכבודו, ובה יהיה קישור לפמליא של מעלה עם פמליא של מטה והיה המשכן אחד, אבל עתה שלא עסקו בתורה על הכוונה זו, עשו פירוד - שנסתלקה השכינה מן הארץ ועלתה לה למעלה, והארץ נשארה בגשמינותה בלי קדושה, וזה היה גורם חורבנה ואבידתה. שלא הלכו בתורה לשמה, כדי שיהיו דבקים בקדושתה ובשכינתו יתברך, ולהוריד השכינה בקרבנו וכו', ובה נענשו שנסתלקה השכינה מן התחתונים, ונחרבה הארץ ונשארה חומרית - מבלי עובר שם קדושת השכינה, כי נסתלקה השכינה לגמרי מן הארץ ועלתה לה למעלה. ע"כ.

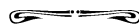
⁽²⁾ שהוא פגם המחשבה שחמור הרבה יותר.

השי"ת ציווה שכל יהודי יקרא בכל יום קריאת שמע, ופעמים ביום ישמיע לאזניו "וְאַהֲבֵת אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ כְּכָל לְבָבְךָ וְכָל נַפְשְׁךָ וְכָל מְאֹדְךָ (דברים ו, 5), שכל יהודי ויהודי בכל דרגה ובכל מצב, יאהב אותו בתכלית האהבה עד כדי מסירות נפש, כמו שבכל הדורות יהודים אפילו שהיו רשעים גדולים, נחתכו לחתיכות ונשרפו בכבשני האש, מתוך אהבה אליו יתברך⁽¹⁾. ובכל פעם שעומדים להתפלל, המטרה היא להגיע ליראה ולאהבה, עד כדי מסירות נפש, שכל יהודי מוסר נפשו על ה' יתברך.

רצון ה' שכל ישראל ישאפו להיות בעלי תפילה

כולם שואפים להיות 'בעלי תורה', והרבה שואפים להיות גם כן 'בעלי תשובה', אבל רצון ה' הוא שכל יהודי ישאף להיות 'בעל תפילה'. וזה דבר השווה לכל נפש, איש ואשה, קטן כגדול. התפילה - נמצאת הכי בגלות, והיא שרויה בחושך, שלא רוצים להחזיק בה ולהשתלם בה, וזה הדבר שיכול לגאול אותנו מכל החשכויות והגלויות. כי הנה בני אדם שואפים לזכות לתורה ודביקות וכו', אך לא להתפלל לה' באמת על כל דבר - שזה מה שיוציא את האדם מן האפיקורסות של יצרו, שחי תמיד בהרגשה שהכל שלו ומגיע לו מאליו, וכאילו הוא ברא את עצמו, לִי יֵאָרִי וְאֲנִי עֲשִׂיתָנִי (יחזקאל כט, 2), ורק התפילה בהתבוננות היא שתוציא את האפיקורסות הזורמת עדיין בדמנו מכח הגאווה, ונוכל להיות יהודים כשרים - שכל מחשבתם רק איך לעשות נחת רוח לה'.

ועל ידי שיקדים האדם להתפלל על כל דבר ודבר קטן כגדול, יתרגל להתהלך לפני ה', כמו שנאמר "הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי" (זכאשית יז, 6); "אֲשֶׁר הִתְהַלְכּוּ אֲבֹתַי לְפָנָיו אֲכַרְהֶם וְיִצְחָק" (סס מה, טו) - שזה היתה מעלת כל הצדיקים כולם מאז ומעולם, במה שהיו מהלכים לפני ה' תמיד, כמו שאמר דוד (תהלים טז, ח): שְׁוִיתִי ה' לְנִגְדֵי תַמִּיד (צירוף הגר"א א"ח סימן א' סעיף א'). אבל יש קושי גדול להתפלל, ויהודי מוכן ללמוד תורה הרבה, ורק לא להתפלל (גס רואים לקבל זכרות מגדולי ישראל, ורק לא להתפלל לה' צדוק הוא). וזה דומה לענין חורבן בית המקדש, שנקרא "בית התפילה" (ע' ישעיה נה, ז), שכעת בגלות לא מכירים בערך התפילה, ולא רוצים לאחוז בה (וידוע שהתפילה היא בחי' כתר, וכריך לייחודה עם המלכות, ואז תבוא הגאולה)⁽²⁾.

מים חיים

⁽¹⁾ שנמצאת עמוק בלב של כל יהודי, אלא שצריכים לגלות את האהבה הזו, ולהראות אותה בגלוי בכל רגע.

⁽²⁾ א"ה: תפילה היא בחינת מלכות (כאה שער הכינויים לרבינו הרמ"ק), והנה דבר זה מובא גם בתחילת שער הכוונות, שתפילה היא בסוד מלכות וסימנך "ואני תפילה" (תהלים קט, ז). ופירשו שם המפרשים כוונת האריז"ל, כי תיבת 'אני' היא כינוי לספירת המלכות, כדאיתא בהקדמת הזוהר (קף ו): "וכורסייא (שהיא המלכות) נפלת (בגלות) הדא הוא דכתיב 'ואני בתוך הגולה'". ופירש שם ה'מקדש מלך' ועוד, דמלכות היא דרגא דאקרי "אני". ובאמת אפשר גם לפרש כוונת האריז"ל כדברי רבינו, שהראיה היא מדדוד שהוא בחי' מלכות אומר על עצמו "ואני תפלה". ואף שהאריז"ל לא הזכיר בדבריו שם שדוד הוא בחי' מלכות, הרי גם לא הזכיר שם דמלכות אקרי "אני", כי סמך על המעיין שהדברים ידועים. עכ"פ שניהם אמת והראיה היא בכפליים, הן משום דדוד הוא בחי' מלכות, והן המלכות אקרי "אני". וזה שאמר דוד לשון זה "ואני תפילה" משום שהוא מרכבה למדת מלכות דאקרי "אני".

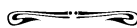
ראש השנה בגימטריא בית המקדש

'ראש השנה' - עולה בגימטריא - 'בית המקדש', כי הוא היום המיועד לבית המקדש השלישי שנברא קודם העולם, והוא תכלית הבריאה, ואדם הראשון שנברא ביום זה, היה מיועד לחבר שמים וארץ ולהוריד את בית המקדש, ששם מתגלה מלכות ה', שיש לה' ברוך הוא בית, ולכן בראש השנה כמו שאדם רוצה לבקש רחמים שיזכה לאשה, לילדים, לבית, ולפרנסה, צריך לחשוב על קודשא בריך הוא, שכביכול גם הוא רוצה בית וכו' וכו', והוא נמצא כעת בגלות בלי בית, ובלי בנים - שרוצים אותו וחפצים בו. לכולם יש משפחה, בנים, וקורת גג, ורק לה' ברוך הוא - אין בית⁹. ובכל יום בית המקדש בוער עד לב השמים, וה' יתברך והשכינה ונשמות ישראל נמצאים למטה בביזיון.

וכל זה בגלל שלא זוכים לעסוק בתורה ומצוות לשם ה'. וגם כשפונים לה', זה רק כמו משרת שצריך לתת לו את כל המשאלות שלו בעולם הזה וגם בעולם הבא¹⁰. אך אם היה אהבה לה', שרוצים לחיות לפניו יתברך, כמו שהשתוקקו עם ישראל לפני מתן תורה "רצוננו לראות את מלכנו", אזי היינו מתגעגעים לבית המקדש. אלא שהעולם מלאים ביאוש ולא מאמינים בעצמם, שכל אחד יש לו תקוה ותקנה, ויש לו כח להביא את הגאולה ובית המקדש, ואינם מאמינים שכל אחד הוא אהוב וחביב לפני השי"ת, שחפץ לשמוע את קולו ושישפוך כל ליבו לפניו יתברך.

להאמין שה' שומע אותו ונמצא אתו תמיד

ומה שהעולם כולו שרויים בכל כך בצרות ומרירות, שזה ענין הסתר פנים, הוא מחמת שדוחקים רגלי שכינה, וחושבים על עצמם במקום לרצות את בית ה' ושתתגלה מלכותו יתברך בעולם. וזה כמו אדם שדוחף את המלך החוצה, ושמח להיות לבד לשלוט על עצמו ועל העולם. וה' ב"ה מתנהג בענוה ואומר; לא רוצים אותי, אני אעלה למעלה, ויתן לכם כל צרכיכם, ואתם תקחו הכל עולם הזה ועולם הבא. אמנם אותי לא תקבלו! ועלינו לכוין מבטינו ומגמתנו בכל עסק התורה והמצוות שיהיו לשמן, שזה לשם 'בית המקדש', שהמצוה הזו ולימוד התורה הזה, יאיר את אור השי"ת ורצונו יתברך בעולם עד שיוכל בית המקדש השלישי לרדת. וזה מה שה' יתברך רוצה מאיתנו, שכל

מים חיים

אלא שיתכן והכוונה כאן כי היא כתר של בריאה ולכן היא גם מלכות של אצילות וכאשר מתבררים כל הבירורים, שזהו ענין התפילה להעלות את הבירורים, אזי יכולה המלכות להתאחד עם דודה הוא תפארת וזה בחינה של גאולה.

⁹ עי' לשון הכתוב בשמואל ב' (ז, ט): ויאמר המלך אל נתן הנביא ראה נא אנכי יושב בבית ארזים וארון האלהים יושב בתוך היריעה. וכפי שכבר נזכר לעיל במאמר הקודם.

¹⁰ ובדומה לזה, יש שהולכים לחכמי ישראל בשביל לבקש פרנסה וברכות וישועות, ולא בשביל לבקש דרך ה' שזה העיקר.

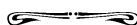
אחד יאמין שה' שומע אותו, ונמצא אתו תמיד, ורוצה שיתפלל אליו, וזה יותר חשוב מהמעשים עצמם, שהאדם יפנה לה' ברוך הוא.

ולפיכך, צריך חודש ימים להכין עצמו לתפילות ראש השנה, בחודש אלול שסימנו "אָנִי לְדוֹדֵי וְדוֹדֵי לִי" (סיק טסייס ג, ג), להתבונן בחיבה שיש לכל אחד ואחד כבן יחיד, שכל אחד ממנו הכל עומד עליו, והשי"ת חפץ בו ולהיות עימו ביחד, שזה תכלית הבריאה, ולכן הוא יכול להביא לגילוי מלכות ה' בעולם, וצריך לחשוב שהגאולה מוטלת על הכתפיים שלו, וביום הזה ראש השנה "יום הזכרון", שזוכים להיכנס לפני ולפנים - עוברין לפניו כבני מרון, כל אחד ואחד בנפרד, יעמוד לפני ה' ויבקש מנקודת ליבו שנזכה כבר שיתגלה אלינו, ונשמח עימו יחד בבית המקדש.

גם מה שאנחנו עושים תשובה, זה לא בשביל שה' ימחל לנו בכדי שימשיך להשפיע לנו, אלא כדי שנוכל להתקרב אליו ולעשות לו נחת רוח, ולהיות יהודי פשוט וכשר שכל מחשבתו היא לאהבה את ה' אלוהיו ולעשות לו נחת רוח (ולא שמחפש מה' אינטרסים). העולם נברא לכבוד ה', כמ"ש "לְכַבֹּדֵי בְּרֵאֲתוֹ יִצְרָתוֹ אֶף עָשִׂיתִיו" (ישעיה מג, ז), וזה הנשמה של כל התורה והמצוות, והשאיפה שצריכה להיות לכל יהודי כשר באשר הוא, וזוכים לזה על ידי התפילה, שכל אחד יהיה בעל תפילה - שזה דבר שכל אחד יכול, ולהתפלל על כל דבר ודבר (נמקום לחפש סגולות), ולהשתוקק לגילוי מלכות יתברך. וכשתגלה מלכות יתברך, כל השקר יתבטל מהעולם, וכל מי שהיתה לו מלכות בעולם הזה, יישאר בלי כלום, כי הכל - זה רק אמצעי לכבוד מלכות ה', ושכל הברואים ידעו שה' הוא המלך.

מטרת לימוד התורה, היא בכדי לחפש בתוכה את רצון ה', כי הבורא שברא את הכל, יש לו תכנית מסודרת מריש ועד גמירא, וגנו אותה בתוך התורה, וגדולי הדורות שעמלו בתורה לשמה, לגלות את רצונו יתברך ולהשלים אותו, זכו לדעת מהתוכנית הזו, ואנחנו צריכים לקבל מהם את דרך ה', כדי ללכת בדרך ובתוכנית שה' רוצה באמת לאמיתה. ולכן הקבלה הטובה ביותר לראש השנה, זה לדבוק בתורת רבותינו.

ובמקום שכל אחד ירבה בדיבורים ויחשוב שהאמת אצלו, ושה' נמצא אצלו⁽²⁰⁾, צריך להתבונן שהנה בית מקדשנו ותפארתנו בכל יום בוער עד לב השמים, והשי"ת מחפש כבר את גילוי מלכותו, ושיהיה לו בית, עם בנים נאמנים שמחפשים אותו ורוצים אותו ושמחים אתו, ולא שה' בשבילם זה מישהו שפונים אליו בשביל לספק להם את המשאלות שלהם, ומגיעים לבית שלו בשביל לבקש פרנסה ילדים ורפואה, וגם שיתן להם השגות רוחניות, אך מבלי לאהוב אותו ולהיות מקושר אליו, ולהיות מודע למה

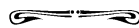

מים חיים

⁽²⁰⁾ והאמת שהשכינה נמצאת בכותל, או בד"א של עני ואביון, או בד"א של הלכה, ושם נמצא גם רוח הקודש אמיתית.

שהוא רוצה. ה' יתברך לא נמצא בשמים בשביל לתת לנו כל האינטרסים שלנו, אלא הוא יתברך הביא אותנו לעולם בשביל לגלות את מלכותו, עד כמה שידינו משגת, וזה מוטל על כל אחד ואחד.

נאמין בעצמנו שכל אחד הוא חביב לפניו יתברך והכל תלוי בו, ונבקש לראות את מלכות ה', וזה מה שיוכל להציל מכל מיני צרות ומרירות שיש בדור הזה, כאשר התורה והמצוות שלנו יהיו לשמן, למען גילוי מלכותו יתברך. ועיקר גילוי האמת של רצונו יתברך בדורנו, הוא לקחת נשמה ולהסביר לה את גדולתה, שכל יהודי יאמין שה' יתברך נמצא אתו ואצלו, וה' חפץ לשמוע הקול שלו, עד שיהיה "בעל תפילה" על כל דבר. וזה השגה אמיתית, לא רוה"ק, אלא לקרב נשמות ישראל לה' יתברך, ולקרב את הגאולה.^(ס)

מים חיים

^(ס) מי שמדבר לפני עם ישראל זה כבר שררה ומלכות, ואם הוא לא מדבר עליהם דיבורים שהנשמה שלהם צריכה לשמוע, אז זה דיבורים סתם, וזה בחינת עבד כי ימלוך (משלי ל, כג), כי הוא לא יכול לקרנם לה' ולגלות את מלכותו.

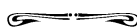
ראש השנה אצל רבותינו

הדביקות בתורת כל הצדיקים כולם מעלה אחר מעלה
קטע אחד מתוך שיחת קודש בליל ראשון של ראש השנה התשפ"א

בקדמונים מובא מנהג ללכת להשתטח על קברות הצדיקים בערב ראש השנה, וכן נהגו ישראל קדושים להתפלל בראש השנה אצל גדולי ישראל, ויש שהיו הולכים למירון, או לחברון בקברי האבות הקדושים, בכדי להישען על זכות הצדיקים. ולכאורה מה יועיל זכות הצדיק לאדם בעת שנידון לפני ה' ב"ה, שזה משפט אמת וצדק, וכי הצדיק יכול לעבור על המשפט, ולכאן' הכוונה שמכח הצדיקים יגיעו להרהורי תשובה, אך רשב"י אמר יכולני לפטור כל העולם כולו מן הדין מיום שנבראתי עד עתה (סוכה מה ע"ב), ומשמע גם המתים שלא עושים תשובה כעת, (וכן מצינו ששמואל הנביא לקח עימו את משה רבינו ע"ה), וכיצד יתכן כזאת.

כיצד יכול רשב"י זיע"א לפטור את כל העולם מן הדין

אלא שידוע שהספירה העליונה - היא הכתר. ושהוא מאיר בראש השנה, ומשם הרחמים הגמורים משם אהיה, וסימנם אהיה אש"כ אהיה, אש"כ אותיות רא"ש, הוא ראש השנה, ובו היתה תחילת הגאולה של אבותינו ממצרים אף שזפועל התמשך הזמן^(טו), אבל יש עוד דרגות גבוה מעל גבוה, ויש מקומות שאין בהם דיבור, ועוד מקומות שלא שייך בהם תפיסה, ויש עתיקא, ורישא דלא אתיידע, ואדם קדמון, וכל צדיק - כפי דרגתו, יכול לעלות ולהתעלות, ויש לו רשות להיכנס למקומות גבוהים יותר ויותר^(טז).

מים חיים

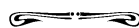
^(טו) א"ה: הכתר שייך למהלך הנסירה של עשרת מי תשובה, ולכן שני ימים ראשונים של הנסירה - הם כתר וחכמה (וזה"כ כנגד מלכות, ולכן אין בו אוכל נפש, כמו שכתב קודש שהיא מלכות גם כן). מעל הכתר הנזכר שהוא בינה (היא ראש לז"א שהיא הכתר שלו הנזכר) לכן מעל הכתר של ז"א (תכונה שהיא בינה) יש עוד דרגות. עתיקא הוא ראש א"א רדל"א הוא שייך לעתיק שהוא מעל א"א. א"ק הוא שייך מעל רדל"א הוא בחינת אין סוף.

^(טז) וע"ע לרמח"ל בספר כללות האילן הקדוש (ה, ג, א).

ותחילת הדרגה של 'צדיק' - זה לא רק שאין לו חטא, אלא שאין לו בכלל תשוקה לדבר שלא כרצון הבורא, שכבר זיכך את החומר שלו, ויכול ליהפך למלאך, שזה מושגים שנשגבים מבינתנו, ויש שחושבים שצדיקי עולם זה גם משהו עם גוף. והדרגות של הצדיקים הם כפי השגתם בידיעת ה', עד כמה משיגים בגדלות הבורא ב"ה, ובגדולת רחמיו^(ט), ודוד המלך ע"ה אמר "כִּי אֲנִי יָדַעְתִּי כִּי גָדוֹל הוּא" (תהלים קל"ט, ט), וכפי גודל ידיעתו יכול לעלות מעלה אחר מעלה, כי אותם מלאכים עליונים וקדושים שממונים בכל שער, כשרואים את גדולת דעתו בהשגת הבורא, מיד מתייראין ממנו ומפנים לו את המקום, והוא נכנס ועולה באין מוחה, ועד הצדיק הגדול במעלה שיכול להגיע למעלה למעלה, שוודאי במקום הזה השי"ת ממלא כל משאלותיו, וזה מעל המקום של הדין, כמו שדוד המלך אמר שאינו מתיירא מבית דין של מעלה, כי עליו נאמר "מִלְפָּנֶיךָ מְשֻׁפָּטִי יֵצֵא" (תהלים י"ז, ג), וכן אמר רשב"י באידרא לפני סילוקו, וכן אמר הבעש"ט הקדוש לפני פטירתו; שאינו מתיירא כלל מבי"ד של מעלה, כי ודאי רק הקב"ה יעסוק בו, מאחר שכל ימיו היה דבוק בו בכל לב ונפש. לכן העמוד הגדול ביותר שיש לנו בימי המשפט, זה אמונת חכמים, להיות דבוק בכל צדיקי הדורות כולם.

העיקר הוא ללמוד את הדרך שהנחילו רבותינו וזו הדביקות האמיתית בהם ומה שרואים לנגד עינינו, שלא מתבוננים נכון בענין הדביקות בצדיקים, וגם כשיש כוונה לשם שמים, צריך לנהוג בדעת ודרך של תורה, שהצדיקים מסרו נפשם כדי לתת לנו דרך ה', וצריך לקבל את דעתם ודרכם בקודש, ובמקום להרגיש שנסענו להשתטח וכבר הגענו לקירבה לצדיקים, נדע שאין זה חפצם ורצונם, אלא שנזכה להגיע לבחינת 'תלמיד', שנפשו כבר דבוקה בנפש רבו, ויכול אפילו לקבל פי שנים ברוחו, וכשיגיע לדרגה זו, נחשב שנמצא עם רבו בכל מקום שנמצא.

וכאשר לומד בתורת החכם ינסה לראות ולהבין את ה'דעת' של החכם, ויבטל דעתו שלו מפני תורת אמת שגילה החכם. ולכן הדרך לקבל את האור של הרשב"י, זה בלימוד הזוה"ק בהבנה, ששם מתבאר לנו דרך ה' של תורה לשמה, וקרבת ה' עד דרך עץ החיים. וגם צריך לדעת שראשית הכל הוא לימוד התורה, לפני שמחפש אמצעים של קרבת ה' והשגות, כי ההתחלה היא רק באמצעות לימוד התורה הקדושה.

מים חיים

^(ט) וכמוכון, שכל זה אחרי ידיעת התורה שלימה, ובלי ידיעת התורה אין בכלל 'שכל'. וזה דבר פשוט שלא נצרך לבאר אותו.

לכן אפשר לראות כאן רמז מן שמיא, לחפש את העיקר, שזה לילך בדרך הקודש של רבותינו, ולידע שאין מחלוקת ביניהם^(ט), וכולם מודים שההתחלה זה מלימוד התורה הקדושה^(ט), ושצריך להגיע לתורה לשמה, ומשם להכנס בפנימיות של עבודת ה', ולחפש תמיד את האמת לאמיתה בדרך ה'. ובודאי שבכדי להגיע לאמת לאמיתה עלינו לקבל מכל רבותינו כולם.

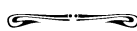
כשיהיה בגדר תלמיד לרבותינו יזכה שיהיו עימו תמיד

וכאשר נחפש מרבותינו את דרך ה' וולא רק את הציון שלהם ולקבל מהם נכונות, ונבין שרק מהם נוכל לקבל, והלואי ונזכה להיות בגדר תלמיד שלהם, אז נוכל באמת להשען על הזכות שלהם, כי בודאי הרב לא עוזב את התלמיד שלו בכל מקום שהוא נמצא^(ט), וכאשר נזכה לדבוק בתורה של כל גדולי הדורות, נוכל לקבל את הזכות של כולם, ולהתפלל שנזכה להגיע לאמת לאמיתה של דרך ה'.

הצדיקים זה לא גוף שהוא מוגבל, אלא זה דבר שאין בו השגה, כאשר אדם מקושר באמת לגדולי ישראל, הוא יכול לזכות שנשמתם תסייע לו בכל מקום שהוא נמצא, ולכן העיקר זה אמונת חכמים, וללכת בדעת שהנחילו לנו גדולי הדורות.

מציוני הצדיקים צריך לשאוף להגיע אל הר ציון וירושלים

אלא מכל מה שנעשה - התכלית היא להגיע לבסוף לירושלים, המטרה של כל הצדיקים זה אך ורק גילוי מלכות ה', שזה רק בירושלים עיר הקודש, "כִּי בָחַר ה' בְּצִיּוֹן אֹהֶל לְמוֹשֶׁב לוֹ" (תהלים קיב, יג), כִּי מָלַךְ ה' צְבָאוֹת בְּהַר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם, וְנִגְדָה וְקָנְיוֹ כְּבוֹד (ישעיה כד, כג). ובכל מקום שמתפללין יהא המקודש שיהא, עדיין ההלכה פסוקה היא שכולם

מים חיים

^(ט) ומי שעושה מחלוקת בין השיטות, בכל דבר שילמד יטעון לו יצרו, זה דוקא לשיטה ודרך פלונית, ולא יוכל לקבל שום דבר בהחלט ואמיתות, עד שיאמין שכולם זכו שהשיכנה הופיעה עליהם, וכולם מכוונים אל מקום אחד. ויוכל ללמוד מזה על זה.

^(ט) ומי שסבור בדעתו שהעסק בחסידות ובתורת הצדיק - זה כל העיקר, וא"צ לידיעת התורה בש"ס וש"ע, זה אפיקורסות רח"ל.

^(ט) וכמו שאמרו בגמ' (מכות י' ע"א): "א"ר יצחק מאי קרא ונס אל אחת מן הערים האל וחי עביד ליה מידי דתהוי ליה חיותא. תנא תלמיד שגלה ולעיר מקלט, בעקבות לכה דשגגה, מגלין רבו עמו שנאמר 'וחי' (דברים ז, מז) עביד ליה מידי דתהוי ליה חיותא. אמר ר' זעירא מכאן שלא ישנה אדם לתלמיד שאינו הגון אמר רבי יוחנן הרב שגלה מגלין ישיבתו עמו".

והנה הרמב"ם כתב (הלכה א' מהלכות רוח ושמירת נפש פרק ז) וז"ל: תלמיד שגלה לערי מקלט מגלין רבו עמו שנאמר וחי עשה לו כדי שיחיה, וחי בעלי חכמה ומבקשיה בלא תלמוד כמיתה חשובין" וכ"כ הסמ"ג מצות עשה מצוה ע"ה - תלמיד שגלה לערי מקלט מגלין את רבו עמו שנאמר וחי עמך עשה לו כדי שיחיה וחי בעלי חכמה הוא התלמוד וכן הרב שגלה מגלין ישיבתו עמו עיי"ש. ומד' הרמב"ם הסמ"ג מבואר שמקור הדין שהרב גולה עם התלמיד, הוא מקרא "וחי", וכפשטות ד' הגמ'.

אמנם הרוג'ובר (סו"ת פננת פענח דווינסק ח"א סי' כ"א) כתב ע"ד הרמב"ם הללו שהוא "טעם רוחני" ולא טעם הדין, ולכן מפרש בדרך אחרת וז"ל: "אך בפשטות כך, דזה ר"ל הגמרא דלא ילמד אדם לתלמיד שאין הגון, והוא פשע בזה לכן הוא משועבד" עיי"ש.

צריכים לכוין כנגד ירושלים (נרכות ל ע"א), והלכה זו לא השתנתה. הרי שגם בקברי הצדיקים זיע"א, הכיוון הוא לירושלים.

קדושת המקום שסמוך לחומות ירושלים

"הכל מעלין לירושלים" (כתובות קי ע"ב), המקום היותר מקודש - זה כמה שיותר קרוב לחומות ירושלים, האדמה שם ספוגה בדמים של עשרות מיליוני יהודים - שנטבחו על ידי הגויים, הי"ד. והשמים שמעל המקום הזה - אלו הם השמים שמשם נתקבל קרבנו של אדם הראשון, וקרבנו של הבל, וקרבנו של נח, ושם נעקד יצחק, ושם התפללו האבות הקדושים. הם השמים שדוד המלך היה יושב תחתיהם ומסתכל בהם ומזמר לה' בכל לב, וחיבר שם את ספר התהלים.

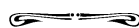
צריכים לשאוף תמיד רק למקום הזה, כמה שיותר להתקרב אל הקודש, שזה בית המקדש, המקום שבו בחר אדון השמים והארץ לבית עולמים. השמים שעליהם נאמר "השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך את ישראל ואת האדמה אשר נתתה לנו" (דברים כו, טו).

במקום שהוא שער השמים, מהעפר הזה - ברא השי"ת בראש השנה את אדם הראשון שהוא חלתו של עולם, והוא המקום שכל הקדושות צריכים להתקבץ בו, והכל רק הכנה למקום הזה וגם קדושת קברי הצדיקים, המקום של הר המוריה, כמו שבשעת מתן תורה תלש השי"ת חלק מהר המוריה והוא הר סיני שעליו ניתנה תורה (שוח"ט תהלים סח. ^ט), ולעתיד לבוא הוא יחזור למקומו לירושלים. ^{צא}

ביום זה של ראשית השנה, שזכינו להגיע למקום קדוש כזה, צריכים להיות ברחשי כבוד בכל רגע של שהות במקום הזה, שארץ ישראל היא התמצית של כל העולם, וירושלים היא התמצית של כל ארץ ישראל, וכתוב: ארץ אשר ה' אלהיך דרש אתה תמיד עיני? הנה אלהיך ביה מרשית השנה ועד אחרית שנה (דברים יא, יג). ובכדי להשיג את האור והקדושה והתועלת, צריך להעריך ולייקר ולשמוח במה שזכינו.

אמונת חכמים בכל גדולי הדורות ובחינת תלמיד אל כולם

וכאמור, המשענת הגדולה שלנו בימי המשפט, זה אמונת חכמים, להיות דבוק בכל צדיקי הדורות כולם, גם אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב, ומשה ואהרן,

מים חיים

^ט וע' ברש"י ותוס' (תענית טז ע"א) ובבבב"ר (א, ז). וע"ע בישמוח משה (פ' העקידה ד"ה וילמר ילחק 97 מו).

^{צא} שוח"ט שם: ומניין שעתיד לחזור למקומו, שנאמר נכון יהיה הר בית ה' בראש ההרים (ישעיה ב, ג), אלו תבור וקרמל וסיני וציון וכו'. ועי' בשוח"ט (תהלים פ): "יסודתו בהררי קדש", יסודתו של עולם ירושלים, בזכות שני הרים קדושים, הר סיני והר המוריה. ועתיד הקב"ה להביא לסיני ולתבור ולקרמל וליתן ירושלים בראשם, שנא' נכון יהיה הר בית ה' בראש ההרים (ישעיה ב, ג).

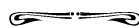
ויוסף הצדיק, ואליהו, ודוד המלך ע"ה, ושלמה, ורשב"י, וכו', ומכח האמונה ואהבת הלב, שאדם כל השנה מבטל דעתו לדעתם, והולך בדרכיהם הקדושות שהתוו לנו, והוא דבוק בהם בכל לב ונפש, יזכה לכל שאמרו והבטיחו הצדיקים למי שישען על הזכות שלהם.

הצדיקים זה לא גוף, הצדיקים ששתל לנו השי"ת אלו נשמות שקדמו לבריאת העולם, וזה דבר נעלה לגמרי מבינתנו, ואין בזה תפיסה ולא גבול, והעיקר הוא לא להיות ליד הצדיק וזה לא מוסיף הכנסו, אלא לבטל דעתנו, ולהבין שאנחנו כלום, אין לנו שום דעת, ואנחנו מקבלים את הדעת שלנו רק מהם, ומכירים להם טובה על זה שרק מכח דעתם הקדושה שהנחילו לנו אנחנו זוכים לחיי עולם, כמ"ש רז"ל שחייב אדם בכבוד רבו יותר מכבוד אביו, לפי שרבו מביאו לחיי עולם. וזוהי דביקות וחיבור של אמת, חיבור ב'דעת', וממילא נוכל לזכות שנשמות הצדיקים יהיו עימנו.

אין מושג בהבנה בתורה של הצדיקים שזכו לנפש או רוח או נשמה או יחידה **צריכים** קצת התבוננות, שהתורה שאנחנו לומדים ומשיגים, זה אפילו לא טיפה מן המים בתורה שלהם ובדרכי ה', ומותר האדם מן הבהמה (קהלת ג, יט) - זה הנפש, רוח, נשמה חיה יחידה, שמזה מקבל דעת ושכל אלקי, ויכול להבין בתורה ולהכיר דרכי ה'. וידוע כמה צריך להתייגע לזכות לנפש, וגדולי דורות זכו לנפש שבנפש, ומי בכלל יבין מה זה להשיג רוח, ונשמה, וחיה, ויחידה וכו' (עב).

לכן צריכים לרעוד מהמחשבה על צדיקי הדורות ששתל ה', ולרוץ לדברי קדשם, בביטול כל דעת והבנה עצמית, ולהרבות בתפילה שבזכות תורתם וקדושתם, יוכל להבין ולהחכים בדברי קדשם שהנחילו לנו, את עומק דעת התורה הקדושה, ורצונו ית', ודרכי ית'.

כשניגש כך לראש השנה, להבין שבכלל לא התחלנו להבין בתורה, וכל שכן להבין את רצון ה' האמיתי, שזה עמל עצום לדלות אותו מתוך התורה, (עב) ושאינן מבין משהו מגדולת ה', ובאים בהכנעה, ובשמחה גדולה ששתל לנו השי"ת צדיקים נוראים במשך הדורות שעליהם אנחנו נסמכים, ורוצים לילך בדרכם, והם נמצאים עימנו כאן בבית הכנסת, ובאים להתפלל איתנו, ואיתם אנחנו ניגשים למשפט - כאשר אנחנו בבחינת

מים חיים

(עב) וקודם כל הלואי שנזכה בכלל לשלום בתוך עצמו, ובין גופו לנפשו, וליישוב הדעת, ומשם יבא לשאוף לזכות לנפש וכו'. ואם לא זכה עדיין לשלום בתוך עצמו, כיצד חושב שיש לו הבנה בגדולי ישראל ויכול לדבר כפי דמיונותיו.

(עב) א. ה. יסוד זה מבואר בשיחה מליל ט"ו תמוז התש"פ, שאחרי דעת תורה, יש דעת אלוהים, שזה עמוק יותר (ויאמרו דבר שכן על פי דעת תורה, אבל זה עליו לא לאון ה' באמת), אך ג"כ נדלה מתוך התורה"ק (והיו צריכים לעמוד בתורה יותר ככלי להגיע לראון ה' האמיתי).

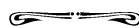
תלמיד שבטל לדעת רבו, ואין לו שום דעת, כמו אדם שאין לו ראש, הראש שלו נמצא אצל גדולי ישראל, אין לו הבנה והשקפה משלו, אז נמצא שכל החיות שלו נמשכת מהם, והוא אחד עמהם, וממילא כאשר הראש עובר בדין, גם כל הדבקים עימו עוברין.

וגם זוכה לשנה מלאה ברכות וישועות, כי הצדיקים הנשגבים הגדולים במעלה, שיודעים בגדולת ה' יותר מכל מלאכי השרת, יכולים לעלות ולהכנס באין מוחה, ואז אומרים כבן המתחטא על אביו "אַל יֵבְשׁוּ בִי קַוְיָהּ אֲדֹנָי אֱלֹהִים" (תהלים סטו, ז), גם אם יש דין ומשפט לבני העולם, הרי אתה קרבת אותי אליך באהבה, וביום זה זכיתי לשמוח במלכותך ולכנוס לפני ולפנים, איני יכול לשמוח מבלי שיבורכו וייושעו כל הנשענים עלי, והשי"ת ממלא משאלותיו. וצדיק גוזר והקב"ה מקיים.

"רא"ש השנה" - הוא היום של צדיקי הדורות, שהם לא רק זוכים בדין, אלא נכנסים לפני ולפנים, שהם קרואים אל המלך, שבהם נמלך קודם שברא את העולם (כ"ד ת, צ"ז), כמ"ש "הִמָּה הַיּוֹצְרִים וְיִשְׁבִּי נְטָעִים וְגִדְרָה עִם הַמְּלֶךְ בְּמִלְאֲכָתוֹ יֵשְׁבוּ שָׁם" (ה"י א, ז, כג). כי הצדיקים הם הרא"ש של כלל ישראל (נשמות מן הכאש), ויש ראש של הראש, דהיינו נשמות שלא היו בכלל בחטא אדם הראשון, ולכן זה היום שצריך לקבל על עצמינו ללכת בדרכי היושר שסללו לנו, לעמול בתורתם על מנת למצוא שם את סוד רצון השי"ת ודרך עץ החיים.

תורה ומצוות לשם בית המקדש

וכעת נתחזק בדבר אחד שלמדנו מתורת כל גדולי הדורות, שהמטרה של הבריאה היא לבנות לה' בית בבית המקדש, לא יתכן שאדם ילמד את כל התורה - ואין לו מהתורה שום קשר להשי"ת, ולחיפוש רצונו ית', ובקשת מלכותו. וביום הזה הוא בא להמליך את ה' עם תורה ומצוות לאין מספר שלמד ועשה וכו', אבל כל זה לא הוכן בשביל כבוד מלכות ה', הנשמה והפנימיות של המעשים הללו זה רצון אנוכי לקבל דרגה גבוהה בגן עדן, או להרגיש דביקות וכו', וגם היום זה לא בדעת שלו לבקש את גילוי מלכותו ית', אז במה הוא בא להמליך? (ע"ה) אם לא נדבק בכל לב בתורת רבותינו גדולי הדורות ששתל ה', בלי שום דעה עצמית, ורק הם ידריכו אותנו בדרך ה', אדם יכול כך להתאמץ בכל ימי חייו ולהקים מפעלים גדולים של תורה ומצוות, ולבסוף יגלה שבכלל זה גוף בלי נשמה.

מים חיים

^(ע"ה) וע' בתיקונים (ס"ז דף ע"א ע"ב) שנשמות הצדיקים נבראו קודם שנברא העולם, כמ"ש בראשית ברא (בראשית א, ט), ובראשית היינו הנשמה שנאמר בה נר ה' נשמת אדם (משלי כ, כז), אדם דלעילא.

^(ע"ה) א.ה. ואדם כזה צריך יותר להתבטל לגדולי ישראל, שיוכלו להעלות את תפילותיו, כמו שהאריז"ל סיפר איך שבכל ער"ש הוא מעלה את המצוות ואת הנשמות וכו'.

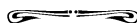
מתורה לשמה מגיעים להשתוקקות לחצרות ה'

הרצון של הבורא, שבעולם הזה נגלה מלכותו. כאשר כל יהודי - יודע ומאמין בערכו וחשיבותו וחביבותו לפניו ית', ומתוך התורה שלמד הוא, מגיע לשכל נכון שיודע לחפש את בוראו בדעת נכונה, וכל תשוקתו היא "צְמָאָה נְפֹשֵׁי לְאֱלֹהִים לְאֵל קְי מְתִי אָבוֹא וְאֶרְאֶה פְּנֵי אֱלֹהִים" (תהלים מז, ג); לא מתוך כוונות וייחודים, אלא בפשיטות ואמיתות, כילד שלא יכול בלי הקירבה של אבא שלו, והוא רוצה לשמוח עימו ביחד בבית קדשו ותפארתו^(ט).

והתכלית של הכל זה בית המקדש, בעולם הנצח נבחן האדם עד כמה השתוקק לגילוי מלכות ה' ובית המקדש, וזה גם המבחן של האדם בראש השנה, 'ראש השנה' גימטריא 'בית המקדש'. והיום זיכנו השי"ת להתאסף כאן יחד סמוך לחומות ירושלים, מקום שמשם רואים את כל כיפת השמים שמעל בית המקדש, השמים המקודשים ביותר בעולם, ומשם קרא מלאך ה' אל אברהם אל תשלח ירך וגו', נקבל על עצמינו לבטל את הדעת בביטול גמור ושלם כלפי דעת תורה של כל גדולי וצדיקי הדורות, ולדבוק אך ורק בדברי קדשם, מתוך חיפוש רצונו ית', עד ביקוש ההמלכה של הבורא ית', ונישען על כחם וזכות תורתם ועבודת הקודש שלהם, ובאהבת כל ישראל יחד, נבקש על גילוי מלכותו ית'.

לידבק במחשבות זכות ברחמי השי"ת מן הכתר

נתבונן ברחמיו האין סופיים, ונישמר מכל מחשבה זרה וכל מחשבה של דין וצמצום, אלא נהיה כל היום ובפרט בשעת התפילה בדביקות המחשבה ברחמים של השי"ת, שבראנו יש מאין, ובחר בנו מכל העמים ואהב אותנו ורצה בנו ורוממנו מכל הלשונות, וקדשנו במצוותיו, וקרבתנו לעבודתו, ונתן לנו את תורתו, וקרא עלינו את שמו הגדול והקדוש, ונתן לנו באהבה גדולה את יום הזכרון זה, יום שבו השי"ת מרים אותנו אל הכתר^(י), וכל יהודי עטוף באורו ית', יכול לחוש את הרחמים שלו ית', ומזה לתקן את השורש של הריחוק, ולא לעסוק כלל במחשבה על חטאים וכו', רק לחפוץ להמליך אותו ביראת הרוממות ואהבה. השי"ת יעזרנו על דבר כבוד שמו, ונזכה לרחמים גמורים וחסדים פשוטים בטוב הנראה והנגלה, אכ"ר.

מים חיים

^(ט) הנה בשו"ת הריב"ש (סי' קנ"ז): "גם שמעתי מפיו, שהרב רבי שמשון מקינון ז"ל, שהיה רב גדול מכל בני דורו, וגם אני זכור ממנו ואם לא ראיתיו בעיני, והוא היה אומר: אני מתפלל לדעת זה התינוק; כלומר, להוציא מלב המקובלים, שהם מתפללים פעם לספירה אחת ופעם לספירה אחת, כפי עניין התפילה". וראה משנה ברורה (סי' כ"ה ס"ק מ"ב) שכתב בזה"ל: "באליה רבה בשם רש"ל בתשובה (סימן ז"ח) כתב דמי לנו גדול מר"ש מקינון אחר שלמד קבלה היה מתפלל כתינוק בין יומו, דמי שלא יכול להשיג סודה על נכון יבוא לקצץ בנטיעות".

^(י) ושם יש רחמים גמורים, וכמ"ש אהיה אשר אהיה (שמות ג, יז), ואשר זה אותיות רא"ש, דהיינו ראש השנה, וכדלעיל.

ויתנו לך כתר מלוכה

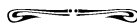
בראש השנה עוסקים אנו בהמלכת והכתרת מלכו של עולם
בראש השנה - מלכותו של הקב"ה מתגלית בתוקף ועוז, ולכן אומרים המלך הקדוש,
 ועוסקים אנו בהמלכת והכתרת מלכו של עולם עלינו ועל כל העולם כולו.^(ע"ה)
 ועבודת היום של ראש השנה זה ההתחדשות בנקיות וזוך, בכדי שנזכה להמליך את
 הבורא יתברך כראוי.

ביום הזה - מאיר אור גדול ועצום, שיש בכוחו לתקן את כל החשיכה של השנה,
 להתחדש ולהתנקות ולהזדכך מכל רבב. כי באמת, ברצונו של כל אדם לעשות
 רצון ה', ורק השאור שבעיסה מעכב, וביום הזה מתגלית יראת ה' לחיים, יראה עליונה,
 ומתעוררים לתשובה מן השורש של הרצון והמחשבה.

ללטש את נשמתו בדעת אמת להיות ראוי לשבץ את היהלום בכתר
והאור של ראש השנה מגיע כדוגמת לוטש יהלומים שבא ומלטש את האדם מכל וכל,
 ואז יאה ונאה לשבץ את היהלומים בכתר המלך. זה זמן קצר, שיש בו מלאכה
 מרובה, לקחת כל אדם וללטש אותו, ולהביא אותו להמלכת הבורא, ולהכשיר את הכל
 בשביל לתת את הכתר בראשו של חי העולמים.

ובכדי להניח את כתר המלך, צריכים לזכות ל'דעת', שתהיה בנו דעת שלמה - חלק
 אלוה ממעל, וכשזה יהא בנוי, אזי מלכותו ית' תתגלה בעולם ביתר שאת ועוז,
 כפי ריבוי הדעת, ואז אפשר לזכות למלכות האמיתית שאנו מצפים ומייחלים לה.

פגם המחשבה זה גם לראות לא טוב, ומה שאינו מבטל דעתו בשמחה בהנהגת הבורא
ראש השנה - זהו יום של הארת המחשבה, כי משכן הנשמה הוא במוחין, וכשאדם פוגם
 במחשבה הוא מבזה לנשמה ומגרש ומסלק אותה מעליו, והוא פגם גדול בכבוד המלך.

מים חיים

^(ע"ה) ולא כן בשאר מועדי זמני השנה, שבהם אע"פ שישנו גם ענין של גאולה וישועה ושמחה וכיוצא, אך אינם מענין
 המלכת והכתרת הקב"ה שהיא נתגלית דוקא בר"ה.

ופגמי המחשבה אין זה רק מחשבות איסור וחטא, אלא גם מה שאדם חושב בחבירו איזה ענין כלשהו שאינו טוב, וכל מה שרואה לא טוב בברואים ובבריאה, וכן מה שאדם מחשב בדינים ויסורים וקשיים וכו', או שחושש שיהיו לו צרות בחייו ח"ו ולא יסתדר לו בדרך הטוב והשמחה בענין זה ובענין זה וכו', וכל מיני פחדים ודאגות, מחשבות אלו הם גם כן פגמי מחשבה, וכל שכן אם יש לו הרהור אחרי הנהגת הבורא. כי יהודי צריך להיות תמיד שש ושמח בכל לב לפניו ית', מכח האמונה השלימה, באהבת אמת שאינה תלויה בשום דבר, כי גם השי"ת אוהב אותנו אהבה שלימה שאינה תלויה בשום דבר.^(ט)

כל מה שעובר עליו הוא רק מחמת מחשבותיו

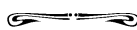
וצריך כל אדם לידע, שכל אשר עובר עליו בחייו - הוא רק מחמת מחשבותיו, כי אם יהיה בדרך הנכון באופן שיזכך ויטהר את מחשבתו מכל פגם וכל אחיזה של לא טוב - אזי תיכף ומיד תגיע גאולתו הפרטית ויוושע ישועה שלמה בכל מה שנצרך. והבחירה מסורה בידו, שיחפוץ לבחור בטוב, ולהתקשר בחסד ה' וברחמיו, ולעשות בירור והבדלה גמורה מכל אחיזה של רע במחשבתו (סהניכור נעשה ע"י המחשבה, שאם מזכך מחשבתו אזי מתעלה מהכל), אז ידבק באורו ית'.

ולכן בראש השנה צריכים לפעול את תיקון המחשבה, וכפי שמחשבת האדם מתעלית כך הוא זוכה לדעת שלמה, וביום זה עושים תשובה מן השורש (מצלי וילוי ומחשבה על מטא), תשובה: תשוב-ה', היא שכינתא בגלותא, וזה הה"א של הדעת, שתשוב הדעת, כאשר יעשו כולם תשובה שלמה על פגם המחשבה, ואז תהיה הכתרת מלכו של עולם, ונוכה למלכות שכוללת כל המלכויות ולגאולה השלמה.

וכפי בניית הראש של השנה, כך הכל הולך וממשיך, ועל כן נצרך יום ראש השנה לתיקון המחשבה כנ"ל.

הדבקות ברבותיו בר"ה לקבל תיקון המחשבה וכח התשובה

וזה הענין שמוזכר בספרים הקדושים שמתקבצים בראש השנה אצל חכמי ישראל, שזה בשביל 'תיקון הנשמה', ו'תיקון המחשבה', שמכח אמונת חכמים ודביקותו עימם, מקבל מהם תיקון בשורש מחשבתו של האדם, ונשמת הצדיקים מכניסה בו הרהורי

מים חיים

^(ט) ובוזה יש לפרש הכתוב 'וינחם ה' כי עשה את האדם' (נלאשית ג.ו), שבמקום שהבריות יסתכלו על האין סוף טוב שה' ברא, מסתכלים וחושבים תמיד כמה רע ח"ו וכמה הוא ירע לי ח"ו וכו' וכו'. ולפי האמת אם אדם יתבונן יראה שהכל מלא בטוב, ואין שום רע כלל, ורק מצד דמיונו של האדם הוא רואה רע, ובאמת הכל מלא רק בטוב בחסד וברחמים של ה'. אדם צריך תמיד לדבק את מחשבתו רק בדברים טובים. [ועיין בקונטרס 'מחשבה דיבור מעשה' משיעור פרשת תזריע תשע"ד ויערב לנפשך מאד].

תשובה גדולים כל כך, ואזי אף אם עבר עבירה ח"ו, אותם הרהורי התשובה שקיבל חודרים היטב היטב בתוכו, ויבוא זמן שיינקו ממנו כל הנגיפים והמחלות ברוחניות.

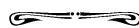
כי מכח הצדיקים נכנס באדם הרהורי תשובה גדולים עד כדי שהם נוגעים בשורש תיקון כל הבריאה כולה, ועל ידם יכול לזכות לעשות תשובה, כמ"ש (יומא פו:) גדולה תשובה, שבשביל יחיד שעשה תשובה מוחלים לכל העולם כולו, שנאמר ארפא משובתם אהבם נדבה כי שב אפי ממנו. מהם לא נאמר, אלא ממנו. ע"כ. והיינו שמכחם מקבלים הרהורי תשובה, כמו עבודת הכהן הגדול ביום הכיפורים, שהיה מתודה עבור הכלל, פי', שמכניס בהם הרהורי התשובה. ואז יקויים "לא ירעו ולא ישחיתו ככל הך קדשי" (ישעי' יא, ט; סה, כה) – המרמז למחשבה, כאשר יקויים – "כי מלאה הארץ דעה את ה'" כמים וגו' (סס יא, ט), שבעת שתתרבה הדעת, אז יהא גילוי מלכותו ית', ולא ירעו וגו'.

ראש השנה - הוא יום הזיכרון, אשר כל בני העולם עוברים לפניו כבני מרון (כאש השנה י"ח ע"א), קבעתו התורה ליום טוב, שזוכים פעם אחת בשנה⁶ להיכנס בקודש לפני אבינו שבשמים, בתקוה ובאמונה ובהתחלה חדשה בהתחדשות המלוכה.

שורש השנה - הוא בראש השנה, ביום זה המחשבה היא בגילוי מלכות ואימת הדין, יום של הכנעה ושתיקה.

ומעיצומו של היום והמחשבות הקדושות - בונים את בנין המוחין של כל השנה; בתורה, יראה ועבודה, וממנו מקבלים את הכח של קירבת ה' לכל הימים, ואחרי כן באים עשרה ימים המקודשים, להמשיך את עבודת תיקון המוחין וכו', אל עשרה עמקים שבלב, עד היום העשירי יום הכיפורים, שבו כל עשרה עמקי הלב פתוחים, והצעקה יוצאת לאבינו שבשמים ממעמקים, בוודויים וריצויים, בקשות ופיוסים, לזכות לחיים אמיתיים, של השגת התכלית האמיתית, ולזכות לגאולה השלימה.

ראש השנה - הינו יום הדין של כל בני העולם מי לחיים ומי למוות וכו', אך הדין העקרי שדנים למעלה הוא, האם בשנה זו יפדה ה' יתברך את בניו ויבנה בית מקדשו. ועל זה כובד משקל הדין. כי משקל החיסרון במשכן ה' יתברך בתוכנו עולה על כל עניין אחר בבריאה. כי הוא שורש כל חיותנו וחיות כל יצורי העולם. ומפני כך ביום זה זועקים אנו על בקשת המלוכה, נְכַסְפָּה וְגַם כָּלֵתָה נַפְשֵׁי לְחַצְרוֹת ה'" (תהלים פד, ג). וענין זה נורא הוא אשר "בית המקדש" עולה כמספר "ראש השנה".

מים חיים

⁶ ואחרי תקנת חז"ל שיהיה ב' ימים, זוכים לזה פעמיים.

כמה חרדת קודש לבשו בדורות הקודמים, בעת שנוכרו ביום הזה שזוכה האדם להיכנס לפני ולפנים, בארמונו של מלך, לפני כיסא הכבוד, שיש מפרשים שזה עצמו המשפט - כיצד יודע אז להקביל פני אביו שבשמים, בהמלכה אמיתית, וקבלת רצונו יתברך באהבה, וכל ישעו וחפצו להתקרב אליו יתברך, בביטול גמור ושלם, ולמען מלכותו יתברך ובית קדשנו ותפארתנו.

ולימדונו רבותינו, שכחם של ישראל לזכות במשפט ולחיים טובים ואמיתיים - הוא בתורת "כלל", כאשר מתאזרים באמונת חכמים, שהם חכמי התורה האמיתיים שעל עבודתם אנו נשענים, והם הצדיקים כתמר יפרח וכלולב - שבצילו מתחברים הכלל, מהדס ואתרוג ועד הערבה. ואצלם כולם יעשו אגודה אחת כאיש אחד בלב אחד. וע"י כשרות הלב והאחדות, ניתן כח לצדיקים, הן שבדור והן לקדושים אשר בְּאֶרֶץ הַמָּה (מהל"ט טז, א), להמשיך את המלוכה שהיא רחמי השם לכל ארבע כנפות תבל, ולדרי מעלה ולדרי מטה, ויכולים להמתיק כל דין ולתקן ולהשלים מעשינו הדלים.

ועל אחת כמה בדורות הללו, שגברו החשכים ועצמו העמקים, וחסרה דעה מבנים, שמשענתנו היא, בכח אמונת חכמים באיחוד הלבבות כל בית ישראל שְׂיַעֲשׂוּ כולם אגודה אחת.

אתם נצבים היום

(דברים כט, ט)

ע"פ פרק א' מהספ"ק דברי שלמה מהדורת תשס"ט ושיעורים נוספים
[מיום ב' פרשת וישב ומיום ב' פרשת ולאח ה'תשס"ט]

לעמוד לפני ה' ולהמליכו יתברך כאיש אחד בעת שכל אחד מסודר במקומו
פרשת נצבים קוראים בשבת סמוך לראש השנה, ובה רמוז הענין של ראש השנה, שכל
עם ישראל נצבים לפני השם ב"ה, ומקבלים עליהם עול מלכות שמים מחדש,
וממליכים את הבורא, כמ"ש "אתם נצבים היום כְּלָכֶם לְפָנַי ה' אֱלֹהֵיכֶם רְאִשֵׁיכֶם
שְׁבִטֵיכֶם זְקֵנֵיכֶם וְשֹׁטְרֵיכֶם כֹּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל וְגו' לְעִבְרָה בְּבְרִית ה' אֱלֹהֶיהָ וּבְאֵלֶתוֹ אֲשֶׁר
ה' אֱלֹהֶיהָ כָּרַת עִמָּךְ הַיּוֹם (דברים כט, ט-יא).

וזוהי היה ביום סילוקו של משה רבנו ע"ה (ז' באלר שנת ב' אלפים תפ"ט. וד' פרשיות אלו מפ' נצבים עד
פ' וזאת הזכרה נאמרו בלוח היום, והעמיד להם את החמה בלוח היום), שכנס את כל ישראל וקבלו
עליהם מחדש את התורה והמצוות, אחרי ששמעו את כל הברכות וצ"ח קלות של
פרשת כי תבא, והוריקו פניהם, ואמר להם הרבה הכעסתם לפני המקום והרי אתם
קיימים לפניו.

וצריך להתבונן כאן בכמה נקודות:

א. לכאורה הרי השם ב"ה רצה שיפחדו ויתרחקו מן החטא, וכיצד משה רבינו בא ואומר
להם שלא יתפחדו.

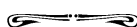
ב. עוד יש להבין, כיון שכתוב נצבים "כולכם", וכן כתיב "כל איש ישראל", מדוע צריך
לפרט ראשיכם שבטיכם זקניכם וגו'.

ג. מהי ההדגשה שבטיכם, שהרי העיקר הוא לפי סדר המעלה, ולא אכפת לן בהתייחסות
לשבטים.

ד. מדוע פתח הכתוב בלשון רבים אתם נצבים, וסיים בלשון יחיד לעברך בברית.

והביאור בזה, כי עם ישראל היו בפחד גדול מכך שבאותו היום משה רבינו עוזב אותם, וחששו כיצד יהיו בטוחים שיזכו לשמור על דרך ה', מבלי להיכשל. וגם שבעת שנכשלו, משה רבינו היה קם ומוסר נפשו עבורם להצילם מן הפורענות, וכעת הוא הולך מהם, ומה יהא עליהם. ואמר להם משה, הנה כאשר ידעתם להיות בסדר הנכון כרצון השי"ת, שגדולי ישראל בראש, וכולם מסודרים לשבטים (כלי מחלוקת, אלא כל אחד כפי חלקו בתורה וצדקות ה'), ומקבלים את הדעת אך ורק מחכמי התורה (לאשכס זקניכס וכו'), בזאת אתם בטוחים להישמר כולם בדרך ה', והיראת שמים ואהבת ה' והקדושה וכו' של הגדולים - תשפיע על כל בית ישראל. כי נשמת משה תמיד תהיה עם ראשי ישראל לשבטיהם, ואם יכבדו אותם להיות להם לעיניים, ולקבל מהם את כל ההנהגה ודעת תורה, אז משה רבינו לא עוזב אותם, וימשיכו לקבל גם יראה ואהבה וכמ"ס לגני משה מילתא זוטרתא היא, ופי' הגר"א והבעש"ט, שמקבלים את היראה וכו' ממשה, ואף את תפילותיו של משה רבנו ע"ה ונסיוע האלקים אשר בארץ, כמ"ס באסת"ר ז, יח לגני מלכין ועבודתו בקודש עבורם. כי משה רבינו לא הסתלק מהם, ואין שינוי בין בחייו ובין לאחר מותו, שהרי הענין של משה הוא לא גופו הגשמי אלא הדעת שלו, ועל ידי הביטול לדעתו, יכולים לקבל את מה שהשפיע השם ב"ה דרך נשמתו, ושיתנוצץ בכל אחד מישראל התנוצצות נשמת משה. וזה מה שהשיב להם משה, שבסדר והנהגה זו אין לכם לירא מעצם המצב שאתם עומדים לפני ה' אלהיכם, שהוא גורם לפקידת המעשים, כי כולם כאיש אחד תחת חכמי התורה⁽⁸⁵⁾, ומקבלים זה מזה ומשלימים זה את זה, וכולם יהיו רצויים לפניו יתברך.

וזהו שפתח בלשון רבים; אתם נצבים, וסיים בלשון יחיד; לְעִבְרָה בְּבְרִית וְגו' - לומר שצריכים להיות כולם כאיש אחד, שכל נשמות ישראל, הם קומה אחת כאיש אחד. והיינו, שאף על פי שכל אחד ואחד מקבל עליו עול מלכות שמים לעצמו, וצריך לשמור הכל ולקיים הכל כאילו רק הוא בעולם, מכל מקום כדי שמעשינו יהיו מקובלים ורצויים, וכדי לזכות במשפט כאשר כולנו נצבים לפני ה' כמו בראש השנה, מוכרחים אנו להתאחד, ובאופן שכל אחד יודע את מקומו ושמח בחלקו, מן ראשי ישראל, והזקנים, ועד חוטב עציך ושואב מימך, וחולקים כולם כבוד כל אחד לגדול ממנו, ועד לראשי הדור, שמורא רבך כמורא שמים, ומכח ההתקשרות הזו בלב שלם, נעשים כל בית ישראל כאחד. והם סמוכים ובטוחים על ה' אלהיהם שיזכו במשפט, ולאור באור פניו יתברך.

מים חיים

⁽⁸⁵⁾ אך לא כאיש אחד תחת עמי הארץ.

קדושים תהיו יכול כמוני – אני ה'

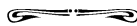
והנה, כל^{פב}) יהודי צריך לשאוף להתקדש לאין שיעור וערך, וכמו שכתוב "דַבֵּר אֶל כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וגו' קְדוּשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם" (ויקרא יט, ז), ודרשו רז"ל (בראשית רבה א, ז; ויקרא רבה כד, ט): יכול כמוני, תלמוד לומר; כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם, קדושתִי - למעלה מקדושתכם. דהיינו שצריך לשאוף להגיע לדרגה הגבוהה ביותר שיתכן, בודאי הרבה למעלה מכל מלאכי השרת הקדושים והטהורים שעולים ומתקדשים זה אלפי שנים.

וזה רצונו יתברך בכל הבריאה להביא את ישראל לתכלית המעלה שכאן בעוה"ז, שזה תלוי בקדושה, שיקדשו את עצמם ויידבקו בו יתברך, ואז יגיעו למעלה ראש. וענין פרשה זו של "קְדוּשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה'" (ויקרא יט, ז), למדין אנו מפרשת יוסף, שעלה למרכבת המשנה (שם ראה רמזים עליונים, שהשיג שלימות מעל כל המלאכים וכו', וחותם המלך זידו), וקיבל הכל תחת ידו לנהל את כל העולם, ומשם עלה מעלה ומלך בכיפה (פרד"א פרק יא, שארבעים שנה היה משנה למלך, ועוד ארבעים שנה מלך לעצמו בכיפה), וכמו שכתוב 'אֲנִי פָרַעַה' (בראשית מא, מד), יכול כמוני, ת"ל 'אני פרעה' - גדולתי למעלה מגדולתך.

ולמדו מזה רז"ל על מה שיזכו ישראל לעתיד לבא, בעת שהקב"ה יאמר "אני" ה' (מלשן טו). וכפי מה שהאדם מתקדש בעולם הזה, כך זוכה להתקרב להשי"ת ולהדבק בו יתברך, לנצח נצחים.

ויאמינו בה' ובמשה עבדו - ואז זכו להשגות נבואיות

אולם, כיצד יזכו כל ישראל לשלימות שלהם, והרי אמרו "ראיתי בני עליה והמה מועטין" (סוכה מה ע"ג), ומאיך על כולם מוטל להתקדש בשלימות, ולהגיע אל המעלות העליונות. אלא שכל נשמות ישראל הם נשמה אחת, שיש בה מעלות על מעלות, שכולן משתלשלות זו מזו, וכאשר מקיימים כראוי את המצוות שצוותה התורה הקדושה לכבד כל אחד את הגדול ממנו, כמו כיבוד הורים^{פג}, וכיבוד חכמים^{פד}, וכל אחד את הגדול ממנו בתורה ובידיעת הבורא, ועושים כן בלב שלם, כשכל אחד שמח בחלקו, ואין קנאה ותחרות, ונעשים כאיש אחד בלב אחד - אזי מקבלים זה מזה, ומתעלים בעילוי נורא, ונעשים ראויים לגילוי שכינה. וכפי שהיה בזמן מתן תורה, שזכו כולם להגיע

מים חיים

^{פב} מכאן ואילך על פי יסודות שנמסרו בשיעורים מיום ב' פרשת וישב וביום שני פרשת וארא, התשס"ט.

^{פג} הגר"א אומר; המצווה שיש בה מעלה גדולה בארץ ישראל - היא מצוות כיבוד אב ואם, שעליה נאמר למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע ה' לאבותיכם לתת להם כימי השמים על הארץ (דברים יא, כא) ועל ידי שמקיים את המצווה בתכלית המכוון, זוכה להרבות ימים וחיים - לו ולזרעו בארץ ישראל. (ש"ק כי תלא תשפ"א).

^{פד} ולכן מיד אחרי קדושים תהיו, נתפרשו מצוות מורא אב ואם, ושמירת שבת. כי זה ענין של התבטלות, ומכאן זה ילמד להתבטל לבוראו, ויזכה לקדושה.

לדרגת נבואה פנים בפנים, כמ"ש "פָּנִים בְּפָנִים דִּבֶּר ה' עִמָּכֶם" (דברים ה. ז), ואיך זכו בפרק זמן קצר להגיע מטומאות מצרים שנפלו שם בעבודה זרה וכו', אל דרגות נבואיות? הכל מכח האמונה במשה רבינו ע"ה, והאחדות ביחד. ומעין זה היה גם בקריעת ים סוף, שראתה שפחה וכו', אחרי שראו את הנסים וַיֵּאֱמִינוּ בָּהּ וּבַמֶּשֶׁה עֲבָדוּ (שמות יד, לא), שבזכות האמונה שרתה עליהם רוח הקודש.

רק באמצעות אמונת חכמים זוכים לכל דבר טוב, היפך מחשבת קורח
כל החכמים וכל הנביאים קבלו מכוחו של משה - אב החכמים ואדון הנביאים, וכך מקבלים אנו מכל גדולי ישראל דור אחר דור. וכל מה שיש לנו, הכל הוא מכוחם. וכאשר ידע זאת האדם, ויתבטל לכל גדולי ישראל שבכל הדורות כולם, יוכל לקבל וכו' עד משה רבינו, שהיה בטל ומבוטל לגמרי לקוב"ה, בלי שום חציצה של גוף, כי רק הוא יכול לקבל באמת את דעת ה' ב"ה ורצונו יתברך, ויכול להעבירם לנו. וכאשר יהודי יזכור זאת תמיד, שאין כאן כלום משלו, אלא רק מה שקיבל מהצדיקים רבותיו וחכמי ישראל, ויהיה בענוה - יוכל להצליח להוציא את הכח הזה אל הפועל, וגם לקבל עוד, ולהמשיך לקבל ולהאיר. אבל אם ישכח, וייחס את התורה והקדושה לעצמו, יכול להיכשל ח"ו.

לזכור תמיד שהכל מכח רבותינו עד משה רבנו ע"ה, ואז יוכל לקבל עוד ולא להיכשל
לכן יהושע תלמיד משה רבנו ע"ה מכונה "מְשֻׁרֵת מֹשֶׁה" (במדבר יא, כה; יחושע א, א), פי', שכל מה שזכה היה בזכות שהתבטל למשה, והיה מקנא לכבודו⁽⁷⁾, ולכן אחר פטירת משה רבנו ע"ה אמר לו ה' "חֹזֵק וְאֶמֶץ" (דברים לא, ז), תתחזק להיות לראש לעם ישראל, כי אתה ורק אתה יכול להנהיג אותם⁽⁸⁾, ורק אם אתה תלך בראש הם יצליחו וינצחו את המלחמות, ואני מבטיח לך שלא יתִיצַב אִישׁ לְפָנֶיךָ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, וּפְאֹשֶׁר הָיִיתִי עִם מֹשֶׁה אֶהְיֶה עִמָּךְ (יחושע א, ה).

ואף על פי כן אומר לו השי"ת בתחילת הדיבור "מֹשֶׁה עֲבָדִי מֵת" (יחושע א, ג), ולכאורה מה החידוש בזה, אלא פירש רש"י, שאילו משה היה קיים, בו הייתי חפץ. ולכאורה יקשה למה שהקב"ה יצער את יהושע בדברים לומר לו שנשיאותו היא רק בדיעבד. אלא

מִים חַיִּים

⁽⁷⁾ ולא עשה תחרות עם משה, לנסות להיות גם הוא גדול ומנהיג וכו', אלא הבין שכל אחד יש לו את חובתו בעולמו, וכשנתן לנו השי"ת כזה גדול, התפקיד שלי הוא להתבטל ולהיות רק כלי קיבול. ובלי שיהושע היה זוכה להיות תלמיד נאמן בהתבטלות גמורה להיות רק כלי קיבול, לא היה נשאר לנו כלום.

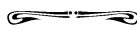
⁽⁸⁾ וכפי שהביא רש"י על הפסוק כי אתה תבוא את העם הזה (דברים לא, ז) - שאונקלוס תרגם ארי את תיעול עם עמא הדין. משה אמר לו ליהושע, זקנים שבדור יהיו עמך, הכל לפי דעתן ועצתן, אבל הקדוש ברוך הוא אמר ליהושע כי אתה תביא את בני ישראל אל הארץ אשר נשבעתי להם (שם, ט), תביא על כרחם הכל תלוי בך ... דַּבַּר אֶחָד לְדוֹר, וְלֹא שְׁנֵי דַבְּרִים לְדוֹר.

ללמד אותו שאי אפשר להצליח אלא רק כאשר יהיה בענוה ויידע את מקומו, שהכל זה רק הכח והזכות של משה רבינו, וכאשר יחשוב כך תמיד, וימשיך להיות מבוטל למשה רבינו, נשמת משה רבינו תהיה עימו, ויצליח כמו שמשה רבינו הצליח.

קורח היה נושא את הארון, וחושב שזכה להיות קרוב לה' ביותר, והנה הוא מחזיק את התורה (אלון הכיית עם הלומות) יותר ממשה רבינו, כי הוא קורח נושא את הארון ופורח באוויר, ואילו משה רבינו הולך ברגליו עם כולם, ומשם חשב לעשות קנאה ותחרות עם משה רבינו, והמשיך להתחכם עוד, שהוא צריך לדאוג ג"כ לכל עם ישראל שכל אחד מהם יזכה להתקדש על ידי עבודת הקרבנות והקטורת, ואפילו להיכנס לפני ולפנים ככהן גדול, ומשה ואהרן הם מעכבים את כולם מלהתקדש. ובכלל, הרי בעושר הגדול שלו הוא יכול לבנות משכן חדש, ומבלי להטריח את הציבור בתרומות, ותשרה בו שכינה (כי ה' טוב ורחמן ואהב את ישראל, ואין עם סיבה שלא תשרה שכינה במקדש שלו), ונמצא שהוא יכול להצליח להביא את כל ישראל לשלימות ולתכלית שלהם, מה שמשה ואהרן מחסירים את ישראל מכל זה. וקם ועשה מחלוקת, ופקפק באמונת חכמים.

והאמת, שהשם ב"ה אחד ומיוחד, ורצונו אחד יחיד ומיוחד, ורק משה שהיה בתכלית הענוה והביטול, יכל להשיג אותו בשלימות, וכיון שהיה בביטול מושלם, כל מה שעשה היה בדיוק כפי רצון השם ב"ה, ורוח הקודש של קרח הטעתו לסור מרצון הבורא, והוכרח להיבלע בשאול תחתיות במעבה האדמה. ומה שטען שכולם קדושים, פי' שכולם שמעו בסיני אנכי ה' אלהיך, הנה לא זכו לכל זה כי אם בזכות משה ותפילותיו, שהוא הוציאם ממצרים, ולולי מעשיו ותפילותיו היו כבר נשקעים לעולם בנ' שערי טומאה. וגם מתן תורה היה רק בכחו ובאמצעותו⁽¹⁹⁾, וכל הדרגות שהשיגו, היו מכח קדושתו ותורתו, שבאמצעות אמונת חכמים - שזכו לה בעת מעמד הר סיני⁽²⁰⁾, זכו להיות נביאים בדרגה של פנים בפנים⁽²¹⁾. וכך זה לדורות, שרק באמצעות אמונת חכמים, זוכים לכל דבר טוב.

גם השראת השכינה שבמשכן ובמקדש, היתה מכח משה רבינו, ודוד המלך וכו', בחינת צדיק יסוד עולם. ואז היה העולם כולו בבחינת יום, שהיה שלימות המוחין והכל היה בשלימות, וכיום בזמן הגלות שקשה לזכות לקדושת המוחין שאדם יזכך את מחשבתו

מים חיים

⁽¹⁹⁾ וכמ"ש לפני מתן תורה: אנכי עמד בין ה' ובניכם... להגיד לכם את דבר ה' וגו' (דברים ה, ה) וכמ"ש "משה ידבר והא-להים יענו בקול" (שמות יט, יט).

⁽²⁰⁾ כמ"ש "הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי עמך וגם כך יאמינו לעולם" (שם ט).

⁽²¹⁾ כמ"ש "פנים בפנים דבר ה' עמכם" (דברים ה, ז).

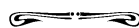
ויתקן את דעתו, לדעת את ה' באמת, נחשב הכל בבחינת לילה. ובזמן המקדש היה הכהן גדול (האמיתי, כמו פנחס ושמעון הלוי, ושאר הכהנים הלויים), עושה עבודת הקודש בעמל גדול, עבור תיקון הכלל, בפרט לפני ולפנים, שהיה מוסר נפשו להיכנס לשם בדביקות ויחוד של הוי"ה אדנות, באחריות גדולה, שלא יהיה איזה פגם בהרהור ומחשבה (וזה, שלא יתהוה אלם "ציוס", פי' ציוס המיומל), ולא ייפול העולם כולו לבחינת טומאה בלילה, שיהיה נעשה ענין של פירוד חורבן וגלות השכינה⁵).

חסד אל כל היום

וזה נרמז במאמר רבי פנחס בן יאיר: 'וְנִשְׁמַרְתָּ מִכָּל דְּבַר רָע' (דברים כג, ט), שלא יהרהר אדם ביום ויבוא לידי טומאה בלילה (כתובות מו). "ביום" - זהו הכהן הגדול שהוא בחינת יום, שמאיר את חשכת העולם הזה (ושלא יתהוה אלם "ציוס", פי', שלא יתהוה אחר האלם המוכח שהוא בחי' יום), וכן ב'יום' - זהו היום המיוחד, יום הכיפורים, שבו היה הכהן הגדול נכנס לבית קה"ק, ומאיר את הכל, וממשיך חסדים לכלל ישראל לכל השנה כולה, בבחינת "חֶסֶד אֵל כָּל הַיּוֹם" (תהילים נב, ג). והיה מוטל עליו להתאמץ מאד בשלימות העבודה בנקיות גדולה, ומתוך יראה ואהבה, ולדבק מחשבתו כראוי בלי שום פגם, ובפרט שהיצר היה רודף אחריו, שיודע שבו תלוי כפרת וקדושת וטובת כל העולם, ולכן הזהירה התורה שהכהן הגדול מאחיו לא יטמא אפילו לשבעה קרובים ואינו יוצא אחר המיטה, בכדי שמחשבתו תהיה נקיה וקשורה בחסד ה' (ולא באנחות ויגון שהם בחינת דין, כי נקיות המחשבה זוהי גם נקיות ממחשבה של דין ולמאוס וכו'), בלי שום נטייה לצד אחר. וכל שכן בענייני קדושה, שהיה פורש ומתקדש ונזהר בכל מחשבה ורצון. ונרמז כאן גם לדידן, שלא יהרהר אדם ביום, הוא הכהן הגדול, היינו שלא יהרהר אחרי גדולי ישראל, אלא יהיה דבוק בהם באמונה שלימה ואהבה שלימה, ומזה יזכה להתקדש ויהיה שמור תמיד ולא יבא לידי מכשול.

כל דבר שאנחנו משיגים זה מכח ההתבטלות לרבותינו

כל מעלה שאנחנו משיגים, זה מכח ההתבטלות אל רבותינו הצדיקים חכמי הדור, ומשם למעלה למעלה בקודש וכו', כפי רצונו יתברך אשר סידר. ובשביל זה צריך לחפש את רצון השי"ת באמת, ולהסיר כל תחרות וקנאה, ולהגיע לאיחוד הלבבות וזה גם כן מה שיוכל לזכות את בית המקדש, ולדעת את מעלת גדולי ישראל דור אחר דור, שהשי"ת בחר בהם והשרה שכינתו עליהם, בחי' צדיק יסוד העולם, שעליו מתקיימים כל העולמות כולם, שהוא הכהן הגדול האמיתי, שזהו כאשר ביטל את עצמו כעפר הארץ בקדושתו ובקדושת

מים חיים

⁵ כל השפע היה נמשך מרגעים אלו. מכח עבודת קודש הזו אפילו שהיא לרגעים ספורים, ומן העת הזו שהיה נמצא שם בכזו קדושה וטהרה, היו זוכים הכל לכל טוב.

הברית וכו', וממנו מקבלים כולם את המוחין, ולכן הצדיקים נקראים בשם 'ראש בית', שהראש - זה המוחין, ומהם כולם יכולים לקבל את הדעת הנכון בתורה ובעבודה^(א), והם גם עושים בשבילנו את עיקר כל התיקונים, ומהם אנו מקבלים גם את היראה ואהבה וענוה וכו'. ואמרו רז"ל "כל העולם כולו לא נברא אלא לצִּוּת לזה" (נרכות ו ע"ג), פ"י, היינו להיות צוותא אצלו, שעל ידו נמשך לכל העולם כל הענין של שפלות וענוה, ומחמת השפלות והענוה זוכין להכנעה לפני ה' יתברך, וזוכים למוחין בשלימות בחינת "חֶסֶד אֵל כָּל הַיּוֹם" (תהלים נג, ג), שזוהי בחינת הכהן גדול, שהיה מאיר את אור ה' יתברך בעולם. וממנו היו מקבלים העולם יראה ואהבה, כיון שהוא היה בטל כעפר הארץ, בטל ומבוטל באורו של ה' יתברך, ובטל בפני כל ישראל, שאע"פ שהוא מונח בנשיאות ביד רמה ונכנס לקודש הקודשים, אין בו שום צד גבהות, שהרי הוא מסתכן באותה שעה להיכנס למקום אש להבת שלהבת^(ב) בשביל לכפר על הכלל (סוֹא עֲלָמוּ מִן הַלְדִיקִים הַגְמוּרִים שְׁנַתְמוּ לַחַיִּים לְאַתֵּי כִרְאֵשׁ הַשָּׁנָה), ולהמשיך לכם שפע וברכה, ומשם נמשך לו עיקר השגתו, מכח הביטול הזה^(ג).

התורה והתפילה עולין מכח היראה ואהבה שמקבלים באמונת חכמים ואחדות וזהו שאמרו רז"ל (נרכות ח ע"א): "לעולם יכנס אדם שני פתחים בבית הכנסת - ב' פתחים סלקא דעתך? אלא אימא שיעור שני פתחים - ואח"כ יתפלל". והפ"י בזה, שבכדי שהתפילות (וכן הסוֹרָה) שלנו יעלו ויגיעו לריח ניחוח לפני כסא הכבוד ויתקבלו ברצון, צריך תחילה שיהיו ביראה ואהבה, שהן אלו שני הפתחים^(ד), כי תורה ותפילה שלא נעשו מכח יראה ואהבה, אין להם כנפיים לעלות למעלה^(ה).

ולקבל את היראה ואהבה - צריכים להיות באמונת חכמים ואחדות הלבבות, ובפרט בראש השנה ויום הכיפורים, לקבל מקדושת הכהן גדול, שמטהר את המחשבות

מים חיים

^(א) וזה ענין של התבטלות והתאחדות, לקבל את המוח והשכל אך ורק מרבותינו. ואנו התלמידים, מחשיבים את עצמנו כמו בחינה של שאר האברים, שרק מוציאים מהכח אל הפועל, ולא עושים שום דבר מדעת עצמנו, כי רק גדולי ישראל הם הדעת שלנו ורק הם נותנים לנו הוראות.

^(ב) והיו קושרים קשר אחד ברגלו, כדי שידעו שאם ימות ח"ו יוציאוהו משם, ע"י זה"ק (אמור 97 ב.ק.).

^(ג) והיה מתקדש בקדושת המחשבה, ומשמר עצמו תמיד, מכל פיגול או פסול, שלא ישתלשל ענין של טומאה, ונזק ומיתה בכל העולם כולו ח"ו.

^(ד) וע"ד הרמז, פירוש דברי הגמ', שגם היראה ואהבה, לא ס"ד שנוכל להשיגם כי לאו מילתא זוטרתיה היא, כי אם על ידי דביקות במחשבה באמונת חכמים ואחדות הלבבות, ולכן שיעור ב' פתחים, ולא פתחים ממש.

^(ה) שיראה ואהבה הם שני כנפיים (תיקון י' 97 כה: ותיקון מה 97 פ: ע"ש). [וז"ל התניא (פלק מ): בזוה"ק מבואר, שהעוסקים בתורה ומצוות בדחילו ורחימו נקראים בני, ואם לאו נקראים אפרוחים דלא יכלין לפרחא. שהתורה ומצוות הן עיקר היחוד העליון ע"י גילוי רצון העליון המתגלה על ידיהן, והדחילו ורחימו הם מעלים אותן למקום שיתגלה בו הרצון אור אין סוף ברוך הוא והיחוד שהן יצירה ובריאה].

של העולם, ומביא אותם לקדושת המוחין שיאירו כיום, בחינת עולם הבא. עד שזוכין לתיקון הגלות (נחי' לילה, ונחי' לין של העולם הזה).

וכאשר מתאחדים כך, נפתחים בשעת התפילה כל השערים שבשמים, והתפילות עולות עד כיסא הכבוד. ולכן בראש השנה ויום הכיפורים - נוהגים רבים במשך כמה דורות להתפלל בקיבוץ אצל רבותיהם. וכידוע שנשמות הצדיקים באין מעולם העליון לבתי הכנסיות שלנו, להתפלל עימנו, והכל מכוחם (גם מה שמנגישים התעוררות וחיוק בתפלה).

ראש השנה - הראש של השנה ובו שורש כל התיקון

ויש לשאול, שמאחר שראש השנה הוא היום היותר עיקרי של הצדיקים (שהם השלימו תיקון המוחין, והם נחי' לאש), שהצדיקים נחתמים לאלתר לחיים טובים, ומתקבלים לפניו יתברך באהבה, ויכולים לפעול ביותר, אם כן מדוע לא יכנס גם אז הכהן הגדול לבית קדשי הקדשים, כדי לתקן ולפעול בשורש של הכל. והענין הוא שהתיקון בשורש הוא במחשבה - התיקון של המוחין, במיעוט מעשה ואפילו בדיבור, שהשופר הוא קול שאין בו דיבור, רק ביטוי של הנשמה, כמו שהבכיה והיללה יש בו קול שאין לתארו בדיבורים, וזה התיקון העליון יותר, ומכח עבודת הקודש של הכה"ג שפעל בראש השנה בתיקון המוחין שלו, משם ממשיך בעשרת הימים שהם כנגד עשרה עמקים שבלב, את המוחין הקדושים אל הלב, וביום העשירי שהלב פתוח (שהוא היום שבו נונים את הלך לכל הגנה), שם עושה הכה"ג (שהוא ליצן של ישראל) עבודת הקודש במעשה, בבית קדשי הקדשים שהוא הלב של כל העולם.

על ידי אמונת חכמים נוכל להיחתם לחיים טובים

ועל ידי אמונת חכמים נוכל להיחתם לחיים טובים, כי רבותינו הצדיקים הגמורים, שנחתמו מיד לחיים, על ידי עבודתם בקודש ממשיכים את הטהרה ותיקון המחשבה, ואת כח התשובה, ומעלין וממשיכים את כל העניינים באופן שיכתבו לחיים טובים, כמו עבודתו של הכהן הגדול. והרשעים בדין (כ"ה טז ע"ג) - הם אלו שהם בגדר אחטא ואשוב, וניתקו מאמונת חכמים, ולא זכו לתשובה, ונמצא שחיייהם מכאן ואילך - הם חיים של מיתה, שרשעים קרויים מתים אף בחייהם, מבלי כח של תשובה, שנשארים בטומאה ואינם יכולים לשוב אליו יתברך, בחינת: "אין מספיקים בידו לעשות תשובה". מה שאין שאר ישראל קדושים, המאמינים בה' ובמשה עבדו, ויש להם חלק בעבודת הקודש של הכהן הגדול - שזוכין להנצל מכל הטומאות ומכל החטאים והעוונות והפשעים.

לחזק היטב את יסודות האמונה בימים הנוראים

בימים אלו צריכים לחזק את יסודות האמונה שיהיו בלי שום ספק כלל, ומכללם אמונת חכמים, לידע קדושת תורתם ועבודתם של רבותינו, שרק עליה אנו נשענים, כי

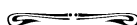
הם היו מתוקנים במחשבה ושרק אחרי שלימות האמונה ותיקון המחשבה בשלימות, יכולים להמשיך את הרחמים והסלים, ולתקן כל התיקונים, שזה באמצעות המחשבה, וזכו להשראת השכינה, באופן שתורתם ועבודתם עלתה לנחת רוח. וכמו שבצלאל שרתה עליו שכינה במחשבתו ובדיבוריו ובמעשיו, וקיבל חכמה עילאה, שידע לצרף את כל האותיות שנבראו בהם שמים וארץ, ולעשות משכן נצחי שראוי להשראת השכינה (ורק הוא יכל לעשות כן), כך בעבודתו של הכהן הגדול, היה צריך לקדש עצמו עד שהשכינה תהיה עימו, ויוכל לידע את כל הצירופים של האותיות, ויוכל על ידי זה לעשות שמים וארץ חדשים, ולבטל את מידת הדין¹³. וכמו כן הצדיק בעבודתו כפי מה שהוא גדול יותר במעלה, כך ע"י מה שהוא חושב אומר ועוסק בתורה, יש לו יותר כח לבטל את כל הדינים בשרשן, ובורא שמים חדשים וארץ חדשה, באופן ששם כבר אין שום דין, ויש תיקון לחטא.

קיום כל העולמות מכח תורה ותפילה זכים ונקיים

וכך הוא בעבודת הקודש של כל צדיקי הדורות, שכל קיום העולמות היה עומד על התורה והתפילה שלהם. וגם התורה והעבודה שלנו, צריכים את התיקון והצירוף שלהם. וכל שכן בעת הגלות, שהמחשבה נפגמת מאד, ויש לבני העולם פגם הדיבור והמעשים, ואפילו הרהורים וקושיות על מנהיגי וחכמי הדור, ואף מחלוקת עליהם, שכל זה ענין של טומאה וחשכות של מיתה שאין יכולים לשוב אליו יתברך, וצריכים אנו לתורה של הצדיקים, וחידושי תורתם, שבהם מצרפים האותיות, ובוראים שמים וארץ חדשים (ע"י חידושי לאורייתא של אי"ע), שמכח זה הטומאה מתבטלת, וכולם זוכים להשראת השכינה.

שנה טובה על ידי דעת נכונה ויראה טהורה

והאמת, שמלפני השי"ת יוצא רק טוב, ואך טוב, ולכל אחד חיים טובים במידת הרחמים, אלא שמחמת שנכשל ופוגם מחשבתו ומצייר ציורים לא נכונים, ומחשבתו לא נכונה כלפי הבורא ב"ה, הוא מכניס עצמו לענין של דינים וכו'. וזה נרמז במאמר רז"ל (פסחים נ.) על הפסוקים (שמות ג, טו): "כֹּה תֹאמַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם וְגו' שְׁלַחְנֵי אֲלֵיכֶם זֶה שְׁמִי לְעֹלָם (לעלם חסר וי"ו, לשון העלמה שיש להעלימו); וְזֶה זְכָרִי לְדָר דָּר (דמשמע קרייה, שיש להזכיר את ה' ולא להעלימו), אמר הקב"ה, לא כשאני נכתב אני נקרא, נכתב אני ביו"ד ה"א (שם הוי"ה ואתו אין להזכיר צפה), ונקרא אני באל"ף דל"ת" (שם אלנות וזהו "זכרי" שאומרים אותו צפה). ע"כ. פירוש, שמאת ה' יוצא רק רחמים בחי' שם הוי"ה, ומה שאדם קורא את החיים

מים חיים

¹³ ואז היתה שמחה גדולה בעליונים ובתחתונים שזכה הכהן להימצא שם בלי חטא, ויודעים שהתקבלה תפילתם, וכשהיה הכהן שומע קול כנפי הכרובים מזמרים ומשבחים, היה יודע שכולם בשמחה ויצא בשלום, וגם בתפילתו היה יודע, שיוצאים הדיבורים מפיו בשמחה ומתקבלים ומתברכים כראוי, שאז היא שמחת העליונים והתחתונים (זה"ק אמו

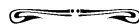
שלו בענין של צמצומים ודינים רח"ל, זה לא מה שבאמת שם ה' נכתב בו, אלא מה שהוא קורא לעצמו על ידי פגמי המחשבה (והם נמשכים מזוהמת הילך שנדבק בו צעונויותיו). ועל ידי האמונה בתורתם ועבודתם שם צדיקי הדורות, יוכל לזכות לתיקון, כי הם בתורתם ועבודתם ידעו כיצד לצרף ולייחד בין שם הוי"ה לשם אדנות, ולהמשיך את כל השפע לעולם, ולהמשיך כל הקדושה לכלל עם ישראל.

מכח התבוננות בגדולת ה', ימשיך השראת שכינה ויוכל לפעול בתפלתו תיקון הכל וכמו כן, ככל שאדם יתבונן וישיג במוחו את ענין גדולתו של ה' (יתברך^צ), על ידי זה בוודאי ימשיך עליו יראה ואהבה והשראת שכינה, ועל ידי זה יפתחו לו השערים של התפילה, ויזכה להמשיך את ענין הרחמים העליונים מכסא הכבוד, ויהיו נמשכים עליו צירופים חדשים לטובה באותיות התורה. וזה בחינה של המתקת הדינים בשרשן וזוכים לגאולה שלימה. וגם זה צריכים לזכות מכח הצדיקים, כי מי יכול להשיג משהו מן גדולת ה' אשר אין לה שום חקר.

והנה לזכות להתבונן בגדולתו יתברך, שזה בחינת שבת ובחינת החיים, צריך להמית עצמו באהלה של תורה, דהיינו להפשיט את עצמו מכל דבר הקשור לעולם הזה, שזה בחינת ששת ימי המעשה^מ, שבזה ממית את הרע שבו (שזה בחינת לילה), וזוכה לצאת לטהרה^ט, ולקדושת השבת, ולהמשיך על עצמו את קדושת בית המקדש באופן שגופו נטהר לגמרי, וזוכה להיכלל ברחמים העליונים. כי ע"י שמבטל עצמו, ממית את כל הטומאה שבו, ומתגלה בו האהבה הקדושה והטהרה, שהכל יהיה טוב בלי שמץ הרהור חטא, כי הביטול הוא בחי' מיתה, ומביא חידוש המוחין, שיזכה ל"חֶסֶד אֶל כָּל הַיּוֹם" (תהלים נב, ג), ומתגלה אור זרוע לצדיק, ויש כח לכה"ג לכפר על הכל, ולעשות צירוף חדש למיתה של היצר הרע, שיכתבו הכל לחיים טובים ולשלום.

המלכת הבורא מכח יראת הרוממות הבאה מבהירות האמונה

היראה הטהורה שהיא עבודת היום של ראש השנה, היא האמונה הבהירה שהשי"ת ברא הכל יש מאין, ושכעת שהכל נגמר. כי בכל שנה השי"ת מחדש את הכח של

מים חיים

^צ שזה מכלל היראה הטובה, יראת ה' לחיים (זו"ק ח"א דף יא).

^מ כמו שהכה"ג היה צריך פרישה והכנה קודם עבודתו, וזה הענין של והיה ביום השישי והכינו את אשר יביאו (שמות טז, ה), שרק מי שטרח בער"ש יאכל בשבת והשבת ממשיכה קדושת האכילה, כמו השלחן בביהמ"ק שהיה מכפר, ומתקן היחוד של הוי"ה אדנות, ואז לא היתה האכילה בחי' זבחי מתים (תהלים קו, כח), כי היו זוכין לאכול משלחנו של מקום, משא"כ בזמן הגלות, שרק ע"י דברי תורה זוכין לזה.

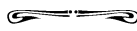
^ט שהמיתה מעבירה מטומאה לקדושה, וכן להיפך. ולכן בזמן המקדש, וכן הכה"ג, היה צריך לזוהר מאד מהרהור, שלא יצאו לטומאה ולילה וגלות, ולהיפך כעת שנמצאים בלילה, ע"י שממית עצמו באהלה של תורה, זוכה להתגלות השכינה לכניסת שבת ל"יום שכולו ארוך".

הבריאה לשנה אחת, ועכשיו צריכים לקבל את הכח מחדש. וביום זה, שכל הבריאה מתחדשת ועיקר הבריאה הוא האדם, ממליכים שוב מתחילה את הבורא יתברך בעולמו כפי שעשה אדם הראשון ביום שנברא^פ, ויכולים לזכות להתחדשות כתינוק שנולד מחדש, ולהתנקות ממושג של חטא, על ידי היראה השלימה, שהיא מכח האמונה הברורה, שמביאה לידי ענוה והתבטלות לבורא. ביום זה לא מזכירים שום חטא, כי ממליכים את הבורא המלכה גמורה. וביום זה זוכים לגילוי שכינתו, ולעמוד לפניו יתברך, ויכולים אנו להדבק בא-להים חיים, שאם זהו חפצו באמת לידבק ברצונו יתברך, יוכל להשיג זאת ביום זה יותר מכל השנה^ק, והצדיקים ההולכים לפני ה' ב"ה תמיד, השיגו ביום הזה קרבת ה' גדולה מאד, ומתעלים לאין שיעור.

ועם נברא יהלל יה - בלי רושם חטא

לכן קבע השם ב"ה שבכל שנה בראש השנה צריך לחדש הכל, ולעשות משפט כיצד לחדש, בכדי שאנחנו עם קדשו נוכל להתחדש בו ולהיות בריה חדשה^ק. ומה שאנחנו מחפשים תמיד, הוא לזכות להתנקות לגמרי מכל צד של חטא, שלא יהיה כלל צד של מחשבה כזו, שזו תשובה שלימה (סליך הכנה תפילות וזכויות לזכות לתשובה כזו), לצאת מכל רושם של חטא ולזכות לדרגה של אדם הראשון לפני החטא, שנברא בדמות עליון והיה הכי קרוב למלך מלכי המלכים, כמלך שמטייל עם אהובו בגן^ק.

וזוהו שמתפללים "חַדֵּשׁ יְמֵינוּ כְּקֶדֶם" (איכה ה, כא), החיבה שהיתה לאדם הראשון לפני החטא, כאשר מחשבתו היתה מתוקנת (כי כל פגם מתחיל מפגם המחשבה), מבלי שום סטייה, והיה חביב וקרוב להשי"ת ביותר.

מים חיים

^פ "ז"ל פרקי דר"א פי"א: "עמד אדם על רגליו, והיתה קומתו מוסף העולם ועד סופו, והיה מתואר בדמות אלהים, ראו אותו הבריות ונתייראו, כסבורין שהוא בוראן, ובאו כולם להשתחוות לו, אמר להם באתם להשתחוות לי? בואו אני ואתם נלך ונלביש גאות ועוז ונמליך עלינו מי שבראנו, לפי שהעם ממליכין את המלך, ואין המלך ממליך את עצמו אם אין העם ממליכים אותו. הלך אדם לעצמו והמליך אותו ראשון וכל הבריות אחריו, ואמר ה' מלך גאות לבש (הפליס ג, ו) וגו'". ע"כ.

^ק שלא דוחים מי שכבר נכנס, רק שהאדם עצמו חושש ומפחד ולא רוצה להישאר שם, בפרט כשמרגיש בנפשו שאינו ראוי עדיין לזה.

^ק הכי איתא במדרש (ויק"ד כט, יב): "אמר הקב"ה, בני, מעלה אני עליכם כאלו היום נעשיתם לפני, כאלו היום בראתי אתכם בריה חדשה, ה"ד כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה" (ישעיהו סו, כג) וגו'. ובירושלמי (נ"ה ד, ח): "כיון שנכנסתם בדין לפני ויצאתם בשלום, כאילו נבראתם בריה חדשה".

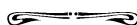
^ק ולכן טעו בו מלאכי השרת ובקשו לומר לפניו קדוש, עד שנכשל בגאווה, ואחרי כן במעשה של עץ הדעת וכו', ונפל עם כל הבריאה לתוך זוהמת הנחש. והתיקון של זה הוא בשלימות האמונה הבהירה, ותיקון המחשבה והמוחין, שזוהי עבודת היום של ראש השנה, עד שלמות הלב ביום הכיפורים.

כולם נצבים לפני ה' כאיש אחד מן הראשים שלא טעמו טעם חטא ועד הקטנים ולכן בראש השנה צריכים להיות יותר באיחוד כל נשמות ישראל, וכל הדורות כולם, כי נשמות הצדיקים לא פגמו במחשבה, ולא טעמו טעם חטא, אפילו בחטא אדם הראשון (ויש נשמות שאפי' שזרחו מאלם הראשון לפני החטא וכו') מן הזיהורא עילאה), והם יכולים לעשות תשובה שלימה, ומהם נוכל לקבל את תיקון וטהרת המחשבה שלא יהיה בה שום מקום של חטא, ואזי זוכין להמליך את השי"ת באמת, וזהו אַתֶּם נִצְבִים וגו' רַאשֵׁיכֶם שְׁבִטֵיכֶם, ראשיכם - הם נשמות הצדיקים הנ"ל. לְעִבְרָךְ בְּבְרִית וכו', כמו שנוכה לעתיד לכריתת ברית חדשה עם הבורא יתברך (יכמיה לא, ט).

משה רבינו הוא הבעל תקיעה הגדול

ובתקיעת שופר, משה רבינו הוא ה'בעל תוקע' הגדול, שמקבץ הקולות, ומעלה את כל הקולות של כלל ישראל, ועל ידי זה נמתקים כל הדינים התלויים בשמים, ומתהפך משמד לרצון⁷⁷, וזוכים לשמוע את התורה ביתר שמחה וביתר הבנה, ולקרב את הגאולה, וכדכתיב "ה' אֶלְהֵינוּ עֲמוּ וְתִרְעַת מְלֶךְ בּוֹ" (נמלכנו כג, כא), ופירש רש"י, לשון חיבה ורעות, שמכח התקבצות הקולות של כלל ישראל, כמו שהתקבצו יחדיו תחת ההר לקבל את התורה, וזכו להמשיך עליהם את גילוי השכינה וקול השופר החזק, שהוא ענין של האחדות שיש בין משה לבין העם, ומצטרפים כל הקולות יחדיו, ונעשה מזה קול שופרו של אילו של יצחק, של משה רבינו, שהוא הולך וחזק מפיו של משה רבינו, שהוא יודע לעשות את כל הכוונות של השופר, כמו שרק הוא ידע להקים המשכן, ולזכות לעם ישראל בהשראת השכינה במדבר.

ובשביל כך, צריך לזכר את עצמנו בענין של מחשבה דיבור ומעשה, שמכח זה נעשה אחדות. וכמו בשעה שהכהן הגדול היה נכנס לקודש הקדשים, שעם ישראל היו משבחים ומתפללים לה' יתברך, והכל היו מאמינים שהכהן הגדול יצא בשלום, וימשיך את הברכה ע"י סדר עבודת קודשו, וכל זה נתן כח לכהן הגדול וסייעו בעבודתו שם (כי אם חלילה לא היו נותנים לו את הלכז שלהם, לא היה יכול להשלים את עבודת הקודש, כי מהם הוא מקבל את הכח להיכנס לקודש הקדשים! והוא שליח ליצור של הכלל), וזכו שיימשכו שפעים בעולם, (כי אז היה לו את הכח ליטול את כל הדור מכף של דין, לכף של זכות, ונעשה דור שכולו זכאי), כאשר אין קנאה ותחרות, וכל שכן לשון הרע ושנאת חינום. מה שאין כן אם חלילה יש מחלוקת ומבזים איש את רעהו, ואין שלווה ואין אחדות ורעות ביניהם, ודאי שאינם נותנים כח לכהן, ונעשה פגם ופירוד גם בין עם ישראל לבין הכהן הגדול, ובוודאי שאינו יכול להמשיך את הכפרה בעולם, ויוצא

מים חיים

⁷⁷ 'רצון' גימטריא שמו"ו. אז יש כאן שמד שמה שמו, שמה אותיות משה והוא העומד באמצע בין שמד לשמו.

ענין של "רשעים נכתבים לאלתר למיתה", שכל הדור הוא בבחינת חייב, וזה סיבת אריכות הגלות.

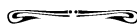
ומשה רבינו היה כללות נשמות ישראל, בחי' הכהן הגדול ציס"ע, שמצרף את עם ישראל במעשיו, וכל יהודי היה נותן בו חלק, ומזה היה נעשה שלימות בבניין קומת השכינה, והכהן הגדול היה נכנס בשתי הפתחים (כני"ט) אל קודש הקדשים, ויכל לעשות כל הייחודים והצירופים החדשים תחת כסא הכבוד, ונטהרים כל המוחין של כל העולם, ונעשים דור שכולו זכאי, ומאירים את הגאולה, וזוכין לאחדות ושלימות של אהבה מתוך שמחה וטוב לבב.

בחשיבות ענין הנגינה להשי"ת בענוה שזה בחי' שופר

והנהי"ה היראה של ראש השנה מביאה מיד לאהבה להשם ב"ה, כי היראה היא הכרת האמונה בגדלות ה', ושהוא ברא את הכל יש מאין, וכשיכיר זאת בבירור, אין שום מקום לגאווה כלל וכלל, כי הכל מאיתו יתברך, ובפרט אחרי כל מה שהחסיר מעבודתו יתברך וח"ו נכשל, ועדיין הבורא יתברך באהבה אין סוף אליו, ומחייהו ומאכילו ומפרנסו וכו', ואז מגיע לאהבת השם ב"ה. ולכן בענין השופר יש גם כח של שירה ונגינה, כמ"ש (תהלים נח): "הָרִיעוּ לָהּ כָּל הָאָרֶץ, פִּצְחוּ וְרַנְּנוּ וְזָמְרוּ וְגו', בְּחֻצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר הָרִיעוּ לְפָנַי הַמְלִיךָ ה', יָרַעַם הַיָּם וּמְלֵאוֹ תִבֵּל וְיִשְׁבְּי בָהּ, נְהַרֹת יִמְחָאוּ כִּף יַחַד הָרִים יִרְנְנוּ, לְפָנַי ה' כִּי בָא לְשַׁפֵּט הָאָרֶץ".

וכאשר אדם עוסק בנגינה דקדושה, בזה הוא מבטל את כל 'הרקיעי שוא' וכל הדמיונות, הנעשים בכל יום מכל מיני דיבורים בטלים או אסורים ח"ו, אשר מהם מתהווים מסכים המבדילים את האדם ממנו יתברך, ואינו יכול לפעול שלימוד תורתו ותפילתו יתקבלו כראוי. ולכן הניגון דקדושה שקודם הלימוד בשמחה, מועיל מאד להיכנס לעסק לימוד התורה הקדושה, כי איך יבא מדיבורים בטלים, אל דיבור קדוש, שרוצה לפעול בו לפני השם ב"ה בתורה ותפילה, אך הזמרה דקדושה שמזמר, עושה חציצה, ומושכת את הלב אל הקדושה, ויזכה בזה לשמחה והתחדשות, בחינת פה חדש וגוף חדש. וויסגס דיניס שתלוייס צשמיס, שהמיתוק שלהס הוא צשעה שיושזיס העולס ועוסקיס צזמרס להשי"ת, ענין של נגינה.

ובשעה שעוסק בשירה וזמרה להשי"ת, יכול להרגיש אח"כ שבוודאי פעל בתפלתו מה שצריך, וכל שכן בשעה שמתקבצים כולם ביחד ועוסקים בענין זה, שאז כל אחד עושה צירוף וכל הקולות הולכים ומצטרפים כאחד לבחינה של שופר.

מים חיים

^(ק"ק) מכאן עד הסוף, ע"פ שיעור מיום שני פרשת וארא התשס"ט.

השירה לה' מביאה ענוה וילמד תורה בלי שום גאות ואז תאיר בו נשמת משה והנה בכל עת שלומדים ועוסקים בתורה, יש התגלות נשמת משה רבינו על אותיות התורה הקדושה, כאשר לומד תורה בענוה ועם מידות טובות. ולכן צריך להתאמץ ללמוד את התורה הקדושה בלי שום גאווה, כדי להבדל מנשמת קורח, ולהתאחד עם נשמת משה. ויועיל לזה, מה שמזמר להשי"ת בשמחה וְזִזְיָה כְּמִינֵה קוֹל הַסּוּפֵר שְׂקוּדִים מִתּוֹן טוֹכִים, שאז נפתח ליבו, וזוכה לשפלות והכנעה, כי בשעה ששומע את הניגון, נופלת עליו בושחה ושפלות נוראה, ונשבר לבו בקרבו, והוא נזכר בכל מעשיו מילדותו וכו', ובכל ענייניו באמת כפי מה שהוא עשה לפני ה' יתברך, ועל ידי שנשבר ליבו בקרבו ואין לו שום גאות, מתחבר לענוה של משה, ומאירה בו נשמת משה.

הכתר והכבוד לחי עולמים

מדוע יום הכיפורים מגיע אחרי ראש השנה ולא להיפך

בימים אלו אנחנו ממליכים את הבורא, צריכים כביכול להניח את הכתר בראשו של המלך, זכינו שמוטל עלינו תפקיד כזה להמליך את הבורא עלינו ועל כל הבריאה כולה, בימים אלו שמלכותו של הקב"ה מתגלית בתוקף עוז וביתר שאת, כמו שמברכים המלך הקדוש, המלך המשפט. ולכאורה היה טוב יותר לנו להתחיל את השנה בחרטה עם וידויים וקבלה לעתיד, על הדרך שבה הלכנו כל השנה, ויהיה קודם יום הכיפורים עם מחילה וכפרה, ורק אחרי כן המשפט בראש השנה.

בראש השנה השם ב"ה מעלה אותנו לכתר

אלא רואים את רחמי השי"ת עלינו שהם לאין קץ, שקודם כל השי"ת מרומם אותנו למעלה למעלה, כי בראש השנה אנחנו עולים עד הכתר, ויש התרוממות גדולה לכל יהודי ויהודי באשר הוא - שמתגלה בו אור גדול המצחצח כל נשמה ונשמה של ישראל, שיהיה ראוי להיות יהלום בכתר של מלך מלכי המלכים, והשי"ת מצוה אותנו לעשות בו יום טוב, לשמוח לפניו, להיות בו כולנו שמחים וטובי לבב בכל רגע, כמ"ש ושמחת בחגך (כמ"ס הל' יו"ט פ"ו ה"ז), כי קדוֹש הַיּוֹם לְאֲדֹנָינוּ וְאֵל תִּעֲצְבוּ (נחמיה ט, ט), וחדות ה' היא מעוזינו (ס). וכל בני העולם עוברין לפניו כבני מרון (כאש סגנה א, ט), ולישראל עם קדשו, הוא יום שמחה שזוכין להיכנס לפני ולפנים, לחוש את הקירבה והאהבה של הבורא אלינו, ורק אחרי כן ניגשים לעסוק עם ניקוי האשפה.

משל למה הדבר דומה, למי שזכה שמוטל עליו התפקיד להכתיר את המלך, וגם צריך לפנות את האשפה מבית המלך, שלא שייך שילך להניח את הכתר על המלך - כאשר בידינו נמצאים שקיות האשפה, אלא קודם כל ירוץ להכתיר את המלך באהבה וחיבה, ורק אחרי כן יתעסק עם ניקוי האשפה.

יוהכ"פ אחרי ר"ה בכדי לתת את הכתר ואחרי כן לעסוק בניקיון

ויש סיבה שדוקא אחרי ראש השנה צריך מיד לעסוק בוידוי, כיון שזכינו להתעלות כל כך, ולהביא את המלכות לידי עילוי, ומיד מתעוררים החיצונים לקבל מאותו האור, ולכן עושים וידוי כדי להרחיק אותם. וזה ממש בדוגמת מה שאנו עושים בתפילה בכל יום, שלא מתחילים את התפילה בחרטה ווידוי ונפילת אפים, אלא קודם כל מודים

להשי"ת על חסדיו, שחידש את בריאותינו והחזיר נשמותינו והגוף בריא, ונתן לנו צרכינו וכו', ומתבוננים בגדולת הבורא ב"ה, כמו בפסוקי דזמרה וכו', ומקבלים עול מלכות שמים, ומיד מעמיד עצמו לפני השם ב"ה בתפילת י"ח, ומשבח ומפאר, ומבקש כל צרכיו, שופך את כל ליבו, ומסיים בשבח והודאה, ובזה מעלים את המלכות למעלה למעלה. ותיכף שמסיים את התפילה, עושה וידוי ונפילת אפים בכדי להרחיק את החיצונים שלא יינקו מן השפע כמבואר בשער הכוונות עש"ב, ונלמד לענין ר"ה¹⁰⁷.

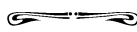
הוידוי עושה נחת רוח גדול לפני אדון השמים והארץ ב"ה

הענין של הוידוי זה לא עצבות ח"ו, צריך לדעת שאין מילים יותר מתוקות לפני השם ב"ה כמו שיהודי אומר לפניו: "חטאתי עוויתי פשעתי", ההכנעה הזו שאדם מודה על האמת, מכיר את מקומו, ומשפיל גאוות יצרו לפני בוראו (שזכר הוא זוכה את יצרו), זה נחת רוח גדול מאד לפני ית', היה ראוי שכל היום רק יגיד את מילות הוידוי, מרוב שזה עושה נחת רוח, ומקדש את האדם, ומתקן את המלכות. בוידוי אפשר לזכות להעלות את המלכות עד הכתר¹⁰⁸, ולהביא את הגאולה, רק שיהיה וידוי עם לב, ולא וידוי פה לבד ח"ו.

לכן יש חשיבות גדול, לומר את הוידוי בקול רם, ולהקשיב ליבו למילים שמוציא מפיו, שעל ידי שאומר בקול רם, נחרטים המילים בליבו, ומגיע להכנעה. וזה יכול לקרב מאד את הגאולה. וזהו המנהג הנכון על פי ההלכה, שהחזנים של התפילה והסליחות, יאמרו את הוידוי בקול רם, אולי יזכה אחד מן השומעים להתעורר לחרטה מן הלב, והיה זה שכרינו, ואם לא, לפחות יועיל לו בעצמו. כי כל הגלות תלויה בתשובה, ואומרים כל כך הרבה ווידויים, רק שמחכים לוידוי עם לב.

תשובה מתוך התבוננות ברחמי של השי"ת

גם מי ששב מיראת העונש זו תשובה חשובה מאד, אך התשובה הנכונה זה לא מתוך ייאוש ודכאון ח"ו, אלא מתוך רוממות, שאדם מתבונן כמה חסד ה' עוטר אותנו, אפילו שהוא שכח כל כך מהשם ב"ה שברא אותנו יש מאין, ומחדש את בריאתו בכל יום תמיד, וחתם אותנו לחיים בשנה הקודמת, ונותן לו כל צרכיו עם כל הפרטים, בכבוד ויקר, ואילו האדם עדיין שקוע בתוך נקודת עצמו, ולא מחפש את גילוי מלכותו של הבורא - שזה תכלית הבריאה, חושב רק על הבית שלו והזיווג והילדים והפרנסה שלו, ולא חושב

מים חיים

¹⁰⁷ וימי ראש השנה הם כמו תפילת י"ח ארוכה, שעומדין לפני השי"ת. [ומ"מ ודאי שעושים תשובה לפני ראש השנה, וגם בערב ראש השנה נכון לעשות תשובה מיוחדת עם וידוי ביחודי, ורק שיום הכפרה והטהרה הוא בעשירי בתשרי].

¹⁰⁸ הדרגה הגבוהה היא לבוא לבחינה של אין, וכך אפשר להעלות את המלכות ג"כ לבחינה של אין'. [והכוונה היא שהמוחין הבאים מאימא (כמה) מסתלקים ועל ידי הוידוי מאפשר להם להתפשט ואז המלכות (כמה) וישראל וכן רחל ועקב מוזווגים ועיין שער הכוונות (עמידה לרוח ה' סוד אל מלך יושב כו').]

שאולי גם הבורא שברא את הכל - מחפש כבר מתי יהיה לו בית וילדים נאמנים שרוצים אותו ושמחים בקרבתו, ומתגעגעים לראות אותו בבית הגדול והקדוש שלו, ולשמוח שם איתו ביחד. ואעפ"כ נכשל האדם שוב ושוב בחטאים, מבלי כאב איך שהוא מבטל את רצון הבורא ומחפש את רצון עצמו, ולעומתו הבורא ית' ממשיך להיטיב איתו ברחמנות אין קץ.

מתוך הבנת הרחמים הללו שאדם זוכה להבין, הוא מרגיש 'אשמנו' - שהוא אשם בחשיכה שלו ואין לו שום אשמה כלפי הנהגת הבורא ית' עימו, וליבו שלם עם ה' שעשה עימו את תכלית הטוב, וכל חסרון הוא רק מצידו, ואז 'בגדנו' - שלא החזיר טובה תחת טובות אין סוף, להשם ב"ה שכל כך רחמן איתו ומיטיב איתו לאין ערוך. ואז הוא עומד ואומר את הוידוי מנקודת לב של חרטה אמיתית, והשתוקקות שימחל לו השי"ת, לא בשביל שיוכל להמשיך לקבל ולקבל את כל חפצו ורצונו ברוחניות ובגשמיות, אלא בשביל שהמחילה והטהרה תביא אותו לקירבת הבורא, בשביל שיוכל לקבל כלים ראויים לעשות בהם נחת רוח לבורא, וזה נקרא תשובה מאהבה.

תיקון ויישוב הדעת

ע"פ שיעור ערב יום הכיפורים תשע"ט

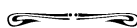
ביום הכיפורים מתגלה האור של הסליחה והכפרה, שבו אמר השי"ת למשה "סלחתי כדברך". יום מלא רחמים לאין קץ ואין שיעור. עצם הדבר שיהודי שרוי היום בתענית כפי מצות ה', בכל רגע ורגע זה זיכוכ עצום מאד, מקווה ישראל ה', ומי מטהר אתכם - אביכם שבשמים.

ועלינו מוטל מצות היום, שזה התשובה והוידוי. וצריך להתבונן איך עושים תשובה, גם אדם שהתעורר מן הלב לעשות תשובה, ויודע קצת מהפגם והכח של החטא, ושהרס וקלקל מאד בעולמות העליונים - עדיין זה לא העיקר, כי צריך לתקן את הדעת, וזו הסיבה שלא מחזיק מעמד בתשובה, כי הדעת שלו עדיין פגום.

תחילת התשובה בתיקון הדעת ויישוב הדעת

ולכן תחילת התשובה תלויה בתיקון הדעת, ולהיות תמיד במנוחה וישוב הדעת, לא לתת מקום לדמיון או לפחדים וחששות, וכל מיני הרגשים, אלא לשמור תמיד על מחשבה שקטה, ולא להתבלבל משום דבר. ובכל רגע יש לחשוב במנוחת הדעת, מה רצון השי"ת שאעשה ברגע זה, ותיכף לעשותו בישוב דעת ובריכוז מלא. וכך לחשוב ברגע הבא, אם זה כעת להתפלל, או ללמוד תורה, או לעשות חסד עם הזולת, להאיר פנים ליהודי וכו' (תפ).

אדם מגיע לידי חטא ח"ו, בגלל שהוא מרגיש שהשי"ת רחוק ממנו, והוא חש מרוחק. הוא לא מבין שבאמת השי"ת נמצא אתו ממש, ואם היה יודע זאת נכון, לא היה

מים חיים

(תפ) המפרשים דנו האם עיקר התשובה היא בלב או בדעת, ובשיחה אחרת הבאנו ראיות שהעיקר זה בדעת, וכלשון הגמרא (קידושין מט:) הרי את מקודשת לי על מנת שאני צדיק גמור, מקודשת, שמא הרהר תשובה "בדעתו". ובדוקא נקטו רז"ל "בדעתו" ולא בליבו. ועיין לעיל בארוכה במאמר "לב לדעת".

וזו המעלה העצומה של תשובת שכיב מרע שמבואר בשלחן ערוך (יו"ד סי' שמו), שאם אינו יכול להתוודות בפיו, יתוודה בלבו. ואפי' רק שומע מאחרים שאומרים לו הוידוי, מועיל לו מאד, כיון שבשעה כזו הדעה שלו בדרגה גבוהה מאד, מוחין זכין ביותר, והתשובה נעשית בדעת מכוונת ומרוכזת, כשמרגיש שנגמר הכל, ויודע שהולך ליתן דין וחשבון נורא ואיום לפני מלך המלכים, זו תשובה מעולה מאד מאד ומקובלת, בגלל שנעשית מתוך דעת נכונה. גם ביום הקדוש הזה, אנחנו מרבים בתפילה ובוידוים כמה פעמים, אולי ימצא האדם איזה ישוב דעת אמיתי כמה רגעים במשך היום לבקש מחילה באמת ובדעת נכונה.

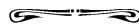
שייך שיחטא. אמנם אחרי החטא, נפגמה הדעת מאד, ולכן הוא מרגיש הרבה קשיים וחסומות. כמו שאדם הראשון אחרי החטא, ירד הרבה מאד מדרגתו, וכל העולמות ירדו. וגם כשבא להיטהר אומרים לו המתן (יומא לה:), בכדי לתקן את הדעת, שנפגמה על ידי מעשיו. והוא מרגיש שדוחים אותו, וזה לא נכון, רק מעכבים אותו בכדי שיתקן דעתו כראוי, וזה הבסיס של התשובה, לתקן את הדעת, ואת האמונה.^(קט)

מקור בדברי הקדמונים שאפשר לתקן הכל

עבודת התשובה צריכה להיות עם תקווה ושמחה, אין כזה דבר עבודה על תשובה בלי תקווה, כשיש הערה, מוכרח להיות תיקון ותקווה בצידה. לא לומדים מוסר וכו' בשביל ייאוש, אלא רק בשביל לתקן^(ק). ותמיד תמיד אפשר לתקן, ולתקן הכל! ולכן הימים הקדושים הללו צריכים להיות עם תקווה, שבוודאי שיש תיקון לכל דבר, השי"ת נותן את האפשרות לתקן הכל.

אדם הולך ל'מקובל' גדול, אומר לו יש לך תיקון קשה מגלגולים קודמים, או עשו לך כישוף עין הרע וכדו' - זהו דבר חמור, שנוגד את 'דעת תורה', לא זו דרכה של תורה, כי אם לא יודע לתת לו תיקון, עדיף שלא יאמר כלום. ואיך יתכן להעביר כזה מסר, שיש לו מצב חמור ומסובך שצריך רחמי שמים. והאמת, שלא צריך לומר דברים כאלו אף פעם. ודרך התורה היא, לדעת שאין עוד מלבדו, גם לכישוף ולכל מיני דברים חמורים ואפילו מגלגולים קודמים, אין עוד מלבדו! יתפלל נכון ויתקרב להשי"ת בדעת נכונה, ואז הכל יהיה פתוח בפניו.

לכן כשבאים היום לעשות תשובה, צריך ללמוד כיצד לנהוג ביישוב הדעת, כי זה עיקר גדול בתשובה. ולא להתבלבל, אלא התפילות, ולימוד התורה, וכל צעד ושעל - לעשות מתוך יישוב הדעת, דע לפני מי אתה עומד, להחדיר את ההכרה שהשי"ת ברא הכל ומלא כל הארץ כבודו, והוא איתי תמיד, ואני לפניו תמיד, ומחפש רק את רצונו, ועושה זאת בדעת נכונה בכל רגע ורגע.

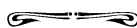
מים חיים

^(ק) דורות הראשונים לא היו שוטים, גם עובדי עבודה זרה לא טענו שאין כלום, ידעו שיש אלוה, רק טעו בענין של השגחת ה', כמו שמביא הרמב"ם בתחילת הלכות ע"ז בפרק הראשון. וגם זה נחשב כפירה בעיקר. וכל פגם בדעת הוא חמור מאד.

^(ק) מסופר על יהודי אחד בזמנו של בעל התניא זיע"א, שביקש תיקון לנפשו והלך אצל המגיד ממעזריטש זיע"א, וידוע שהמגיד הקדוש היה מקפיד מאד בחרדת קודש, ותיכף סילק אותו מלפניו, כזה אדם בעל עבירות קשים וחמורים. ואז הלך לרבי אלימלך מליז'ענסק זיע"א, וגם כן לא קיבל אותו, והיה כבר שבור, ואף על פי כן ניסה ללכת לאחיו הגדול רבי זושא זיע"א, וכשבא לרבי זושא, גער בו ואמר, כזה חוטא, כבר בדרך לכאן אוכל בלי נטילת ידים וכו', ופירט לו עוד כמה כישלונות. האיש הזה יצא מביתו של רבי זושא והתחיל לשיר ולרקוד בקול רם, יצא אליו רבי זושא אמר לו; על מה אתה רוקד? אמר לו; אתה הוא הרבי שנתת לי תקווה, אם אתה נכנס איתי לפרטים כאלו, בודאי זה לא בשביל לדחות אותי, אלא סימן שתביא לי תיקון. וכך היה, שרבי זושא מצא לו תיקון.

התשובה האמיתית היא, להשיב את הה"א, את הדעת הנכון, לתקן את הפגם של הדעת, לחיות את המציאות שאני נמצא עם ה' תמיד^{קיא}).

נשתדל נשמור על הדעת, במחשבות זכות קדושות במשך כל היום הקדוש הזה. ויה"ר שנוכה כל בית ישראל להיכתב ולהיחתם בספר החיים והשלום, ולאור באור פניו יתברך, בטוב הנראה והנגלה. אכי"ר.

מים חיים

^{קיא} ומה שהעוונות של האדם מעכירים את דעתו, ולא נותנים לו ישוב דעת, הנה כשמתגבר על זה ומיישב דעתו לפני ה', זה תיקון למה שחטא.

ובקשתם משם את ה' אלהיך ומצאת

(דברים 7, כט)

מתוך הספר דגל מחנה יהודה

פרשת אחרי מות

הקדמה

כתיב (דברים י, יז) פי ה' אלהיכם הוא אלהי האלהים ואדני האדנים האל הגדל הגבר והנורא אשר לא ישא פנים ולא יקח שחד". כי יש שחושב שעל ידי שהוא בעצב ושיברון הוא רצוי בזה לפני הקב"ה. ויש שחושב שעל ידי שעושה כמעשה הצדיקים ותנועותיהם יהיה רצוי לפני הקב"ה. ועל זה נאמר "לא ישא פנים ולא יקח שחד", שאין הקב"ה חפץ אלא שאדם יהיה "הוא" ויעבדהו מנקודת מדרגתו ומקומו שעומד בה עתה, ויקיים "התהלך לפני והיה תמים" (בראשית יז, א).

(משיעור יוס א' ואלכא תשע"ב)

"וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן בקרבכם לפני ה' וימתו" (ויקרא טז, א)

כי צריך האדם לבקש תמיד אחר רצון ה' ברוך הוא, בין בהתעלותו ובין אם ח"ו ירד ממדרגתו, ולשמוח בנקודת מדרגתו שעומד בה עתה, ומשם לבקש אותו יתברך, כמ"ש "ובקשתם משם את ה' אלהיך ומצאת" (דברים 7, כט), שעיקר עבודת ה' יתברך הוא לבקש אותו יתברך על האמת שיקרבנו, ושנזכה לעובדו באמת כל אחד כפי כוחו ונקודת מדרגתו שעומד בה, ולא להיות "במופלא ממך אל תדרוש" (מגינס יג, א). וזה מה שנעשה עם שני בני אהרן, היינו שהקריבו אש זרה, שזה ענין "במופלא ממך אל תדרוש", שלא עמדו על נקודת מדרגתם, רק בערו יתר על המידה, ומזה מתו, כי העיקר לבקש אותו יתברך - כל אחד ממקומו, ולבקש אותו יתברך שיעזרנו על האמת לאמיתה. וצריך כל אחד לשמוח בנקודת מדרגתו שעומד בה עתה, ולא יאחז לא בירידתו ולא ביתר על המידה, רק ישמח במקומו שעומד בו עתה דוקא, ומשם יבקש אותו יתברך כמ"ש "ובקשתם משם את ה' אלהיך ומצאת" כנ"ל.

וזה מה שאמר ה' יתברך למשה: "וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן אַחִיךָ וְאֵל יִבְא בְּכָל עַת אֶל הַקִּדְשׁ מִבֵּית לְפָרְכֹת" (ויקרא טז, ג), היינו שלא יהיה "במופלא ממך אל תדרוש", ולהזכירו הענין לבקש אותו יתברך ממקומו שלו. וזה "מבית לפרוכת", שזה לפני ולפנים (עכו"ז ק"ט), לפני ולפנים דוקא, "לפני" - זה הירידה, שלא יסתכל כלל על העבר, רק יעשה את שלו בעבודתו יתברך, ולא יניח עצמו ליפול בדעתו חלילה. "ולפנים" - זה יתר על המידה, כמ"ש "במופלא ממך אל תדרוש" כנ"ל, וזה "מבית לפרוכת" שאמר ה' יתברך למשה שיאמר לאהרן ענין זה, ועל ידי זה זוכין להמשך הפסוק "מבית לפרוכת אשר על הארון ולא ימות", היינו שניצל מהמיתה והאש זרה, וזוכה לעבוד אותו יתברך באמת לאמיתה באש קודש ובבעירה טהורה ואמיתית, אשר לא ימות ממנה לא בעלמא דין ולא בעלמא דאתי.

וצריכים לדעת שצריכין לצעוק אל ה' יתברך שיעזרהו על האמת לאמיתה, בין בהתעלות ובין בהיפך, וזה "שני בני אהרן", והבן נמשך ממוח האדם כידוע, נמצא שהבן הוא המוחין, ובמוח האדם נמצאת המחשבה. והשני בנים מרמז להתעלות וירידה, היינו שצריכין לצעוק במחשבה - בחינת מוחין בחינת בנים - בין בעלייה ובין בירידה, וזה שני בני אהרן, היינו ירידה ועלייה.

ביאורים בספר דגל מחנה יהודה

(משיעור יוס' א' ואלכא תשע"ב)

עץ הדעת טוב ורע הוא שגם הטוב שבו נעשה מעורב ברע - שרוצה טוב שאינו שייך לו ולמדרגתו **אמרו** חז"ל במדרש רבה (נלאשית מ, ה) בשעה שרצה הקב"ה לבראות את אדם הראשון אמרו לפניו מלאכי האמת; אל יברא שכולו שקרים. נטל הקב"ה את האמת והשליכו לארץ, וזה מש"כ "וַתִּשְׁלֶךְ אֶמֶת אֶרֶץ" (גניאל מ, ג). והענין הוא שבכל אדם טמונים אוצרות לאין שיעור, ובאמת השער לשמים לדביקות ולכלל המעלות כולם נמצאים בליבו של האדם. אלא שאחר חטא עץ הדעת טוב ורע אין האדם מחפש את השער לכל הטוב במקומו הוא, אלא חושב שישגו במרחקים. והאדם מונח תמיד או בעץ הדעת טוב - שהוא חפץ בטוב שרחוק ממנו ואינו שייך כעת למדרגתו ועבודתו, או שאוחז ברע - שחושב שמקומו הוא נפול ורחוק ואין לו תקוה. אבל אינו אוחז בעץ החיים שהוא מקומו ומדרגתו האמיתית שעל ידו יוכל להוציא את כל הדברים העצומים שטמונים בו, כי באמת אם היה האדם מתבונן ואוחז במדרגתו האמיתית היה מיד הקב"ה פונה אליו.

"אִיפֹה" - הקב"ה פונה לאדם אלא שאינו נמצא במקומו האמיתי ורוצה הוא להיות מישהו אחר

כי כשאדם אינו רוצה להיות במקומו האמיתי היא עצת הנחש, שכן אמר הנחש לאשה - שהמדרגה של המקום האמיתי של האדם אינו טוב וצריך הוא לאחוז למעלה ולמטה במקום שאינו שייך אליו באמת כמ"ש (בכש"ג, ט): "וּנְפָקְחוּ עֵינֵיכֶם וְהִיִּיתֶם כְּאֱלֹהִים יִדְעֵי טוֹב וְרָע", ומשום זה האדם אינו יודע מי הוא ומה יכול לצאת ממנו כי אינו יודע את מקומו. כי קודם חטא אדם הראשון הוא היה יודע מעבודת השרפים והמלאכים הקדושים אלא שגם היה יודע את מקומו ועבודתו, אבל לאחר החטא יצא מגבולו ועל כן רמז לו הקב"ה כמ"ש (ש, ט): "וַיִּקְרָא ה' אֱלֹהִים אֶל הָאָדָם וַיֹּאמֶר לוֹ אַיֶּכָּה" ששאלו היכן הוא, כי אינו עוד במדרגתו ומקומו האמיתי וחפץ בדבר שאינו שייך לו או שאוחז למטה ממדרגתו.

הקב"ה נתן לאדם גן עדן במקומו, אבל על ידי שחפץ במה שאינו שייך למדרגתו, מגיע לענין מיתה. כי במקומו האמיתי של האדם יש את כל שפעו האמיתי הנצרך לו, אבל על ידי שחפץ במה שאינו שלו או שחושב שהוא אינו שווה וכו' מגיע לענין מיתה, כמ"ש (ש, ט, טו-יז): "מִכָּל עֵץ הַגֵּן אָכַל תֹּאכַל וּמִעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בְיוֹם אֲכָלְהָ מָמָנוּ מוֹת תָּמוּת". שנתן הקב"ה לאדם שפע במקומו שלו אבל על ידי שרוצה בטוב שאינו שלו או שמחזיק שהוא רע, מגיע למיתה, הן על ידי שעולה מעלה ממדרגתו והן שיורד למטה ממקומו כמ"ש מות תמות, כי בזה מתנתק מהחיים כמ"ש (פסלים קא, ז) "דַּבְרֵי שְׁקָרִים לֹא יִפוֹן לְנֶגֶד עֵינַי" ששקרנים אינם ממלאים ימיהם, כמ"ש בגמ' סנהדרין (נדף ז"י ע"א), עיר אחת שהיו דוברים בה אמת בלבד ולא מת בה אדם קודם זמנו.

כשאדם יכיר את עצמו ויקבל את מדרגתו ומקומו רק אז יוכל ללכת ולהתקדם, כי כשאוחז למעלה או למטה ממדרגתו, מאחר שאינו באמת עומד במקום זה אינו מרגיש שהוא הולך ומתקדם בעבודת ה', כי כך הוא עצת הנחש לומר לאדם שהוא צריך להשיג איזה מעלה גדולה ונשגבה אף על פי שאין זה כלל שייך לעבודתו, ולכן אינו הולך ומתקדם כי השקר אין לו רגלים (כמש"כ בראשית ל"ט) ועל כן אינו יכול לילך ומגיע לענין מיתה, כמ"ש (משלי ה, ט) "רַגְלֶיךָ יִרְדּוּת מָוֶת", שעל ידי שנמצא חוץ למדרגתו אין לו רגלים להתקדם ומגיע לסיטרא דמותא, ועל כן העניש הקב"ה את הנחש (בכש"ג, יז) "עַל גְּחֹנֶה תֵּלֵךְ" כי רגלים היו לו ונקצצו (ב"כ, ט) שמאחר שגרם לאדם לאבד את רגליו שלא יוכל להתקדם ממקומו האמיתי נענש שיהיה ללא רגלים.

והתיקון לעצת הנחש שהולך תמיד או לימין שהוא למעלה ממקומו או לשמאל שהוא למטה - הוא המטה שהוא ישר ומידת "תִּתֵּן אֶמֶת לְיַעֲקֹב" (מייס, ז, כ), שבזה נתקן הפגם של העץ שנעשה על ידי אדם הראשון, כי שופריה דיעקב כעין שופריה דאדם הראשון (מליעא פ"ד). כי הוא מתקן את חטא עץ הדעת. והוא על ידי מטה האמת שבזה ניצח השקר של לבן כמ"ש (בכש"ג, לז, יא) "כִּי בְמִקְלֵי עֲבָרְתֵי אֶת הַיְרִידִן הִזָּה" ונרמז במטה, כי

המטה צידו האחד בארץ כמ"ש "וַתִּשְׁלַח אֶמֶת אֶרְצָה" (לניאל 5) ומרימו ומקימו מהארץ ונעשה (תהלים קיט, קס) "רֵאשׁ דְּבַרְךָ אֶמֶת", ונתקן בזה טענת המלאכים שהאדם הוא כולו שקרים.

כי על ידי שנכנס באדם עצת וזוהמת הנחש חפץ הוא לצאת חוץ למקומו ובוה מאבד את רגליו ונשאר בארץ ואינו יכול להתקדם שזה "וַתִּשְׁלַח אֶמֶת אֶרְצָה". אבל על ידי מידת האמת שמתבונן באמת במקומו ורוצה ומסכים לעבוד את הקב"ה עם כל השפע והכלים הקיימים אצלו במדרגתו, נעשה לו תקומה שזה "ראש דברך אמת" ויכול לילך ולהתקדם.

כל ישועת האדם ותקוותו תלויים בכך שיתחיל להיות 'הוא' בעצמו, וכלל זה שהוא מידת האמת, גדול כוחו להרים את האדם ולהביאו לשלימות, כי מה שהאדם אינו מאמין בעצמו הוא כי אינו מכיר כלל את עצמו ומנסה כל ימיו לחקות את חבריו ולמצוא חן בעיני בני אדם, אבל אינו אוהו במטה ומידת האמת לכך אינו מתקדם ואינו מגלה את כל האוצרות הטמונים בו. וזה נרמז במה שאמר משה לקב"ה (שמות 7, 6) "וְהֵן לֹא יֶאֱמִינוּ לִי וְלֹא יִשְׁמְעוּ בְּקִלִּי" היינו שאין האדם מאמין שיכול להוושע ולהגאל, ועל זה השיבו הקב"ה (ס, 3-7) "וַיֹּאמֶר מִזֶּה בְּיָדְךָ וַיֹּאמֶר מִטָּה. וַיֹּאמֶר הַשְּׁלִיכֵהוּ אֶרְצָה וַיִּשְׁלַכֵהוּ אֶרְצָה וַיְהִי לְנַחֵשׁ וַיִּנָּס מִפְּנֵיו. וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה שְׁלַח יָדְךָ וְאַחֲזוּ בְּנִבְוֵי וַיִּחַזְקוּ בּוֹ וַיְהִי לְמִטָּה בְּכַפּוֹ". שהשיבו הקב"ה שהוא השליך את האמת שהוא המטה לארץ כמ"ש "וַתִּשְׁלַח אֶמֶת אֶרְצָה", וכשהאמת בארץ נתקיים עצת הנחש ואין לאדם רגלים שיוכל לעלות ולהתקדם כי אינו עובד את הקב"ה ממקומו האמיתי. אבל כשירצה האדם לעבוד את הקב"ה ממקומו ומדרגתו - "וַיִּחַזְקוּ בּוֹ וַיְהִי לְמִטָּה בְּכַפּוֹ" מיד נעשה לו תקומה ומתבטל עצת הנחש, ועל ידי זה יוכל להיוושע בכל מה שצריך.

וזה מה שהשיב הקב"ה למלאכי האמת שקטרגו על בריאת האדם, שלמרות שהאדם כולו שקרים וכל קולותיו ותנועותיו הם בשקר, אך לעתיד יבוא יעקב שהוא האמת ויתקן זאת. ולא עוד אלא שיתן כח בכל נשמות ישראל לבוא למדרגת האמת ולהינצל מהמיתה ועצת הנחש, ויביאו ויעשו תקומה לאמת כמ"ש "וַיִּחַזְקוּ בּוֹ וַיְהִי לְמִטָּה בְּכַפּוֹ", ובוה שהשליך הקב"ה האמת ארצה רצה להשתיק קטרוגם על בריאת האדם בכח יעקב אבינו שיגיע יותר ממדרגת המלאכים ויקיים האמת כמ"ש "רֵאשׁ דְּבַרְךָ אֶמֶת".

על ידי האמת הגיע יעקב מעל מדרגת מלאכי האמת וגילה בכל נשמות ישראל שבית האלוהים ושער השמים נמצא אצל כל אחד במקומו

וזה "וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה" (בלשית כח, י). שכשירדת הנשמה מכסא הכבוד שנקרא באר שבע לעולם הזה שנקרא חרן כידוע, "וַיִּפְגַּע בְּמַקְוֶם" (ס, יא) - שדבק

באמת שהוא המקום האמיתי שלו ומתפלל לקב"ה ממדרגתו באמת, "ויחלם והנה סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה" (סס, יט), שראה והבין עד כמה גדלה מעלת האמת בה הוא דבק כל חייו, "מצב ארצה" - היא האמת שהשליכה הקב"ה לארץ כנ"ל "וראשו מגיע השמימה" - הוא מה שהחזיר והקים את האמת כמ"ש "ראש דברך אמת". "והנה מלאכי אלהים עלים וירדים בו" - שראה שמדרגת האמת כל כך נעלית עד שנעשה בזה יותר מהמלאכים, שהשיג יעקב כל כך את האמת עד שהמלאכים לידו נחשבו שהם יוצאים מהגבול והאמת שהולכים למטה או למעלה ממדרגתם ביחס ליעקב כנ"ל.

וזה "ויאמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי, אין זה פי אם בית אלהים וזה שער השמים" (סס כח, טז-יז). שהאדם חושב שבמקומו ומדרגתו אין הקב"ה נמצא ח"ו ועל כן מנסה להגיע למדרגות שאינם שייכות לו, אבל על ידי הדבקות באמת מגלה שה' נמצא עימו ואצלו והשער לשמים ולכל המעלות נמצא אצלו ובמדרגתו, ויכול ללכת ולהתקדם. ועל כן כתיב "וישא יעקב רגליו" (סס כט, ט), היינו כנ"ל שנעשה לו רגלים ללכת ולהתקדם כי השקר אין לו רגלים משא"כ האמת מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה.

בְּנֵי צִיּוֹן יִגְּלוּ בְּמַלְכָּם

(תהלים קמט, ב)

ע"פ שיחה מיום שני י"ט תשרי התשע"א

(יומא דהילולא של רבינו הגר"א נ"ע)

בחג סוכות יש חגיגה ושמחה גדולה לפני השם ב"ה עד התאחדות עם התורה
 חג הסוכות נקרא בתורה בשם "חג ה'" (ויקרא כג, מא), זו שמחה גדולה שיש לפני ה' ברוך
 הוא שעם ישראל זכו לצאת מן החושך של כל השנה, ולהתקרב אליו על ידי אלול
 ראש השנה ויום הכיפורים. כי כל השנה אדם יכול לתעות באפילה, ללכת כלפי הכיוון
 של עצמו (כלומר הוא עובד את עצמו ולא את צוואה), וכאשר עוצר לחשב דרכיו ולהשתדל
 בתשובה, הוא מתקרב באמת אל בוראו, ויכול להביא תיקון לכל מה שנכשל, ועילוי
 לכל המעשים שעשה במשך כל השנה שלא היה להם עליה.

וגמר הכל זהו שמחת תורה, שבו אנחנו מתעצמים ומתאחדים עם התורה הקדושה.
 ובשביל כך יש קודם לכן שבעת ימי הסוכות, בהם זוכים אנו בכל יום ויום לשמוח
 עם שבעת הרועים, שהם כללות האמונה, ומהם נמשכת לנו האמונה לדורות. ועל ידי
 שזוכים בשבעה ימים אלו לתיקון האמונה, זוכים לקדושת ארץ ישראל, ושואבין רוח
 הקודש - מכח קבלת דעת האמת, שכל זה נמשך מאמונת חכמים, שהם עיקר קבלת
 התורה (בשמיני עשרת), ואז זוכים להתחדשות, ומתחילין לקרוא פרשת בראשית.

שמחת בית השואבה ע"י גדולי ישראל שמכחם זכו הכלל בר"ה ויוהכ"פ
 בסוכות יש שמחה גדולה יותר משאר מועדים, ועושים בו שמחה לפני ה' בכלי נגינה,
 ואף דלפי ההלכה יש בכל יום טוב מצות עשה של "וְשִׂמְחֶתָּ בְּחִנֹּק" (דברים טו, יז)
 - להיות כל היום שמח וטוב לב, ולשמח את בניו ואשתו ובני ביתו, והלויים, והעניים
 (כמז"ס יו"ט פ"ו ה"ז), מכל מקום עיקר מצות "שמחה" נאמרה בתורה בחג הסוכות. וכך היה
 בזמן בית המקדש - שבחג הסוכות היו עושים במקדש שמחה יתירה, מאחר הקרבת קרבן
 התמיד ועד אור הבוקר, והיו שמחים בחליל, וגם בכינור ונבלים ושאר כלי שיר, ורוקדים
 ומספקים ומפזיזין ומכרכרין, ואומרים דברי שיר ותשבחות. ואף שמצוה להרבות בשמחה
 זו, לא היו עושים אותה אלא גדולי חכמי ישראל וראשי הישיבות והסנהדרין והחסידים

והזקנים וכו' - שהם היו רוקדין וכו' ומנגנין, וכל העם באין לראות ולשמוע ונמצ"ס הל' לולג סוף פ"ח.

מדוע שמחת בית השואבה נסמכה על ניסוך המים

ויש לשאול א'. מדוע היו עושים שמחה זו בעסק מצות ניסוך המים יותר משאר מצוות, והרי השמחה היא עבודת ה' גדולה המוטלת עלינו תמיד בכל מצוה ומצוה, לעבוד את ה' בשמחה וטוב לבב, דהיינו לשמוח בזכות הגדולה הזו שזוכים לעשות מצוה, וגם לשמוח באהבת האל שצוה בה (כלשון הנמצ"ס טז). ב. מה שגדולי הדור היו עומדים ומנגנים ורוקדים ומוחאים כפים וכו', לפני כל בית ישראל, במשך יותר מ"ב שעות, ולכאורה לא מצינו עוד כדוגמת זה, ואין זה מכבודה של תורה, אך בזה אמנם כבר ביאר הרמב"ם (טז) שזה לא פגם בכבודם, כי אין הגדולה והכבוד אלא לשמוח לפני ה', והמשפיל עצמו ומיקל גופו במקומות אלו - הוא הגדול המכובד העובד מאהבה, כמו שהיה עושה דוד המלך שנא' (שמואל ב' ו, טז): הַמְלִיךְ דָּוִד מִפְּנֵי וּמִכְרַךְ לְפָנָי ה'. אך עדיין צריכים אנו להבין, האין זה בכלל ביטול תורה?

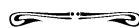
נשמת התורה עוברת דרך גדולי הדורות וזה יסוד היהדות

אלא שבכל הקרבנות שאנו מקריבים לפני השי"ת, מצינו שיהיה בירור ותיקון או חשיבות, אך כאן בחג הסוכות נתגלה חיבה גדולה שיש לפני השם ב"ה לישראל עם קודשו, ויכולים לעשות נחת רוח לפניו על ידי ניסוך מים בלבד, שזה דבר פשוט ביותר, (אמנם ודאי איש להניא מים לאוים וטובים, ולא פנומים ח"ו), והנה המים מרמזים למימי הדעת, שזהו ענין התשובה דכל הימים הנוראים, שיש בה ענין תיקון הדעת^{ק"ב}). והדעת שלנו יכולה להיות רצויה, אחרי שזכינו לקבל את הדעת תורה של רבותינו.

ועל ידי השירה והשמחה הגדולה הזו ואמונת חכמים ותיקון הדעת, היה הכנה לשמיני עצרת, בו אנו שמחים על הלוחות השניות שקבלנו ביום הכיפורים.

אמונת חכמים היא יסוד היהדות

יסוד היהדות זה ה'אמונת חכמים', והתורה עוברת לנו מדור לדור דרך גדולי ישראל - שהם ספר התורה החי, ונצטוונו מן התורה לקבל דבריהם, אפילו אומרים לך על ימין שהוא שמאל ושמאל שהוא ימין, כי במסירות נפשם לתורה תוך ביטול מוחלט לרצונו ית', דעתם היא דעת התורה בעצמה, שהיא חרוטה על לוח ליבם וחיה בקרבם, עד שיכולים להכריע את ההלכה ודרך ה' מתוך רוחב דעתם הטהורה והקדושה, ועליהם נאמר 'מקדש ישראל והזמנים', כלומר מקדש את ישראל המקדשים את הזמנים, שחכמי

מים חיים

^{ק"ב} ולכן מצוה זו לא נתפרשה בתורה. והצדוקים שלא זכו לאמונת חכמים, הראו בעצמם שאין להם את הסוד של החיבה הזו על ידי מים לבד, והדעת שלהם עכור ובודאי שאין בה ריצוי.

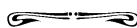
ישראל קובעים את המועדות, וגם את המשפט עצמו של ראש השנה ויום הכפורים, ועל פי זה מובן, שהם בראש השנה ויום הכיפורים, ועל ידם זכו כלל ישראל, וכעת בסוכות מאיר בפועל שהם פעלו בראש השנה.

והנה אכן היו רואים על גדולי ישראל את השמחה הגדולה של חג הסוכות, שההודאה נובעת מאליה מעומק ליבם הטהור על עוצם זכייתם להתקבל במאור פנים לפני ולפנים בהיכל מלכו של עולם בראש השנה וביום הקדוש, והם צידקו את ישראל בדין. ואף מי שלא זכה להתכלל עמהם בפעולותם ביום הדין, כעת כולם יכולים לבא ולראות את שמחת התורה האמיתית המתגלית בתפארתה על גדולי ישראל, והנה רק לזה שמחה אמיתית יקרא, שמחה של שלימות ודביקות בחי החיים, ומכח הראיה הזו שבאים לראות את שמחת עבדי ה', אשר ניכר לכל עוצם שמחתם השלימה והמובחרת, מזה היה נמשך אמונת חכמים ואהבת התורה לכל ישראל - כאשר רואים שהתורה הקדושה לבדה היא 'תורת חיים', שמביאה לתכלית הטוב והשמחה ולאפשר האמיתי בכל רגע בחיים (גס צעולס הזס), ומשמחה זו היתה נמשכת רוח הקודש, והיה רואים במוחש את קדושת התורה, עד שמתוך השמחה מיעטו בשינה, והסתפקו בנמנום (סוכה נג ע"א).

דוד שזימר לפני ה' תמיד מצא חן וקיבל את התורה בי' מיני נגינה

המטרה של התורה היא להגיע ממנה אל הכרת הבורא וידיעתו, להשגה כל שהיא מרוממותו וגדולתו, ולבא ליראת הרוממות ואהבה עד כלות הנפש, ובשירה יש השלמה של הכל. וכשנתינה התורה, נתנה השם ב"ה בעשרה מיני נגינה - בהם ניגן בעת שאמר עשרת הדברים, ודוד המלך שלא נח יומם ולילה, ולא פסק פיו מלשבח ולזמר לפני ה', זכה שהשי"ת לימד אותו בעת השינה המועטה שלו, את הניגונים והתשבחות האלו של מתן תורה, וכנגדם אמר י' הללויות במזמור ק"נ שבתהלים (סידור סוקה סי' ל"ז). נמצא שדוד שגילה את רצון השי"ת להודות ולזמר תמיד בכל זמן ובכל מצב גם בזמן של צער, לדעת שהכל זה רק טובה בשלימות, מצא חן בעיני השי"ת, וזכה לקבל ממנו ית' במתנה את שלימות הבנת התורה וידיעתה, כמו בעת נתינתה שקיבלנו בניגון.

'ניגון קדוש' יש בו רפואה לנפש, ובירור הדמיון, ומזה יכול להשיג אמונה^(ק), והתחברות לנשמת התורה, ולכן לפני יום שמיני עצרת - בו שמחים עם התורה הקדושה, מרבים בשמחה וניגון בחליל ונבל וכינור ושאר כלי שיר, ורוקדים ואומרים דברי שירה ושבחה.

מים חיים

^(ק) כי האמונה זה דבר הכי ברור ופשוט שיש, רק שיש עריכות של דמיון שמערפלת את השכל לראות את האור הפשוט ובהיר כל כך.

מהו רצון השי"ת המשותף מכל יהודי בכל עת ובכל מצב

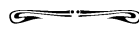
אם ישאל אדם שאלה מלפני השם ב"ה, מהו רצונו ית' ממנו, ובמה יוכל לעשות נחת רוח לפניו ית'? התשובה היא - "ישמח ישראל בעושי בני ציון יגילו במלכם", להניח את כל החשבונות, ולהיות שש ושמח לפני ה', לעשות כל דבר בשמחה, לקום בבוקר בהתחדשות והודאה על מתנת היום החדש בחייו, לומר את הברכות והתפילה בשמחה ובנעימה (ספר חסידים סי' קנ"ה), וכך ללמוד תורה בשמחה ונעימה (מגילה לז ע"א), וגם תיקון חצות, בשמחה (ליכה ב, יט; ע"ש בראש"ע) ומתוך ככי געגועים לראות במהרה את בית המקדש ולשמוח עם השי"ת. ולחפש את הטוב שבכל דבר וכל מצב, ולהודות עליו, כי מלפני השי"ת יוצא אך ורק תכלית הטוב בשלימות, ובכל דבר, יש אין סוף טובות, בלי שום רע (כלל קיד).

זה מה שעושה נחת רוח לפני השם ב"ה, שיהודי יודע לייקר את הזכות שזכה להכיר את בוראו ולשמוח בזה תמיד. ואז יזכה לקרבת ה' אמיתית - שהשם ב"ה מקרב אותו אליו, כמו אבא המקרב אליו את הבן השמח עימו תמיד, יותר מאשר יקרב את שאר בניו, מפני שהבן הזה רואה תמיד רק את הטוב בכל דבר, והוא עליז לפניו.

מעלת המבט לשמים מתוך פניה לבורא יתברך

איננו יודעים כלל מהי מעלת זה האדם העומד בזה העולם ומדבר עם הבורא! כל שרי מעלה, כל המלאכים וכו' - כולם משתתקים, דהנה אדם מרים סוף סוף את עיניו לשמים. כי בדרך כלל תמיד עיני האדם נשואות לעצמו, לגוף שלו, הוא דבוק בעצמו, וגם כאשר הוא הולך לחדר מבודד עם עצמו, תמיד עולה במחשבתו: "אני עושה, אני הולך, אני מרים, אני אעשה, אעשה כך וכך - וכך אצליח" וכו' (ובעצם זה הסבולות עם עצמו), וצריך האדם להתבונן ולזעוק, היכן ה' יתברך כאן בתמונה?

דרך ההסתכלות לשמים יכול אדם לשפוך מועקות ליבו, ואת כל הלב שלו, דרך הראיה^(קט), כשאדם יודע להתקשר אל בוראו בדעת נכונה, ושופך כל ליבו להשי"ת, ומבין שהשי"ת נמצא איתו ומאזין לכל דיבור שלו^(קט), הוא יכול להשיג הכל בגשמיות

מים חיים

^(קד) ויתבונן אדם שהשי"ת ג"כ משתתף בצערו, וכואב לפניו ית' כל צער שלו אין סוף יותר ממה שכואב לו בעצמו, ואם בכל זאת ייסר אותו, בהכרח שזה תכלית הטובה, שהרי "בני בכורי ישראל", נאמר על כל אחד ואחד מישראל, וכמו שכתב בתנא דבי אליהו (ככה פ"ח), וסיים, שלכן יקום כל לילה בחצות, ויודה וירגן להשי"ת על הייסורין שעברו עליו, ויברך וישבח וירומם ויגדל ויקדש לשמו של מי שאמר והיה העולם ב"ה, כמו שהיה עושה דוד המלך. ע"ש.

^(קט) וזה גם מבטל את הגאווה ומעביר מהאדם כל מיני גזירות. כשאדם רואה את השמים וזוכר היטב מי עומד מעליו, מי מסתכל עליו, מי מחיה אותו.

^(קט) אם אדם מתפלל ואינו מבין שה' שומע אותו והוא איתו ולא עוזב אותו - גם אם יעשה במשך שנים רבות כוונות ע"פ הסוד מהבוקר עד הלילה, לא עשה כלום, אם אין לו את הכוונה הפשוטה הזאת שאני מתפלל כעת והקב"ה מאזין לי ושומע אותי.

וברוחניות, ויתחוללו לו ניסים ונפלאות ואפילו השראות של רוה"ק. ועל ידי הקירבה הזו להשי"ת, הוא חוסך לעצמו שנים של צרות וייסורים, כי הוא מעצמו עוסק בתכלית מטרתו בעולם. הקשר הזה שאדם בונה עם בוראו בדעת נכונה, ושופך כל ליבו נוכח פני ה', זה ממש עצם חיותו, וזה הדבר ששומר לו על החיים.

לחיות לפני ה' תמיד בביטול דעת עצמו ושמחה בחי החיים

הנה העולם התרחק כל כך מהשי"ת, עד שכבר הרגילו זה את זה שכל אחד יכול לעשות הכל, והוא יודע, והוא יעשה וכו' וכו', אבל בכדי לחיות חיים אמיתיים ונצחיים צריך לשדד ולזרוק את הבלים אלו, ולעשות התחלה חדשה, עם תקוה ושמחה, ולהתחיל ליצור קשר אישי עם השם ב"ה בדעת נכונה. לחיות חיים של התבוננות בשכל צח, ולהרים את העינים לשמים, לדעת שהאל הגדול הגיבור והנורא מלך מלכי המלכים - אין מי יאמר לו מה תעשה ואין מי יאמר לו מה תפעל, ואם הוא רוצה איזה דבר - אין מי שיעמוד בפניו, ואם נתבונן קצת ונחשב חשבוננו של עולם, נוכל לרעוד ולפרכס מעצם גדולתו ונוראותו של המלך העצום הזה, ואנחנו צריכים להתפלל כל חיינו שרק נמצא חן בעיניו, וכולי האי ואולי. אין לנו שום השגה, תפיסה, הבנה, ידיעה, או איזה שכל - לא בה' יתברך, לא בגדולתו, ולא באמונה, אפילו לא מעט מזעיר וכטיפה מן הים. האדם אינו יודע כלום בזה העולם, וזו תכלית הידיעה שלא נדע, ומי שמגיע לתכלית מבין ויודע: אני לא יודע כלום!

ואז ירגיש שהוא בריה חדשה! יש לו למי לפנות, ה' שומע אותו! ה' מבין את כל השיגעונות שלו, ואת כל הבלבולים שלו - ה' מבין הכל! וככל דבר הוא בורח לה'. מהיום הוא חי בפשטותו הטבעית, מתוך שפלותו, ושמח ונשען על האל העצום והנורא הזה, ומבין ש'הוא' האל הגדול והנורא הזה - הוא מבין אותי ולא אני מבין אותו.

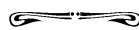
לישא עינים לשמים ולדבר דיבורים של כיסופים לבית המקדש

וכך בכל מאורע, בכל דבר שעובר עליך, תפנה לה', ותתפלל אליו מנקודת הלב שלך! ואדם יכול לבחון את עצמו באמונה; מה הוא עושה ברגע של שבר וכאב או מועקה ח"ו, למי הוא פונה? אם מיד באותו רגע הוא מרים את העיניים לשמים ונושא תפילה, אזי ידע שהוא בעל אמונה. אבל אם קודם כל הוא מנסה לפתור את הבעיה לבד, הרי שקודם כל הוא סומך על עצמו ורק אחר כך הוא פונה לה' - אם כן ידע שעדין האמונה אצלו רחוקה.

צריך רק להתבונן בגדולת ה' ברוך הוא, כמה גדול ה', וכשאדם מסתכל ומביט למעלה, דבר זה מעורר את הרחמים של ה' ברוך הוא לגאול אותנו, "וַתַּעַל שׁוֹעֲתָם אֶל הַאֱלֹהִים" (שמות 3, כג), שוועה היא כלפי מעלה, כשאדם משווע הוא אינו משווע וראשו כלפי מטה, בדרך כלל שוועה היא כשראשו של אדם מופנה למעלה, בעת שאדם מרגיש שכבר אינו יכול יותר ומרים ראשו למעלה ומשווע מנהמת ליבו.

העמקה במצות סוכה וארבעת המינים הודאה וכיסופין בדרך לירושלים הבנויה
מצות ארבעת המינים, זה העמקה בשבח והודאה והלל להשי"ת, וכל איבריו של האדם
 המרומזים בד' מינים^(קז), מרננים הם לאל חי, ומרוגשים גם מן המציאות של
 הבריאה חדשה שזכינו להתחדש בראש השנה וביום כיפור, מכח האמונה ותיקון הדעת,
 ימים שזכינו לקרבת ה', כנכנס לפני ולפנים בהיכלו של המלך, ובהם התפללנו שנזכה
 להיות ראויים לבנין בית המקדש^(קי), ששמחנו כל כך בקירבתו ית', וכעת מצפים שהמלך
 לא יתרחק מאיתנו, אלא יחפוץ להשכין שכינתו עימנו.

ומצות הסוכה, זה ענין של נשיאת עינים מתחת לכיפת השמים^(קיט), תחת סכך של מצוה
 שאפשר לראות מתוכו את הכוכבים (ש"ע א"ח סי' תל"א ס"ג, שכך הוא דרך הסיכוך שיכלאו
 מתוכו הכוכבים הגדולים), להתבונן בגדולת ה'. ביציאה מן הבית, מתוך תפילה – שהנה אנחנו
 יוצאים כולם מהבתים שלו, לדירת עראי, לאמר שאין לנו חפץ בבתים המפוארים שלנו,
 אלא שואפים כולם להתקרב לארץ ישראל השלימה, ולעלות כבר בשנה זו לירושלים
 הבנויה, ששם זה ה'צילא דמהימנותא' התכליתי, והרחמן הוא יקים לנו את סוכת דוד
 הנופלת. אמן נצח סלה ועד.

מים חיים

^(קז) שד' המינים כנגד עמוד השדרה הלב העינים והשפתים.

^(קי) "ראש השנה" גימטריא "בית המקדש", כפי שהובא לעיל במאמרים הקודמים.

^(קיט) שצריך שיראה את הסכך בתוך כ' אמה שהעין שולטת.

אושפיזין קדישין

שמחת החג עם שבעת הרועים בחיזוק האמונה

המשך המאמר הקודם ע"פ שיחה מיום שני י"ט תשרי התשע"א (יומא להילולא של רבינו הגר"א נ"ע).

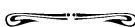
לשמוח בכל יום עם שבעת האורחים שקובעים דירתם בסוכתנו

הנה ידועים דברי הזוהר הקדוש (ח"ג קג: קל.) שהשכינה פורסת כנפיה על היושבים בסוכה, וכל מי שיש לו חלק בעם הקדוש ובארץ הקודש, אזי אברהם ושאר ששה רועים - שמים דירתם עימו, וזוכה לשבת בסוכה בצל האמונה, ולשמוח בעולם הזה ובעולם הבא^(ק), וצריך האדם לשמוח כל יום בפנים מאירות באורחים אלו ששורים עמו.

ויש להבין: א'. מדוע הרועים הקדושים מגיעים לקבוע דירתם עימנו דוקא בחג הסוכות, יותר מפסח ושבועות. ב'. לדעת רבי עקיבא (סוכה יא ע"ג) שמצות סוכה היא כנגד סוכות ממש שעשו אבותינו ביציאתם ממצרים, מה הענין לעשות זכר לזה.

השם ב"ה רצה שביום צאתם ממצרים יזכו לבית המקדש מן השמים

אלא שעם ישראל נולד ביציאת מצרים, ומאז כל שנה חוזר הכל מהתחלה, הרצון של השם ב"ה הוא, שמיד באותו יום שיצאו ממצרים, בליל ט"ו בניסן שנת אלפיים ארבע מאות וארבעים ושמונה לבריאת העולם, תיכף יגיעו לשלימות תכליתם, כי באותו יום הביא הקב"ה ענני כבוד מיוחדים שלקחו אותם עד הר המוריה, בכדי שיאכלו את קרבן הפסח, ויגיעו להתרוממות באהבה ולנאמנות שלמה עימו יתברך, ואזי כבר באותו יום יוריד להם מן השמים את בית המקדש השלישי (זוה"ק ח"ג דף ככא ע"א). אך לא נמצאו שלמים באמונה, והחזירים הקב"ה למצרים, ויצאו משם בבוקר, ולקחו עימם כלי מלחמה (שמות יג, יח), והוצרך השי"ת לסבב אותם דרך המדבר, כדי שלא יראו מלחמה ויחזרו למצרים מחמת חוסר אמונה, וגם אחרי כן בשעת מתן תורה עדיין לא הגיעו לאמונה שלימה (שמו"כ מג, ח), עד שנכשלו בעגל.

מים חיים

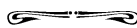
^(ק) וכשהוא מזמין את האושפיזין הללו, לא יבואו אליו רק אם הקדים לתת את חלקם בסעודה לעניים. ולא יאכל וישבע ואחרי כן יתן לעניים מה שנשאר, אלא יתן קודם כל לעניים וישמח אותם, ואז הקב"ה שמח עימו, וכל אחד מהאושפיזין קורא עליו פסוק וכו'.

אחרי התשובה חידש להם השי"ת שיתרצה לשכון גם במה שיעשו מצידם ואחרי כן עשו תשובה בארבעים יום שעלה משה להר, ונרצו לפני ה' ביום הכיפורים, עד שקבלו לוחות שניות, ואז נצטוו על עשיית המשכן, והבטיחם השי"ת שישכון בתוכם, ואז חזרו להם ענני הכבוד, בט"ו בניסן שבו החלו בעשיית המשכן, וחידש להם השי"ת חידוש של 'בעלי תשובה' - שיתרצה לשכון בתוכם, ולא רק במקדש התכליתי שנברא קודם בריאת העולם (פסחים נ"ג ע"א), המשוכלל בשלימות הפאר והיופי וכל הכבוד וההדר, כיאה למלך הכבוד אדון השמים והארץ, אלא אפילו בתוך משכן קטן ותחת יריעות עיזים שיעשו בעצמם, על אף שעדיין אין ליבם שלם בנאמנות לפניו ית', עד שיזכו לבית המקדש השלם מן השמים, מכל מקום על ידי התשובה וההכנעה הם הורצו לפניו יתברך כל כך, עד שגילה בהם אהבתו כאשר השרה את שכנתו במעשי ידיהם. ולא עוד, שהבטיחן שהשכינה תשרה בתוכם ממש, ולא רק בבית המקדש, אלא בתוכם (שמות כ"ט, ט), שכל בית יהודי יהיה מעון לשכינה, בזכות שהולכים אחרי ה' במדבר בבתי עראי.

וכך בכל שנה בניסן הקב"ה מחדש את עולמו מצד הרוחני, ואם נמצאים אנו ראויים לגאולה, יכולים אנו לזכות לזה בניסן, ואם לאו ועדיין צריכים אנו לבכות בתשעה באב, אזי אנחנו עושים תשובה בימים הנוראים, והקב"ה מחדש אותנו עם חידוש הבריאה בתשרי^{קכא}, ומטהר אותנו ביום הכיפורים עד סוכות (מגילת משלים פ' אמו"ק), ואזי כל בית ישראל טהורים, וראויים להשראת שכינה. ואז השמחה הגדולה שלנו היא בבחינת "גדולים בעלי תשובה", שכל אחד זכה להיכנע לפני בוראו ושב אליו בבושה, וכבר מכיר הוא שאיננו מבין כלום, כולו סמוך ונשען כעת על ה', ללא גאווה אנוכית, וזוכר את מה שנכשל בדרכו כאשר לא היה מבוטל לבוראו, ולכן כל בית יהודי ראוי לחסות תחת כנפי השכינה בסוכה שיושב בה כפי המצוה. ועל כן חל שם שמים על הסוכה כמו שחל על הקרבן לריח ניחוח (סוכה ט ע"א).

בכל שנה ושנה מתפללים בר"ה ויוהכ"פ לזכות לבית המקדש ומאותה שנה של יציאת מצרים אנו שואפים להגיע לארץ ישראל השלימה בקדושתה, ולבית המקדש השלישי, ומתפללים על כך בראש השנה וכיפור, שנזכה בשנה זו לבית המקדש. ולכן בחג הסוכות אחרי התשובה שזוכים להיות רצויים, אנחנו יוצאים מהבתים שלנו, אל בתי עראי, כמו שעשו אבותינו ביציאת מצרים, שהלכו אחרי השי"ת במדבר בדירות עראי, בתקוה להגיע אל המנוחה והנחלה שזה בית המקדש^{קכב}, וכך

מים חיים

^{קכא} שבתש"ר הוא המהלך הטבעי, ובניסן המהלך שמעל הטבע, כנגד עלה במחשבה ואח"כ בריאה בפועל.

^{קכב} ולכן לדעת רבי עקיבא עושים זכר לסוכות ממש, לומר שמכח שהלכו אחרי השי"ת בארץ לא זרועה בדירות עראי, זכו ששרתה השכינה בתוך כל בני ישראל, והבטיח להם השי"ת שיזכו לבסוף לבית המקדש התכליתי.

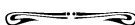
אנחנו יושבים בסוכות מתוך תפילה שגם אנחנו נמצא חן בעיניו ית' כמו אבותינו, ויקח אותנו שוב בענני כבוד אל ירושלים הבנויה. וגם אם לא זכינו בשנה זו, בכל שנה ושנה אנחנו מתקדמים בזה שלב נוסף לקראת הגאולה.

והנה סיבת החסרון שלא זכו מיד לאמונה שלימה בהשם ב"ה^{קכ}, היה מכח חסרון באמונת חכמים במשה רבינו, שאילו היו דבוקים בדרך אבותם אברהם יצחק ויעקב, שהבטיחו להם שיזכו לגאולה, ויקים להם ה' רועה נאמן שירעה אותם, ומסרו בידם סימן על כך, אשר זהו בודאי משה, והנה גם ראו שהצליח ה' בידו להשבית את פרעה ואת ממלכת מצרים, ולהביא עליהם י' מכות, ולהוציא את ישראל ממצרים ביד רמה, ומעתה אין כל ספק שיש להם להיות מבוטלין לגמרי אליו, ויהיו סמוכים ובטוחים רגועים ושמחים שודאי לא יחסר להם כל טוב בעולם הזה ובעולם הבא, רק שילכו הכל על פיו.

בסוכות להתחזק שוב באמונת חכמים עם ז' הרועים כורתי ברית

ולכן בסוכות שזה אתחלתא דגאולה, צריכים להתחזק שוב באמונת חכמים ודרך האבות, שמצא השי"ת את לבבם נאמן לפניו, שהלכו עם ה' בתמימות וזכו לכריתת ברית עם ה', וה' לא עזב אותם בעולם הזה ולעולמים, וגם את בניהם אחריהם, והקים להם רועים כמשה ואהרן ויוסף הצדיק (עס אליהו הנביא), עד דוד המלך, והם שבעה כורתי ברית (ילקוט לך לך עמ, פנחס תשע"ב, דרך ארץ זוטא פ"א).

וחסרון האמונה הוא מחמת הגאווה שמביאה טפשות בלב ועכירות בשכל, והוא הולך ומתחכם ומאבד את הקשר מחי החיים השם ב"ה, ומתורתו הקדושה שהיא עץ החיים לנצח נצחים, וכאשר האדם עוסק בשירה ורננה, וכל שכן כשקם ורוקד ומספק ומטפח לפני ה', כמו שהיו עושים בבית המקדש "שמחת בית השואבה", הוא משפיל את כבוד ורצון יצרו, ושמח בהנהגת הבורא עימו, ומוסיף בתשובה מאהבה, ויכול להתחבר לאמונת חכמים, ולדעת שהשי"ת לעולם לא טועה, ורצונו ית' שנאמין בצדיקי הדורות שאותם שתל לנו כבר מראשית הבריאה, שהם זכו לביטול גמור אליו ית', ויכולים לידע דעת עליון, ורק מהם נוכל לידע דרך הישר, ולתקן את הדעת, שזה מה שיושיע כל אחד ואחד מאיתנו בפרטיות ובכלליות.

מים חיים

^{קכ} שאז היו זוכים תיכף לביהמ"ק השלישי ביום צאתם ממצרים, כמ"ש בזה"ק שם.

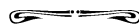
כשתתגלה בעולם נקודת האמת שלימות הדעת יסור כל החושך והצער
 כי כל הבעיות והגלויות באים מחמת חוסר הדעת, ובשביל כך נתן לנו השי"ת שבעה
 רועים, וגדולי הדורות שהמשיכו את דרכם, ומהם נמשך כל קדושת א"י וקדושת
 הסוכה, וכשנסיר קנאה ותחרות, ונקבל את רצונו ית' אשר בחר בהם שירעו אותנו בדרך
 אליו ית', תוכל להתגלות לבסוף בעולם דעת האמת, שהיא נקודת האמת שכל העולם
 יתבטלו אליה, ויצאו מכל החשכות כולם.

מכל התורה והמצוות שעושים אנחנו צריכים לזכות לקבל נקודה מקדושת ארץ ישראל
 והמקדש, וההתחברות היא על ידי נגינה^{קכד}, וכעת ארץ ישראל בשליטת הגויים,
 ומלכות הרשעה מנגנת בכינור. ודוד שהיה דבוק בה' באמצעות הנגינה כבש את א"י
 וירושלים, שבאמצעות הניגון הטהור אפשר לכבוש את הכל.

מכח נגינה דקדושה מתקשרים בדעת אמת

ועל ידי הנגינה דקדושה יוצאים מכל טומאות הגלות, שזה בחינת מצרים, ונבדלים
 מדעות ההבל של כל העולם, שהם בחינת קליפת פרעה, מכח הגאווה שבלב, והם
 מביאים על כל אדם עשרת המכות, ועל ידי אמונת חכמים בלב שלם, ובהכנעת הדעת
 שלנו, ולהבין שאין לנו שום תפיסה והשגה בדעת של משה ויוסף הצדיק, שהדעת שלהם
 במרחק ללא גבול מדעת העולם, משה אשר היה אוחז בידו מטה האלהים, שיוכלו
 העולם להתקשר עימו, ולקבל אמת שהיא מעל כל האמיתות שבעולם^{קכה}, ועל ידי זה
 נוכל להמליך את ה'. וכמו שביציאת מצרים זכו לענני הכבוד שליוו אותם עם השראת
 שכינה - רק כאשר משה מצא את ארונו של יוסף, ואנו צריכים לקבל על עצמנו בלב
 שלם את הבחירה של ה', שאין בה שום טעות, והיא לא תשתנה לעולם^{קכו}, אשר בזה
 היה המשך תיקון למכירת יוסף - כשראו שארונו של יוסף הולך בראש מחנה ישראל
 ביחד עם ארון שכינה (סוטה יג ע"ט), וכולם הלכו אחריו.

אין דבר שהשם ב"ה הקפיד עליו כמו מכירת יוסף, וכל הגלויות הם בעוון זה, וכמו כן,
 בחסרון אמונת חכמים נחסרנו מקדושת ארץ ישראל. וכאשר כולנו מתקשרים

מים חיים

^{קכז} וכל העולם מתחייה מכח כלי נגינה, וענין הכינור זה ארץ ישראל, וכמו שרואים בחוש שכל אומה יש לה קשר לכלי
 אחר כמו, תוף באפריקה, וחליל בהודו.

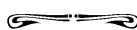
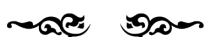
^{קכח} וזה דבר שאין בו תפיסה, ולכן היתה מחלוקת על הצדיקים.

^{קכט} וכשהולק על גדולי הדורות ששתל ה', זה כמו למחוק אותיות מהספר תורה, כי לא שייך שום סמיה מרצונו ית'
 האמיתי. ולעתיד לבא תתגלה האמת, שכל החשכות ששקענו בהם, באו מחוסר קבלת רצון הבורא, שבחר בעבדיו,
 ושלא שייך בהם טעות, ואז נתנהג ב"דעת" שלא חלמנו עליה מעולם.

בשבעת הרועים מכח מצות הסוכה שבעה ימים (כנגד ז' הרועים), ונטילת ארבעת המינים^{קכז}, זוכים לאמונת חכמים, ומגיעים לתיקון האמונה, ונמשכים לנו שבעת ענני הכבוד.

עיקר שמחת תורה שנודה ונשמח בדעת תורה שהנחיל לנו השי"ת ע"י עבדיו ובימים אלו מצות עשה מהתורה להיות שמח וטוב לב, לשמוח ולשמח כל לב יהודי, ביחד עם השמחה צריך לשום מחשבתו על תיקון הדעת, לדבוק בכל לב בתורת רבותינו - גדולי הדורות, ולהסכים שאין לי שום דעה עצמית, ואני מחפש בכל לב לקבל "דעת תורה" בכל נושא וענין, ואז אנו מרגישים שאנחנו נשענים על כח וזכות צדיקי הדורות עם שבעת הרועים, אשר מזה מגיעים לשמחה אמיתית ושלמה, בשמיני עצרת - הוא יום שמחת תורה, שעיקר שמחת התורה היא על התורה שבעל פה, הדעת תורה ודעת אלקים שהנחילו לנו צדיקי הדורות, ולא כעמי הארץ הטפשים שמכבדים את ספר התורה ולא את החכמים (מכות כז ע"ג). וזוהי השמחה שלנו - שרוקדים ושמחים משבחים להשי"ת על הזכות שנתן לנו את חכמי ישראל שמהם מקבלים דעת אלקים, אשר בזה נוכל לילך בבטחה בדרכינו, ולהשלים את רצונו ית'.

אסור לפחד משום דבר, גם לא מגיהנום. הרה"ק רבי אלימלך מליז'נסק זיע"א אמר; אם יגידו לי לילך לגיהנום, אלך בשמחה כי זה רצון ה', ורק מדבר אחד צריך לפחוד מלחשוב שהגעתי לאמת, זה הדבר הכי נורא. ואחרי שזכה לקבל עליו דעת תורה, יכול לשמוח שמחה שלימה, ולדעת שהשי"ת יתן תיקון לכל דבר על ידי חכמי ישראל.

מים חיים

^{קכז} שהם סה"כ שבעה, לולב ואתרוג, שלש הדסים ושתי ערבות, והם ג"כ כנגד שבעת הצדיקים. וכשזוכה לאתרוג מהודר לא מחמת כספו, זה סימן טוב שזכה להתקרב לדעת רבו.

ילקוט

בנינים אמרית

וההגות

ימי הרחמים • תשובה • תפילה

מתוך הספר 'תורת שלמה'

על פי שיעוריו

של מורנו ורבינו

הגאון הינוקא

הרב שלמה יהודה בארי שליט"א

לימי הרחמים

ע"פ מאמרים שנאמרו ביום חמישי פרשת כי תצא תשע"ה.
יום רביעי פרשת כי תבא תשע"ז. ויום רביעי פרשת כי תבא תשע"ח

מי שמכין עצמו לראש השנה, כאשר לומד בדברי רבותינו והולך בדרך
עצותיהם אשר התוו לנו, למען אשר יעשה אותם האדם וחי בהם
חיי עולם, נכון ליבו ובטוח שיראה כיצד בראש השנה יחוש בטוב
ובביטחון ובשמחה גדולה, כי מכח תורתם יזכה לסייעתא דשמיא ביום
ראש השנה הקדוש, לנהוג נכון, ולזכות לחיים טובים ולשלום.

כמה שכופף דעתו בר"ה מועיל לו יותר

א. כלל חשוב שצריך האדם ליתן בדעתו קודם כניסתו למשפט הוא, שיבין ויחדיר בעצמו
היטב שאינו מבין כלל במי שאמר והיה העולם, ולא בצדיקים, ואף לא בתוה"ק. ואף
שאדם לומד ועוסק בתורה, עדיין אין זה במדרגה כזו שיבין בה באמת לאמיתה, כי
במדרגה זאת אוחזים הצדיקים הגדולים במעלה בלבד, והם שמבינים את התורה
בשלמות כפי רצונו יתברך.

וצריך לידע, אשר קודשא בריך הוא, וכן הצדיקים - אין זה דבר ששייך להקיף אותו
בשכל. וכשם שאין לאדם אפשרות להסתכל בשמש ומיד כאשר אדם מסתכל בה
עיניו נכוות, כן הוא הקב"ה ועבדיו הצדיקים. והאדם רק צריך להיות כמו הלבנה. אשר
"בַּפְּסָקָה לְיוֹם חַגְגָנוּ" (ספלים פ"א, ז) הוא יום ראש השנה שבו מתכסית הלבנה מעינינו, כן ירמוז
ענין זה לאדם ביום ראש השנה, שיראה עצמו כאותו תלמיד שעדיין אינו יודע, וכל רצונו
ללמוד עוד ולהשכיל עוד וכו' - באופן שיראה אדם לה' ב"ה שיש לו עוד דברים רבים
לפעול ולעשות בזה העולם.

וזהו עיקר העצה בר"ה, לא להראות גדלות, שאדם לא ידמה בעצמו שכבר יצא חובתו
ועשה בעולם וכו' וכו', שכשאדם עומד לפני ה' במחשבה שהוא סיים ולמד ויודע
והבין כבר וכו' - אזי ה' ברוך הוא מתנהג כמותו, וכאומר לו, הנך מבין כבר, וכבר יודע

הכל, אתה סיימת, אם כן מדוע צריך להישאר עוד בעולם אחר, שכבר סיימת הכל... רק הכלל שתמיד יתבונן אדם שעוד לא עשה ועוד לא פעל וכו', ורק רצונו לזכות לעשות.

אמונת חכמים ואהבתם

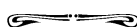
ב. יום ראש השנה הוא הזמן להרבות באמונת חכמים ובאהבת צדיקים, ישנה חשיבות גדולה בכך שאדם ידבר וישיח מאמונת חכמים, יקרא בסיפורי הצדיקים, ידבר מקדושתם וצדקותם וכו', יראה גילוי של אמונת חכמים, ובכח זה יוכל לעבור בדין בנקל. **וביאור** העניין בזה, כידוע שהצדיקים הם ראש, והקב"ה תמיד מעביר את הראש, הראש תמיד זוכה בדין, וכשאדם נכלל בצדיק אזי גם הוא עובר וזוכה בדין.

ובזוהר הקדוש (פרומס 379 קמ"ב ע"א) מבואר שנפשות המתים מתפללות ממקום גבוה מאד, נביעת עתיק כל עתיקין על כל החיים, ובמוצאי ר"ה יכולין להתגלות אל החיים ולהודיע אותם על הדין שנגזר. ועל כן טוב לילך על קברות הצדיקים בערב ראש השנה, כמובא בזה בשם מהרי"ל ומובא גם בהגהת הרמ"א (סימן תקפ"א ס"ז), ועוד.

התבוננות בגדולת הבורא ב"ה ויראת הרוממות

ג. בראש השנה רצוי להעמיק בהתבוננות מעניין גדולתו ורוממותו של קודשא בריך הוא, כמה גדול ועצום ה' ברוך הוא, וידמה אדם בעצמו באמת לפני מי הוא עומד. אדם צריך קודם כל להבין לפני מי הוא נשפט, לפני איזה מלך רם ונישא הוא נידון. וכך יתבונן אדם ויעמיק מחשבתו בזה, יתבונן על כך שהוא נשפט לפני אותו מי שמחזיק אף גם בזה הרגע את ליבו ומקיים ומחייב בכל רגע את גידיו ועצמותיו - לפניו הוא נשפט, והוא וברגע קל יכול הוא להחליט על כל קורות האדם ומה יהא עימו. זה הוא אותו מי שברא את מה שגם ברגע זה אנו מביטים, את כל האנושות, את כל הימים, האוקיינוסים, הנהרות, את היערות, העצים, החיות, העופות, הפרחים, את כל סוגי הפירות, כל סוגי הדגים, שמש, ירח, כוכבים, גלקסיות, עולמות והיכלות לאין סוף ואין תכלית קב"ח).

צריך להתבונן איך שבראש השנה, כל השרפים, המלאכים, שרי מעלה, הבריאה כולה - כולם רועדים נרעשים ונפחדים מפני אדוננו הבורא ברוך הוא, מלך מלכי המלכים, האל הגדול הגיבור והנורא, יוצר בראשית, בורא השמיים והארץ. בזמן הזה ישנו פחד עצום בשמים, כולם רועדים ונפחדים מפני ה' ברוך הוא, אי אפשר לתפוס כלל את גודל הפחד. קודם כל צריך האדם להתחיל להבין מי שופט אותו, ולא רק את האדם הוא שופט, אלא גם את כל אלה שהזכרנו, כל דבר ה' שופט, גם את העליונים ה'

מים חיים

עם מלאך מט"ט לבדו הקב"ה משוטט בח"י אלף עולמות.

שופט, כמובא בזהר (נח דף ע"ה ע"א), ואפילו צעדיו של אדם נמנין ובאים בדין, כמובא בזהר
 חדש (בכאשית דף י"ח ע"ב) קכט).

הכל נידון בראש השנה, וכפי שמביא רש"י במס' ר"ה (נלף ח' ע"א) שהקב"ה דן לכל באי
 עולם - כל הקורות אותם עד תשרי הבא. כל אחד עומד לפני ה' ברוך הוא בפרטי
 פרטיות, הקדוש ברוך הוא רואה על האדם הכל, הקב"ה רואה כל מה שחושב האדם
 בכל עת ורגע, ואפילו בכל רגע קל ממש, והוא רואה מה עומד מאחורי כל רגע שלך
 בחיים, מה הנך חושב לעשות, להיכן הוא רוצה להגיע, הקב"ה מתבונן מדוע הנך חי,
 ועל מה כל אחד חי. הלא השי"ת, הוא זה שברא את הערמוניות... לפניו אי אפשר
 להעלים או להסתיר דבר, ולפני האל העצום והנורא הזה אנחנו נידונים ונשפטים!

להתפלל בר"ה על ביהמ"ק, ויזכה שימלא ה' משאלות לבו

ד. דרכו של הקדוש ברוך הוא היא, כמו שאנו מזכירים, לחפוף בתשובת הרשע ולא
 במיתתו, וכמו שאומר הפסוק ביחזקאל: "הַחֶפֶץ אֶחָפֵץ מוֹת רָשָׁע נְאֻם אֲדֹנָי אֱלֹהִים
 הַלֹּא בְּשׁוּבוֹ מִדְרָכָיו וְחָזָה (יה, כג), לפי האמת ה' ב"ה חפץ שכולם יחיו בטוב, השי"ת
 רוצה שיהיה חיי נצח, ושלא תהא מיתה כלל, השי"ת אינו חפץ בכל זה כלל, אלא רק
 לגלות לנו רחמים עצומים ללא גבול שאיננו יכולים לתפוס בהם כלל. והנה אנו בעצמנו
 מגלים וגורמים להתעוררות הדינים, ואיננו מגלים את חסדי השי"ת. והקב"ה יכול לתת
 לנו כל אשר נחפוף, הכל מכל כל, אך הוא שואל אותנו בשביל מה? מדוע? מה תעשה
 עם מה שאתן לך? לאן תוביל את העולם עם מה שאתן לך? וכי תמשיך להיות כמו אותם
 שעל אף כל הכלים אשר בידם משאירים את העולם שמים, לא משתמשים לפעול על
 ענין גילוי כבוד מלכות ה' בגאולה השלימה? הקב"ה אומר מה הרצון שלך בעולם, איפה
 מונחת ההתבוננות שלך, תתבונן לשם מה בראתי אותך, הקב"ה מסתכל וצופה עלינו,
 על ההתבוננות שלנו, על הדעת שלנו, על הרצונות והמטרות שלנו, חֲפֵשׂ כָּל חֲדָרֵי בָטָן
 (משלי, כז) בַּחֵן כְּלִיֹּת וְלֵב (וימיהו יא, ט), הוא מביט באדם על כל רצונותיו, על כל מזימותיו,
 וכאומר לו: וכי לשם כך בראתי אותך, האם זהו תכליתך? זה השם והשארית שברצונך
 שיישאר ממך - להשאיר את העולם ריקן, ללא שום תוכן תכליתי ונצחי, בלא לפעול על
 הבית הגדול, נזר הבריאה, הבית שהוא משוש כל הארץ, שבו היתה מתגלית מלכות ה'
 באמת? הקב"ה מסתכל וצופה עלינו, על חינוך ילדינו וכאומר לנו: הנה הילדים שלך

מים חיים

מובא מעשה מהרה"ק רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב זיע"א, שקודם השנה שהסתלק לבית עולמו, עלה לתורה
 בפרשת וילך בעליית חמישי (אם היו הפקטיות מחובכות הייתה זו עליית שישי) שבה אומר הקב"ה למשה רבנו "הן קרבו ימך
 למות (דברים לא, יד), "הן" גמטריי"א נ"ה, והוא היה אז בן נ"ה שנים, כשסיים את העלייה אמר, אם כך, מרמזים לי משמים
 שבזו השנה אסתלק מן העולם, והוא עמד ומנה את כל הפסיעות שפסע בעולם הזה. כל כך היה מחושב ומדוקדק בכל
 דבר שעשה ונהג בעולם. מזה נבין קצת את מעלת הצדיקים.

שהבאת לעולם, על איזו דרך אתה מגדל אותם ולשם מה אתה מגדל אותם? לאיזה דרך אתה מוביל אותם?! על איזה דרך אתה משאיר את העולם?! ובצורה כזאת צריך אדם להתבונן בכל יום ויום, לא רק בראש השנה, אדם נידון בכל יום, רק שבר"ה הוא יום הדין וחשבון באתגליי ממש.

וכפי שאמרנו כמה וכמה פעמים, אדם אשר בכל ימות השנה לא שם על ליבו ענין בית המקדש, ורק בתשעה באב מתחיל לעורר את עצמו על בית המקדש ויושב ובוכה וכו', הרי הוא יכול לעורר קטרוגים. כל השנה אדם צריך ללכת בדרך הנכונה, כל השנה אדם צריך לחיות בדעת הנכונה, כל השנה אדם צריך להתבונן בדרך הנכון, כל השנה צריך אדם לעסוק בתורה, לא רק בזמנים מסויימים.

וכן אם אדם נכשל בענין מסויי, יעשה עליו תשובה ללא קשר לימים הנוראים. זהו דבר מגונה לבוא לימי ראש השנה ורק אז לעשות תשובה. ובפרט שאדם נידון בכל יום, וכדעת רבי יוסי (תוספתא ר"ה פ"א ה"ב; ראש השנה טז ע"א), שנאמר "וּתְפַקְדְּנוּ לְבִקְרִים לְרִגְעִים תְּבַקְּנוּ" (איוב ז, יג). וכמו שאומר הבעש"ט הק' זיע"א "כל יום יהא בעיניך כראש השנה, וכל שעה כיום הכיפורים". ובכח זה שאדם הולך בדרך הנכון בכל השנה, עי"ז כשמגיע היום אשר הוא כלול מכל השנה באותו ענין, באמת יש לאדם פתחון פה.

לעשות מחאה על מה שאינו יכול לתקן

ה. אדם שיש לו ילדים שאינם הולכים בדרך הקודש ה"י, יעשה על כך מחאה לפני ה' ברוך הוא, וזהו כלל לא סותר מה שאוהב אותם דואג להם וכו', יאהב אותם ויעשה עליהם מחאה, יגלה דעתו לפני ה' ברוך הוא במחאה גמורה ויאמר: רבוננו של עולם גלוי וידוע לפניך שבניי שהבאתי לעולם אינם הולכים כפי רצונך, והריני מוחה על כך מחאה גמורה ואין לי שום קשר שום עזר ושום סיוע לכך. וכל עזר וסיוע שנעשה ממני לדרכם, בין בממון, בין בדיבור, בין במעשה וכו' - אין זה אלא אונס גמור. והריני מגלה דעתי שכל רצוני שילכו בדרכיך, וכפי רצונך. באופן שאדם יראה לה' שאינו מחזק או מעודד מי שאינו הולך בדרך ה' ברוך הוא.

ומי שקצת יתבונן, יראה איך הדרך הזה שאמרנו הוא דרך התורה וכל דרך הצדיקים והקדושים. הנה יש פסוק, "וְלִבְנֵי הַפִּילִגְשִׁים אֲשֶׁר לְאַבְרָהָם נָתַן אַבְרָהָם מִתְּנַת" (נלאשית כה, ו), מה זה מתנות? אומר רש"י שם במקום "מתנות" - "שם טומאה מסר להם", נורא נוראות! על אף כל העשירות של אברהם הוא לא נותן לבניו שלו מאומה, אלא מוסר להם שמות של טומאה, זה מה שהוא מוצא לתת להם! וכל זאת בזמן שאברהם אבינו הוא מכניס אורחים הגדול ביותר, אברהם אבינו היה בעל חסד הכי גדול, גם לרשעים, כל מידתו היא חסד, אף על פי כן אפילו פרוטה מכספו הוא לא נותן להם, זאת

מפני שאברהם לא רצה כלל בשום אופן לעזור או לתמוך במי שמכעיס את הבורא, במי שחי ומתנהל בניגוד לדעת יוצרו.

ולא כן ליצחק, שנאמר בו "וַיִּתֵּן אֲבֹרְהָם אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ לְיִצְחָק" (ס"ט, ט), ואף נתן לו הברכות וכו' וכמו שפירש רש"י (ס"ט). אברהם אבינו לא רצה שיהיה ממנו אף סיוע לדרך הרשע, ולכן הוא שנאמר בו: "וְאֲבֹרְהָם זָקֵן בָּא פִּימִים וְהָ בָרַךְ אֶת אֲבֹרְהָם בְּכָל" (נבאש"ט כ"ו, א). כי הנה מה שירדנו לעולם הזה הוא אך בשביל לגלות מלכותו של ה' ברוך הוא לבד, וודאי שלא ליתן סיוע ועזר למי שלא הולך וממליך את ה' ברוך הוא, לאנשים הנוהגים בגאווה וחציפות, ובשרירות ליבם מדמים הם בעצמם שהם הדרך הנכון, וצריך לשמוע לקולם, ואת תורת ה' ואת הצדיקים הם תופסים כדרך צדדית ושולית, ומתירים לעצמם לבזות קדושי ישראל, ואת דרך הקודש, ולשרבב לשונם בקדושי עליון, תוך ביזוי בעלי תורה. ובוודאי כאשר נותן לכך האדם יד, ומעודד או מחזק דבר כזה בכל צד שהוא וודאי שעתיד הוא.

לכן, העצה היעוצה היא לעשות מחאה גמורה, שאדם ימחה באתגליא, אמנם אפשר את כולם, וכמו אברהם אבינו שאהב את כל העולם, כמו שיצחק אבינו אהב את כולם, ואף את עשיו, אבל הוא ידע היטב כיצד להשתמש באהבה שלו.

להמשיך את ההתבוננות של צדיקי הדורות - בנצחיות

ו. והמה כל מה ששרדנו עד היום, הכל הוא מאותה התבוננות של אברהם אבינו, מאותה התבוננות של יצחק, של יעקב אבינו, יוסף, משה, אהרן, דוד המלך, שלמה המלך - הכל משם, מאותה התבוננות, מאותה מחשבה, הם ידעו מה עושים כאן בזה העולם את מי ממליכים כאן בזה העולם, ומי המלך בזה העולם. הם עסקו בנצחיות!

ובפרט עתה בימים הקדושים של ראש השנה, אנו צריכים להתבונן: מי המלך? את מי ממליכים? למה אני חי בזה העולם? אנו דומים ממש כילד שנותנים לו לבחור בגנוי עולם, או בשקית סוכריות - והוא מוצא לבחור בה, וזאת מפני שהמוחין שלו קטנים. ואנו גם כן המוחין שלנו קטנים, ישנם אנשים שמתלהבים מממון, מכמה ניירות... וסביב אותם ניירות הולך וסובב כל עולמם וכל מטרת חייהם...

עיקר המשפט בר"ה הוא אם יזכו לבית המקדש באותה שנה

ז. ועיקר המשפט בראש השנה הוא האם יזכו הברואים בזו השנה לחזות בבניין בית המקדש, האם בזו השנה יגיע הקץ לכל כאב וצער בעולם, ויתגלה המלך ב"ה על עמו ועולמו. בראש השנה הקב"ה מסתכל מביט וצופה עלינו, שופט אותנו, על המחשבות שלנו על ההתבוננויות שלנו, על הדעת והדרך שלנו. לאן אנו פוסעים? לאן אנו מתקדמים? לאן אנו דוהרים? הקב"ה כשואל את כל אחד ואחד מאיתנו, בשביל מה אשאיר אותך בעולם? מה המטרה והיעד שלך בזה העולם? עיקר המשפט בראש השנה

הוא האם יזכה הדור הזה (שלא היה לו סוכר ומלוח כמוהו מעולם) לחזות בגילוי מלכותו של הבורא, אם יזכה לראות בעיניו הגשמיות במלך המשיח.

ה' ברוך הוא מביט וצופה עלינו, על כל אחד ואחד מאיתנו, פונה אלינו ושואל אותנו: היכן אתה בעולם? איפה הלב שלך באמת, עד מתי תתהלך עם לב אבן? הקב"ה מתבונן בנו: מתי נהפוך את הלב שלנו ללב בשר, מתי נהיה מלאי רחמים, מתי נתפוס עצמנו באמת ונבין היטב שאנו עומדים לפני מלך רם ונישא המסתכל וצופה עלינו ושופט אותנו.

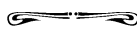
לעשות כל שביכולתנו בשביל לפייס את הבורא

ח. אנחנו צריכים ומחויבים לעשות כל שביכולתנו בשביל לפייס את הבורא הזה, כל אשר ביכולתנו. וכמו אדם שפגע וציער לחבירו - הוא מגיע אליו לפייסו ולבקש סליחתו, צריכים אנו לרצות ולפייס את השי"ת, לגרום לו שיחפוץ בנו ויגאל אותנו. להראות לו יתברך שאנו אוהבים אותו מכל הלב שלנו, ואת מי שהולך בדרך שלו, ואנו מכבדים את מי שהולך בדרך שלו - הלא הם חכמי ישראל!

ה' ברוך הוא אומר, הדרך שלי נשכחה כבר, העולם לא סר למשמעתי, מה הם הצדיקים? מה הם ה'אנשי אמת'? הם אלו שהולכים בדרך שנשכחה. כי בית מקדש אין לי, גאולה אין לי, העם לא דורש את מלכותי, ובמקום לחזק את הצדיקים, את החכמים - לתמוך בהם, לעודד ולחזק ידיהם, לתת להם כח להמשיך בדרך הנכון, עוד הם נוהגים ההיפך, מחלישים אותם, ומרפים ח"ו ידיהם.^(ק)

תחילת דינו של אדם בר"ה הוא על בזיון התורה והתלמידי חכמים

אנו צריכים לעורר את הרחמים שלנו, את הלב שלנו, על גלות השכינה, על הצדיקים, על דרך ה', על החכמים, על התלמידי חכמים. נאמר בזוהר הקדוש (פקט פנחס דף קל"א ע"א) שתחילת דינו של אדם היא על בזיון התורה וכבוד הצדיקים, על חילול התורה הקדושה, על בזיון הת"ח, על מה שחילל שם שמים רח"ל^(קא), ולכן גם הוא שכשאדם חפץ לעשות צדקה מכספו, וישנן לו שתי אפשרויות, או ליתן לבנין בית הכנסת וכדו',

מים חיים

^(קב) ובאמת מה אפשר לעשות בכדי שהשנה יתרצה הקדוש ברוך הוא לבנות את בית המקדש? מה אפשר לעשות בשביל לפייס את קודשא בריך הוא לחפוץ לגאול אותנו?! מי יכול לרצות אותנו, מי יכול לפייס אותנו, אף יתכן שכאשר אחד ואחד ינהג באמת באחדות ובאהבת ישראל, כשנכבד ונעריך כל יהודי, שלא יהיה לשון הרע, וכל אחד יעזור את אחיו, זה יבנה את בית המקדש! כי תורה ברוך ה' יש, ואף על פי כן עדיין לא נבנה בית המקדש, כאשר נבין שמה שכתוב "ואהבת לרעך כמוך" (ויקרא יט, יח) הוא לא פחות חשוב משאר התורה, שידברו ויטייחסו על "ואהבת לרעך כמוך" כמו על "לא תנאף" ו"לא תרצח", אז בודאי שהקב"ה יתרצה לגאולנו.

^(קג) זה לשון הזוהר הקדוש "דינא קדמאה דכלא ביה, מאן הוא דלא יוקיר לשמא דקודשא בריך הוא ודלא יוקיר לאורייתא ולעבדו, אוף הכי מאן הוא דלא חייש על יקרא דשמא קדישא דלא יתחלל בארעא, מאן הוא דלא חייש ליקריה דקודשא בריך הוא, מאן הוא דלא שוי יקר לשמא דא".

או לאברכים ולתלמידי חכמים העמלים בתורה, דין הקדימה לתלמידי החכמים, לעמלי תורה, וכן כך מביא באריכות בספר חסידים (סימן תתל"ט) על החשיבות והמעלה הגדולה של תמכי אורייתא - שענין זה קודם לכל.

תחילת הנידון בראש השנה אם שומעים בקול חכמי ישראל

ט. כי הקטרוג הגדול ביותר הוא; שיש לנו צדיקים, יש לנו חכמים, יש לנו תורה, ואנחנו מזלזלים בהם, הלב שלנו לא חרד עליהם. על הפסוק "אם יתקע שופר בְּעֵיר וְעַם לֹא יִקְרְדוּ (עמוס ג, 1); כותב רש"י: כך היה לכם להיות חרדים אל דברי הנביאים שהם צופים לכם למלט אתכם מן הרעה שלא תבוא, וכשתבוא לכם הרעה, הלא תדעו כי הקב"ה עושה לכם על שלא נזהרתם בנביאיו. כלומר שהקב"ה אומר להם לישראל: שלחתי לכם כאלה צדיקים, למה לא שמעתם לקולם? הרי הם יכלו להדריך אתכם ולהציל אתכם מכל הרעות שבאו עליכם, ומדוע לא שמעתם בקולם, מפני מה לא הלכתם אחריהם? ומכיוון שכך לא ייפלא שהגעתם להיכן שהגעתם.

וכאשר מגיע יום ראש השנה בא השטן ואומר; יש להם כזאת תורה, כאלו צדיקים - והם אינם שומעים להם. אומר לו הקב"ה לך ותביא עדים, וכמובא בזוהר הקדוש (שופטים נ"ד ע"ה ע"א), שכאשר בא הס"מ לדון ולתבוע את ישראל לכף חוב בראש השנה, אומר לו הקב"ה שיביא עדים, והולך הס"מ ומחפש שני עדים ומביא את השמש, ואת הלבנה איננו מוצא, מחמת הכתוב "בַּפֶּסֶה לְיוֹם חֲגִינוּ" (תהלים פ"א, 7), שבראש השנה מתכסית הלבנה. ובאמת זהו חסד גדול מאת השי"ת, שאלמלא כן איזה פתחון פה היה לנו. ואפשר לומר, שענין זה עולה בקנה אחד עם הירושלמי בר"ה (פסקא' ה"ג), שם מבואר שהקב"ה עושה עימנו בר"ה ניסים גדולים, ואלו הם הניסים הגדולים. כי מה שאין שומעים בקול חכמים וכו' הוא קטרוג גדול מאד, והשי"ת ברחמיו הגדולים מציל ופודה אותנו מפניו.

להמשיך את רחמי ה' עלינו, ע"י ההתבוננות בהם, ולהיות סמוכים ונטוּחים על רחמי וחסדי ה'. ראש השנה - הוא יום קדוש ונורא מאד ויש משקל גדול ביום הזה. חשוב להיות בו ער ולישון רק כפי ההכרח. וכן להשתדל להיות בו בשמחה, ולחשוב מחשבות טובות, כי כפי הראש כך הולך הכל, ולהיות בטוחים ברחמי ה' ברוך הוא עלינו. להתבונן ברחמי ה' עלינו, ה' ברוך הוא הוא רחמן ברחמים עצומים אשר אי אפשר לתפוס ולהשיג בשכל אנושי! וצריכים אנו לחשוב ברחמים שלו, ולהחדירם לתוכינו ממש.

ואליבא דאמת, מי הוא זה אשר ביכולתו לצאת זכאי לפני ה' בדין?! אלא שאנו סמוכים ובטוחים ברחמי השי"ת שיעשה לנו ניסים ונפלאות, וכדברי הירושלמי דלעיל, ועל כן אנו לובשים ומתעטפים לבנים ואוכלים ושותים ושמחים וכו', שלא כמנהג העולם אשר אדם שיש לו דין לובש ומתעטף שחורים וכו', וכל זה הוא מפני שאנו סמוכים

ובטוחים על רחמיו המרובים של ה' ברוך הוא שאינם כלים לעולם, ובפרט כעת בר"ה שהכל נכנעים לפני הקב"ה, וישנה איתערותא דלתתא, ועל ידי זה מתגלים ומתעוררים רחמים גדולים בשמים, וכמו השופר הזה שפיו צר מלמטה ורחב מלמעלה, ועל ידי שתוקעים בו מתעוררים רחמים עליונים משמים.

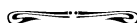
להתבונן כמה חסדי ה' לאין סוף מקיפים אותו

יא. אדם צריך לדעת ולהבין שחייו מרוממים וגבוהים, וכל מה שיש לו - הוא דבר נשגב ועצום למאד, ואין זה סתמי ויבש ח"ו, זה ממש מתנה נפלאה משמים. הלא יתבונן האדם ויראה כמה חסד ה' מסובבו שהוא יכול לנשום, לדבר, ללכת וכו' וכו', וישמח בזה, ומתוך כך יראה ויבין כמה ה' אוהב אותו ושמח בו, עד אשר יתמלא תקוה תמידית, ולעולם לא יחשוב ברע או דינים רח"ל, אלא רק יחשוב על הטוב שה' ב"ה זיכהו לעשות בהוה ובעתיד, ויחדיר תמיד בעצמו שהוא עשה טוב ועושה טוב, ואף תמיד ימשיך ויעשה טוב.

זהו דבר חשוב מאד, להיות תמיד בשמחה גדולה! ולא להישבר ח"ו מאף דבר. אנו צריכים להתפלל לה', לְרַצוֹת אוֹתוֹ, ולפייס אותו שיסלח וימחל לנו, ולהראות לו את תקוותינו ושמחתנו העתידית. צריך לבטוח ברחמים האין סופיים שלו. ומאידך גיסא - צריך לדעת שה' ברוך הוא - אינו וותרן (בבא קמא נ ע"א), ה' ברוך הוא מסתכל וצופה על כל צעדינו בחיינו, ועל ההתבוננויות, דעתינו ומחשבותינו. ונקווה שבעז"ה נתבונן ונחשוב בצורה שנוכה לפייסו כראוי.

להקפיד על ש"צ ותוקע הגונים כראוי.

יב. דבר נחוץ ביותר בראש השנה הוא, להקפיד על שליח ציבור הגון וירא שמים, ויותר על תוקע הגון ביותר. כי אם השליח ציבור או התוקע איננו הגון, אזי הוא מעורר ח"ו את כל עוונות הציבור, וכמבואר בזהר הקדוש (בפכסא ויקרא דף י"ח ע"ב). וכן להיפך, אם הש"צ והבעל תוקע הגון וירא שמים, הוא מעלה את כל תפילות הציבור וממתק כל הדינים בשרשם. ועוד מובא בזה"ק (ס"א ע"א), שרבי אלעזר בנו של רשב"י אמר, שאביו רבי שמעון היה מתפלל רק עם שליח ציבור שעמד עליו ג' ימים שיטהר מכל מעשיו, שאם ח"ו אינו ירא שמים, מעורר ביום ראש השנה את כל חטאי הציבור רח"ל. (קלב)

מים חיים

^(קלב) הסט"א הוא רק דמיון, ואין לו זכרון: וטעם מצוות תקיעת שופר, מובא במס' ר"ה (דף ט"ז סע"א): א"ר אבהו, אמר הקב"ה תקעו לפני בשופר של איל כדי שאזכור לכם עקידת יצחק בן אברהם, ומעלה אני עליכם כאילו עקדתם עצמיכם לפני. ולמה תוקעין ומריעין כשעומדין ושוב תוקעין ומריעין כשיושבים, כדי לערבב השטן. ומבאר רש"י, שלא ישטין כשישמע ישראל מחבבין את המצוות מסתמין דבריו. והתוספות שם מסבירים שכשהשטן שומע קול השופר סובר שהגיע עת הגאולה והגיע זמן כילוי, שכפי שמוזבא (סופה נב). שהקב"ה ישחט את השטן וכו', וכששומע הס"מ פעם אחת את קול השופר הוא בהיל ולא בהיל, וכששומע פעם שנייה נבהל וסובר שזהו בודאי הפסוק שנאמר (עמוס ג, ז): ביום ההוא יתקע בשופר גדול ואז הוא מתערבב ונתבלבל ואין לו זמן לקטרג על עמ"י, זהו תו"ד התוס'. והשאלה היא, וכי

אפשר לפעול ביום ראש השנה שגם הבלתי אפשרי יהיה אפשרי

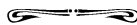
יג. בראש השנה, יום הזכרון, נפקדה שרה נפקדה רחל ונפקדה חנה, וכן יוסף הצדיק יצא מבית האסורים, כמו שאמרו במס' ר"ה (דף י סוף ע"ג), וכן בברכות (דף כ"ט ע"א). ביום ראש השנה אפשר לפעול שגם הבלתי אפשרי יהיה אפשרי. כמה עצום ונורא הוא יום ראש השנה! אנחנו מתפללים ביום הזה, ויש הבטחה מהקב"ה שימחל לדורות בזכות היום הזה למי ששב באמת בתשובה, כמבואר בזהר (אמו"ק דף ק"א ע"א) שאמר הקב"ה לאדם הראשון כשקיבל תשובתו "אנת תהא סימנא לבניך לדרי דרין [אתה תהיה סימן לבניך לדורי דורות], בהאי יומא קיימין בדינא [אשר בזה היום עומדים לדין], ואי יתובון [ואם ישובו בתשובה], אנא אקבל לון [אקבל את תשובתם], ואיקום מכורסייא דדינא ואתקיים על כורסייא דרחמי, וארחם עליהו [ואעמוד מכסא הדין ואתיישב על כסא הרחמים, וארחם עליהם]".

בענין אכילת הסימנים והבאתם לשלחן

יד. בענין הסימנים, זה חשוב וטוב לאכול בראש השנה, וכמו שמובא במסכת כריתות (דף ו' ע"א), ואם קשה על אדם לאכול מאיזו סיבה שהיא, על כל פנים הבאת הסימנים על השולחן גם כן טוב ומועיל לסימן טוב, וכך מדויק מהגמרא בהוריות (דף י"ג ע"א) - שם מובא הלשון 'למיחזי', ובגמרא בכריתות הנ"ל מובא הלשון 'למיכל'.

מודעה וגילוי דעת בכל יום ובפרט בראשית השנה

טו. רבינו יוסף חיים זיע"א כתב 'מודעה וגילוי דעת' (נלפס בהנצה סידורים המלוויים כיום), ובפרט בדורנו זה נחוץ ביותר שכל אדם ואדם יאמר אותו, ועניינו הוא, שמגלה אדם דעתו מה רצונו שיהיה נעשה מעסק התורה שלומד, ומהתפילה שמתפלל, ומכל מעשה ומעשה שעושה - לאן רצונו שילך ומה מטרתו בזה וכו', וכן לבטל כל פניה שאינה כראוי בתוכם וכיוצא. וטוב לאמרו מידי יום ביומו, כפי אשר מסתדר לאדם, כגון אחר ברכות השחר, או בלילה, או קודם תיקון חצות וכיוצא. ובפרט ובעיקר יש לאמרו בזמן הזה של ימי המשפט ותחילת השנה. וטוב שאדם יאמרנו בערב ר"ה, בלילי ר"ה, ובימי ר"ה. וכשקורא אז, יוסיף ויאמר אחר המילים "אם יעלו בליבי ומוחי בכל עת ועת" [קודם שיאמר "והריני מתנה עליהם שיהיו כולם"] - ובפרט ביום ראש השנה הזה.

מים חיים

השטן אינו זוכר שכך היה שנה שעברה ולפני שנתיים ולפני שלש וכו' וכו' ועדיין לא בא משיח? הלא גם שנה שעברה היה כך וכו'? אלא שבאמת מכאן ראיה למה שאין זיכרון לסט"א, וזה שגם אדם צריך לזכור שמו ביום הדין וכו'. אין שכחה לפני כסא כבודך, כי הקדושה היא זיכרון, אך הסט"א אינה זוכרת כלל. וכמו שמובא בשיר השירים רבה (פסוק ג) וכן מובא באיכה רבתי (פסוק ה) וכן בגמרא (ברכות דף ל"ג ע"ג) מה שאמרה כנסת ישראל לקב"ה, ובזוה"ק (יתרו דף ל"ח ע"ג): מקץ דף קל"ט ע"ג) גם מובא, ושם מובא על הפסוק ויזכר יוסף (בנאשית מז, ט) שמחמת שזכר יוסף תמיד את חלומו הוציא אותנו הקב"ה ממצרים וכו' והגשים את חלום נבואתו וכו' ע"ש.

להתרכזו בתיבות התפילה מתוך הסידור מבלי הסח הדעת

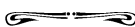
טז. בתפילות ראש השנה, וכן בכלל - בכל תפילה ותפילה שאדם מתפלל בכל ימות השנה, ישנה עצה נפלאה, שהמקיימה יראה בחוש איך עוזרת לו ביותר לכווין ולא להסיח דעתו מהתפילה - והיא שאדם יהא שקוע כולו רק אל תוך הסידור, ויניח אצבעו על התיבות, ולא ירים עיניו לשוטט ימין ושמאל מחוץ לתיבות התפילה, וכן הוא בכל ספר וספר שאדם קורא ולומד, ובכך יהיו לאדם מחשבות קדושות בעת לימודו ותפילתו, ולא יכנסו מחשבות זרות במוחו. עצה זאת על דרך הפסוק "אמר עם הספר ישוב מִחִשְׁבֹתָו הָרָעָה" (אסתר ט, כה). כמו שמביא הגר"א במעשה רב (סימן נ"א אות ז), ומובא גם ביסוד ושורש העבודה (בפרק ב' שער ז'), וכן הובא גם במשנ"ב (סימן פ"ג בס"ק פ"ז), ועוד הרבה הביאו על כך.

סגולה לומר בראש השנה י"א פסוקים ראשונים של פרשת כי תבא

יז. רבנו חיים פאלאג'י מביא בספרו 'מועד לכל חי' שביומו של ראש השנה טוב מאד לומר את י"א הפסוקים הראשונים מפרשת כי תבוא (עד "וְיִבְרַח אֶתְךָ מִכָּל־יָדָיִךְ" (לדכ"א כו, יא)), והוא מביא שבזכות האומרם יוצא כרוז שנשפעים לעולם כל השפעות טובות.

סגולה לקנות סכין בערב ראש השנה

יח. וסגולה נוספת, ידוע, שיש ענין לקנות סכין חד^(קלג) בערב ראש השנה, כמובא בשם הרה"ק העטרת צבי מזידיטשוב זי"ע והחווה מלובלין, ושהוא סגולה לפרנסה מכיוון שיש בזה רמז לשם חת"ך השייך לפרנסה, ובראש השנה זה הזמן להתפלל על פרנסה. ולא לקנותו כמתנה לחבירו^(קלד).

מים חיים

^(קלז) בטעמי המנהגים (בהשמטה לסעיף רמ"ז ובהשמטה לסעיף תש"ו) כתוב: חד וחלק או שיקנה סכין וישחיונו. ומובא בספרים טעם לזה, מכיון שסכין עם פגימות עושה פירורים שקשים לעניות מה שאין כן סכין חד.

^(קלח) כתב בספר סגולות ישראל (אות ז') שכתב ששמע מפי אנשים נאמנים ששמעו מפיו הקדוש של הרה"ק מהרי"א מזידיטשוב זי"ע, שאמר שיקנה לו כל אחד בערב ראש השנה סכין חדש וישחיונו, והוא מסוגל לפרנסה על כל השנה. וכתב שם לפרש כוונתו, כי איתא בתיקונים (תיקון כ"א) דסכין פגום דא סמא"ל, והנה גם איתא בזה"ק דאות מ' מסמא"ל הוא הרע בחינת מות בר מינן, וא"כ סכין הפגום הרמוז לסמא"ל כשמסירין ממנו הפגימות אז מסירין מן סמא"ל האות מ', נשאר סא"ל, שהוא שם קדוש גימטריא פא"י ראשי תיבות פ'ותח א'ת י'דיך, וס"ת חת"ך שם הפרנסה, וזה חותך חיים לכל חי.

וכן כתב בספר זכרון טוב, שהרה"ק מהרי"א מנעסכ"ז זי"ע סיפר שהרה"ק החווה מלובלין זי"ע היה מחלק סכינים בראש השנה להמקורבים לסגולה על פרנסה, וכמו שאומרים "חותך חיים לכל חי", וכמ"ש פותח' את' ידיך' סופי תיבות חת"ך שהוא השם של פרנסה כנודע, וכן הובא בספר מעשה יחיאל (פ' ג'לה) דיש קבלה מהרה"ק מלובלין להיות ראש השנה בכיסו סכין חד וחלק שאין בו פגימות, והובא כל זה, בספר מנהג ישראל תורה (סימן תקפ"א אות כ').

והנה בעיקר מנהגו של רביה"ק החווה מלובלין זצוק"ל לחלק סכינים נתקשה בספר פרדס יוסף החדש (ע"מ כע"ג) דהרי בסוף ספר הקדוש "בעל שם טוב" בקטע האחרון (ליקוטים ענייני סגולות אות ט"ז) כתב סגולה בשם בעל שם טוב זי"ע, שאחד לא יתן לחבירו סכין במתנה, ובמקורות שם (מקור מים חיים פ'תש"א אות ו') הביא שכ"כ בספר שיחות הר"ן אות ט', וזה לשונו, בשם הבעש"ט ז"ל, שסכין אין נותנין במתנה, היינו שאחד לא יתן לחבירו סכין במתנה, עד כאן לשונו, וכן הוא בספר מעגלי צדק (דף ג' ע"א) בשם הבעש"ט ז"ל ותירץ הפרדס יוסף דלכן חילק רק למקורביו שהיו משמשים אותו וזהו כעין שכר על פעולתם ואינו בגדר מתנה.

הטעם שאין מברכים על התשובה

יט. המפרשים עמדו מדוע אין מברכים על מצות התשובה, והגאון הקדוש בעל ה'בית יצחק' (נחלק ב' זיוה דעה סימן קס"ח) מבאר על פי מאי דקיי"ל (שו"ת הכסף"א ח"א סי' י"ח), שאי אפשר לברך על דבר שבא בעבירה, כמו על השבת גזילה שנעשה בידי עבירה. ודבר שני הוא אומר, כיון שזה תלוי בדעת אחרים, וכמו שאין מברכים על מצות כיבוד הורים וצדקה, מחמת שכל דבר שהוא בדעת האחר אין מברכים עליו. אבל נכדו ה'ברכת אברהם' על מסכת ברכות מביא טעם אחר לכך, דמניין שקיבל הקב"ה תשובתו.

כי זה בודאי שאין האדם יכול לידע בחייו אם התקבלה תשובתו אם לאו, עד שיעיד עליו יודע תעלומות, ולכן לא יוכל אדם להגיד "השבת רבים מעוון", כי מי יודע שהשיב מעוון, הלא רק הקב"ה יודע. והנה העולם היום סוברים שבכוחם להשיב בתשובה את הרחוקים, וכדומה, אמנם רק קודשא בריך הוא יכול להשיב מעוון. גם מה שכתוב שאינו זו משם עד שמוחלים לו, הוא דבר שתלוי בידי שמים, ואין עדות וראיה לאדם שהוא כבר רצוי ומקובל, אלא שאנחנו סומכים עליו ונשענים על רחמיו יתברך - שהוא בודאי מוחל וסולח. ואכן מצינו בברכות (כ"ט ע"א), שיוחנן כה"ג שמונים שנה היה כהן גדול ונעשה צדוקי, וגם אלישע אחר וכו', לכן צריך האדם כל חייו הכנעה וענוה - שלא ירים ראשו ויחשוב שקיבל הקב"ה תשובתו, ורק יהיה סמוך ובטוח עליו ויעשה כל שביכולתו לשוב אליו, ולא יכשל בגבהות הלב, דהא אפילו דוד המלך לא ידע אם נתקבלה תשובתו, וביקש מה' "הֲצִילָהּ מִקְרֵב נַפְשִׁי מִיַּד פְּלֶבַע יְחִידָתִי" (תהלים כ"ב, כ"א), והיה מבקש ומתחנן מה' שיתן לו איזה דרך וישיב אותו, וכל ספר תהלים מלא בתחינה על זאת, שביקש מה' שיעורר עליו רחמים עד שיהיה לו תשובה שלימה שישב גם בדעת.

עיקר משמעות של הביטחון זה שבטח בה' בענייני שמיא

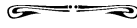
כ. אע"פ שרואים שאנחנו נמצאים בדור שאין אפשרות להתקרב ולהרים ראש, מרוב הטומאה והלכלוך, ומרוב כל השיגעון של העולם ודעותם ומחשבותיהם העקומות, וריבוי השקר הגואה בעולם, וקשה למצוא איזו נקודת אמת, ועד שמוצאים נקודת טהורה - גם אותה יש שמעוותים, אעפ"כ צריך שיתפלל ויבטח בה' שיעזרנו, וגם בעל תשובה צריך לבטוח בה' שבוודאי מחל לו, וכמו שכתב בספר התניא באיגרת הקודש בענין ברכת חנון המרבה לסלוח, שעל כן אנו מברכים כן כי בודאי שה' סולח.

ובספר צוואת הריב"ש לרבי ישעיה מיאנוב כתב שאמונה ובטחון הם מידות גם בענייני הרוחניות^(קלה), שיבטח בה' שימחל לו, שיבטח בה' שיסיע בידו לקיים המצוה,

מים חיים

^(קלה) בספר חובת הלבבות (שער הבטחון פרק ז), כתב וזה לשונו: "ופרוש החלק הרביעי בעניני חובות הלבבות והאיברים, שהאדם מתחיד בתועלותם ונוקם, וזה כצום וכתפלה וכסוכה וכלולב וכציצית ושמירת השבת והמועדים והמנע מן העבירות וכל חובות הלבבות, אשר לא תעבורנה אל זולתו ותועלותם ונוקם, מיוחדים בו מבלי שאר ב"א, אופני יושר

מים חיים

הבטחון בכולם על האלהים יתברך מה שאני מבאר אותו, ומאלהים אשאל להורות אותי האמת ברחמי. והוא, כי מעשי העבודה והעבירה לא יתכנו לאדם, כי אם בהקבץ שלשה דברים: האחד הבחירה בלבו ומצפוני, והשני הכוונה וההסכמה לעשות מה שבחר בו, והשלישי שישתדל לגמר המעשה באיבריו הנראים ויוציאהו אל גדר המעשה. ומה שאינו נעלם ממנו בהם, כבחירת העבודה והעברה והכוונה וההסכמה על המעשה, הבטחון על האלהים בזה טעות וסכלות, כי הבורא יתברך הניח ברשותנו בחירת עבודתו והמרותו כמ"ש ובחרת בחיים (דברים ל, יט), ולא הניח ברשותנו השלמת המעשה בעבודה ובעבירה, אלא בסיבות שהם חוץ לנו, מזדמנות בקצת העיתים ונמנעות בקצתם, ואם יבטח על האלהים בבחירת עבודתו, ויאמר; לא אבחר ולא אכוין לעשות כלום מעבודת הבורא, עד שיבחר לי הטוב ממנה, כבר תעה מדרך הישרה ומעדו רגליו מאופני הנכונה, כי הבורא יתברך כבר צונו לבחר במעשה העבודה ולכוין אליה בהשתדלות והסכמה ובלב שלם לשמו הגדול. והודיענו, שהוא אופני הנכונה לנו בעוה"ז ובעוה"ב. ואם יזדמנו הסיבות ויתכן גמר המעשה בעבודתו, אשר קדמה בחירתנו בה, יהיה לנו השכר הגדול על הבחירה בעבודה ועל הכוונה לעשותה ועל השלמת מעשיה באברים הנראים. ואם ימנע מן האברים גמר המעשה, יהיה לנו שכר הבחירה והכוונה, כאשר זכרנו במה שקדם, וכן העונש על העבירה. וההפרש שבין עבודת הבורא ושאר מעשי העולם בענין הביטחון באלהים יתברך, ששאר עניני העולם לא נגלו לנו אופני הטוב והרע בסיבה מן הסיבות מבלעדי שאריתם, ולא אופני ההפסד והרע בקצתם בלתי קצתם, כי לא עמדנו על איזו מלאכה מן המלאכות, שטובה לנו ויותר ראויה לבקשת הטרף והבריאות והטוב, ולא באיזו סחורה ובאיזו דרך ובאיזה מעשה מן המעשים העולמיים נצליח כשנתגלגל בהם. ומן הדין עלינו שנבטח באלהים בבחירתה והשלמתה לעזרנו על מה שיש בו טובתנו, אחר שנתגלגל עליהם ונתחנן אליו להעיר לבבנו לבחירת הטובה והראויה לנו מהם. אבל עבודת הבורא יתברך איננה כן, מפני שכבר הודיענו אופני הנכונה בה וצונו לבחר בה ונתן לנו היכולת עליה. ואם נתחנן אליו בבחירתה ונבטח עליו בהראותנו אופני הטוב לנו, נהיה תועים בדברינו וסכלים בבטחוננו, מפני שכבר קדמה הודעתו אותנו דרכי העבודה, אשר יועילנו בעולם הזה ובבא, כמו שאמר ויצונו ה' לעשות את כל החוקים האלה וגו' לטוב לנו כל הימים (דברים ו, כז), ואמר בגמול העולם הבא, וצדקה תהיה לנו כי נשמר לעשות (שם, כח). ועוד, כי עניני העולם יש שתשוב הסבה המשובחת מגונה והמגונה משובחת, אך העבודה והעברה אינם כן, כי המגונה והמשובח מהם לא יעתק מענינו ולא יתחלף לעולם. אבל מה שראוי לבטח עליו הוא גמר מעשה העבודה, אחר בחירתה בלב שלם ונאמן והסכמה והשתדלות כבר לכב וכוונה לשמו הגדול, ובזה אנחנו חייבין להתחנן אליו לעזר אותנו בו ולהורות אותנו עליו, כמו שכתוב: הדריכני באמתך ולמדני (תהלים כח, ט), ואמר: הדריכני בנתיב מצותיך (שם קיט, לט) וגו', ואמר: דרך אמונה בחרתי (שם ט, ו) וגו', ואמר: דבקתי בעדותיך ה' אל תבישני (שם, לו), ואמר: ואל תצל מפי דבר אמת עד מאד (שם, מט) וגו'. וכל זה ראינו, שבחירתה היתה במעשה העבודה, אך התפלל אל האלהים על שני דברים: אחד מהם ליחד לבבו ולחזק בחירתו בעבודתו בהרחקת טרדות העולם מלבו ועיניו, כמו שאמר: יחד לבבי ליראה שמך (שם פו, יא), גל עיני ואביטה וגו' העבר עיני וגו' הט לבי אל עדותיך וגו' והדומה להם. והשני לחזק אבריו על השלמת המעשים בעבודתו, והא מה שאמר: הדריכני בנתיב מצותיך סעדני ואושעה, והרבה כמוהו. ואני עתיד לבאר אופני מפסידי החלק הזה ואופני השלמתו והדרך הנכונה בו בעזרת השם.

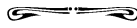
אבל פירוש החלק החמישי והוא חובות האיברים, אשר תועלתם ונוקם מתעברים אל זולתו, כצדקה והמעשר, ולימוד החכמה, וצוות והיזהר מהרע ולהשיב האמונות, ולהסתיר הסוד, ולדבר טוב, ולעשות הטוב, וכבוד אבות, והשבת הרשעים אל האלהים, והורות בני אדם דרכי טובתם, ולחמול עַנְיֵי הַיָּהוָה, ולרחם עליהם ולסבול הרפתם, כשמעיר אותם אל העבודה, ומיחל אותם וּמְיָרָאֵם בגמול ובעונש, אופני יושר הבטחון בזה, שיהיה האדם צופן בלבבו כל המעשים האלה והדומה להם: ויבחר עשותם ויסבב אליהם, כפי מה שהקדמנו בחלק הרביעי מחיוב הבחירה עלינו להתקרב אל האלהים בלבד - לא לקנות שם וכבוד ביניהם, ולא לקוות הגמול מהם ולא להשתרר עליהם. ואח"כ יבטח על האלהים בהשלמת המעשה, שכוון לעשותו מהם, כפי מה שהוא רוצה בו ממנו, אחרי שיתפלל אליו על זה ויזהר כפי יכלתו בכל זה להסתירו ממי שאין צריך לו להודיע. כי בהיותו נסתר, יהיה שכרו יותר גדול ממה שיהיה אם יהיה נודע. ומה שלא יוכל להסתירו, יזכר בו השורש אשר הקדמנו, כי התועלת והנוק לא יהיה מן הברואים, כי אם ברשות הבורא ית'. וכאשר יגלגל הבורא על ידו מצוה, יחשוב בלבו, כי הוא טובה מאת הבורא יתעלה, שהטיב בה אליו, ואל ישמח בְּשֵׁי בְּחַ אֹתוֹ בני אדם עליה, ואל יחפז בכבודם בעבורה, ויביאהו זה להתגאות במעשהו, ויפסיד לבו וכוונתו לאלהים, ויפסיד מעשהו ויאבד שכרו. ואני עתיד לבאר זה בשערו בעז"ה."

אך עי' בחת"ס עה"ת פ' כי תצא שכתב להיפך, וז"ל: איתא בגמרא דהאי דנחית קמי' דרבה ואמר על קן צפור יגינו רחמיך וגו' ושבחו רבה והקשה אביי הא משתקין אותו תנו ורבה לחדודי' דאביי הוא עביד וצריך ביאור וי"ל דהבטחון שייך רק בעניני עוה"ז, ולכאורה הוה אמינא דאם בצרכי עוה"ז יש לבטוח ק"ו בעניני תורה ומצות אלא שהקב"ה רוצה שהאדם עצמו יתאמץ וישתדל בכל מה דאפשר בידו לעשות לצורך מצוה כי זה תכלית הבריאה ועד"ז יש לפרש הקרא בטוח בה' עדי עד בכל עניני עוה"ז כי ביה ה' צור עולמים ב' עולמים וע"ז אמר אידך קרא ויבטחו בך יודעי שמך היינו

שיתן לו סייעתא דשמיא להשיג אתרוג נאה, שיזכה אותו לסיים כל הש"ס. זה מה שהדריך הבעל שם טוב הקדוש - שיהיה לו בטחון גמור בה', כי הרחמים של ה' הם גדולים והקב"ה מוחל וסולח לכל העולם כולו ולכל הנבראים כולם.

באלול מתגלה הרחמים, ועלינו להכין המשכה בראש השנה של יראה ואהבה לכל השנה כולה **כא.** כתב בליקוטי תורה (נפסקת לאה; ע"פ דף ל"ב עמ' א' אות א' ודף ל"ג עמ' א') שבחודש אלול יש גילוי של י"ג מידות רחמים, ומסביר שבר"ה יש גילוי אימתה ופחד שנופל אפילו בעולמות מכוסים ונעלמים מפחד ה' והדר גאוונו. והוא מחדש שם חידוש גדול, שכל מה שאדם משיג יראה ואהבה הוא לא מצד מה שאדם משיג בכוחו שלו, ורק הוא מה שנשפע בו בר"ה, שכפי מה שנשפע עליו בר"ה יראה ואהבה כך הם הכלים שיקבל לעבוד את ה', וזהו מה שיורגש בו בכל השנה בפועל, שהכל הוא רק כפי הגילוי שאדם קיבל בר"ה, וכנגד אותו הגילוי כך יקבל כלים למשך השנה. וכל היראה והאהבה זה לא מחמת מה שאדם מצידו או שקיבל מטבעו או שהשיג איזו השגה, אלא רק מה שבראש השנה הוא קיבל גילוי גדול של יראה ואהבה.

הימים שקודם ר"ה הם הכנה והזמנה להיכנס בארמון המלך, ובו ביום מתגלה היראה והאהבה **כב.** ובחודש אלול המלך בעצמו נמצא סמוך וקרוב אלינו ממש, כמו שמבאר בזה האדמו"ר הזקן שם, שהוא משל במלך היוצא לשדה, ואז באין כל העם לקבל פניו, ואז הוא הזמן שהמלך מראה פנים שוחקות ומחייך לכל אחד ואחד וכולם רואים פניו, אך בשעה שהמלך הולך ונכנס אל הארמון, אין נכנסים ואין זוכין לראות פניו רק

מים חיים

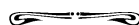
כקו"ה דגם לענין ידיעות ה' ותורה יבטחו כי לא עזבת דורשיך וע"ז מתרץ ה' חפץ למען צדקו יגדיל תורה והיינו כנ"ל שהשי"ת רוצה שיגדילו התורה והנה הציפור רמוז על הדיבור כפי רש"י לעיל בפ' מצורע וכן הדיבור בא מחלק הנשמה והיא נמשלת לציפור וכן ציפור הוא הגוף וא"כ י"ל האי מאן דאמר על קן ציפור יגיעו רחמיך דהיינו על צרכי הגוף ק"ו אתה חוס ורחם עלינו על נשמתינו וצרכי המצוה וע"ז משתקין אותו כדלעיל ולכך כשאמר רבה כמה ידע האי גברא לרצויי הקשה אביי הא משתקין תנן והשיב דרבה לחודדי לאביי הוא דבעי להראות ולהעיר אותו שהאדם בעצמו צריך להגדיל תורה ולא לסמוך על רבי' ולא על השי"ת בתורה וזה טעם דמשתקין. עכ"ל.

וראה בספר חיים וחסד (אמלוג עמ' 38) שכתב: בענין פרנסה. אמרו רז"ל (קילושין פג.) שלא נבראו אלא לשמשני מתפרנסין שלא בצער, אני שנבראתי לשמש את קוני אינו דין וכו', אלא שהרעותי את מעשי וקפחתי את פרנסתי. והנה כשאדם רוצה לעשות תשובה [צריך] לפנות לבו, לזה לא ידאג כלל בשביל שיבוטל ממלאכה, מחמת זה כי בודאי יזמין לו השם יתברך הצטרכותו, וגם השכל מחייב זה, שאם לא כן איך צוה הבורא יתברך (מלאכי ג. ז) שובו אלי, הלא יכול להיות שימות ברעב בלא תשובה, והאיך לא יהיה לאדם בטחון על זה ועל חי החיים שמחיה את הכל, הלא נראה בכל המעשיות שאדם עושה לא ירא להתחיל המעשה פן ימות, אלא חיותו מובטח ברחמי הבורא יתברך, וגדולה מזו אמרו רז"ל (פיקות סג.) גנבי אפוס מחתרתא רחמנא קרי, הרי אפילו כשהולך לעבירה גם כן הוא מובטח בהשם יתברך, ועל אחת כמה וכמה כשרוצה לשוב להשם יתברך, על כן יבטח בהשם יתברך. בטחון הוא לשון התחברות:

ועוד כתב (עמ' 140): (וימיה יז. ז) ברוך הגבר אשר יבטח וגו', פירוש ברוך הגבר לשון המשכה, כשאדם רוצה להמשיך מהשם יתברך, יראה לדבק להשם יתברך, פירוש שצריך להעלות המים לשרשן ומחמת זה הם נמתקין, וזהו שכתוב אשר יבטח, פירוש בטחון, והיה ה' מבטחו שיראה לקשר את הויה וזהו המדות כנ"ל להשי"ת, ואז ברוך הגבר הוא יכול להמשיך מהשם יתברך כנ"ל:

המזומנים מכבר. ובשביל זה צריך שתהיה לו הכנה בזמן הזה של חודש אלול, כדי שימצא חן ויוכל להיכנס אל היכל המלך ולישב אצלו, מחמת קרבת ה' שהשיג בימים אלו. ומה שהמלך נמצא סמוך לכולם בימים הללו, וכן התפילות והתחנונים הנאמרים, זהו בשביל לבקש את הקרבה התמידית שלו איתנו, לבקש מלפניו ולהראות לו שאנו חפצים בו ואך ורק בו, והגילוי של י"ג מידות של רחמים, הוא גילוי גדול מאד עד שיכול לגרום לכל עם ישראל לשוב בתשובה שלימה. אכ"ר.

כג. בטבילות המקוה בער"ה יש לכוין; טבילה ראשונה - להעביר כל טומאה, שנייה - לקבל כל טהרה, שלישית - להמשיך על האדם טהרה מן המקוה הטהור העליון, רביעית - להמשיך מהמזל השמיני 'נוצר חסד' טהרה הגנה שמירה עליונה וחיים טובים, חמישית - להעביר ולבטל זוהמת הנחש הקדמוני, שישית - לכוין בשם אה"ה שהוא כנגד המחשבה, שם הוי"ה כנגד הקול ושם אדנו"ת כנגד הדיבור, ולכוין שעולים כמנין שם יב"ק שהוא ר"ת יחוד ברכה קדושה, שביעית - "מְקַנָּה יִשְׂרָאֵל ה'" (יכמ"ו יז, יג) מוֹשִׁיעוּ בְּעֵת צָרָה" (ש"ס יז, ט) שהוא ר"ת מי ים, שהוא בינה עילאה הממתקת כל הדינים, טבילה שמינית - תכלה שנה וקללותיה, וטבילה אחרונה - תחל שנה וברכותיה^{קל"ז}. ועיקר כוונת הטבילה ליטהר מכל טומאה ולקבל כל קדושה, וכמובא בשם הרה"ק מטשרנאביל זי"ע.

מים חיים

^{קל"ז} והחפץ, יעיין באריכות בסדר כוונות המקוה 'מקוה ישראל'.

תשובה מאהבה

ע"פ כרם שלמה תשע"ו

הצדיקים האמיתיים מגלים את היוקר של עם ישראל א. ה' ברוך הוא מגלה לנו בכל דור ודור על ידי הצדיקים האמיתיים כיצד לראות בעצמנו אך ורק את הטוב, ואת האור הגדול שבוקע מכל אחד ואחד. וזהו ההבדל בין הצדיקים האמיתיים לבין הרשעים, שהרשעים בכל הדורות תמיד אמרו לנו כמה שה' שונא אותנו, ואנחנו נאבד ח"ו, ואין לנו תקוה, ויהיה רק חשכות וצרות. ולעומתם, הצדיקים האמיתיים מגלים לנו תמיד כמה אור ותקווה יש בנו, ועד כמה ה' אוהב אותנו ושמח בנו.

אהבת ה' אל עם ישראל ב. אם היינו מבינים מעט עד כמה ה' אוהב אותנו, היינו בוכים מרוב האהבה אליו יתברך.

עם ישראל חי וקיים ג. אם ה' ברוך הוא היה יכול להתגלות אלינו ולומר לנו כמה מילים, הוא היה אומר לנו, כמה שהוא אוהב אותנו, וכמה שהוא שמח בנו, וכמה הוא רוצה לחבק ולנשק את כל אחד ואחד מאיתנו. הראיה לכך היא שעם ישראל חי וקיים עדיין, למרות כל שעברנו צרות, תלאות, וכל הגלויות שעברנו, תמיד החזקנו מעמד, ועדיין אנחנו חיים וקיימים.

הרצון לטוב הוא גם מה' ד. אדם החושש שיהיה לו רע ויאבד הדברים הטובים שיש לו, ורוצה לחשוב טוב, יתבונן בכך: מי נתן לך את האהבה לאהוב את עצמך, ומי נתן לך את הרצון שתרצה שיהיה לך טוב, הלא הוא ה' יתברך, והוא היטיב לך, ואם כן, מדוע שיקח ממך את הדברים הללו?

רחמן ומשפיע טוב אין סופי ה. ה' יתברך רוצה בטובתך יותר ממך בעצמך, והוא רחמן וטוב אין סופי.

להתמקד בטוב

ו. דרך בני האדם שכאשר יראו על דף לבן נקודה שחורה – יתמקדו בנקודה בשחורה, ומזה יש נקודת התבוננות, שצריך האדם להרגיל את עצמו להסתכל רק על הטוב שבו, ועל מעשיו הטובים.

צפייתו של ה' מתי יוכל להוציאנו מהגלות

ז. בכל יום ויום, ה' ברוך הוא יושב ומצפה לעם ישראל – מתי יוכל להוציאם מהגלות. כמו שמובא במדרש על יוסף הצדיק, שכשהיה בבור טען לה' מדוע אינו מוציאנו, אמר לו הקדוש ברוך הוא: "וכי הנך חושב שאינני מצפה להוציאך מכאן, מי ציפה לאברהם שיצא מכבשן האש? מי ציפה למשה רבנו? מי ציפה לבן דוד? מי מצפה לגאול את עם ישראל מכל הגלויות? הלא אני נאום ה' צבאות. ובוודאי שמצפה הנני להוציאך מהבור הזה.

חובת הצעקה על גילוי מלכותו

ח. מחובתנו להתפלל ולצעוק אליו יתברך, שיוציא את השכינה הקדושה מהגלות ויגאל אותנו. אנו צריכים לבקש ולהתחנן ולצעוק אליו לגילוי מלכותו, ושיוציאנו מהגלות הזאת. כי ה' ברוך הוא עניו, ולא עוד, אלא שאין עניו ממנו. על דרך משל, אם יהיה אדם ממש עניו, מחוץ לבית הכנסת, אם אף אחד לא יצא לקרוא לו להיכנס פנימה – הוא לא יכנס, אלא יישאר בחוץ, כי הוא עניו. כך הוא ה' ברוך הוא, אם אנחנו לא נקרא לו, הוא פשוט לא יבוא, כי הוא עניו, "יֵשֶׁב בְּסֶטֶר עֲלִיוֹן" (תהלים זא, ט), ומחובתנו לקרוא ולצעוק אליו לגילוי מלכותו.

אהבת ה' מהסתכלות בבריאה

ט. אנו צריכים להתבונן בענווה הנוראה של ה', שברא את כל בני האדם, החיות, העופות, הבהמות, הדגים, הנהרות, הימים והאוקיינוסים. איזה שכל עצום יש בכל דבר: שמש, ירח, כוכבים, ואת כל הבריאה הזאת הוא ברא. וזה לפניו ככלום, הוא כל יכול, אין דבר שנמנע ממנו. הלא ישנם בשמים עולמות והיכלות נוראים ללא גבול, ואין שכל שיכול להבין מה ה' ברא, והוא – כל כך עניו... כמה אהבה צריכה להתעורר לנו בלב כלפיו.

התרגשות ממנו יתברך

י. צריכים אנו להתבונן: אם האדם ימצא אבן יקרה ששוויה עצום מאד, הלא יתפעל ויתרגש, ולא יהיה גבול לשמחתו. ועוד, שכאשר יאמרו לו שהאבן הזו אינה סתם אבן טובה, אלא היא היתה אצל נח בתיבה, ועברה את כל הדורות והגיעה אליו, אי אפשר לתאר את האושר שיהיה לאדם הזה. לפי זה נתבונן: אם מאבן קטנה אנו יכולים להיות כל כך מאושרים, אזי כשנבין שיש בעולם אלוה שכל העולם הזה עם האבן הטובה וכל

העולמות את הכל הוא ברא, ואת הכל הוא מחיה בכל עת ורגע, אם כן כמה צריכים אנו להתרגש ממנו יתברך.

יא. אסור לזלזל בחיים, כי הם מתנה שה' נתן לנו. צריך ליהנות מההסתכלות בשמים, ולהבין שמבט אל הכוכבים שווה כל הון דעלמא. כי הנה שמגיע קיצו, מוכן הוא לתת כל הון דעלמא, בשביל לחיות עוד דקות ספורות. ומה יש לו לעשות בדקות האלו - להסתכל על פרחים ועצים ועל יופי הבריאה, אז עכשיו כשיש לנו את החיים, ראוי לנו ליהנות מדבר זה כבר כעת.

יב. "עֲזוּ וְחַדְוָה בְּמִקְמוֹ" (דברי הימים א' טז, כז) ומכך אנו למדים, שדביקות בה' הינה כאשר האדם שמח, ומרגיש בליבו שטוב לו, ודבוק בה' יתברך, כי השמחה של האדם צריכה להיות בה': "אֲנֹכִי אֶשְׂמַח בְּהוֹ" (תהלים קל, זל). כאשר האדם מרים את עיניו לשמים, ומסתכל על עצים, פרחים, פירות, שמים, כוכבים, ומתבונן עד כמה גדול ה', וכמה שהוא עצמו לעומתו שפל, אזי על ידי התבוננות זו, האדם לא יוכל האדם לחטוא כלל. ישנם אנשים החושבים שיש אפשרות להיות דבוק בה' מתוך עצבות. זוהי טעות, משום שעיקר הדביקות היא מתוך שמחה.

יג. כל מצוה אמורה לתת לאדם אות וסימן שה' הוא מלך גדול עצום ונורא, ואתה זכית להיות בנו של המלך העצום הזה. אם האדם לא מבין זאת בנטילת ידים בבוקר, יכול להבין זאת בעטיפת הציצית, ואם לא הבין זאת בעטיפת הציצית, יכול להבין זאת בברכות השחר: "ה' זוקף כפופים", "ה' מלביש ערומים" וכו'.

יד. תשובה באה כתוצאה מאהבת ה'. פירושה: להרגיש בלב איך אני יכול מבחינה מוסרית לעשות דבר שהוא יתברך לא אוהב? הרי הוא מיטיב עמי, נותן ומשפיע לי, וכי יתכן שאני אפגום נגדו ואצער אותו?

פניני תפילה

במדור זה הבאנו בעין ליקוט ואיסוף מדברי מורנו ורבנו שליט"א
בעניני תפילה - טעימה ממה ששמענו במשך השנים

בקשת האמת

מי שרוצה לצאת ולעבור את העולם הזה בשלום, יש לו רק עצה אחת, והיא שייחד לו מקום בלב, בו תמיד יצעק ויבקש מה' באמת: "ריבוננו של עולם, נחה נא אותי בדרך אמת". האדם צריך לבקש בכל יום ויום ממי שברא אותו, ואת כל מה שהוא רואה סביבו, שידריך אותו, ויאיר לו, ויכווין אותו אל האמת לאמיתה, למקום של הטוב הגמור, ושיזכה להסיר כל הבלי העולם מליבו.

בקשת התכלית

האדם צריך לעמוד לפני האל הגדול והנורא יוצר בראשית, ולבקש ממנו שידריך אותו לאן הוא רוצה שיגיע, ויוביל אותו למקום שהוא רוצה. וכאשר האדם יבקש מה' באופן זה - יוכל להגיע אל התכלית.

תפילה מתוך כובד ראש

'**לפניו** נעבוד ביראה ופחד" - צריך להתבונן לפני מי אנחנו עומדים - לפני איזה אל גדול ונורא, לפני מי אנו מתפללים, מלך מלכי המלכים, שאין מי יאמר לו מה תעשה ואין מי יאמר לו מה תפעל. אנו צריכים להתפלל כל חיינו שנמצא חן בעיניו, וכולי האי ואולי, הלואי ונזכה לכך.

תכלית הידיעה - שלא נדע

אם האדם יתבונן בכך מעט, יתחיל לרעוד מגדולתו ונוראותו של המלך העצום הזה. אין לנו שום השגה ותפיסה בו יתברך: "תכלית הידיעה - שלא נדע" (כמינות עולם, יג מה). כי מי שמגיע לתכלית, מבין ויודע: "אני לא יודע כלום". כשאנו עומדים בתפילה או מברכים ברכה וכדומה, אנו צריכים להתבונן בכך, שאותו השם שאנו מזכירים כעת, בידינו מונחים החיים שלנו. אנו צריכים לתפוס זאת, בכל פעם שאנו מזכירים את שמו של אדון השמים והארץ.

תפילה מכח הביטחון

בכל דבר שאדם עושה הן במחשבה הן בדיבור והן במעשה, תמיד צריך לזכור היטב שיש לו מתנה גדולה שאין גדולה ממנה - יש לו את ה' יתברך. אנו יודעים למי להתפלל, ה' איתנו. אדם צריך להרגיש שאין לו שום דבר להיאחז בו, או להיסמך עליו, מלבד ה' יתברך. לכן צריך להישען ולהתלות רק עליו יתברך, שירגיש ממש שהוא תלוי בו, והחיים שלנו ביד שלו, שירגיש ממש "אֵלֶיךָ נִשְׁאֲתִי אֶת עֵינַי הַיְשָׁבִי בְּשָׁמַיִם". "הִנֵּה כְּעֵינַי עֹבְדִים אֶל יְד אֲדוֹנֵיהֶם, כְּעֵינַי שֹׁפְחָה אֶל יְד גְּבֻרָתָהּ, כִּן עֵינַיִנו אֶל ה' אֱלֹהֵינוּ עַד שְׂיֻחָנוּ" (תהילים קכ"ג, א-ב).

מבחן האמונה

האדם יכול לבחון את עצמו באמונה. כיצד הוא מתנהג ברגע של שבר או כאב, למי הוא פונה? אם הוא מרים את עיניו לשמים ונושא תפילה, ידע שהוא בעל אמונה. אבל אם לפני כן, מנסה לפתור את הבעיה לבד וסומך על עצמו, ורק לאחר מכן פונה לה' - ידע שהאמונה אצלו עדיין רחוקה.

אנו צריכים תמיד לחשוב ולפנות אליו יתברך. צריך לחיות עליו יתברך, ולזכור אותו תמיד, ואם יש לנו את ה', למה לנו לפחד או לירא מאיזה דבר? למה לנו לדאוג? אנו צריכים להיות רגועים ומלאים בתקווה ושמחה. אסור שיהודי ייתן לדבר מסוים לשבור אותו. אמנם היום יש לאנשים סיבות רבות להיות בצער, ויש מחשבות רבות ורעות, וכל אחד מרגיש חשכות, ואינו יודע להיכן לפנות, ואינו מוצא את עצמו, אבל אם אדם באמת רוצה לצאת מכל החושך הסובב אותו, יעצור ויפנה לה' יתברך ויבקש שינחה וידריך ויוביל אותו תמיד בדרך הנכונה והישרה, בדרך האמת לאמיתה, ורק על ידי זה ניתן לעבור את העולם הזה בשלום.

ביטחון מכוח התפילה

שורש התפילה הינו מתוך הלב הנשבר, כאשר האדם מתבונן מה עבר על עם ישראל, על הנביאים, על החכמים, ועל הצדיקים, ומבין מי נתן להם בכל מה שעבר עליהם את השמחה והתקווה וההצלחה - רק ה' יתברך. כאשר אדם הולך אחר ה' ובוטח בו - הוא ניצל ומצליח, כמו שנאמר: "אֵל תִּבְטְחוּ בְּנִדְבִיבִים, בְּכֶן אָדָם שְׂאִין לוֹ תְשׁוּעָה, תִּצָּא רוּחוֹ יִשָּׁב לְאֲדָמָתוֹ, בְּיוֹם הָהוּא אֲבָדוּ עֲשָׂתְנָתָיו" (תהילים קמו, ג-ד). לעומת זאת, יש הרבה שחושבים שהפגם בביטחון הינו לבטוח באחר, אמנם זה לא כן. אלא אפילו כאשר ביטחון האדם הוא רק בעצמו, זהו פגם גדול מאוד. כשאדם חושב שהוא חכם ויכול להסתדר בלי ה', זהו פגם גדול מאוד. כי אסור לאדם לבטוח בשום דבר בעולם הזה, אלא רק בה' יתברך.

התבוננות החוסכת שנים שאינם טובות

המשמעות של הפְּנִיָּה והתפילה לה', היא בכדי שהאדם יעצור ויחשוב לעצמו: תתבונן ותזכור היטב במי אתה בוטח, לאן אתה הולך ומי נמצא איתך. כשאדם מתפלל באמת ומפרש את כל שיחתו לה', יכול הוא לחסוך לעצמו עשרות שנים שאינם טובות. אפילו על ידי פְּנִיָּה אחת לשמים מעומק ליבו.

תפילה מתוך ביטול

עיני האדם נשואות תמיד לעצמו, ולגוף שלו. האדם דבוק בעצמו, עם עצמו, וחושב שהוא פועל בעולם. האדם הוא החסיד הכי גדול של עצמו... והיכן ה' יתברך נמצא בתמונה? היכן אותו אחד שברא את האדם? כששואלים את האדם: איפה ה' יתברך? הוא עונה: "ה' יתברך – בוודאי, הוא גדול, ואני מתפלל אליו". אבל בתחושה שלו הוא מרגיש כאילו הוא עושה בכך טובה לה'. לכן במקום לחשוב בכל עת כפי שהורגלנו ש"אנחנו עושים", מוטל עלינו להתחיל התחלה חדשה של תפילה בְּפְנִיָּה אמיתית לפני ה'. האדם צריך לחיות בפשיטות ובשפלות. לשמוח ולהישען על האל העצום והנורא, ולהבין ש'הוא', האל הגדול והנורא הזה, – מבין אותי. ולעומת זאת, אני, לא מבין אותו. לכן מוטל עלי להתבטל לרצונו. ולכן כמה יש לנו לשמוח שיש לנו לפנות למי שמבין אותנו.

התייחדות בתפילה

כשאדם בא לפרש שיחתו לפני ה', הוא צריך לשמוח שמחה עצומה, שאז ה' ברוך הוא קורא לאדם ואומר לו: "בוא בני, תדבר איתי". כי הרגע הזה הינו רגע התכלית. אין דבר יותר גדול מאדם שעומד לפני קונו ומתפלל. אדם יכול אז להמשיך על עצמו ישועות בגשמיות ממש, עד שלא יצטרך לעשות שום דבר, הכל ילך לו לבד, הכל ילך לו כסדר - כמו בזמן הגאולה, שאז כל הקשיים, המניעות והירידות, יתהפכו על שונאי ישראל, ואנחנו, עם ישראל נעלה ונעלה ללא גבול.

התפילה ככלי מלחמה

שורש כל הגשמיות והרוחניות של האדם, החיים, הבריאות, התענוג, אפילו הצלה מהניסיונות והתאוות - הינם בתפילה. כל מה שיעבור על האדם בעולם שיעשה בעתיד וכיצד יעשה – הכל תלוי בכך. כאשר האדם מבודד עצמו ומפרש שיחתו לה', הוא חוסך מעצמו תאוות, ייסורים, דינים וכו', ממש יפקחו ויאירו לאדם את העיניים. הלימוד של האדם יהיה אחרת, הכל יהיה אצל האדם אחרת. רוח ה' תהיה באדם. וכמו שמסביר רבי אלימלך זיע"א על הפסוק: "אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לְאַמְרֵי" (נמלכ כג, ט) – "לאמורי" – באמרי פיהם, בתפילה. עם ישראל ניצחו את כל העולם כולו רק על ידי התפילה.

על ידי התפילה מרחיק את המזיקים

כאשר האדם מדבר עם ה' ומתפלל לפניו, כל המזיקים בורחים ממנו. כאשר האדם מפרש שיחתו לה', ממשיך על עצמו תיקונים עצומים ונפלאים מהמקומות הגבוהים ביותר. ורק ה' ברוך הוא מתקן אותו ומטפל בו. בזמן הפְּנִיָה והתפילה של האדם לה' מליבו, האדם מגיע למצב, בו אין שום דבר החוצץ בינו לבין ה'. התפילה לשמים מתקנת את כל חטאי האדם, העוונות והפשעים בשורשם. ואדם זה שרגיל תמיד לדבר עם ה', המדרגה שלו היא לעילא ולעילא.

אדם צריך להבין שהתפילה היא כל החיים שלו, "תְּפִלָּה לְאֵל חַיִּי" (תהלים מז, ט), זה הדבר ששומר על החיים. זהו הנשק ששומר עליו, וכמו המזון שלו. בתפילה האדם שופך שיחו לה' בתחנונים על כל דאגה שיש לו, על כל פחד שלו, ועל החיים, על המהות שלו, ועל כל מה שיהיה לו, על כל דבר, קטן כגדול.

הלב לה' על ידי התפילה

'**לֵב טָהוֹר בְּרָא לִי אֱלֹהִים וְרוּחַ נְכוֹן חִדָּשׁ בְּקִרְבִּי** (תהלים נא, יג), על ידי התפילה ועל ידי שמפרש כל ליבו לה', האדם יכול להשיג רוח הקודש. רוח ה' מדברת מהאדם. כאילו כבר לא האדם מדבר, ה' מדבר ממנו.

עצה בתפילה

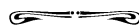
ותפילה נכונה היא עם דעת אמיתית, עם עיניים לשמים. ואדם צריך להתבונן כמה קדמו לו בעולם, ואיך הם הסתכלו על העולם, איך הם הסתכלו על השמים. אדם שיחליט בדעתו על איזה דבר קודם התפילה לה', ויתפלל לה' על כך, ואז אחר התפילה הוא יראה שההחלטה שלו שונה. וזאת מפני שעל ידי התפילה של האדם מובילים את האדם משמים לדרך הנכון, מה בדיוק לעשות בעולם.

התכלית – דיבור עם ה'

אדם שתמיד מדבר עם ה' על כל צעד ושעל - הוא נמצא בתכלית. התפילה מצילה אותו מכל רע. איננו יודעים כלל מהי המעלה של אדם שעומד בעולם הזה ומדבר עם הבורא. כל שרי מעלה, כל המלאכים כולם משתתקים - סוף סוף אדם מרים את העיניים שלו לשמים.

חשיבות התפילה בכל הדורות

בכל הדורות ידעו כולם שכח הדיבור הוא הכח הכי גבוה שיש^(קל). פעם לכל אדם היה זמן של תפילה וחשבון נפש, כל צדיק, חכם, נביא, או מלך - לכולם היה זמן שהיו

מים חיים

^(קל) כל ההשגות והחכמות שהשיג בלעם הרשע, באו על ידי שהיה מתפלל הרבה. בלעם היה אבי אבות הטומאה, והוא לקח את התפילה שלו לטומאה, אבל גם הוא היה מתייחד ומתפלל. וכל הכח שלו היה רק בפה.

מבודדים עצמם עם קונם. לא היה דבר כזה שאדם לא ידבר עם קונו. אדם היה עוצר את עצמו, מסתכל על השמים וחושב טוב על החיים שלו, על הממלכה שלו, על הצעדים שלו, על מה שהוא עושה ואיך הוא יעשה וכו'.

תפילה בכל עת

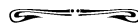
בכל מקום ובכל רגע אנו צריכים לצעוק ולשווע אליו יתברך, וגם שלא בזמן התפילה, אדם חייב לחטוף לו זמן ולצעוק לה' מקירות ליבו. בין איש ובין אשה. וגם שלא בעת התפילה והדביקות - דוקא בעת הזאת תשווע ותצעק לה' מכל הלב. ובמקום הזה הס"מ לא יעלה על דעתו שהאדם יפעל משהו להתקרב לה', ולכן הוא לא ילחם, ודוקא בעת כזאת וממקום כזה, צריך לפנות לה' יתברך.

ההבטה לשמים בתפילה

עיקר התפילה הוא על ידי שאדם מרים עיניו לשמים ונושא תפילתו לבוראו. כי באמת אין להשוות בין תפילה שאדם נושא בה את עיניו לשמים, לבין תפילה שאדם לא מביט בה לשמים. כאשר אדם מביט לשמים יכול הוא לשפוך דרך ההסתכלות את כל המועקות שלו, ואת כל הלב שלו - רק דרך הראיה. אחד מתלמידי הבעש"ט הקדוש זיע"א אמר שהסתכל פעם על השמים בהסתכלות כזאת, שאפילו רשע שעבר על כל התורה ארבע מאות פעם היו יכולים למחול לו.

השגות על ידי הסתכלות לשמים

בשעה שדוד המלך היה מביט למרום, העיניים שלו היו כמו אבני בליסטראות - כמו "טילים". כשדוד המלך היה מביט לשמים הקדוש ברוך הוא לא יכל לגזור גזירות רעות, והיה מבטל את כל הגזירות הרעות. ורבנו האר"י ז"ל מסביר בשערי השגה, שאדם שמתכל בכל פעם לשמים הוא יכול להשיג אפילו רוח הקודש^{קלח}. ועוד למדונו רבותינו, שעל ידי ההסתכלות לשמים אדם ממתיק את הדינים ומבטל את הגאוה. ומוצא, שצעת שמסתכל בשמים זכיס וזכיריס יועיל לו לאמונת חכמים. וכמו שכתוב שצריך לעשות חלונות לבית הכנסת וצריך להתפלל כנגדם, והענין בכך הוא שאדם יראה את השמים ויזכור היטב מי עומד מעליו, מי מסתכל עליו ומחיה אותו.

מים חיים

^{קלח} בעץ חיים שער רודה"ק (ע' מא' בהולאת אהבת שוס) א"י גם היה אומר מורי ז"ל, שטוב לאדם שידור בבית שיש בו חלונות פתוחות לשמים כדי שבכל רגע ישא עיניו אל השמים כדי להסתכל בהם, ובפרט אם יביט בנפלאותיו ית' במעשה שמים וארץ, וכמ"ש דע"ה כי אראה שמיך מעשה אצבעותיך וכו'. וכן דרשו במדרש הנעלם של הזוהר בפ' בראשית על ענין נבוכדנצר שנאמר בו ולקצת יומיא אנא נבוכדנצר עיני לשמיא נטלת וכו' וע"ש, ולכן טוב לאדם שישתכל בכל רגע אל השמים כי דבר זה מחכים את האדם ונותן יראה וקדושה. עכ"ל.

וראה עוד בספר אור צדיקים (כז, טו) שכתב: "מצוה להסתכל תמיד לשמים כי הוא מועיל מאוד להשגה וליראה".

ויצא יצחק לשוב בשדה

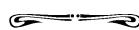
בספר נתיב מצוותך (*) מובא, שבהרים הגבוהים ובמקומות המרוחקים ממושב בני אדם נמצאת השכינה הקדושה. ואלו המקומות הם הכי טהורים, מחמת ששם עדיין לא חטאו, ולא הוציאו שם שום הגה. שאפילו קול של אדם ובהמה, אם לא נעשה לכבוד ה', הוא גורם פגם וחטא. אבל אם במקום כזה משתמשים בקול לכבוד ה', האדם יכול לחזות באור גילוי שכינה. וכשאדם מתייחד עם קונו, הוא צריך להשתמש במוח ובכח שלו להוציא את הקול מגופו רק לכבוד קודשא בריך הוא. וממה שמשמש בלשון שלו לחבר תפילות, ושופך את כל כולו לה' יתברך בכוונה טהורה זו, יש לה' נחת רוח ושעשועים גדולים ועצומים.

יוקר נשמות ישראל ותפילתם בדור האחרון

התפילה בדור הזה היא הכי גבוהה. בדור הזה ירדו אמנם הגופים הכי פחותים אלא שהנשמות הם הכי גבוהות. אין תפיסה בנשמות של הדור הזה. ולכן בדור הזה כולם כעייפים ועצלים ובעלי תאוות ולא קל לאנשים, וזאת מפני שהגוף שלנו ממקום נמוך וחומרי מאוד, אבל נשמותינו הן הכי גבוהות. ולכן יש היום רצונות וכיסופים גדולים מאד לעם ישראל, ואפילו שאנו נמצאים בשיא החושך והאפילה, גם שם אנשים מרימים את העיניים לשמים, אנשים רוצים את ה', בוכים לה', ויש צימאון עצום לה' בדור הזה. וכל זה מגדולת הנשמה שטמונה באדם, וזה יורה על גדולת ומעלת נשמות ישראל. והיצר הרע נלחם ומסתיר מהאנשים את גדולת נשמותיהם. ואצל הגויים זה להיפך, הנשמה ממקום פחות מאוד, והגוף ממקום גבוה. ורק החיצוניות במקום גבוה, אבל הפנימיות, האמת, הנשמה, פחותה ושפלה, ולכן יש להם שכל גדול וחכמה גדולה ופאר ויופי ומלכות וכו'. אבל בתוך תוכם, בפנימיות שלהם, הכל ריק ושם.

החיוב להכיר ביוקר של נשמותינו

האדם צריך להעריך ולהחשיב את עצמו, לכל אחד ואחד יש יוקר וחשיבות גדולה מאוד^(קלט). מובא בספרים ענין: "הצילני ממני בעצמי", מפני שבדרך כלל אדם חושב, שאחרים רוצים להצר לו אך האדם לא מבין שהוא האויב של עצמו. האדם הוא האויב הגדול ביותר של עצמו – בדרך שלו, בדעת ובהשקפה שלו, בחיים שלו. האדם בעצמו - הורג את עצמו ולא אף אחד אחר. וההיזק הכי גדול שהוא לא רואה בגדולת נשמתו - שהבעל דבר דואג להסתיר זאת ממנו. מפני שאם האדם היה יודע גדולת נשמתו, הוא היה תמיד שש ושמח ובוטח ומאמין בה' יתברך.

מים חיים

^(קלט) וכמו שמסופר על החזון איש שנשאל פעם: מהי המדרגה הגדולה ביותר בעולם הזה, והשיב: לעבור את העולם הזה בלי לצער או לפגוע באף אדם. ושורש דבר זה נובע מכך שאדם צריך להעריך את עצמו. אדם אומר אני לא פוגע באף אחד. ואינו שם על לב שהוא פוגע בעצמו, יכול להיות שאדם מתאכזר לעצמו.

האיסור לחשוב שיהיה לא טוב

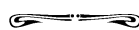
ישנם כאלו שמייאשים את עם ישראל ומאיימים עליהם כאילו ח"ו מצפים להם פורענויות, ובפרט בדורות אלו מחמת חולשת הדורות ועכירת הגופים, שישנם נפילות רבות וקשיים גדולים. וצריך לדעת שאסור לשמוע להם, ומסיבה פשוטה, בדור שלנו יש כל כך הרבה אנשים שבורים, כל כך הרבה אנשים תמימים, פשוטים, שאפילו אם יש איזו גזרה או דין חס ושלום - עצם היותם של האנשים האלו בעולם כבר יכול לבטל דינים אלו. עצם הרצון שלהם, המחשבה שלהם, הלב שלהם, זה כשלעצמו בלבד מבטל אין סוף דינים ואסונות. ולא דוקא מעשה של איזה גדול וכו' יבטל זאת. זה יכול להיות אפילו מעשה פשוט של יהודי. זה יכול להיות איזו כוונה, איזו רעותא דליבא. משהו פשוט וקטן שעשו לכבוד ה'.

מעלת השמחה והיוקר של כל אחד

כל אחד צריך לשמוח שמחה גדולה, ולחזק את עצמו ולהיות בתקוה תמיד, ואפילו שאדם לפעמים מתבונן על עצמו ורואה כמה הוא רחוק מדרך הקודש, ולא מצליח ללמוד מספיק, ולעשות עבודות קדושות וכדו', כל אחד לפי ענייניו מעשיו ומדרגתו, אבל אף על פי כן, כל יהודי הוא חלק א-לוה ממעל, וצריך לייקר ולהעריך את עצמו. אדם חושב שאינו שווה ופוסל את עצמו וכו', הוא פוסל את הגלגול הזה שנמצא בעולם, אבל אינו יודע מה היה בגלגולים קודמים, יכול להיות שבגלגול קודם הוא היה צדיק עצום. וגלגול לפני כן הוא היה תנא וכו'. אדם לא יודע מה היה בגלגול קודם ואיך ה' מסתכל עליו, אדם מסתכל על עצמו רק מהזווית של העשרים או חמישים שנה שנמצא כאן בעולם, אדם מסתכל על עצמו רק מהריבוע שלו. ולכן כל אדם יחזק את עצמו, יעריך וייקר את עצמו, ואפילו רק בזה שיש לנו את המתנה הזאת - את הכלי נשק הזה שנקרא "תפילה" שאין מתנה גדולה מזו.

תכתב זאת לדור אחרון ועם נברא יהלל י-ה

וזוה ענין "אבית תהילה מגושי עפר מקרוצי חומר"^(מ). שאין לקדוש ברוך הוא נחת רוח ושמחה גדולה יותר מהנשמות של הדור הזה, שהן גבוהות ביותר, בגופים הכי פחותים וגשמיים - כשאנחנו מבודדים ומבדילים ומרחקים עצמנו מכל בני האדם, ומכל המחשבות והדעות וכו', ומפרשים את כל שיחתנו בלשון שלנו לה' ומבקשים אותו יתברך. ולכן המעלה של התפילה והפנייה לה' בדור הזה - היא לעילא ולעילא מכל זמן אחר שהיה אי פעם בדורות.

מים חיים

^(מ) לשון זה מופיע בספר ליקו"מ (סימן ז), וכן בספר תפארת שלמה על ראש השנה (הפיסקה החמישית שעל הדיבור "אתם נכבדים"). ובאמת בפיוט המיוחד לרבי אלעזר בירבי קליר שאומרים במוסף יוה"כ מופיע "ואבית תהלה מגלומי גוש" וכו" אך לא המילים "מגושי עפר מקרוצי חומר".

תפילה לגאולה

צריך לצפות לייחל ולקוות בכל ליבנו לגאולה השלמה שתבוא במהרה ובקרוב. וכפי שנאמר באסתר (מ, יז): כִּי אִם הִתְרַשׁ תִּתְרַשִּׁי בְּעַת הַזֹּאת - אִם לֹא נִדְרוּשׁ וּנְבַקֵּשׁ אֶת הַגְּאוּלָּה הַשְּׁלֵמָה, אִף עַל פִּי כֵן בּוֹדָאִי הִיא תִּבּוֹא - רִנּוּחַ וְהֶצְלָה יַעֲמֹד לְיְהוּדִים מִמְּקוֹם אַחֵר - אֲבָל וְאֵת וּבֵית אָבִיךָ וְגו', אִין שׁוּם סִפְקָא שְׁבַמְהֵרָה וּבִקְרוּב יִהְיֶה וַיִּתְמַשׁ ה'רִנּוּחַ וְהֶצְלָה יַעֲמֹד לְיְהוּדִים' - בְּזֵה אִין שׁוּם סִפְקָא. אִךְ הַשְּׁאֵלָה הִיא הָאֵם אֲנַחְנוּ גַם נִהְיֶה שָׁם, הָאֵם אֲנִי נֹכַח לְהִיּוֹת בְּרוּחַ וּבְהֶצְלָה, כִּי הִרִי עִם יִשְׂרָאֵל יִגְאָל, אֲבוֹתֵינוּ הוֹבִטְחָ לְהֵם שִׁיגְאָלוּ. אֲמַנָּם כְּדִי שְׂאֲנֵנוּ נֹכַח שִׁיבֹא עַל יַדֵּינוּ וְגַם אֲנִי נִיגְאָל זֶה רַק עַל יַדֵּי תְּפִילָה. רַק עַל יַדֵּי "וַתַּעַל שׁוֹעֲתָם אֶל הָאֱלֹקִים" (שְׁמוֹת ב, כג).

תפילה לשלמה

ראש השנה

יום הכיפורים

סוכות

לראש השנה

רבונו של עולם, אב הרחמים והסליחות. חוס וחס על כל עמך ישראל בכל מקום שהם, ותרחם עלינו, וזכנו לחיים טובים ומברכים, מלאים בשמחה וטוב לבב. אמן.

אנא אל רחמן, הנני סמוך לראש השנה – שהוא יום הדין הגדול והנורא, תרחם עלי, וזכני למצא חן בעיניך – באפן שאזכה לצאת בדין הגדול הזה ברחמים גמורים, ותדון אותי לכף זכות, ואת כל בני ביתי, ואת כל עמך ישראל. וזכנו השנה הזאת לראות בבית המקדש, כי אתה יתברך דן אותנו בראש השנה אם השנה הזאת נראת את ביתך יתברך – בית המקדש, כי "ראש השנה" עולה כמספר "בית המקדש".

רבונו של עולם, היום הגדול הזה – הוא ראש השנה – עצום ונשגב מבינתי, ואינני יודע איך אזכה להיות מישב בדעתי ביום כזה עצום ונורא, אף אני נסמך על רחמיך הרבים שתוציא ביום זה את כל עמך ישראל בכל מקום שהם לכף זכות ולרחמים גמורים – ללא שום תערובת דין כלל.

והריני מזה מחאה גמורה – ומבטל בטול גמור כל מחשבה זרה ופגומה ופסולה ואסורה, וכל מחשבה שיש בה פפרנות חס ושלום, וכל מין הרהור רע, וכל ציור רע ופגום ופסול ואסור, וכל הרהור של יהרא ושמץ גאנה ופניה שאינה טובה, וכל מין פעס וזעם והקפדה, וכל מיני מחשבות רעות עלי ועל אחרים – אם יעלו בלבי ומחזי בכל עת ועת; והריני מתנה עליהם שיהיו כלם בטלים ומבטלים בטול גמור מכל צד ופנה – לא שרירין ולא קימין, ולא יהיו חלין כלל ועקר.

ויהיה פח ואמץ וחזק תנאי זה ומודעה וגלוי דעת זה שאני מתנה ומודיע ומגלה דעתי לפניך יתברך, ככח ואמץ וחזק דין התנאים ומודעות וגלוי דעת אשר הורו חכמים זכרונם לברכה בהלכות קנינים ומקח וממכר, וכמו דין התנאים ומודעות ובטול שבועות ונדרים שהורו חכמים זכרונם לברכה בהלכות שבועות ונדרים; ויהיה פח בטול זה קים ומועיל על פי דין התורה הקדושה כדין בטול חמץ קדם חג הפסח. ויהיה תנאי זה ומודעה וגלוי דעת זה אשר אני מתנה ומודיע ומגלה דעתי שרירין וברירין וקימין בבית דין של מעלה ובבית דין של מטה, ובישיבות כל הצדיקים זקנים ונביאים ואנשי כנסת הגדולה ותנאים ואמוראים וכל חכמי ישראל.

והנה אנכי מודה הודאה גמורה ושלמה ושרירא וקיימת לעד ולגצח נצחים בלב שלם ובנפש חפצה, שכל עבודתי ליי אלהינו ואלהי אבותינו – הוא "יי אחד ושמו אחד": הן בתפלה, הן בתלמוד תורה הקדושה, הן במעשה המצוות האמורים בתורה ובדברי סופרים ובכל דבר שבקדושה – הפל לעשות רצון יי אלהינו ואלהי אבותינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו וצונו ונתן לנו תורת אמת, וליחד קדשא בריך הוא ושכינתה בדחילו ורחימו ורחימו ודחילו, ליחדא שם אות י' ואות ה' באות ו' ו' אות ה' ביחודא שלים בשם כל ישראל. רחום וחנון, גליתי לפניה את דעתי ורצוני, אבא רחם עלי וזכני לשנה טובה ומברכת.

לומר בערב ראש השנה בליל: והנני מתודה ומלטער על כל מה שחטאתי לפניך במשך כל השנה הזו שטערה עלי – על החטאים שחטאתי לפניך בחגש פשאי, חסון, פסול, טבת, שבט, אדר, ניסן, אייר, סיון, תמוז, אב, אלול, ופגמתי בצרכי שמותיך הקדושים המתגלים בכל חגש וחגש. אנא פייחד שמך יתקדך, ותסלח ותכפר לי כל עונותי וחטאי, ותרחם עלי ועל כל בני ביתי ועל כל עמך ישראל.

ותברך את השנה הבאה לקראתנו – שנת... [יאמר את השנה], שתהא השנה הזאת שנת רחמים גמורים, שתרחם עלינו ונמצא חן בעיניך יתברך. אלהינו ואלהי אבותינו, חדש עלינו את השנה הזאת – שנת... [יאמר את השנה] – לטובה ולברכה, לששון ולשמחה, לחיים טובים ולשלום. ויהיו כל ימי השנה הזאת – היא שנת... [יאמר את השנה] – ברוכים, טובים ומתקנים. ותבשרנו בהם בשורות טובות, ותשמיענו בהם ששון ושמחה, ותחננו בהם חכמה בינה ונדעת מאתך, ונהיה מדבקים בתלמוד תורה לשם שמים, ותשלח ברכה והרנחה והצלחה בכל מעשנו. ותפתח לנו ולכל ישראל אחינו: שערי אורה, שערי אהבה ואחווה, שערי בית המקדש, שערי ברכה, שערי בינה, שערי גאולה, שערי גדלה, שערי גילה, שערי דעת, שערי הוד והדר, שערי הרנחה, שערי הצלחה, שערי ועד טוב, שערי ותרנות, שערי זכויות, שערי חזונה, שערי חכמה, שערי חמלה, שערי חיים טובים, שערי חן וחסד, שערי טובה, שערי ישועה, שערי כלפלה, שערי למוד תורה לשמה, שערי מזון טוב, שערי נחת רוח לפניך יתברך, שערי נדיבות, שערי נעימות, שערי סיעתא דשמיא, שערי סמיכה, שערי עזרה, שערי עצירות דקדושה, שערי פדות, שערי פרנסה טובה, שערי צדקה, שערי צהלה, שערי צמח, שערי קוממיות, שערי קרוב פנים, שערי קדושה, שערי רפואה שלמה, שערי רצון, שערי רחמים, שערי שלום, שערי שלווה, שערי תשובה, שערי תורה לשמה, שערי תפלה, שערי תשועה. "תודיענו ארח חיים, שבע שמחות את פניך, נעמות בימיך נצח".

'יהיו לרצון אמרי פי, והגיון לבי, לפניך יי צורי וגאלי'. אמן נצח סלה ועד.

לערב ראש השנה, ולראש השנה

רבונו של עולם, אב הרחמים והסליחות, חוס ורחמל עלינו, והושיענו. אָנָּא, עֲשֵׂה בְּרַחֲמֶיךָ שְׁהִיֹּם הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא הַזֶּה הוּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה – יבא עלינו לטובה ולברכה, לששון ולשמחה, לחיים טובים ולשלום, למחילת חטא ולסליחת עון. אָנָּא רַחֲמֵנוּ, אַתָּה יִתְבַּרְךָ לְבַדְּךָ יוֹדֵעַ שְׁבִיּוֹם זֶה צְרִיכָה כָּל הַבְּרִיאָה רַחֲמִים גְּמוּרִים, כִּי בַיּוֹם זֶה שׁוֹפֵט אַתָּה יִתְבַּרְךָ אֶת כָּל הָעוֹלָם, וְהַפֵּל בְּאִים לְפָנֶיךָ יִתְבַּרְךָ בְּמִשְׁפָּט. אָנָּא רַחוּם, זְכַרְנוּ לְחַיִּים טוֹבִים וְלִרַחֲמִים גְּמוּרִים לְנַסִּים וְנִפְלְאוֹת, לִישׁוּעוֹת וּלְנִחְמוֹת חַיִּשׁ קַל מְהֵרָה. אָמֵן.

לראש השנה

רבונו של עולם, אבי אב הרחמן, מלא רחמים. זכנו להתפלל בכונה גדולה ועצומה בראש השנה, וזכנו לרצותך ולפייסך, ולעורר רחמיך העליונים עלינו ועל כל עמך ישראל בכל מקום שיהם – באפן שתמתק כל הדינים מעלינו ומעל כל בני ביתנו, ומעל כל עמך ישראל, ומעל כל העולם. והמשך עלינו את מדת רחמיך וחסדיך, ותעורר עלינו י"ג מְכִילֵן דְּרַחֲמֵי [=י"ג מדות הרחמים], ותעבר בנו את נשמות הצדיקים, ותכתבנו בימים הקדושים הללו לחיים טובים ולשלום, ולשנה טובה ומתוקה. וזרק עלינו מים טהורים, ותטהר את מחשבותנו. אָמֵן.

אָנָּא אֵל רַחֲמֵנוּ, זַכְנוּ בְּמִהְרָה לַיּוֹמֹת הַמְּשִׁיחַ, וְעֲשֵׂה בְּרַחֲמֶיךָ שְׁהַשְׁלֵשָׁה אַבוֹת, שְׁהֵם: חֶסֶד גְּבוּרָה תְּפָאֲרַת דְּמַלְכוּת, יִתְקַשְּׁרוּ בְּמִהְרָה בְּגְבוּרָה דְּזַעֲרֵי אַנְפִּין – לְדוֹן אֶת הָעוֹלָם, וְיַעֲשׂוּ אֶת סוּד הַחֶסֶד גְּבוּרָה תְּפָאֲרַת, שֶׁהוּא עֲנִין תְּרוּעָה שְׂבָרִים תְּקִיעָה – לְשַׁבֵּר אֶת פֶּחַ אַמּוֹת הָעוֹלָם. שְׂאֵתָה יִתְבַּרְךָ תַּעֲשֵׂה בְּרַחֲמֶיךָ שְׁכַל הַשְׁלֵשָׁה קוֹלוֹת שֶׁל שׁוֹפָר – תְּקִיעָה שְׂבָרִים תְּרוּעָה – יַפְעִלוּ בְּגְבוּרוֹת דְּמַלְכוּת, וְעַל יְדֵי זֶה תְּדוֹן וְתִשְׁבֵּר אֶת פֶּחַ הָאֻמּוֹת, וְתַעֲשֵׂה נְסִים וְנִפְלְאוֹת בְּאַרְצְךָ יִשְׂרָאֵל – שֶׁהִיא סוּד הַמַּלְכוּת, וְעַל יְדֵי זֶה תִּגְרַשׁ בְּרַחֲמֶיךָ אֶת הָאֻמּוֹת הַשׁוֹלְטוֹת בְּאַרְצְךָ יִשְׂרָאֵל, וְתַתְּגַלֶּה מַלְכוּתָהּ יִתְבַּרְךָ – שְׂאֵתָה מְלֶךְ כָּל הָאָרֶץ, כְּפָתוּב: "כִּי מְלֶךְ כָּל הָאָרֶץ אֱלֹהִים". אָמֵן נִצַּח סְלָה וְעַד.

לתקיעת שופר בראש השנה

רבונו של עולם, אבי אב הרחמן, מלא רחמים. זכני לשמע תקיעת שופר בראש השנה בכונה גדולה – מאיש ירא וחרד, ועשה ברחמיך שלא אתגרא כל השנה מרעמים ומפל מיני פחדים, וזכני ללב זך וטהור, וזכני להעלות היראה לשרשה – ולהתגרא אף ורק ממך יתברך שמך. אָמֵן נִצַּח סְלָה וְעַד.

יום הכיפורים

ליום כיפור

רבונו של עולם, הנני עומד ביום הגדול והנורא הזה שעליו נאמר "כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מפל טאתיכם לפני יי תטהרו" (ויקרא טו, ט). אנא רחום וחנון, איך אעמד לפניך ותברך בשביל לזכות לצאת זכאי ביום הכפורים הקדוש והנורא הזה.

אנא רחום, רחם עלי ועל בני ביתי ותתמננו לחיים טובים, ובזכות שמואל הנביא – שמשח את דוד למלך על ישראל, ואשר שקול כמשה ואהרן, זכנו בשעת החתום להתפלל – ולזכות לאסוף מרוחו של שמואל הנביא, ומשה רבנו, ואהרן הכהן, ודוד המלך – ותמשח את בן דוד למלך. ותקים מלכות בית דוד ותקיים הפסוק: "והנה קמה בידך ממלכת ישראל" – שהיא השם הקדוש אשר נמשח בו דוד למלך על ישראל; וזכנו למלכות ונשיאות אמת ממה ותברך, ולהשיב אליך המלוכה.

אנא רחום וחנון, זכנו לחיים טובים, ובספר חיים זכרנו ותמננו, ויעלה לפניך ותברך פאלו כונתי כל הפגנות פראוי. אמן נצח סלה ועד.

סוכות

לחג הסוכות

רבונו של עולם, אבי אב הרחמן, מלא רחמים. חוס וחס על ידי, וזכני לקים מצות סכה כראוי מתוך שמחה וטוב לבב, וזכני על ידי הסכה לפעל בכל עת ורגע לפניך ותברך יחוד הנו"ה אדנות – אשר עולה כמנין 'סוכה'. ותשמר עלי מכל רע, ותצוה למלאכה שישמרני וילוני בכל דרכי – בזכות וזכ מצות 'סוכה' [=91], העולה בגימטריא 'מלאכה' [=91], וקיים בי "כי מלאכיו יצוה לך לשמרה בכל דרכיך", ועל ידי זה תשמרני ותצילני מעין הרע, ומפגע רע, ומכל רע.

אנא המשך עלי מריחה של יספה – אשר סכתה ברוח הקדש, וזכני על ידי הסכה להשיג השגות של רוח קדש, מדרגת אמת; ותצילני מהיכלי התמורות ומקלפת נגה, וזכני שאמשך אל הקדשה בכל עת ורגע, והמשך עלי אור של אמת, והמשך עלי ועל כל ישראל את שבעת ענני הכבוד שהקיפו את ישראל במדבר. ובזכות וזכ מצות סכה תקים ברחמיך את סכת דוד הנפלת, וזכני לישב חיש קל מהרה בספת עורו של לוי. אמן נצח סלה ועד.

לחג הסוכות, ושמיני עצרת

רבונו של עולם, אב הרחמים והסליחות, עשה ברחמיך הרבים וחסדיך העצומים שתמשך כעת ששון ושמחה דקדשה בכל הלכות שבעולם, ויזכו כל עמך ישראל לשמח בכל מקום שהם; ועל ידי זה יזכו לחרות הדעת, ולידע היטב איך להנהיג את מחם בנתיב הנכון כפי רצונה ותברך באמת, ותשרה עלינו שכונתך. וזכני לשמע חיש קל מהרה שירת הלויים, ולחזות בעבודת פהנים, ולעלות לעיר דוד.

אנא אל רחמן רחם עלי ותזכני לכל האורות הקדושים והנוראים הנשפעים מאתך בימי חג הסוכות וביום שמיני עצרת, ותן בלבי אור ושמחה עצומה, שאשמח במצות שנתת בחלקי, עד שאשתוקק ואיחל שתזכני לעוד מצות, ואזכה להעלות לפניך ותברך בכל עת נחת רוח ושעשועים, באפן שתדבק נפשי בך ותברך לנצח נצחים.

אנא זכני לקים מצות "ושמחת בחגך" בשלמות כפי רצונה, ואיקר ואכבד מאד את הימים הללו בכל מיני מאכל ומשתה, ובכסות נקיה, ובלב טוב ושמח. ותזכני

להקביל פני רבי ברגל. אנא אל רחמן, פרס על עמך ישראל סבת רחמים ושלום, והקם נא סבת דוד הנפלת, באפן שהפל יראו עין בעין את גדלתה ותברך, ואת גדל הרחמים והאהבה שאתה מרחם ואוהב כל אחד מעמך ישראל, ויתקדש שמך לעין כל. אמן נצח סלה ועד.

לאמר קודם נטילת הלולב

רבנו של עולם, אב הרחמים והסליחות, אשר בנו בחרת מכל העמים ואותנו רוממת מכל הלשונות, ואף ורק אותנו קרבת, וקדשתנו במצוותיך, אנא עשה ברחמיך הרבים ותסדיך העצומים שיהיו עמך ישראל בכל מקום שהם מאחדים, ותן בינינו אחדות.

ובעודי עומד לקיים מצות נטילת לולב ונענוע הארבעה מינים, זפני להיות בשמחה וחדנה עצומה ונוראה – שהנני זוכה לקיים רצונך בידי ובגופי, ונתהנה קשר ביני לבינה על ידי עשיית המצוה. אנא ברחמיך תחפץ בי ותרצה בי, ותשפיע לי את כל האורות הנאצלים ממך על ידי קדשת המצוה הזו – באפן שאזכה לדבקות נוראה בך ותברך, ואהיה נכלל באחדותך ובכסא כבודך בתוך כל נשמות ישראל; ואתה ותברך תגלה את הטוב הצפון בי ובכל אחד ואחד מעמך ישראל, ותעשה ברחמיך שנהיה כלנו שלמים במראה בריח ובטעם, ורצויים לפניך ותברך. ותאחד ותקבץ את כלנו להיות אחדים בידיך – להרימנו ולנשאנו, ותשתבח בנו לדור דורים, ותרים קרננו, ותגאלנו ביד רמה. אמן נצח סלה ועד.

